August Socin 1884.

NONNI PANOPOLITAE

METAPHRASIS

EVANGELII IOANNEI.

RECENSVIT

LECTIONVMQVE VARIETATE INSTRVXIT

FRANCISCVS PASSOVIVS.

ACCESSIT

EVANGELIVM SANCTI IOANNIS.

LIPSIAE 1834

SVMPTIBVS FRID. CHRIST. GVIL. VOGELII.

LECTVRIS SALVTEM.

Aetati nostrae ea propria laus est, ut in quovis studiorum genere latentia protrahere, obscurata illustrare, neglecta novis curis percolere, ita ex antiquitatis quoque monumentis non praestantissima tantum, sed omnia fere, quotquot aliquam ad prisca tempora illustranda utilitatem habere videantur, quanto altius situ atque squalore sepulta jacuerint, tanto impensiore cum diligentia ad dias luminis auras revocare. Qua in re haud minimi est momenti, ipsa Graecorum Latinorumque scriptorum verba typis ita repetenda committere, ut a quovis talium deliciarum cupido non facile tantum sibi comparari, sed etiam sine graviori impedimento ac taedio legi relegique queant. Vt uno, sed insigni exemplo defungamur, duo saecula praeterierunt, ex quo nemo de NONNI PANOPOLITAE *Dionysiacis* iterum edendis ne cogitaverit quidem; multi, quorum nosse interesset, carmen haud ignobile variaeque eruditionis refertissimum vix fando

cognitum habuerint. At postquam nostra memoria a *Godofredo Hermanno* copiose expositum sit, quid effecerit Nonni exemplar in emendanda heroici versus conformatione metrica, quantumque ex novis his praeceptis longa posterioris aevi poetarum series in suos usus converterit, plures statim apud nos exorti sunt V. D., qui multiplicem in eo sive explicando sive corrigendo ponerent operam, donec certissima ei salus unde minime exspectabatur e Rossia affulserit junctis duumvirorum praestantissimorum studiis, *Sergii Vvarovii* et *Friderici Graefii*, quorum ille peculiari libello ingeniose eleganterque scripto (*Nonnos von Panopolis der Dichter. Ein Beytrag zur Geschichte der Griechischen Poesie.* St. Petersburg 1817.) poeticas Nonni virtutes celebravit totiusque carminis ordinem et nexum scite explicuit, hic Dionysiaca tali ornavit editione, (emitti coepta est Lipsiae a. 1819.) qualis utinam probatissimo cuique scriptori antiquo obtigerit.

Dum igitur sortem, quam Bacchicum carmen habuerit, prosperam praedicare licet, eo magis subit mirari, qui tandem factum sit, ut huius felicitatis nihil ad alterum Nonni opus, poeticam *Ioannei Evangelii metaphrasin*, redundaverit, quod mediocri volumine comprehensum, ab argumento maxime nobis commendatum, critico haud minus indiget auxilio. Neque profecto ab initio defuisse, qui alacres se adcingerent ad hunc laborem, testes nobis exstant editiones Graecae ad XXV numero, quae ab ineunte saeculo decimo sexto usque ad a. 1627. typis exscriptae sunt, v. Fabric. bibl. Graec. T. VIII. p. 607 sq. Harl. quibus accedat Coloniensis secunda apud *Maternum Cholinum* a. 1570. litteratoribus, quos novimus, incognita, fons ejus et origo, quae vulgo Coloniensis secunda putatur, a. 1588. non ad Parisinam *Martini Iuvenis*, sed ad hanc nostram expressa.

At post *Danielem Heinsium* in Aristarcho sacro (Lugd. Bat. 1627.) deficiunt editiones, deficit ipsa car-

minis lectio et pertractatio critica *); sive injustae *Heinsii* criminationes ab infelice libello averterint recentiorum hominum ingenia, sive philologi propter argumentum theologis, hi propter scripturae genus illis concederent, ut *ὥςπερ ἱερά τις ὀργὰς* intastum in medio relinqueretur opusculum, sive alia tam longae intercapedinis exstiterit caussa.

Quae utut sint, nostrum jam est cavere, ne diutius delitescat carmen, Dionysiacis certe nihil deterius, ideo vero in paucis notabile, quia in ipsis quasi duarum religionum confiniis situm elementa natura sua insociabilia mirum in modum juncta et commixta habet: quod quamquam ex istius aetatis ratione facile explicatur, disertius tamen antiquae superstitionis cum nova doctrina coeuntis et in unum coalescentis documentum ad nostra tempora pervenisse haud videtur. Dum enim omnia, quae ad externam poematis conformationem pertinent, sermo, imagines, epitheta, exuberans dictionis luxuries priscorum deorum cultorem spirant, neque quicquam a dithyrambico illo *παρενθύρσῳ* remittunt, quo idem poeta res Bacchicas descripsit, materiem tamen ex ipsis Christianae fidei sacrariis depromptam neque sine interiore quodam commoti animi fervore pertractatam videmus.

Subnata hinc est quaestio, potuerintne Dionysiaca ab auctore jam Christiano an metaphrasis ab ethnico adhuc conscribi: sed neutrum argumentis confirmari aut refelli potest: quod enim de Bacchico carmine recte judicavit *Fabricius*, obstare nihil, quo minus poeta, licet Christianus, animi caussa priscas fabulas suopto ingenio exornandas susceperit, quidni idem inversa ratione de Metaphrasi statuamus? Nos certe non admodum miraremur, divinam illam atque sublimem Ioannei Evangelii

*) [Nisi huc rettuleris *C. Vrsini* Nonnum redivivum, Hamburgi 1667. 8., contra Heinsium scriptum. cf. Eberti Lexicon bibliographicum II. p. 207. N. B.].

simplicitatem hominem Alexandrinum a poeticis sensibus haud quaquam alienum adeo perculisse, ut carmen inde derivaret, quamvis piae persuasionis expers, ingenio tamen, copia, ardore conspicuum. Minus etiam mirabitur, qui ingentem illam religionum, superstitionum, rituum omnium atque sacrorum confusionem reputaverit, quae Nonni maxime temporibus Aegyptum occupaverat. Neque aliter sensisse arbitror scriptorum ecclesiasticorum doctissimos, quos, quum Metaphrasin nostram, quantum equidem sciam, nusquam ad partes suas vocant, id non tam carminis ignoratione, quam consilii improbatione fecisse vero simile est, nisi forte credas abhorruisse bonos patres a foedis Manichaeorum, Origenistarum, Arianorum et nescio quorum praeterea erroribus, quibus Nonnum patrocinatum esse clamitarunt nonnulli. Perduravit hoc silentium ad nostros Novi Foederis interpretes: quo jure, videant ipsi. Nos certe facimus cum *Ludov. Frid. Ottone Baumgarten - Crusio*, qui in erudito *spicilegio observationum ad Ioannis Evangelium e Nonni metaphrasi* (Jenae, 1814.) idoneis exemplis demonstravit, quantum ex nostro carmine utilitatis in Evangelii Ioannei interpretationem et crisin, etiam in Christianae antiquitatis scientiam redundare posset.

Vt igitur facilior atque commodior ad Metaphrasin nostram pateret aditus, nova ejus editio in primis nobis necessaria visa est, quam ita adornare instituimus, ut Graeca verba non ab innumerabilibus tantum impressorum librorum mendis, sed ab interpolationibus quoque recentiorum quorundam hominum diligenter repurgaremus. Aldinam quidem principem rarissimam inspicere nondum licuit*): ejus tamen vestigia pressisse videntur ante *Iacobum Bordatum* omnes. Hic vero in editione sua,

*) [Eo nimirum tempore quo Passovius specimen novae editionis exhibuit. Ad hancce editionem exornandam Aldinam quoque esse consultam paulo inferius memorabitur. N. B.].

Parisiis a. 1561. evulgata, Graeca verba ex codice manuscripto *Iacobi Salomonis Interaquaei* versibus LXVII integris auxit: qua in re apertae quidem fraudis crimen in *Bordatum* conferre nolumus: nemo tamen nobis persuadebit, accessiones illas veram Nonni manum referre: tantopere a Panopolitani poetae in versibus potissimum condendis elegantia et accuratione abhorrent. Nihilominus in plures editiones transierunt, neque his contentus fuit *Franciscus Nansius*. Quum enim intelligeret, multa etiamnum in Evangelio Ioanneo, quale in nostro canone legitur, superesse versibus nondum inclusa, unde patet, Nonnum exemplari a nostris multum diverso usum esse, hanc lacunam proprio Marte explere haud dubitans, novos CCCLXIX hexametros eosque pejoris etiam commatis procudit et in editionem suam haud cunctanter infersit: prodiit Lugd. Bat. 1589.

A duplice hac labe posteriorum editionum nulla prorsus se immunem servavit praeter unam Commelinianam a. 1596, quam *Fridericus Sylburgius* curavit, quum suum judicium sequutus, tum codicem manuscriptum Palatinum, bibliothecae Heidelbergensi ut videtur nondum restitutum, sine supplementis istis Bordatianis. *Sylburgium* igitur, qui unus in Metaphrasi nostra critici munere rite functus est, etiam nobis in ea carminis parte ducem fecimus, quam editioni integrae praemittere placuit: ita tamen ut ea quoque, quae nuper, praecipue a *Frid. Aug. Wernickio* ad Tryphiodorum, de singulis locis bene sint monita, adhibuerimus, et ubi decessorum nullus sufficeret, nostram inierimus viam, v. c. c. I, 3. 40. II, 39. 113. III, 1. 68. IV, 29. 39. 172. 209. V, 2. 9. 99 etc. quibus diutius immorari mutationumque rationes reddere his ipsis diebus infirmior nos prohibet valetudo.

Hoc unum addimus, in dextro paginarum margine numeros sectionum indicatos esse, quae *Stephani* auctoritate in nostris Evangelii Ioannei editionibus invaluerunt. [Scr. Vratislaviae mense Iulio MDCCCXXVIII.]

Haec praefatus erat FRANCISCVS PASSOVIVS, quum anno MDCCCXXVIII capita quinque priora novae editionis specimen typis describenda curaret, quo diem natalem regis potentissimi et clementissimi FRIDERICI GVILELMI III. rite celebrandum mandato almae litterarum Vniversitatis Vratislaviensis indiceret. Interea vir doctissimus atque ingeniosissimus ad integram Nonni Metaphrasim nova cura emendandam aggressus in usum suum contulit editiones quotquot comparare potuit vetustissimas ac praestantissimas, inter easque rarissimam illam, *Aldinam* principem, quam ei suppeditavit bibliotheca celeberrimae litterarum Vniversitatis Lipsiensis. Sic prodiit apparatus criticus, quem in medio posuimus talem qualem ipse reliquit Passovius, nimis maturo fato (proh dolor) litteris artibusque ereptus, quippe quem pro temporum ratione sanum atque strenuum nulla graviori aegrotatione praegressa superioris anni ante diem V. idus Martias apoplexis subito necaret, virum, dum vixit, mihi benevolentissimum atque amicissimum. Sed eximias talis amici virtutes quo minus ignavo questu atque infirmo desiderio prosequamur ipsa impediunt verba quae cycni morituri instar cecinit vir immortalis, quum tribus ante obitum hebdomadibus amici candidissimi, *Danielis a Coelln*, theologi eruditissimi, exsequias atque memoriam celebraret: *apud Germanos*, inquit, *teste Tacito ab omni inde tempore feminis lugere honestum visum est*, *viris meminisse* *).

Iam quo facilius lectores Nonni Metaphrasim versibus heroicis adstrictam cum prototypo possint comparare, subnexum est ipsum SANCTI IOANNIS APOSTOLI EVANGELIUM quale nuper lucem aspexit

*) Extremo prooemio, indici lectionum in univ. Vratislav. per aestatem a. 1833. habendarum praemisso, pag. 8.

ex fidissima et accuratissima Caroli Lachmanni emendatione.

Reliquum est ut addamus siglarum explicationem a Passovio in exhibenda scripturae varietate admissarum.

Pal. Codex Palatinus a Sylburgio consultus.

A. editio *Aldi* eaque princeps, his verbis inscripta: *ΝΟΝΝΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΠΑΝΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.* Sine singulari tituli folio, sine praefatione, sine loco et anno, forma quadrata minori prodiit Venetiis a. 1511 Eberto indice Lex. bibliograph. II. p. 206. qui recte quidem annotavit hanc editionem complecti folia quinquaginta et unum, sed falso edixit signatam esse litteris a a a a usque ad k k k k: immo *ααα — xxx.* Adiecta sunt Gregorii Nazianzeni carmina, quorum extremae paginae appictum est Aldi signum ancorale cum inscriptione *ALDVS MA. RO.*

Sec. editio Seceri a. 1527.

Hegend. editio Hegendorphini a. 1528.

Brub. editio Brubachii a. 1541.

Bog. editio Bogardi a. 1541—42.

Juv. editio Juvenis a. 1556.

B. editio Bordati a. 1561. *B. v. l.* varia lectio in calce editionis Bord. p. 196. *m. B.* margo Bordati.

Heden. editio Hedeneccii a. 1571.

St. ed. H. Stephani a. 1578.

N. ed. Nansii a. 1589. Eiusdem Nansii ad Nonni paraphrasim curas secundas (Lugduni Bat. 1593.) una cum editione a. 1599. I. C. Iahnius, vir doctissimus, Passovio miserat paucis ante mortem diebus, ita ut nulla earum ratio haberi posset.

Chol. editio Coloniensis apud Maternum Cholinum a. 1570. 8.

S. editio Sylburgii a. 1596.

H. Dan. Heinsii Aristarchus sacer una cum Nonni contextu n. 1627.

W. ms. his litteris designatae sunt F. A. Wernickii coniecturae quaedam margini editionis Sylburgianae adscriptae. Qua de re quum antea parum certus haesitarem, consului C. G. Zumptium, virum humanissimum, qui roganti mihi benevole aperuit se ipsum Passovio olim misisse exemplum illud Wernickianum.

Scripsi Vratislaviae mense Martio a. MDCCCXXXIIII.

N. BACHIVS.

ΝΟΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΜΕΤΑΒΟΛΗ

ΤΟΥ

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

ΝΟΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

ΚΕΦ. Α.

Ἄχρονος ἦν, ἀκίχητος, ἐν ἀῤῥήτῳ λόγος ἀρχῇ, 1
ἰσοφυὴς γενετῆρος ὁμήλικος, υἱὸς ἀμήτωρ,
καὶ λόγος αὐτοφύτοιο θεοῦ, φάος ἐκ φάεος φῶς·
πατρὸς ἔην ἀμέριστος, ἀτέρμονι σύνθρονος ἕδρῃ·
καὶ θεὸς ὑψιγένεθλος ἔην λόγος. Οὗτος ἀπ' ἀρχῆς 2
ἀενάῳ συνέλαμπε θεῷ τεχνήμονι κόσμου,
πρεσβύτερος κόσμοιο· καὶ ἔπλετο πάντα δι' αὐτοῦ, 3
ἄπνοα καὶ πνείοντα· καὶ ἐργοπόνου δίχα μύθου
οὐδὲν ἔφυ, τόπερ ἔσκε· καὶ ἔμφυτος ἦεν ἐν αὐτῷ 4
ζωὴ πασιμέλουσα, καὶ ὠκυμόρων φάος ἀνδρῶν

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

1. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν,
καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.
3. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ
ἕν. ὃ γέγονεν, 4. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς

1, 3. φῶς ἐκ φάεος φῶς. A. S. φάος 1, 10. 20. 124. 128. 3, 5. 102. 104. 105. 108. φῶς in fine versus 1, 24. 12, 131. 14, 63. 18, 24. φόως 9, 186. φάος Gerhard. lectt. Apollon. p. 203. — Vs. 10. πᾶσι μέλουσα A. St. N. S. H. 6, 137. 15, 51. 19, 179. post ἀνδρῶν comma tantum N. vulg. punctum.

ζωὴ πάντροφος ἦεν. Ἐν ἀχλυόεντι δὲ κόσμῳ 5
οὐρανίαις σελάγιζε βολαῖς γαιήοχος αἴγλη,
καὶ ζόφος οὔ μιν ἔμαρψε· μελισσοβότῳ δ' ἐνὶ λόχμῃ 6
ἔσκε τις οὐρεσίφοιτος ἐρημάδος ἀστὸς ἐρίπνης,
κήρυξ ἀρχεγόνου βαπτίσματος· οὔνομα δ' αὐτῷ
θεῖος Ἰωάννης λαοσσόος· Οὗτος ἐπέστη 7
ἄγγελος ἐμπεδόμυθος, ὅπως περὶ φωτὸς ἐνίψῃ
μαρτυρίην, ἵνα πάντες ἑνὸς κήρυκος ἰωῇ
ὀρθὴν πίστιν ἔχοιεν, ἀτέρμονα μητέρα κόσμου·
Οὐ μὴν κεῖνος ἔην νοερὸν φάος, ἀλλ' ἵνα μοῦνον 8
πᾶσιν ἀναπτύξειε θεηγόρον ἀνθερεῶνα,
καὶ φάεος προκέλευθος ἀκηρύκτοιο φανείη,
ξυνὴν μαρτυρίην ἐνέπων θεοδέγμονι λαῷ.
Καὶ γὰρ ἑοῦ μετὰ πατρὸς ἐτήτυμον ἀρχέγονον φῶς 9
μουνογενὴς λόγος ἦεν, ὃς ἀνέρα πάντα καθαίρει,
πνευματικαῖς ἀκτῖσι καταυγάζων φύσιν ἀνδρῶν
ἐρχομένων ἐπὶ γαῖαν· ἔην δ' ἐν ἀπειθέϊ κόσμῳ 10
ἀπροϊδής, καὶ κόσμος ἀπείριτος ἔσκε δι' αὐτοῦ,
καὶ λόγον οὐ γίνωσκεν ἐπήλυδα κόσμος ἀλήτης.
Ἐγγὺς ἔην ἰδίων, ἴδιοι δέ μιν ἄφρονι λύσσῃ 11

τῶν ἀνθρώπων, 5. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. 6. ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· 7. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9. ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν

Vs. 14. Dionysiac. 25, 270. — Vs. 19. distinxi c. H. — Vs. 20. ἀναπτύξειεν θηγόρον A. ἀναπτύξειε θεηγόρον Juv. β. N. St. — Vs. 29. Dionys. 32, 54.

ὡς ξένον οὐκ ἐγέραιρον· ὅσοι δέ μιν ἔμφρονι θυμῷ 12
ἀπλανέες δέξαντο, καὶ οὐ νόον εἶχον ἀλήτην,
οὐρανίην πάντεσσι μίαν δωρήσατο τιμὴν,
τέκνα θεοῦ γενετῆρος ἀειζώοντος ἀκούειν,
οὓς φύσις οὐκ ὤδινε λεχωϊὰς, οὐ βίος ἔγνω 13
ἀνδρομέου βλάστημα θελήματος, οὐδὲ καὶ αὐτὴ
σαρκὸς ἐρωτοτόκοιο γαμήλιος ἤροσεν εὐνὴ,
ἀλλὰ θεοῦ γεγάασιν ἀνήροτα τέκνα τοκῆος.
Καὶ λόγος αὐτοτέλεστος ἐσαρκώθη θεὸς ἀνὴρ 14
ὀψίγονος, προγένεθλος, ἐν ἀῤῥήτῳ τινὶ θεσμῷ
ξυνώσας ζαθέην βροτοειδέϊ σύζυγα μορφήν.
Καὶ θεὸς οἶκον ἔναιε σὺν ἀνδράσι, καὶ κλέος αὐτοῦ
εἴδομεν ἀνδρομέοισιν ἐν ὄμμασιν, οἷά τε τιμὴν
υἱοῦ μουνογόνοιο παρ᾽ ὑψίστοιο τοκῆος·
καὶ χάριτος πέπληθε καὶ ἀτρεκίης γενετῆρος.
Ἀμφὶ δὲ σαρκοφόροιο λόγου πρωτάγγελος ἀνὴρ 15
ἁγνὸς Ἰωάννης πιστώσατο μάρτυρα φωνήν·
οὗτος ἔην, ὃν ἔειπον ἀμωμήτῳ ἐνὶ μύθῳ·

οὐ παρέλαβον. 12. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13. οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. 15. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων Οὗτος ἦν ὃν εἶπον Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός

Vs. 40. in Pal. duplicis scripturae vestigia sunt, *δεσμῷ* et *θεσμῷ*, ut infra 3, 36. *δεσμῷ* A. S. H. *θεσμῷ* dedi cum Pal. — Vs. 41. participio *ξυνώσας* superscriptum *γράφεται καὶ γένεσιν* Pal. — Vs. 48. *τινὶ μ.* Wernicke ad Tryphiodor. p. 484.

πρῶτος ἐμεῖο βέβηκεν, ὀπίστερος ὅστις ἱκάνει,
ὅττι μὲν ἦν πρώτιστος, ὅτι ξύμπαντες ἀπ' αὐτοῦ 16
ἠράμεθα ζαθέου πληρώματος ὄψιμον ἄλλην
ἀντίθετον προτέρης χάριτος χάριν· ὅττι θεμίστων 17
βίβλον ὅλων γενέτης διὰ Μωσέος ὤπασε λαῷ,
καὶ χάρις ἐκ Χριστοῖο καὶ ἀτρεκίη πέλε κόσμῳ·
καὶ θεὸν αὐτογένεθλον ἐν ἀντιπόροισιν ὀπωπαῖς 18
οὔποτέ τις σκοπίαζεν· ἑῷ διεπέφραδε μύθῳ
κεῖνος ὁ θεσπεσίῳ μεμελημένος ἤθάδι κόλπῳ
μουνογενὴς, ὁμόφοιτος ἀμωμήτοιο τοκῆος.
Μαρτυρίης δ' ὅδε μῦθος, ὃν ἀμβροσίῃ τινὶ φωνῇ 19
πιστὸς Ἰωάννης ἐτυμόθροος ἔννεπε κήρυξ,
Ἑβραίων ὅτε λαὸς ἐρημάδος εἰς ῥάχιν ὕλης
Λευίτας προΐαλλε καὶ ἀγρύπνους ἱερῆας,
ἧχι φυγὰς μερόπων μετανάστης ᾤκεεν ἀνὴρ
ἔνδιον αὐτόῤῥιζον ὀρεσσαύλοιο μελάθρου.
Μυστιπόλοι δ' ἐρέεινον ὁμήλυδες ὀξέϊ μύθῳ·
τίς σὺ πέλεις; μὴ Χριστὸς ἔφυς; καὶ ἀμοιβάδι φωνῇ 20
εἶπε καὶ οὐκ ἔκρυψε καὶ οὐκ ἠρνήσατο κήρυξ·

μου ἦν. 16. ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος, 17. ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωυσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο. 18. θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν Σὺ τίς εἶ; 20. καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ

Vs. 59. ὃ κἀμβροσίῃ A. St. sine iota S. margo Pal. ἐν ἀμβρ. Pal. ὃν ἀμβρ. coni. S. q. v. Bog. Juv. N. — Vs. 61. εἰς ῥ. ὕλης, v. N. — Vs. 63. μετανάστιος, Gerhard. L. A. p. 203.

Χριστὸς ἄναξ οὐκ εἰμί. Καὶ Ἑβραίων χορὸς ἀνδρῶν 21
πόμπιμος ἔνθεον ἄνδρα τὸ δεύτερον ἤρετο μύθῳ·
εἰπέ, τίς οὖν σὺ πέλεις; Θεσβίτιδος ἀστὸς ἀρούρης
Ἠλίας ἐφάνης; Καὶ ἀνίαχεν· οὐ μετανάστης
ὄψιμος Ἠλίας παλινόστιμος εἰς χθόνα βαίνω.
Καὶ θρασὺς ἑσμὸς ἔειπεν ἀνιπτοπόδων ἱερήων·
μὴ σύ μοι, ὃν καλέουσι, θεηγόρος ἐσσὶ προφήτης,
ἄγγελος ἐσσομένων; Καὶ ἀμείβετο δίζυγι μύθῳ·
οὐ πέλω Ἠλίας, οὐ θέσκελός εἰμι προφήτης.
Καὶ πάλιν ἑσμὸς ἔειπε θεοκλήτων ἱερήων· 22
τίς τελέθεις; ἵνα πᾶσιν ἀπαγγείλωμεν ἰόντες
ἀνδράσι μυστιπόλοισιν ἀμοιβαίην σέο φωνήν,
ἡμέας οἳ προέηκαν ἀελλήεντι πεδίλῳ
δεῦρο μολεῖν· σὺ δὲ ποῖον ἔπος φιλοπευθέϊ λαῷ
ἀμφὶ σέθεν λέξειας; Ὁ δὲ ζαθέης ἀπὸ βίβλου 23
ἀνέρος ἀρχεγόνοιο θεόσσυτον ἴαχε φωνήν·
φωνὴ ἐγὼ βοόωντος ἐρημάδος ἔνδοθι πέτρης·
οἶμον ὀφειλομένην ἰθύνατε παμβασιλῆος,
καί οἱ ἑτοιμοτάτη πελέτω τρίβος, ὡς ἐνὶ βίβλῳ
Ἡσαΐας πολύϊδρις ἐνέγραφε, θέσπιδι βίβλῳ.
Καὶ χορὸς ἄλλος ἄπιστος ἁμαρτινόων Φαρισαίων 24

ὁ χριστός. 21. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη Οὔ. 22. εἶπαν αὐτῷ Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23. ἔφη Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας ὁ προφήτης. 24. καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν

Vs. 69. τοδεύτ. semper A. S. contra N. τὸ δεύτ. τὸ τρίτον 21, 2. — Vs. 70. sine interrogandi nota A. St. contra N. — Vs. 71. Ἡλίας H.

πέμπετο καὶ σοφὸν ἄνδρα θεηγόρον ἤρετο μύθῳ· 25
καὶ σὺ τί βαπτίζεις; πόθεν ὕδατι φῶτα καθαίρεις;
εἰ μὴ Χριστὸς ἔφυς ὑψίζυγος, οὐδὲ σὺ δίφρου
ἅρπαγος Ἠλίας ἐλατὴρ πυρὸς, οὐδὲ προφήτης
πνεύματι παφλάζων, θεοδινέος ἔγκυος ὀμφῆς.
Καί σφισι πευθομένοις ἔπος ἴαχε θέσκελος ἀνήρ· 26
ὑμέας αὐτὸς ἵκανον ἐγὼ καθαροῖο λοετροῦ
ὕδατι βαπτίζων· καὶ ὀπίστερος ὅστις ἱκάνει, 27
σήμερον ὑμείων μέσος ἵσταται, οὗ ποδὸς ἄκρου
ἀνδρομέην παλάμην οὐκ ἄξιός εἰμι πελάσσας
λῦσαι μοῦνον ἱμάντα θεοπνεύστοιο πεδίλου.
Βηθανίης πέλε ταῦτα, θεουδέος ἐγγὺς ἀρούρης, 28
χεύματος ἀντιπέρηθεν Ἰορδανίου ποταμοῖο.

Ἀλλ' ὅτε δὴ δρόμον ἄλλον ἑκηβόλος ἤγαγεν ἠώς, 29
ἁγνὸς Ἰωάννης ἀντώπιον ὄμμα τιταίνων
Ἰησοῦν ἐνόησε, καὶ ἀγχικέλευθον ἰόντα
δάκτυλον ὀρθώσας ἐπεδείκνυε μάρτυρι λαῷ·
ἠνίδε, παγγενέταο θεοῦ σχεδὸν ἀμνὸς ἐχέφρων·

Φαρισαίων, 25. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ Ἡλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; 26. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27. [αὐτός ἐστιν] ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, [ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν,] οὗ [ἐγὼ] οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων. 29. τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει Ἴδε ὁ

Vs. 93. ἔγχυος **A. cf. 3, 53. — Vs. 100.** Βηθαβάρας **B. v. l. N. — Vs. 101.** Ἰορδάνου **B. v. l. N. q. v. — Vs. 103. Dionys. 25, 406.**

οὗτος ἔην, ὃν ἔειπον, ὀπίστερος ἔρχεται ἀνὴρ, 30
ὅς μευ ἔφυ προπάροιθεν· ἐγὼ δέ μιν οὐ πάρος ἔγνων 31
ὄμμασιν, ἀλλ' ἵνα πᾶσιν ἔχων ἄγνωστον ὀπωπὴν
Ἰσραὴλ τεκέεσσιν ἀσημάντοισι φανείη,
ἦλθον ἐγὼ προκέλευθος ἀκηρύκτοιο πορείης,
βαπτίζων ἀδίδακτον, ἀπευθέα λαὸν ἀλήτην.
Καὶ πετάσας στόμα θεῖον, ὅλῳ φιλοπευθέϊ λαῷ 32
μαρτυρίην ἀγόρευεν ἑῇ πανθελγέϊ φωνῇ,
ὅττι περ αἰθερίων κατανεύμενον ἔδρακε κόλπων
πνεῦμα θεοῦ, πτερύγων πεφορημένον ἔμφρονι παλμῷ,
ἀντίτυπον μίμημα πελειάδος, ἄχρις ἐπ' αὐτὸν
ἦλθε καὶ αὐτόθι μίμνεν· ἐγὼ δέ μιν οὐ πάρος ἔγνων, 33
ἀλλά μοι αὐτὸς ἔειπεν ἑῇ σημάντορι φωνῇ,
ὅςτις ἐμὲ προέηκε παλιγγενέων δέμας ἀνδρῶν
βαπτίζειν ἀπύροισι καὶ ἀπνεύστοισι λοετροῖς,
εἰς ὃν ἂν ἀθρήσειας ὑπηνέμιον καταβαῖνον
πνεῦμα θεοῦ νοεροῖο καὶ αὐτόθι ἔμπεδα μίμνον·
οὗτος ἀφωτίστοισι φάος μερόπεσσιν ὀπάσσει,

ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30. οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνήρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. 32. καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗ-

---

Vs. 112. *ἀπειθέα* interp. Heden. — Vs. 115. *παρ' αἰθ.* Bord. — Vs. 123. *μίμνει* Pal. A. S. *μίμνον* N. coni. S. q. v. *καὶ ἔμπεδον αὐτόθι μίμνον* Hermann. Orph. p. 818. cf. 4, 207.

ἐν πυρὶ βαπτίζων καὶ πνεύματι· καί μιν ὀπωπῇ 34
εἶδον ἐγὼ καὶ ἔειπον ἀληθέα μάρτυρα φωνήν,
ὅττι θεοῦ γόνος οὗτος, ἀειζώοιο τοκῆος.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ φάος ἄλλο παλίνδρομος ἤγαγεν ἠώς, 35
θεῖος ἀνὴρ ἕστηκε, δύω δέ οἱ ἄγχι μαθηταὶ
Χριστοῦ θεσπεσίης ἀδαήμονες εἰσέτι μορφῆς·
Χριστὸν ἰδὼν στείχοντα βατὴν χθόνα πεζὸν ὁδίτην, 36
ἅρματος ὑψιπόροιο μετάρσιον ἡνιοχῆα,
ἁγνὸς Ἰωάννης πάλιν ἴαχεν ἠθάδι φωνῇ·
οὗτος ἐπουρανίοιο θεοῦ λάλος ἀμνὸς ὁδεύει.
Καὶ ζαθέην ἀΐοντες ἀληθέος ἀνδρὸς ἰωὴν 37
ἀπλανέες δύο φῶτες ὀπίστεροι ἦλθον ὁδῖται
Χριστοῦ νεισσομένοιο. Καὶ αὐτοδίδακτον ὀπωπὴν 38
ἐντροπαλιζομένην διδύμους ἐπὶ φῶτας ἑλίξας,
ἑσπομένων ἐρέεινε συνωρίδα δίζυγον ἀνδρῶν·
δεῦρο τί μαστεύοντες ἱκάνετε; Καὶ μίαν ἄμφω 39
πευθομένου βασιλῆος ὁμόθροον ἴαχον αὐδήν·
ῥαββίν, ὅπερ καλέουσι διδάσκαλε, πῇ ποτε ναίεις;
καὶ μίαν ἀμφοτέροισιν ἄναξ ξυνώσατο φωνήν· 40

τός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35. Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36. καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ [ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου]. 37. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38. στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς 39. Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββί (ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον διδάσκαλε), ποῦ μένεις; 40. λέγει αὐτοῖς Ἔρ-

---

Vs. 128. v. 102. — Vs. 142. ὃ καλ. A. St. S. ὅπερ, cf. 165. Juv. B. N.

δεῦτε καὶ ἀθρήσαιτε. Καὶ ἤλυθον ἄχρι μελάθρου
καὶ μάθον, ὁππόθι ναῖεν· ὑπωρόφιοι δὲ μαθηταὶ
ἦμαρ ἐκεῖνο τέλεσσαν ἔσω Χριστοῖο μελάθρου
ἀγχίθεοι· δεκάτη δὲ ποδήνεμος ἔτρεχεν ὥρη,
καί τις ἔην, ὃς ἵκανεν ἔσω θεοδέγμονος αὐλῆς, 41
Ἀνδρείας, μερόπων ἁλιεὺς μετὰ πόντιον ἄγρην,
ἰχθυβόλου Σίμωνος ἀδελφεὸς, εἷς δέ τις αὐτῶν,
οὓς θεὸς ἐξείνισσεν· Ἰωάνναο δὲ φωνῆς
ξυνῆς εἰσαΐοντι συνέμπορος ἦεν ἑταίρῳ
ἀγχιφανής· ἄμφω δὲ μιῇ πειθήμονι βουλῇ
Χριστῷ ἐφωμάρτησαν· ὁ μὲν πρώτιστον ὁδεύων 42
σύγγονον εὐώδινος ἐρευνητῆρα θαλάσσης
εὗρεν ἑὸν Σίμωνα καὶ ἔννεπεν ὀξέϊ μύθῳ·
σύγγονε, Μεσσίαν σοφὸν εὕρομεν, ὃς θεὸς ἀνὴρ
Χριστὸς Ἰουδαίοισιν ἀκούεται Ἑλλάδι φωνῇ.
Ὣς εἰπὼν ἐκόμισσεν ὁμόγνιον ὀξὺν ὁδίτην, 43
Ἰησοῦς ὅθι ναῖε· γαληναίῳ δὲ προσώπῳ
Χριστὸς ἰδὼν Σίμωνα σοφῷ μειλίξατο μύθῳ·
υἱὸς Ἰωάνναο σὺ μὲν πέλες, ἐσσὶ δὲ Σίμων,
ἐργατίνης πόντοιο· σύ μοι κικλήσκεο Κηφᾶς·

χεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 41. ἦν [δὲ] Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· 42. εὑρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ Εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν (ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον χριστός). 43. [καὶ] ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωά-

---

Vs. 144. ἀθρήσοιτε A. B. S. H. cf. 210. 4, 139. 6, 190. εἰσόψεσθε m. B. Juv. ἀθρήσαιτε Pal. recte. — Vs. 162. σύ μοι A. S. superscr. Pal. σὺ μὲν dedi e Pal.

δεύτερον οὔνομα δέξο νεώτερον, ἀνέρες ἄλλοι
Πέτρον ὅπερ καλέουσιν· ἐπωνυμίην δὲ καλύψει
πρεσβυτέρην Σίμωνος· ὑπέρτερον οὔνομα Πέτρου
πίστιος ἀῤῥαγέος σημήιον. Ἀλλ᾽ ὅτε γείτων 44
ἀκροφανὴς δροσερῇσι βολαῖς πορφύρεεν ἠώς,
Ἰησοῦς μετὰ νύκτα λιπόσκιον ἤθελε βαίνειν
εἰς πόλιν εὐώδινα τανυπλοκάμων Γαλιλαίων.
Καὶ σχεδὸν εὗρε Φίλιππον· ἄναξ δέ μιν εἶπε γενέσθαι
πιστὸν ἑὸν συνάεθλον, ὀπισθοκέλευθον ὁδίτην·
ἕσπεο καὶ σὺ, Φίλιππε. Καὶ εἰςέτι θερμὸς ἀκούων
οὔασι μῦθον ἔδεκτο καὶ ἴχνεσιν ἔφθασε φωνήν.
Ξυνὴν δ᾽ εἶχε Φίλιππος ἑὴν Βηθσαϊδὰ πάτρην, 45
Ἀνδρείας ὅθι ναῖεν, ὅπῃ θρασὺς ᾤκεε Σίμων.
Ναθαναὴλ δὲ Φίλιππος ἑῷ μειλίξατο μύθῳ, 46
εὑρὼν εὐπετάλοιο κάτω δρυὸς, ὃν σοφὸς ἀνὴρ
Μωσῆς ἀρχιγένεθλος ἐπέγραφε θέσπιδι βίβλῳ·
εὕρομεν, ὃν σύμπαντες ὁμοῤῥήτῳ τινὶ μύθῳ
ἐσσομένων κήρυκες ἐπιστώσαντο προφῆται,
Ἰησοῦν, ὁσίοιο βοώμενον υἱὸν Ἰωσὴφ,
Ναζαρὲθ ναετῆρα, θεοῦ γόνον. Ἀγχιπόρῳ δὲ 47

νου· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος). 44. *Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι.* 45. *ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.* 46. *εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ Ὃν ἔγραψεν Μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.* 47. *καὶ*

Vs. 168. cf. Jacobs. Anth. Pal. p.543. — Vs. 180. *ὃν πάντες* A. Bog. Sec. Brub. *δὴ πάντες* Had. Junius. *σύμπαντες* Juv. v. N. — Vs. 183. cf. 18, 30. 44.

Ναθαναὴλ ταχύμητις ἔπος ξύνωσε Φιλίππῳ·
Ναζαρὲθ δύναται καλὸν ἔμμεναι; Εἰρομένῳ δὲ
σύνδρομος εἶπε Φίλιππος ἀπειροκάκῳ ἐνὶ μύθῳ·
ἔρχεο καὶ σκοπίαζε. Καὶ ἀγχικέλευθον ὁδίτην 48
Ναθαναὴλ ταχύγουνον ἄναξ ἐπεδείκνυε λαῷ·
Ἰσραὴλ γόνος οὗτος ἐτήτυμος, οὔτινι τεύχων
ἢ δόλον ἀλλοπρόςαλλον ἢ ἀγκύλα μήδεα φαίνων.
Ναθαναὴλ δ' ἀΐων ἐπεδείκνυε θαύματι φωνήν· 49
πῶς φρεσὶ γινώσκεις με, τὸν οὐ πάρος εἶδες ὀπωπῇ;
εἰπέ, πόθεν νοέεις με; Καὶ ἀνέρι θέσκελον αὐδὴν
κοίρανος ὀμφήεντος ἀνήρυγεν ἀνθερεῶνος·
πρὶν καλέσαι σε Φίλιππον ὑπὸ σκιοειδέϊ συκῇ
ἔδρακον ὑψικόμοισι παρενδιάοντα κορύμβοις,
ὄμμασι καὶ πραπίδεσσι τὸν οὐ παρεόντα δοκεύων.
Ναθαναὴλ δ' ὀλόλυξεν ἔχων ταχυπειθέα βουλὴν, 50
θαύματι πιστὰ μέτωπα θεουδέϊ χειρὶ πατάξας·
ῥαββὶν, ἐπουρανίων ἀδύτων ὑψίθρονε ποιμὴν,
Ἰσραὴλ σὺ πέλεις βασιλεὺς, σὺ Χριστὸς ὑπάρχεις,

εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος Ἔρχου καὶ ἴδε. 48. εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 49. λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ [καὶ λέγει]

Vs. 185. ἐκ Ναζ. A. Sec. Brub. Bog. St. S. H. ἐκ omis. B. Juv. N. κάλον ἴμεν W. ms. — Vs. 186. τινὶ μ. Wernick. Tryph. p. 484. — Vs. 188. ἐδείκνυε A. Sec. Brub. Bog. Juv. St. Chol. S. cf. 105. 191. ἐπεδείκνυε coni. S. N. — Vs. 190. μήδε' ὑφαίνων S. cf. 11, 214. μῆτιν ὕφαινον. — Vs. 191. interrogandi notam habet B. omittunt A. St. N. S. — Vs. 192. γιγνώσκεις A. S. γινώσκεις Pal. absque γ, ut Etym. nostrum, sed cum γ 4, 233.

υἱὸς ἀειζώοιο θεοῦ λόγος· ἀμφότερον δὲ,
Ἰσραὴλ τεκέων σε θεὸν βασιλῆα καλέσσω
καί σε θεοῦ ζώοντος ἐτήτυμον υἱὸν ἐνίψω.
Καί μιν ἄναξ θάρσυνεν, ἐς ἐλπίδα φέρτερον ἕλκων· 51
πίστιν ἔχεις τινὰ μοῦνον ἀθαμβέα μῦθον ἀκούσας,
ὅττι σε μοῦνον ἔειπον ἰδεῖν παρὰ πυθμένα συκῆς·
ὄμμασι πιστοτέροισιν ὑπέρτερα θαύματα λεύσεις·
μάρτυρον ἐμπεδόμυθον ἀμὴν ἀμὴν σέβας ἔστω· 52
οὐρανὸν εἰσόψεσθε κεχηνότα θέσπιδι ῥιπῇ,
πεπταμένων στεφανηδὸν ἀθηήτων κενεώνων,
ἀγγελικῆς τε φάλαγγος ἐΰπτερον ἑσμὸν ὁδίτην
αἰθερίης ὄψεσθε καταΐσσοντα κελεύθου,
οὐρανόθεν κατιόντα, παλιννόστῳ τε πορείῃ
οὐρανὸν εἰσανιόντα μετάρσιον, ἠεροφοίτην,
υἱέος ἀνθρώποιο διάκτορον.

ΚΕΦ. Β.

Ἀλλ' ὅτε πέτρας 1
πορφυρέας τριτάτη θαλαμηπόλος ἔγραφεν ἠώς,
ἀμφὶ πέδον Καναναῖον ἀεξιφύτου Γαλιλαίης

Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ ὁ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. 51. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. 52. καὶ λέγει αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

1. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2. ἐκλήθη δὲ

Vs. 207. *ὑπὸ πυθμένα* A. Sec. Brub. Bog. St. N. S. H. *παρὰ* Juv. B. interrog. nota post *συκῆς* A. N. — Vs. 210. *ἀθρήσητε* A. m. B. Sec. Brub. Bog. St. N. q. v. S. H. *εἰσόψεσθε* B. Juv.

παιδοτόκου γάμος ἔσκε βίου πρωτόσπορος ἀρχή·
καὶ γάμος ὄλβιος ἦεν, ὅτι χθονίῳ παρὰ παστῷ 2
Χριστὸς ὀπισθοκόμων μερόπων θοινήτορι λαῷ
κλητὸς ἔην σύνδορπος, ὁμοκλινέες τε μαθηταὶ
πάντες ἔσαν στοιχηδόν. Ἐς εἰλαπίνην δὲ καὶ αὐτὴ
παρθενικὴ Χριστοῖο θεητόκος ἵκετο μήτηρ,
ἀχράντῳ παλάμῃ γαμίης ψαύουσα τραπέζης,
παιδοτόκος φυγόδεμνος, ἀεὶ μεθέπουσα χορείην.
Οἴνου δ᾽ ἡδυπότοιο θυώδεες ἀμφιφορῆες 3
πάντες ἐγυμνώθησαν ἐπασσυτέροισι κυπέλλοις
πινομένου, στυγνοὶ δὲ φιλακρήτῳ παρὰ παστῷ
οἰνοχόοι δρηστῆρες ἀβακχεύτοιο τραπέζης
ἀβρέκτοις παλάμῃσι μάτην ἥπτοντο κυπέλλων.
Ἡμιτελῆ δὲ γάμοιο μέθην καὶ ἄοινον ὀπώρην
Χριστῷ καὶ δεδαῶτι συνέστιος ἔννεπε μήτηρ·
χρηΐζει γάμος οὗτος ἀλεξικάκου σέο φωνῆς·
οὐ γὰρ ἐϋρραθάμιγγος ἔχει χύσιν ἡδέος οἴνου.
Καί οἱ Χριστὸς ἔειπε· τί μοι, γύναι, ἠὲ σοι αὐτῇ; 4
οὔπω μοι πυμάτης δρόμος ἤλυθε κυκλάδος ὥρης.
Καὶ Μαρίη δμώεσσιν ἐκέκλετο τοῦτο τελέσσαι, 5
Χριστὸς ὅπερ λέξειεν. Ἀμοιβαίῳ δ᾽ ἐνὶ τοίχῳ 6
κεκλιμένοι στοιχηδὸν ὁμόζυγες ἀμφιφορῆες
ἓξ ἔσσαν, τρία μέτρα κεχανδότες εὐρέϊ κόλπῳ

καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. 4. [καὶ] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6. ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν

2, 26. ἔσαν A.

ἠὲ δύω, καὶ ἕκαστος Ἰουδαίοισι φυλάσσων
λαϊνέῳ κενεῶνι καθάρσιον ἔβλυεν ὕδωρ,
ἁγνὸν ὕδωρ. Καὶ Χριστὸς ὑποδρηστῆρας ἐπείγων 7
διψάδος εἰλαπίνης, οἰνοσσόον ἴαχε φωνήν·
ἀρτιχύτων ὑδάτων ἐγκύμονας ἀμφιφορῆας
πλήσατέ μοι. Καὶ πάντας ἀμοιβαδὶς ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ
νάματος ἐπλήσαντο διάκτοροι, εἰσόκεν αὐτῶν
ἀκροφανὴς εὔυδρος ἐπέστεφε χεῖλος ἐέρση.
Ἄφνω δ' ἔπλετο θαῦμα, καὶ εἰς χύσιν αἴθοπος οἴνου
χιονέην ἤμειψε χρόην ἑτερόχροον ὕδωρ
χεύματι φοινίσσοντι, καὶ ὑδροδόκου διὰ κόλπου
ὕδατος ἀκρήτοιο φιλεύιος ἔπλεεν αὔρη.
Οἰνωπῇ δ' ἐκέλευσεν ἄναξ σημάντορι φωνῇ· 8
κρηναίης ἀρύοντες ὑπωροφίης ἀπὸ ληνοῦ
εἰλαπίνης μεδέοντι κομίσσατε νήδυμον ὕδωρ.
Οἱ δὲ χύδην ἀρύοντο παλιννόστοισι κυπέλλοις·
καὶ ταμίης ὅτε δαιτὸς ἐγεύσατο μάρτυρι λαιμῷ 9
νάματος οἰνωθέντος ἐρευθιόωντι ῥεέθρῳ,
οὐ μὲν ἀνὴρ πόθεν ἦεν ἐπίστατο· ὑδροφόρος δὲ
ᾔδεε λάτρις ὅμιλος, ὃς ὑγροχύτων ἀπὸ κόλπων

Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. καὶ ἤνεγκαν. 9. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ), φω-

---

Vs. 31. *αὐτεγκύμονας* A. — Vs. 36. *χιονέην — φυὴν*, Wernick. Tryph. p. 115. cf. Dionys. 14, 413. — Vs. 38. *ἔπνεεν* W. ms. — Vs. 39. *οἰνωπῇ* Pal. Wernick. Tryph. p. 120. cf. 13, 110. *οἰνώπῃ* A. B. S. marg. Pal. — Vs. 42. *κυπέλοις* A. — Vs. 45. *ἐπεφράσατ'* Hermann. Orph. 819. — Vs. 46. *ὑγροχύεων* coni. H.

ἄγγεσι λαϊνέοις μετανάστιον ἤφυσεν ὕδωρ.
Εἰλαπίνης τότε πομπὸς ἔσω μεγάροιο καλέσσας 10
νυμφίον ἀρτιχόρευτον ἑῷ προςπτύξατο μύθῳ·
πᾶς μὲν ἀνὴρ πρώτιστον εὔχροον οἶνον ἀφύσσων,
κρινάμενος προτίθησι, βαρυνομένων δὲ καρήνων
ἄνδρας ἰδὼν μεθύοντας, ἐλάσσονα δεύτερον οἶνον
ὀψὲ φέρει· σὺ δὲ τοῦτον ὑπέρτερον ἔνδοθεν οἴκου
οἶνον ἔχων ἐφύλαξας, ἕως πέλε λοίσθιος ὥρη.
Πρωτοφανὲς τόδε θαῦμα φιλακρήτῳ παρὰ παστῷ 11
Ἰησοῦς ἐτέλεσσεν, ὅπῃ Καναναῖον ἀκούει
ἔνδιον αἰπύδμητον ἀκερσεκόμων Γαλιλαίων.
Ἑβραίοις δ' ἀνέφηνεν ἑὴν ὑψαύχενα τιμὴν
διψαλέην παρὰ δαῖτα· διχοστασίην δὲ μενοινῆς
ἤθεσιν ἀκλινέεσσιν ἐπιστώσαντο μαθηταί.
Οὐ μὲν ἄναξ δήθυνε πέδον Καναναῖον ἀκοῦον 12
νυμφιδίην μετὰ δαῖτα μεθυσφαλέων ὑμεναίων·
ἀλλὰ Καφαρναοὺμ ἁλιγείτονος ἕδρανα βαίνων
νόστιμον ἴχνος ἔκαμψε, καταιβάτιν οἶμον ὁδεύων,
αὐτὸς ὁμοῦ γνωτοί τε συνήλυδες· αὐτογόνῳ δὲ
παρθένος ὡμάρτησε θεητόκος υἱέϊ μήτηρ·

νεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος **10.** *καὶ λέγει αὐτῷ Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν, [τότε] τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.* **11.** *Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* **12.** *μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ*

Vs. 51. fortasse *κιρνάμενος* Dionys. 13, 264. coni. N. — Vs. 57. *ἀκερσικόμων* Pal. itidemq. 7, 35. — Vs. 61. *πέδον καναναῖον ἀκούων* A. Sec. Brub. Bog. St. *πέδον — ἀκοῦον* Juv. B. S. N. q. v. — Vs. 65. *αὐτὸς ὁμοῦ, γν.* A. all. *αὐτός, ὁμοῦ γν.* St. N. S. H.

οἷσι δυωδεκάριθμος ὁμόστολος εἶχεν ὁδεύων
ἀγχιθέων μίαν οἶμον ὀπίστερος ἑσμὸς ἑταίρων.

Οὐδὲ μὲν αὐτόθι μίμνεν ἐς ἤματα πυκνὰ θα-
μίζων·
ἐγγύθι γὰρ τότε πάσχα· θυηπολίην δὲ γεραίρων 13
εὐαγέων ἀνέβαινεν ἐς ἕδρανον Ἱροσολύμων
σὺν πινυτοῖς ἑτάροισι. Θεοκλήτῳ δ' ἐνὶ νηῷ 14
εὐκεράους βόας εὗρε καὶ εἰροπόκων στίχα μήλων
καὶ στικτὰς μελέεσσι πελειάδας· ἑζόμενον δὲ
κερμοδότην χορὸν εὗρε φιλοπλούτοιο τραπέζης,
καὶ πολὺν ἑσμὸν ὄπωπε φιλέμπορον, ὑψόθι θώκων
ὤνιον ἔργον ἔχοντα. Καὶ ἐν παλάμῃσιν ἑλίξας 15
σύμπλοκον ἐκ σχοίνοιο νόθην ποίησεν ἱμάσθλην,
καὶ βοέην ἀγέλην ἐξήλασε καὶ στίχα μήλων
νόσφι δόμου θυόεντος· ἐπασσυτέρην δὲ κυλίνδων,
κύμβαχον ἠκόντιζε μετάτροπον ἔμπορον ἕδρην
ἐξ ἱεροῦ δαπέδοιο, κυβιστητῆρι δὲ παλμῷ
ἐξέχεε χθονὶ κέρμα πολυστρέπτοιο τραπέζης.
Ἀνδρὶ δὲ πιπρήσκοντι πελειάδας ἴαχε φωνήν· 16
ταῦτα μεταστήσασθε λιθώδεος ἔκτοθι νηοῦ,
μηδὲ φιλοκτεάνοιο νόου βεβαρηότες οἴστρῳ,

καὶ οἱ ἀδελφοὶ [αὐτοῦ] καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13. *Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.* 14. *καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,* 15. *καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν,* 16. *καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, [καὶ] μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ*

ἐμπορίης δόμον ἁγνὸν ἐμοῦ τελέσητε τοκῆος·
εὐχῆς γὰρ τόδε δῶμα. Καὶ ἐμνήσαντο μαθηταί, 17
ὅττι θεοπνεύστῳ κεχαραγμένον ἔπλετο βίβλῳ·
ζῆλος ἐμὲ ζαθέοιο τεοῦ καταδαίνυται οἶκον.
Καί οἱ ἀπειλήτειραν ἀνήρυγε λαὸς ἰωήν· 18
ποῖα παρ' Ἑβραίοις ἑτερότροπα σήματα δείξεις,
ὅττι σὺ ταῦτα τέλεσσας; Ἀμιλλητῆρι δὲ λαῷ 19
θαμβαλέην, ἄγνωστον ἄναξ ἠρεύγετο φωνήν·
λύσατε τοῦτο μέλαθρον, ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ἐγείρω
ἤμασιν ἐν τρισσοῖσιν. Ἐπεφθέγξαντο δὲ λαοί· 20
ὃν Σολομὼν ποίησε λίθων ἑτερόχροϊ κόσμῳ,
εἰς δολιχὴν βαλβῖδα παλινδίνητον ὑφαίνων
ἓξ καὶ τεσσαράκοντα φιλοκτίστων ἐνιαυτῶν,
κτίσμασιν ὁπλοτέροισι παλίλλυτον οἶκον ἐγείρῃς
τοσσατίην μετὰ νύσσαν ἐπὶ τριτάτης δρόμον ἠοῦς;
Κεῖνος νηὸν ἔειπεν ἑοῦ χροὸς, ὅν τινι μύθῳ 21
φρικτῷ Χριστὸς ἔμελλεν ἐπὶ τρίτον ἦμαρ ἐγείρειν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μετὰ κόλπον ἀνοστήτοιο βερέθρου 22
νόστιμος ἐξ ἀΐδαο παλινζώῳ τινὶ πότμῳ
ἀρχαίην παλίνορσον ἑὴν ἀνεδήσατο τιμὴν

πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17. ἐμνήσθησαν [δὲ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. 18. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21. ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ

Vs. 106. παλίνορσος ἑ. ἀνεδύσατο W. ms.

οὐρανίην, τότε μοῦνον ἀνεμνήσαντο μαθηταὶ,
ὅττι δόμον δέμας εἶπε· θεογλώσσοιο δὲ βίβλου
θεῖον ἐπιστώσαντο λόγον, πείθοντό τε μύθῳ,
Ἰησοῦς ὃν ἔειπε. Θεοδμήτῳ δ᾽ ἐπὶ νηῷ 23
ἄχρις ἔην, καὶ ἔδεθλα διέστιχεν Ἱροσολύμων,
εὐάζων ἔτι πάσχα· καὶ ἀρνοφάγων ἱερήων
ὄργια μυστιπόλευε φιλόκροτα θυιὰς ἑορτή.
Πολλοὶ λύσσαν ἄπιστον ἐπετρέψαντο θυέλλαις,
Χριστοῦ πίστιν ἔχοντες ἐς οὔνομα· πειθομένοις δὲ 24
ἀνδράσιν οὐ πίστευεν ἑὸν νόον· οὐ γὰρ ἀκούειν 25
ἄλλου φθεγγομένοιο νόθης ἐπεδεύετο φωνῆς,
ὄφρα μάθῃ νόον ἀνδρὸς ἀμάρτυρον· ἔργα δὲ φωτῶν
ᾔδεεν αὐτοδίδακτος, ὅσα φρενὸς ἔνδοθεν ἀνὴρ
εἶχεν, ἀκηρύκτῳ κεκαλυμμένα φάρεϊ σιγῆς.

ΚΕΦ. Γ.

Ἦν δέ τις ἱερὸν αἷμα νοοπλανέων Φαρισαίων, 1
ἀρχὸς Ἰουδαίων, πολυλήιος, ἔννομος ἀνήρ·

ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. 23. Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα [ἐν] τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24. αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25. καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. — 1. Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων·

Vs. 110. cf. 72. 4, 94. 100. — Vs. 113. *θυιὰς* A. Sec. Brub. Bog. St. N. S. *θυὰς* Juv. B. cf. 5, 23. 21, 53. — Vs. 115. *χριστῷ* H.

3, 1. *γοοπλανέων* A. S. *νοοπλ.* m. B. cf. 19, 19. *νοοβλαβής. νοοσφαλής.* Heins. Aristarch. p. 346. cf. 1, 88. 7, 121.

οὔνομά οἱ Νικόδημος· ἀμάρτυρος οὗτος ὁδίτης 2
Χριστῷ νυκτὸς ἵκανε, φυλασσομένῳ ποδὶ βαίνων·
ἔννυχος εἰς δόμον ἦλθεν, ὅπῃ φάος· ἀνδρὶ δὲ πιστῷ
Ἰησοῦς ἐνέπων βαπτίσματος ἔνθεον αἴγλην,
νυκτιφανῆ Νικόδημον ἑῷ φαιδρύνατο μύθῳ,
καί οἱ μῦθον ἔλεξε θεῷ πειθήνιος ἀνήρ·
ῥαββὶν ποικιλόμυθε, θεοφραδές, ἴδμεν ὀπωπαῖς,
ὅττι θεοῦ πομπῇσι διδάσκαλος ἵκεο κόσμου,
ἀνδρομέου βιότοιο βοηθόος· οὐ δύναται γὰρ
θνητὸς ἀνὴρ τάδε πάντα πολύτροπα θαύματα τεύχειν,
ὅσσα σὺ θεσπεσίῳ τελέεις παιήονι μύθῳ,
εἰ μή οἱ συνάεθλος ἀλεξίκακος θεὸς εἴη.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευεν ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ· 3
εἰ μή τις μετὰ κέντρα τελεσσιγόνοιο λοχείης
θνητὸς ἀνὴρ τίκτοιτο τὸ δεύτερον, αἰθέρος αὐλῆς
οὐ δύναται βροτὸς οὗτος ἔχειν αἰώνιον ἄρχην.
Καὶ κεράσας Νικόδημος ἀνήρυγε θαύματι φωνήν· 4
πῶς δύναται μετὰ γῆρας ἀνήρ, μετὰ λευκάδα χαίτην
ἄλλην ὀψιτέλεστον ἔχειν ὠδῖνα γενέθλης;
μὴ δύναται δίχα πατρὸς ἀεξιτόκου διὰ κόλπου

---

2. οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται

Vs. 3. Νίκδημος Juv. — Vs. 4. cf. 19, 205. — Vs. 7. νυκτιφαῆ Pal. superscr. νυκτιφανῆ. Νίκδημον Juv. — Vs. 18. cf. 30. — Vs. 22. κόλποιο A. Sec. Brub. Bog. κόλπου Juv. N. S.

μητέρος ἀρχαίης ἐγκύμονα γαστέρα δύνων,
θεσμὸν ἰδεῖν γονόεντα παλιννόστου τοκετοῖο;
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο, διδάσκαλον ἄνδρα διδάσκων· 5
εἰ μή τις καθαροῖσι δέμας λουτροῖσι καθαίρων
πνεύματος ἐξ ἁγίοιο καὶ ὕδατος εἰν ἑνὶ θεσμῷ,
ὁπλοτέρην δέξοιτο γενέθλιον ἄσπορον ἀρχὴν,
ἀντίτυπον μίμημα γυναικείου τοκετοῖο,
οὐ δύναται βροτὸς οὗτος ἐπεσσομένοιο νοῆσαι
οὐρανίην αἰῶνος ἀτέρμονος ἥλικα τιμήν·
καὶ γὰρ ὅπερ μερόπων χθονίη διεώσατο γαστὴρ, 6
σαρκὸς ἀπὸ βροτέης μορφούμενον, ἀνδρομέη σὰρξ
τοῦτο πέλει· τὸ δὲ θεῖον, ὅπερ καθαροῖο λοετροῦ
πνεύματος αὐτογόνοιο πέλει καθαροῖο λοετροῦ,
πνεῦμα πέλει ζωαρκὲς, ἀμαιεύτῳ τινὶ θεσμῷ
αὐτόματον βλάστημα παλιγγενέος τοκετοῖο·
καὶ μὴ θάμβος ἔχητε θεοφραδέος περὶ μύθου, 7
ὑμέας εἶπερ ἔειπον ὅτι χρέος ἐστὶ νοῆσαι
ὕδατι τικτομένην ἑτέρην βαλβῖδα γενέθλης·
πνεῦμα παλινδίνητον ἀθηήτῳ τινὶ παλμῷ 8
οἶδε περιπνείειν, ὅθι βούλεται· ἀγχιφανῆ δὲ
φωνῆς ἠερίης θεοδινέα βόμβον ἀκούεις,

εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 6. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7. μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἰπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν

Vs. 36. in Pal. eadem duplicis scripturae vestigia quae 1, 40. Interpunctio A. et St. v. ap. N. — **Vs. 37.** τόκοιο A. — **Vs. 39.** εἰ pro ὅτι. v. N.

οὔασιν ὑμετέροις πεφορημένον· ἀλλὰ δαῆναι
οὐ δύνασαι βλεφάροις, πόθεν ἔρχεται ἢ πόσε βαίνει·
οὕτω παντὸς ἔφυ τύπος ἀνέρος ἐκ πυρὸς ὑγροῦ
πνεύματι τικτομένοιο καὶ οὐ στροφάλιγγι κονίης.
Ἔννεπε, καὶ Νικόδημος ἀμείβετο· ταῦτα γενέσθαι 9
πῶς δύναται; Καὶ Χριστὸς ἀνήρυγε θέσκελον ὀμφήν· 10
Ἰσραὴλ σὺ μὲν ἐσσὶ διδάσκαλος, οὐ νοέεις δέ;
ἀλλά σε ταῦτα λέληθεν, ἐμὴν δ' οὐκ οἶσθα μενοινήν·
μάρτυρον ἐμπεδόμυθον ἀμὴν ἀμὴν πάλιν ἔστω, 11
θεσπεσίης τόπερ ἴδμεν ἐτήτυμον ἔγκυον ὀμφῆς,
φθεγγόμεθα, σπείροντες ἐς οὔατα δύσμαχα φωτῶν
χείλεσιν ἀπλανέεσσι, καὶ ἡμετέροιο τοκῆος
ὅσσα παρ' ὑψιμέδοντος ἐμαὶ δεδάασιν ἀκουαί,
μαρτυρίης κήρυκι διδάσκομεν ἴδμονι φωνῇ·
ἡμετέρην δ' ἀδίδακτος ἀκηλήτων νόος ἀνδρῶν
πιστὴν μαρτυρίην οὐ δέχνυται· ἀπλανέων δὲ 12
εἴ τινα μῦθον ἔειπον ἐπιχθονίων χάριν ἔργων,
καὶ τόσον ὑμείων βαρυπειθέες εἰσὶν ἀκουαί,

φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται ἢ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9. ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12. εἰ

Vs. 47. ἢ pro καί. v. N. — Vs. 51. Interrog. post μενοινήν. — Vs. 52. cf. 1, 209. — Vs. 53. ad verb. ἴδμεν appositum in P. οἴδαμεν. — Vs. 54. φθεγγόμεθα, schol. λαλοῦμεν. — Vs. 59. Punctum post ἀπλ. δέ. A. Sec. Brub. Bog. Juv. St. Sed v. N. S. — Vs. 60. Schol. Pal. v. S.

εἰς στρατιὴν πτερόεσσαν ἢ αἰθέρος ἔργα βοήσω,
μᾶλλον ἀπειρήτοισι πόθεν πείθεσθε μενοιναῖς,
οὐρανίης ἀΐοντες ἀθηήτου φύσιν ὕλης;
οὔποτε δὲ βροτὸς ἄλλος, ὑπηνέμιον πόδα πάλλων, 13
οὐρανίων ἐπάτησεν ἀνέμβατον ἄντυγα κύκλων,
εἰ μὴ θέσκελος οὗτος, ὃς ἀθανάτην ἕο μορφὴν
οὐρανόθεν κατέβαινεν ἀήθεϊ σαρκὶ συνάπτων,
ἀνθρώπου μόνος υἱὸς, ὃς ἀστερόεντι μελάθρῳ
πάτριον οὖδας ἔχων, αἰώνιος αἰθέρα ναίει·
καὶ σκοπιῆς παρὰ πέζαν ἐρημάδος, οἷά τε Μωσῆς 14
δακνομένων ὕψωσεν ὄφιν δηλήμονα φωτῶν,
δουρατέης μεθέποντα τύπον ποιητὸν ἀκάνθης,
οὕτω γυιοβόρων τελέων ἀλκτήρια νούσων
καὶ πάϊς ἀνθρώποιο βροτοῖς ὑψούμενος ἔσται,
λυσιπόνου μίμημα δρακοντείοιο προσώπου,
ὄφρα μιν ὃς δέξαιτο νόου πειθήμονι θεσμῷ, 15
ζωῆς κυδιάνειραν ἐσαθρήσειε γαλήνην,
εἰς ὅσον εὐρυγένειος ἑλίσσεται ἔμπεδος αἰών·
οὕτω γὰρ πολύμορφον ἐφίλατο κόσμον ἀλήτην 16
ὑψιμέδων σκηπτοῦχος, ἵνα χραισμήτορα φωτῶν
μουνογενῆ λόγον υἷα πόρεν τετράζυγι κόσμῳ,

τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13. καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14. καὶ καθὼς Μωυσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15. ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτὸν [μὴ ἀπόληται ἀλλ'] ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16. οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ

Vs. 62. εἰ στρατ. A. B. S. H. — Vs. 68. ἀήθεα A. B. S. ἀηθέα Pal. marg. ἀήθεϊ dedi ex Pal. — Vs. 71. Schol. Pal. v. 8. — Vs. 81. ὅτι χρ. A. S. N. H. ἵνα Bog. Juv. B.

ὄφρα μιν ὃς δέξοιτο, μετάτροπον ἦθος ἀμείψας,
πίστιν ἐς ἀστυφέλικτον ἑκούσιον αὐχένα κάμπτων,
ζωῆς οὐρανίης αἰώνιον εἰς χορὸν ἔλθῃ,
ναίων ἄφθιτον οἶκον ἐν εὐδένδρῳ παραδείσῳ·
οὐ γὰρ ἑὸν λόγον υἷα πατὴρ θεὸς ὤπασε κόσμῳ, 17
κόσμον ἵνα κρίνειε προώριον, ἀλλὰ πεσοῦσαν
ἀνδρομένην ἵνα πᾶσαν ἀναστήσειε γενέθλην·
ὃς δέ μιν ἀπλανέος κραδίης μειλίξατο θεσμῷ, 18
ῥίψας ἠερίοισιν ἀπειθέα λύσσαν ἀήταις,
ὀρθὴν πίστιν ἔχων οὐ κρίνεται· εἰ δέ τις ἀνήρ,
ἀνδρομένην ἐπὶ σάρκα νοοσφαλὲς ὄμμα τιταίνων,
τολμήεις ἐπέτασσε θεημάχον ἀνθερεῶνα,
ἀνὴρ κέκριται οὗτος, ὅτι βραδυπειθέϊ θυμῷ
οὔπω πίστιν ἔδεκτο καὶ οὐ μετέθηκε μενοινήν,
υἱέος ὑψίστοιο θεοῦ γενέταο πιθήσας
τηλυγέτου βασιλῆος ἐς οὔνομα· δυςσεβέος δὲ 19
κόσμου σύγγονος ἥδε πέλει κρίσις· οὐρανόθεν γὰρ
εἰς χθόνα φέγγος ἵκανε, καὶ ἀσταθέων γένος ἀνδρῶν
φέγγεος ἀστράπτοντος ἐφίλατο μᾶλλον ὁμίχλην,
καὶ φάος οὐ ποθέουσιν ὅσον ζόφον· ἔργα γὰρ αὐτῶν

θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ

λοξὰ πέλει, καὶ πᾶς τις ἀνὴρ, ἀθεμίστια ῥέζων, 20
ἄξια νυκτὸς ἔχων στυγέει φάος· οὔποτε βαίνει
εἰς φάος ἀγχικέλευθος, ὅπως μὴ φέγγος ἐλέγξῃ
ἔργα, τάπερ τελέει κρυφίῃ κεκαλυμμένα σιγῇ·
ὃς δὲ θεουδείῃσιν ἐτήτυμα πάντα φυλάσσει, 21
ἵξεται αὐτοκέλευστος, ὅπῃ φάος, ὄφρα φανείῃ
ἔργα, τάπερ ποίησε θεοῦ τετελεσμένα βουλῇ.
Ἔννεπε, καὶ μετέπειτα πέδον Γαλιλαῖον ἐάσας, 22
ἁγνὸν Ἰουδαίων ὑπεδύσατο κόλπον ἀρούρης.
Καὶ θεὸς αὐτόθι μίμνε σὺν ἀντιθέοισι μαθηταῖς,
ναιετάων ὀθνεῖον ἐναύλιον· ἀγχιπόρου δὲ
γαίης αἰόλα φῦλα σοφῷ βαπτίζετο ῥείθρῳ,
σμήχων ἀνδρομέης κραδίης ῥύπον· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς 23
θεῖος Ἰωάννης θεοπειθέα λαὸν ἀλήτην
ὕδατι βαπτίζων βαθυκύμονος ἐγγύθι Σαλείμ.
Κεῖθι γὰρ εὐρυπόροιο κυλινδομένου ποταμοῖο
χεύμασιν ἀενάοις κυμαίνεται ἄφθονον ὕδωρ
ἄρκιον εἶν ἐνὶ πᾶσιν· ἐκυκλώσαντο δὲ λαοὶ
εὐσεβίης ἕνα φῶτα, καὶ ὀψινόῳ μετανοίῃ

τὰ ἔργα. 20. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21. ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο

Vs. 106. cf. 2, 120. — Vs. 114. *ῥείθρῳ* (plerumque *ῥέεθρον*) fort. *βάπτιζε ῥεέθρῳ*. — Vs. 115. *ἡ δὲ κ.* A. *ἠδὲ κ.* Sec. Brub. Bog. St. S. H. *ἦν δὲ κ.* B. N. — Vs. 117. *σαλήμ* A. B. S. *σαλείμ* N.

ἀμπλακίας νίπτοντες ἐφαιδρύνοντο ῥεέθροις·
οὔπω γὰρ διὰ λέκτρον ἀμερσιγάμου βασιλῆος 24
οἶκον ἀειφρούρητον ἐδύσατο πομπὸν ὀλέθρου
θεῖος ἀνὴρ βαρύδεσμος· ἔρις δέ τις ἀμφὶ καθαρμοῦ 25
ἔπλετο μυστιπόλοισιν Ἰωάνναο μαθηταῖς
Ἑβραίου μετὰ φωτός· ἐπειγομένῳ δὲ πεδίλῳ 26
ἦλθον ἐς ἀνέρα θεῖον, ἐμειλίξαντο δὲ μύθῳ
λεπτοφυεῖ λασίῳ πεπυκασμένον ἄνδρα χιτῶνι·
ῥαββὶν, ἀλεξικάκων ὑδάτων πρωτόθροε κῆρυξ,
ὅςτις ἔην μετὰ σεῖο πέρην ποταμοῖο ῥοάων,
ὃν σὺ θεοῦ γεγαῶτα σοφῷ πιστώσαο μύθῳ,
οὗτος ἔχων μίμημα τεοῦ καθαροῖο λοετροῦ,
βαπτίζει πολὺ μᾶλλον· ὁμοζήλῳ δὲ μενοινῇ
συμμιγέες νεφεληδὸν ὅλοι σπεύδουσι πολῖται,
ἱέμενοι κείνοιο τυχεῖν θείοιο λοετροῦ.
Καί σφιν ἀνειρομένοισιν ἐτήτυμος ἔννεπεν ἀνήρ· 27
οὐδὲν ἑλεῖν δύναταί τις ἐπουρανίων ἀπὸ κόλπων,
εἰ μὴ τοῦτο γέρας θεόθεν κεχαρισμένον εἴη·
ὑμεῖς μάρτυρές ἐστε δαήμονες, ὁππότε λαοῖς 28

καὶ ἐβαπτίζοντο· 24. οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. 25. ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26. καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27. ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι

Vs. 130. Pal. marg. γρ. πρωτόθρονε. — Vs. 137. ἀμειβομένοισιν A. Sec. Brub. Bog. St. N. S. H. ἀνειρομένοισιν Juv. B. — Vs. 138. Comma post τις, nullum post κόλπων, N.

ἀμφαδίην ἀγόρευον ἐμὴν ἀψευδέα φωνήν·
Χριστὸς ἄναξ οὐκ εἰμὶ βιοσσόος, ἀλλά με κείνου
ὑψιμέδων προέηκε θεὸς πομπῆα κελεύθου·
νύμφην ὅςτις ἔχει, πέλε νυμφίος· ἀγχιφανὴς δὲ 29
κείνου φθεγγομένοιο καὶ ἱστάμενος καὶ ἀκούων,
οὔασι θελγομένοισι δεδεγμένος ἠθάδα φωνὴν,
χάρματι πιστὸς ἑταῖρος ἀγάλλεται· ἡμετέρη δὲ
τερπωλὴ τετέλεστο πολύλλιτος· ἀγχινεφῆ μὲν 30
κεῖνον ἀεὶ χρέος ἐστὶν ἔχειν παλιναυξέα τιμὴν
ὡς θεὸν ἀθανάτην, ἐμὲ δὲ βροτόν ἐστιν ἀνάγκη
ἥσσονα μέτρα φέρειν, ὅτι μειονός εἰμι γενέθλης·
οὗτος, ὃς ὑψόθεν ἦλθεν ἐπουρανίων ἀπὸ κόλπων, 31
πάντων ὕψι βέβηκεν· ὁ δὲ χθονὸς αἷμα κομίζων,
φθεγγόμενος χθονὸς ἔργα, πέλει γαιήιος ἀνήρ·
ὃς δὲ δι᾿ αἰθερίου θεοδέγμονος ἵκετο κόλπου, 32
φθέγγεται οὐρανόθεν, τόπερ ἔκλυεν, οὐδέ τις αὐτοῦ
μαρτυρίην ζαθέην ἐπιδέχνυται· ὃς δέ οἱ ἀνὴρ 33
μάρτυρα μῦθον ἔδεκτο θεηγόρου ἀνθερεῶνος,

μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός, ἀλλ᾿ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29. ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31. ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, 32. [καὶ] ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ. καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν

Vs. 153. ὑψιβέβ. Bog. B. — Vs. 158. θεηγόρου B. Sec. N. S. Chol. θεηγόρον A. Pal. minus convenienter.

ἀψευδὴς βροτὸς οὗτος ἑῷ σφρηγίσσατο μύθῳ,
ὅττι θεὸς πέλε μοῦνος ἐτήτυμος· οὐρανόθεν γὰρ 34
οὗτος ὃν ἐς χθόνα πέμψε θεὸς χραισμήτορα κόσμου,
πατρῴης σοφίης αὐτόσσυτον ὄμβρον ἰάλλει·
οὐ γὰρ μέτρα λόγοιο φέρει λόγος, ἀλλά οἱ αἰεὶ
μούνῳ πνεῦμα δίδωσιν ἀειλιβέος ῥόον ὀμφῆς·
ὑψιμέδων δ' ἑὸν υἷα θεὸς γενέτης ἀγαπάζει, 35
καί οἱ πάντα φέρειν παλάμῃ πόρεν· ὃς δέ κεν εἴη 36
ἤθεσιν ἀπλανέεσσιν ἀκαμπέα πίστιν ἀέξων,
ζωὴν ὄψεται οὗτος, ἔχων ὑψήνορα τιμὴν,
σύγχρονον αἰῶνος παλιναυξέος· ὃς δέ κεν ἀνὴρ
παιδὶ θεοῦ ζώοντος ἀγηνορέων ἀπιθήσῃ,
ἔρχεται ὑψίστοιο θεοῦ τιμηορὸς ὀργὴ,
ἄφρονα μαστίζουσα.

ΚΕΦ. Δ.

Καὶ ὁππότε κοίρανος ἔγνω, 1
ὅττι θεοπνεύστων βαρυκάρδιος ἀμφὶ λοετρῶν
δύσμαχος ἐσμὸς ἄκουσε βαρυζήλων Φαρισαίων,

ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν [ὁ θεὸς] τὸ πνεῦμα. 35. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

1. Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι

Vs. 159. σφρᾶγ. A. B. N. S. Sed v. 5, 130. — Vs. 161. εἰς χθ. A. N. S. ἐς Sec. B. Chol.

Ἰησοῦς ὅτι φῶτας ἀλήμονας εἰς φάος ἕλκων
ὕδατι βαπτίζει, καὶ πλείονας ἔσχε μαθητὰς
ἤπερ Ἰωάννης· καὶ ἐτήτυμος οὐ πέλε φήμη· 2
οὐ γὰρ ἄναξ βάπτιζεν ἐν ὕδασιν, ἀλλὰ μαθηταί·
κάλλιπεν ὑψιθέμεθλον Ἰουδαίων πέδον ἀνδρῶν, 3
καὶ πάλιν εἰς πέδον ἦλθε φιλοστόργων Γαλιλαίων,
φεύγων λύσσαν ἄπιστον ἀκηλήτων Φαρισαίων.

Καί μιν ἔτι χρέος εἷλε δι' εὐύδρου Σαμαρείης 4
γαίης μεσσατίης ὁμοτέρμονα πέζαν ὁδεύειν·
καὶ ποδὸς ἀμβροσίοιο μεσημβρινὸν ἴχνος ἐπείγων, 5
εἰς πόλιν ἀρχαίην Σαμαρείτιδος ἵκετο γαίης,
Σιχὰρ ἐς αἰπύδμητον, ὅπῃ φυτοεργὸς Ἰακὼβ
ἀμπελόεν πέδον εἶχε, καὶ υἱέϊ δῶκεν Ἰωσήφ,
πηγὴ ὅπῃ βαθύκολπος, ὅθεν ποτὲ θεῖος Ἰακώβ, 6
ῥήξας ὑγρὰ θέμεθλα πεδοσκαφέων κενεώνων,
φρείατος ἰλυόεντος ἀνήγαγε νέρτερον ὕδωρ.
Κεῖθι δὲ, τηλεπόροιο πεπαυμένος ἀτραπιτοῖο,
Χριστὸς, ὁδοιπορίῃσι καμὼν, ἀμπαύσατο μόχθου,
ἑζόμενος παρὰ πέζαν, ὅπῃ χθονίου διὰ κόλπου
ὑγρὸν ὕδωρ ναέταις ἀγχίπτολις ἔβλυε πηγή.

Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης 2. (καίτοι γε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ), 3. ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου οὗ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6. ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν

4, 4. ὅττι **A.** — **Vs. 9.** ἐς **A. B. N. S.** — **Vs. 14.** ἐς **A. B. N. S.**

Ἕκτη δὲ πτερόεσσα διέτρεχε δίψιος ὥρη·
ἔνθα γυνὴ Σαμαρεῖτις, ἀειρομένην διὰ κόλπου 7
ἠθάδα κάλπιν ἔχουσα, μετήιε γείτονα πηγὴν,
καί μιν ἄναξ ὑδάτων ἀπὸ κάλπιδος ᾔτεεν ὕδωρ·
δεῦρο, γύναι Σαμαρεῖτι, τεῆς ἐπιβήτορι πάτρης
δός μοι διψαλόεντι πιεῖν ξεινήιον ὕδωρ.
Ἕζετο γὰρ τότε μοῦνος, ἐπεὶ μεσάτῃ παρὰ νύσσῃ 8
οὐρανὸν ἱππεύουσαν ἰδὼν ἐπιδόρπιον ὥρην,
εἰς πόλιν ἀγχικέλευθον ἀνήιεν ἑσμὸς ἑταίρων.
Εἰρομένη δ' ἀγόρευε γυνὴ φιλοπευθέϊ μύθῳ· 9
πῶς παρὰ θηλυτέρης Σαμαρείτιδος ἴδμονι φωνῇ
ἐκ παλάμης ἀφύλακτος ἀήθεος ᾔτεες ὕδωρ,
πάτριον Ἑβραίων πεφυλαγμένον αἷμα κομίζων;
ποῖον ξυνὸν ἔην Σαμαρείτιδι καὶ σέο φύτλῃ,
ὄφρα πίῃς παρ' ἐμεῖο; καὶ εἰ σέο θεσμὸς ἐρύκει,
αἰδομένοις στομάτεσσιν Ἰουδαῖόν σε καλέσσω·
οὐ γὰρ Ἰουδαῖοι μιγάδες ξυνήονι θεσμῷ
ἐς βίον ἀλλήλοισιν ὁμίλεον ἢ Σαμαρεῖται.
Καί οἱ Χριστὸς ἔειπεν ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ· 10
εἰ μάθες ὑψίστοιο θεοῦ χάριν, εἰ δόσιν ἔγνως,

ὡς ἕκτη· 7. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πιεῖν. 8. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. 10. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν

Vs. 29. *διψαλέοντι* B. N. S. H. — Vs. 38. de interpunctione v. N. p. 31. — Vs. 39. *ἀδομένοις* A. Bord. *ᾀδομ.* St. N. dedi *αἰδομ* S. — Vs. 42. *ἀπημάντῳ* Pal. superscr. *ἀσημάντῳ*. — Vs. 43. *ὑψίστου* A.

καί τις ἔην, ὃς ἔειπεν· ἐπιχθονίης ἀπὸ πηγῆς
δός μοι δίψαν ἔχοντι πιεῖν μινυώριον ὕδωρ,
αὐτὴ προφρονέως αἰώνιον ᾔτεες αὐτὸν
ζωὸν ὕδωρ, καὶ τοῦτο σοφὸν ποτὸν εἶχεν ὀπάσσαι.
Εἶπε δὲ μὴ νοέουσα γυνὴ φυσίζοον ὕδωρ· 11
ὦ ἄνα, θάμβος ἔχει με· σὺ γὰρ τροχοειδέϊ κύκλῳ
οὐ κάδον ἑλκυστῆρα φέρεις, οὐ σχοῖνον ἀείρεις,
ὄφρα βυθῷ χαλάσειας, ὑποβρυχίων ἀπὸ κόλπων
χερσὶν ἀμοιβαίῃσιν ἄγων μετανάστιον ὕδωρ·
καὶ φρέαρ ἐστὶ βάθιστον· ἀπὸ χθονίοιο δὲ κόλπου,
τοῦτο πόθεν ζείδωρον ἀρυόμενος ξένον ὕδωρ,
αὐτὸς ἔχεις ποτὸν ἄλλο; μὴ ἀρσενόπαιδος Ἰακὼβ 12
μείζων ἡμετέροιο πέλεις ζαθέοιο τοκῆος,
ὃς φρέαρ ὤπασε τοῦτο γέρας Σαμαρείτιδι γαίῃ,
καὶ πίεν ἐξ αὐτοῖο πεδοτρεφὲς ἄρκιον ὕδωρ,
αὐτὸς ὁμοῦ καὶ παῖδες ὀρεσσινόμων τε γενέθλη,
τετραπόδων τε φάλαγγες; Ἀνεγρομένην δὲ γυναῖκα 13
Ἰησοῦς ἐδίδαξεν, ἀπ' ἀχλύος εἰς φάος ἕλκων,
ὃς πίεται χθονίων λαγόνων μινυώριον ὕδωρ

ὁ λέγων σοι Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12. μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πά-

---

Vs. 44. *ἐπὶ χθονίης* A. Sec. Brub. Bog. Juv. correx. B. N. S. — Vs. 48. *φυσίζωον* A. Sec. Brub. Bog. Juv. correx. B. N. S. — Vs. 51. *ὑπὸ βρυχίων* A. Sec. Brub. Bog. Juv. correx. B. N. S. — Vs. 52. *ἀμοιβαίοισιν* A. Sec. Brub. St. N. S. H. *ἀμοιβαίῃσιν* Bog. Juv. B. — Vs. 58. *πεδοτροφὲς ὄρκιον* A. N. S. H. rell. *ἄρκιον* Juv. B. Sec. Chol. — Vs. 60. *ἀνειρομένην* B. v. l.

πίδακος ἢ γλυκὺ νᾶμα χαμαιγενέος ποταμοῖο,
διψήσει παλίνορσος· ὅπερ δέ οἱ ἐγγυαλίξω, 14
οὔποτε διψήσειε πιὼν αἰώνιον ὕδωρ,
ἀλλά οἱ ἐν πραπίδεσσι μενεῖ ῥόος, ἔμφρονι παλμῷ
ἁλλόμενον νοεροῖο βυθοῦ θεοδινέϊ ῥιπῇ
πηγῆς ἐνδομύχοιο παλιμφυὲς ἔμπεδον ὕδωρ
ζωῆς ἀενάοιο καὶ οὐ χθονίου ποταμοῖο.
Ἰησοῦν δ' ἱκέτευε γυνὴ πειθήμονι φωνῇ· 15
δός μοι, κοίρανε, τοῦτο πιεῖν βιοτήσιον ὕδωρ,
πίδακος οὐδαίης ἀλλότριον, ὄφρα πιοῦσα
μήποτε διψήσω καὶ μηκέτι δεῦρο περήσω
ἐκ βυθίων λαγόνων ἀρύειν βεβιημένον ὕδωρ.
Εἶπε, καὶ ἀγκυλόμητιν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ 16
Ἰησοῦς πολύανδρον ἐπειρήτιζε γυναῖκα·
ἔρχεο καὶ κίκλησκε τεὸν πόσιν· ἐκ πόλιος δὲ
σπεῦδε ποσὶν ταχινοῖσι τὸ δεύτερον ἐνθάδε βαίνειν.
Εἶπε, καὶ ἀγνώσσουσα, πολυσπερέων περὶ λέκτρων 17
ψευδομένη, Σαμαρεῖτις ἐτήτυμον ἴαχε φωνήν.
ἣ πόσιν οὐ μεθέπουσα πόθεν πόσιν εἰς σὲ καλέσσω;
οὐ γὰρ ἔχω φίλον ἄνδρα. Θεὸς δ' ἤλεγξε γυναῖκα· 18
οἶδα, γύναι, μετὰ πέντε νόθον τεὸν ἕκτον ἀκοίτην·
πέντε γὰρ ἔλλαχες ἄνδρας ἀμοιβαδὸν ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ,

λιν· 14. *ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.* 15. *λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.* 16. *λέγει αὐτῇ* [*Ἰησοῦς*] *Ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.* 17. *ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν* [*αὐτῷ*] *Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·* 18. *πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου*

καὶ νῦν ὃν μεθέπεις, οὐ γνήσιός ἐστιν ἀκοίτης·
τοῦτό μοι ἀτρεκέως μυθήσαο. Θαμβαλέη δὲ 19
οὐτιδανὴ Σαμαρεῖτις ἀμείβετο θήλεϊ φωνῇ·
κοίρανε, γινώσκω σε θεηγόρον ἄνδρα προφήτην·
ἡμείων δ' ἀνιόντες ἐς οὔρεα ταῦτα τοκῆες 20
αὐχένα δοχμώσαντο πολυκνίσῳ παρὰ πέτρῃ,
καὶ θεὸν εὐαγέεσσιν ἐμειλίξαντο θυηλαῖς·
ὑμεῖς δ' ἄρμενον ἄλλον ὑπὸ κλέτας Ἱροσολύμων
χῶρον ἐμυθήσασθε μεμηλότα θέσπιδι βουλῇ,
ἧχι θεῷ χρέος ἐστὶ θεοδμήτῳ παρὰ βωμῷ
μάρτυρον ἱκεσίης κυρτούμενον αὐχένα κάμπτειν
κύμβαχον ὀκλάζοντας. Ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ· 21
πείθεό μευ, Σαμαρεῖτι γύναι, νημερτέϊ μύθῳ,
ὅττι νέου βιότοιο διάκτορος ἔρχεται ὥρη,
εὐσεβίης ὀχετηγὸς, ὅτ' οὐκέτι μύστιδι τέχνῃ
οὔρεος ὑμετέροιο θεοκλήτῳ παρὰ βωμῷ,
οὐδὲ τανυσκοπέλων ὑπὸ τέμπεσιν Ἱροσολύμων
αἵματι ταυρείῳ κεραελκέα ῥέξετε λοιβὴν,
ἱκέσιον κλίνοντες ἐρειδόμενον γόνυ πέτρῃ·
ὑμεῖς μὲν κραδίης σφαλερῆς ἑτεραλκέϊ θεσμῷ, 22
ὃν φρεσὶν οὐκ ἐδάητε, γεραίρετε μοῦνον ἀκουῇ,

ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. 19. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Γύναι, πίστευέ μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦ-

---

Vs. 86. θαμβαλεῆς Pal. superscr. θαμβαλέη. — Vs. 87. θήλεϊ φωνῇ rarius. — Vs. 90. πολυκνίσῳ dedi pro vulg. πολυκνίσσῳ. — Vs. 102. κερεαλκέα B. v. l. — Vs. 103. Theocr. 7, 7.

μιμηλὴν τελέοντες ἀληθέος εἰκόνα μύθου·
ἡμεῖς δ' εὐαγέεσσιν ἀνάπτομεν ὄργια βωμοῖς,
μυστιπόλῳ τόπερ ἴσμεν ἀνευάζοντες ἰωῇ,
καὶ θεὸν αὐτογένεθλον ἀείδομεν ἔμφρονι μύθῳ·
ἀλλὰ σοφαῖς τελετῇσι θεηπόλος ἔρχεται ὥρη, 23
καὶ νῦν ἄγχι βέβηκεν, ἀληθέες ὁππότε μύσται
ξυνὸν ὑποκλινέουσι λιτήσιον αὐχένα γαίῃ,
αὐχένα δοχμωθέντα καθελκομένοιο καρήνου,
πάντες ἀληθείῃ καὶ πνεύματι· μυστιπόλους γὰρ
τοίους ὑψιμέδων ἐθέλει θεὸς, οἵτινες αὐτῷ
ἀκροπαγῆ κάμπτουσι συνήορα γούνατα γαίῃ
πνεύματι θεσπεσίῳ καὶ ἀληθέϊ μάρτυρι φωνῇ,
ἐν δαπέδῳ πρηνηδὸν ἐρειδομένοιο προσώπου·
πνεῦμα θεὸς νημερτὲς, ὅθεν χρόνος ἀνέρας ἕλκει, 24
ἀτρεκίην καὶ πνεῦμα μιῇ κεράσαντας ἐρωῇ,
ἀενάου κόσμοιο θεὸν γενετῆρα γεραίρειν.
Εἶπε, καὶ ἀγνώσσουσα γυνὴ μαντώδεϊ φωνῇ 25
Χριστῷ Χριστὸν ἔλεξεν, ἀοσσητῆρα δὲ κόσμου
ὀψὲ μολεῖν ἀγόρευε, τὸν ἐγγύθεν εἶχε μολόντα·
κοίρανε, θεσμοφόρων πατέρων ἐδάημεν ἀκουῇ,
Μεσσίας ὅτι θεῖος ἐλεύσεται, ὅντινα λαοὶ
Χριστὸν ἐφημίξαντο· καὶ ὁππότε κεῖνος ἱκάνῃ,

μεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23. ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24. πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. 25. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα ὅτι μεσσίας ἔρχεται (ὁ λεγόμενος χριστός)· ὅταν ἔλθῃ

Vs. 112. fort. ὑποκλίνουσι. μενέει 6, 167. — Vs. 119. χρέος B. v. l. prob. N. — Vs. 122. cf. 79.

ἡμέας ἀγνώσσοντας ἐτήτυμα πάντα διδάξει.
Εἶπε γυνή, καὶ Χριστὸς ἀμείβετο μάρτυρι μύθῳ, 26
δάκτυλον αὐτοβόητον ἀναυδέϊ ῥινὶ πελάσσας·
Χριστὸς ὁ σοὶ λαλέων αὐτὸς πέλω· ἀγχιφανῆ δὲ
ὄμμασι παπταίνεις με, τὸν οὔασιν αἰὲν ἀκούεις·
Χριστὸς ἐγὼ γενόμην· οὐ δεύτερος ἄλλος ἱκάνει.
Οὐδέ μιν ἤρετο Πέτρος, ἅτε θρασύς; οὐδέ τις αὐτὸν 27
τολμήσας ἐρέεινε· τί δίζεται; ἢ τί μετ' αὐτῆς
φθέγγεται; Ὠκυτέρῳ δὲ διαστείχουσα πεδίλῳ, 28
κάλπιν ἐπιτρέψασα γυνὴ θεοδέγμονι πηγῇ,
εἰς πόλιν ἴχνος ἔκαμψε καὶ ἔννεπε πᾶσι πολίταις·
δεῦτε καὶ ἀθρήσητε θεοπρόπον ἄνδρα προφήτην, 29
ὅςτις ἐμοὶ φάτο πάντα, τάπερ κάμον· ἦ ῥά νυ Δαβὶδ
οὗτος ἀριστογόνοιο βοώμενος υἱὸς ἱκάνει;
Ἀγγελίην δ' ἀΐοντες ὁμοζυγέες Σαμαρεῖται 30
συμφερτὴν ταχύγουνον ἐπεσσεύοντο πορείην,
ἐκ πόλιος στείχοντες ἐς ἀγχιθέου στόμα πηγῆς,
εἰς θεὸν οἰστρηθέντες ἐνὶ φρενοθελγέϊ μύθῳ.

ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. 26. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; 28. ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις 29. Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μή τι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; 30. [καὶ] ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Vs. 134. εἴρετο A. S. cf. 5, 43. ἤρετο est 1, 69. 89. habet Pal. eodem modo infra 5, 43. εἰρομένῳ 1, 185. 5, 126. 6, 118. 7, 57. — Vs. 135. τί δίζεαι; ἢ τί — φθέγγεαι; coni. N. δίζεται et φθέγγεται sine interr. A. B. S. post utrumque verbum interrogat. St. — Vs. 140. ἢ H. — Vs. 142. ἀγγελίης Pal. superscr. ἀγγελίην. — Vs. 145. ἐνὶ Bog. Juv. Sec. B. Chol.

Ἔνθα χρόνου μεσσηγὺ, πρὶν ἄστεος ἔκτοθι βαίνειν, 31
στεινομένων νεφεληδὸν ἐπήτριμα κύματα λαῶν
Χριστὸν ἐκυκλώσαντο, καὶ ἐφθέγξαντο μαθηταί·
ῥαββὶν, δέχνυσο ταῦτα καὶ ἔσθιε. Κινυμένης δὲ 32
χειρὸς ἀφωνήτοιο, νοήμονι μάρτυρι σιγῇ
δαῖτα μινυνθαδίην ἀπεσείσατο, ταῦτα βοήσας·
ἄλλην δαῖτα φέρω βιοτήσιον, ἣν ἐνὶ θυμῷ
ὑμεῖς οὐκ ἐδάητε. Καὶ ἔννεπεν ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ· 33
ἦ ῥά οἱ ἄλλος ὄπασσε φαγεῖν ἐπιδήμιος ἀνήρ;
φιλοπάτωρ δ' ἀγόρευεν ἄναξ ἑτερόφρονι μύθῳ· 34
εἶδαρ ἐμὸν πέλε μῦθος, ἐμὸν ποτὸν ἔργα τοκῆος·
εἶδαρ ἐμὸν πέλε μοῦνον, ὅπως ἄτρεπτον ἐέλδωρ
πατρὸς ἐμοῦ τελέοιμι καὶ ἔνθεον ἔργον ἀνύσσω·
ὑμεῖς οὐ τόδε πάντες ἐνὶ ξυνώσατε μύθῳ 35
ἴδμονες ὡράων, ὅτι λείπεται εἰσέτι μούνη
μηνῶν τετραέλικτος ἀελλήεσσα πορείη,
καὶ θέρος ἀγλαόκαρπον ἐλεύσεται; ἠνίδε, πάντες
εἰς πόλιν ἀντικέλευθον ἀείρατε κύκλον ὀπωπῆς,
πῶς πόλιες λευκῇσι περιφρίσσουσιν ἀλωαῖς,
καὶ βροτέου χατέουσιν εὐγλώσσοιο θερισμοῦ,

---

31. Ἐν [δὲ] τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ῥαββί, φάγε. 32. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς

Vs. 152. ἐνὶ μύθῳ coni. S. sicut mox 159. ἐνὶ θυμῷ coni. N. — Vs. 154. ἄλλο A. — Vs. 155. θυμῷ H.

πῶς στάχυες θαλέθουσιν ἐχέφρονες· εἰ δέ τις ἀνὴρ, 36
χείλεσιν, οὐ παλάμῃσιν ἀερτάζων λάλον ἅρπην,
γείτονος ἀμήσειε θεουδέα λήια γαίης,
μισθὸν ἔχει, καὶ πατρὶ θεῷ ζώοντα φυλάσσων
εἰς χρόνον οὐ λήγοντα νοήμονα καρπὸν ἀγείρει,
ὄφρα κεν ὁ σπείρων καὶ ὁ λήια θέσκελα κείρων
χαίρῃ ὁμοῦ, καὶ πιστὰ θαλύσια πατρὶ τελέσσῃ,
εὐσεβίης ἀροτῆρα καὶ ἀμητῆρα γεραίρων.
Ἔνθεν ἔην ὅδε μῦθος ἐτήτυμος, οὕνεκεν ἀνὴρ 37
ἄλλος ἀροτρεύει σπόρον ὄμπνιον αὔλακι νείφων,
καὶ στάχυν ἀμήσει στεφανηφόρος ἄλλος ἀλωεύς·
ἄλλοι μὲν μογέεσκον ἀλωέες αὔλακι φωνῆς, 38
καρπὸν ἕως ἔσπειραν. ἀποστέλλω δὲ καμόντων
ὑμέας ἀκαμάτους ἀλλότριον εἰς πόνον ἀνδρῶν,
ἀμῆσαι στομάτεσσιν ἑτοιμοτάτων στίχα καρπῶν,
λήιον οὐ σπείραντας ἢ ἀρδεύσαντας ἀλωήν.
Πολλοὶ μὲν ναέται ταχυπειθέα λαὸν ἀλήτην 39
πίστιος ἀῤῥαγέεσσιν ἐπυργώσαντο θεμέθλοις,
μαρυρίην ἀΐοντες ἐγερσινόοιο γυναικὸς

χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμὸν ἤδη. 36. [καὶ] ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα

Vs. 166. *τελέθουσιν* Pal. superscr. *ταλέθ.* — Vs. 172. *τελέσθω* A. N. *τελέσσω* Juv. B. S. *τελέσσῃ* dedi cum H. — Vs. 178. *ἐπιστέλλω* H.

φθεγγομένης, ὅτι πάντα, τάπερ κάμον, εἶπε προφήτης.
Ἀλλ' ὅτε οἱ σχεδὸν ἦλθον ὁμοφραδέες Σαμαρεῖται, 40
Χριστὸν ἐγουνάζοντο φιλοστόργῳ τινὶ μύθῳ
αὖθι μένειν· καὶ παῦσεν ἄναξ παρὰ γείτονι πηγῇ,
καὶ ταχὺς εἰς πόλιν ἦλθεν ὁμόστολον οἶμον ὁδεύων,
καὶ θεὸς αὐτόθι μίμνεν, ἕως δρόμος ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ
ὀξείῃ στροφάλιγγι παρέστιχε δίζυγος ἠοῦς.
Καὶ μετὰ διπλόον ἦμαρ ἄναξ σπεύδοντι πεδίλῳ, 43
οὔασι πειθομένοισι πεπηγότα μῦθον ἐάσας,
κεῖθεν ἔβη παλίνορσος, ἀναινομένων ναετήρων,
καὶ πάλιν εἰς πέδον ἦλθε φιλοχρίστων Γαλιλαίων.
Μούνην δ' οὐκ ἐπάτησεν ἑὴν ζηλήμονα πάτρην· 44
καὶ γὰρ ὁμογνήτων δεδαημένος ἤθεα φωτῶν,
μάρτυρα μῦθον ἔειπεν ἐτήτυμον, ὅττι προφήτης
οὐ δύναται περίπυστον ἔχειν ἐνὶ πατρίδι τιμήν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Γαλιλαῖον ἐς ἕδρανον ἦλθεν Ἰησοῦς, 45
δὴ τότε μιν προφανέντα πολιννόστοισι κελεύθοις
ἄσμενος ἐσμὸς ἔδεκτο θεοστόργων Γαλιλαίων,

ἐποίησα. 40. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας, 41. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42. τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον [ὅτι] οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου. 43. μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν [καὶ ἀπῆλθεν] εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 44. αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ὅσα

Vs. 188. πᾶσιν Pal. A. Sec. Brub. Bog. παῦσεν B. St. S. v. N. — Vs. 189. πτόλιν A. S. H.

πάντα, τάπερ ποίησεν ἐν ἕρκεσιν Ἱροσολύμων,
ὄμμασιν ἀθρήσας, ἱερῆς ὅτε κῶμον ἑορτῆς
μητέρες εὐσεβίης θιασώδεες ἤγαγον ὧραι·
καὶ γὰρ ἐς ἱερὸν ἦμαρ ἐπεστιχόωντο καὶ αὐτοί.
Ἰησοῦς μὲν ἵκανε καὶ ᾤκεεν αὐτόθι μίμνων, 46
ἧχι πέδον Καναναῖον, ὅπῃ πάρος εἰς χύσιν οἴνου
ξανθὸν ὕδωρ ποίησε, φύσιν χιονωπὸν ἀμείψας.
Ἦν δέ τις ἰθύνων στρατιὴν βασιλήιος ἀνήρ,
οὗ παῖς ἀγχιάλοιο Καφαρναοὺμ ἐνὶ δήμῳ
κέκλιτο, νωθρὰ φέρων πεπεδημένα γούνατα νούσῳ·
καὶ γενέτης φιλότεκνος ἴσῳ μαστίζετο πυρσῷ
παιδὸς ἱμασσομένοιο, τάχα πλέον. Οὗτος ἀκούσας 47
ἔδραμεν εἰς Καναναῖον ἐδέθλιον· ἀγχιφανὴς δὲ
Ἰησοῦν ἐρέεινεν, ὅπως νέον υἷα σαώσῃ,
ἄστεος ἀγχιπόροιο κατήλυδα πέζαν ὁδεύων.
Καί μιν ἄναξ ἐνένιπεν ἑῷ νεμεσήμονι μύθῳ· 48
εἰ μὴ ἐμῆς ἐςίδητε πολύτροπα θαύματα φωνῆς,
οὔποτέ μοι πείθεσθε. Καὶ αἰθομένου πυρετοῖο 49

ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46. ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· 47. οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα [αὐτὸν] ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49. λέγει πρὸς

Vs. 205. θεασώδ. H. — Vs. 209. χιονωτὸν A. S. H. dedi χιονωπὸν. — Vs. 211. πάϊς A. S. — Vs. 218. ἐνένιπεν A. S. H. rell. recte praeter Juv. B. qui ἐνένιπτεν. cf. Wernick. Tryph. p. 354. — Vs. 220. πίθεσθε A.

δάκρυσι θερμοτέροισι διάβροχος ἴαχεν ἀνήρ·
σπεῦσον, ἄναξ, κατάβηθι, πέδον Καναναῖον ἐάσας,
πρὶν θανέειν ἐμὸν υἷα τεῆς ἐπιδευέα φωνῆς.
Καί μιν ἄναξ θάρσυνεν ἑῷ ζωαρκέϊ μύθῳ· 50
ἔρχεο, καὶ ζώοντα καὶ ἀρτεμέοντα κιχήσεις
τηλύγετον σέο παῖδα· παρ' ὑμετέρῃ δὲ τραπέζῃ
ἄσμενος εἰλαπίναζε σὺν υἱέϊ δαιτυμονῆι.
Εἶπεν ἄναξ, καὶ κραιπνὸς ἀνὴρ ἐπεπείθετο μύθῳ,
Ἰησοῦς ὃν ἔειπε, καὶ ἔστιχεν ἐλπίδι πειθοῦς·
καί οἱ τηλεπόροιο καταστείχοντι κελεύθου 51
ἤντεον αὐχήεντες ὀπάονες· οὐδὲ μὲν ἀνὴρ
δμῶας ἑοὺς ἐρέεινε γεγηθότας· ἐκ δὲ προσώπου
υἱὸν ἑὸν ζώοντα σοφῇ γίνωσκε σιωπῇ.
Καί οἱ πάντες ἔλεξαν ὁμήλυδες ἡδέϊ μύθῳ·
ζώει σός, φιλότεκνε, ποδήνεμος υἱὸς ὁδίτης,
νῦν πλέον ἢ τὸ πάροιθε σαώτερος. Αὐτὰρ ὁ χαίρων 52
δμῶας ἑοὺς ἐρέεινεν ἀλεξικάκου χάριν ὥρης,
τῇ ἔνι φαιδροτέρην βιοτήσιον ἔσχε γαλήνην.
Καὶ μίαν εἶν ἑνὶ πάντες ὀπάονες ἴαχον αὐδήν·
υἱέα σὸν λίπε νοῦσος, ὅτε χθιζῇ παρὰ νύσσῃ
ἑβδομάτῃ στείχουσα βιοσσόος ἔτρεχεν ὥρῃ.

αὐτὸν ὁ βασιλικός Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. [καὶ] ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52. ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν, ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑ-

---

Vs. 230. *καταστίχοντι* A. — Vs. 233. *γίγνωσκε* A. S. Pal. — Vs. 241. *στίχουσα* A.

Ἔγνω δ' αὐτοδίδακτος ἀνὴρ ὀδυνήφατον ὥρην, 53
τῇ ἔνι θέσκελον εἶπεν ἄναξ ζωαρκέϊ φωνῇ·
ἔρχεο σὸν ποτὶ δῶμα, τεὸς πάϊς ἐστὶν ἀπήμων.
Καὶ καθαραῖς πραπίδεσσιν ἀκαμπέα δέξατο πειθὼ,
εἰς ὁδὸν εὐσεβίης ὅλον οἶκον ἀμεμφέος ἕλκων·
αὐτὸς ὁμοῦ καὶ πάντες, ὅσους τρέφε, μάρτυρι μύθῳ
πίστιος ἀκλινέεσσιν ὑπεζεύγνυντο λεπάδνοις.
Τοῦτο δὲ δεύτερον ἄλλο πάλιν ζωαρκέϊ φωνῇ, 54
ἦχι πέδον Καναναῖον ἐν εὐπύργῳ Γαλιλαίῃ,
Ἰησοῦς κάμε θάμβος, Ἰουδαίηθεν ὁδεύσας
εἰς πόλιν ἀγλαόπαιδα τανυπλοκάμων Γαλιλαίων,
πρεσβύτερον μετὰ θαῦμα φιλακρήτων ὑμεναίων,
ὕδατος οἰνωθέντος ἐρευθιόωντι ῥεέθρῳ.

ΚΕΦ. Ε.

Ἰησοῦς δ' ἀνέβαινεν, ὅπῃ δόμος αἰθέρι γείτων 1
χιονέην ἀμάρυσσε λίθων ἑτερόχροον αἴγλην.

βδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53. ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὁ υἱός σου ζῇ, καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54. Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

1. Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰη-

Vs. 243. θέσκελος interpr. Heden. — Vs. 245. Versuum ordo inversus in A. 245. 247. 248. 249. — Vs. 246. εὐσεβίης ὅλον οἶκον A. cum lacuna. εὐσεβίης ἐς ὁδοὺς ὅλον οἶκον St. W. q. v. S. H. εἰς ὁ. εὐσ. Juv. B. εὐσεβίης ὅλον οἶκον ὁδοὺς ἐς ἀμεμφ. ἕ. Hermann. Orph. p. 818. fort. εὐσεβίης ὅλον οἶκον ἀμ. ὁδὸν ἕλκων. — Vs. 248. λεπάδναις A. St. S. H. λεπάδνοις primus corr. Juv.

5, 2. κιονέην A. S. H. dedi χιον. cf. 2, 36.

Ἦν δέ τις εὐποίητος ἐν εὐύδρῳ προβατικῇ 2
πέντε πανυπλεύροισιν ὑπ᾽ αἰθούσῃσι μελάθρου,
δαιδαλέων ζωσθεῖσα λίθων ὑψάντυγι μίτρῃ,
εὐρυτενὴς ἀσάμινθος, ὅπῃ κεκακωμένος ἀνήρ, 4
ἅλμασιν αὐτομάτοισιν ἰδὼν ὀρχούμενον ὕδωρ,
ὁππότε κυμαίνοντι δέμας φαίδρυνε λοετρῷ,
θερμὰ πεπαινομένης ἀπεσείσατο λύματα νούσου,
φέρτερον ἰητῆρος ἰδὼν ὀδυνήφατον ὕδωρ.
Ἦν δέ τις ἐμπεδόμοχθος ἀνὴρ παρὰ γείτονι πηγῇ, 5
τρεῖς δεκάδας δασπλῆτι παριππεύσας ἐνὶ νούσῳ
καὶ πάλιν ὄγδοα κύκλα κυλινδομένων ἐνιαυτῶν.
Τοῦτον ἰδὼν ἀτίνακτον ἐθήμονι κείμενον εὐνῇ, 6
Ἰησοῦς ἐνόησεν, ὅτι χρονίων ἐπὶ λέκτρων
εἶχε δυςαλθήτῳ πεπεδημένα γούνατα νούσῳ,
καί μιν ἄναξ ἐρέεινε, χέων οἰκτίρμονα φωνήν·

σοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2. *ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα·* 3. *ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος* [*πολὺ*] *τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.* 4. *ἄγγελος γὰρ κυρίου κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, οἱῳδηποτοῦν κατείχετο νοσήματι.* 5. *ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα* [*καὶ*] *ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ* [*αὐτοῦ*]· 6. *τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ Θέλεις ὑγιὴς γενέ-*

Vs. 3. fort. *προβατείῃ*. — Vs. 5. fort. *ὑψάμπυκι* W. ms. Duplex est scriptura *δαιδαλέων* et *δαιδαλέως* Pal. — Vs. 6. *ὅπῃ γε κεκαυμένος* Juv. B. N. q. v. *κεκαυμένος* A. S. *κεκακωμένος* dedi ex coni. S. *κεκαϋμένος* St. H. — Vs. 9. *κύματα* A. S. *λύματα* dedi e Pal. superscr. *κύματα*. cf. Dionys. 35, 307. 321. *ἀπεσ.* Paul. Sil. 2, 590. — Vs. 12. *παριπνεύσας* Pal. ? v. S. cf. 19, 146.

ἀσκηθὴς ἐθέλεις πάλιν ἔμμεναι; Αὐτὰρ ὁ κάμνων, 7
ἐκ φρενὸς ἀδρανέος βεβιημένον ἆσθμα τιταίνων,
λεπταλέῃ μόγις εἶπεν ἀνὴρ βραδυπευθέϊ φωνῇ·
κοίρανε, νουσοκόμοιο φιλοστόργοιο χατίζω·
οὐ γὰρ ἔχω τινὰ φῶτα διάκτορον, ὄφρα κε πηγῆς
θυιάδος αὐτοέλικτον ἰδὼν κυρτούμενον ὕδωρ,
εἰς ἱερὴν ἀσάμινθον ἐλαφρίζων με χαλάσσῃ·
ὄφρα μὲν ἀστήρικτον ἐμὸν πόδα νωθρὸν ἐρέσσω,
τόφρα δὲ μᾶλλον ἐμεῖο νεώτερος ὀξέϊ παλμῷ
προφθάμενος βροτὸς ἄλλος ἐλαφρότερος κατα-
βαίνει,
ἀφρὸν ἀερσιπότητον ἐρευγομένης ἀσαμίνθου.
Καί μιν ἄναξ θάρσυνεν ἑῇ ζωαρκέϊ φωνῇ· 8
ἔγρεο, λέκτρον ἄειρε καὶ ἔρχεο κοῦφος ὁδίτης.
Νουσαλέος δ' ἀνέπαλτο, καὶ εἰς πέδον ἴχνος ἐρείσας 9
ἵστατο, καὶ κλιντῆρα λαβὼν ἐπικείμενον ὤμῳ,
ἔστιχε πανδόκον οἶκον, ἀήθεα γούνατα πάλλων
καὶ καμάτῳ βαρύφορτον ἐπωμίδα λέκτρον ἀείρων.
Καὶ τότε σάββατον ἦεν· ἐν εὐλάϊγγι δὲ νηῷ 10

σθαι; 7. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἔγειραι [καὶ] ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει. 9. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι

Vs. 18. *ἀσκηθεὶς* A. — Vs. 20. fort. *μόλις* 11, 116. W. ms. — Vs. 22. *κεν* A. — Vs. 23. *θυάδος* A. S. sed v. 2, 113. — Vs. 30. cf. Dionys. 14, 430. — Vs. 33. post *ἔστιχε* suband. praep. *εἰς* S. — Vs. 34. in Pal. dupl. lect. sunt vestigia *ἐπώμιδι* et *ἐπώμιδα*.

ἀνέρα παπταίνοντες, ὃν ἀρχαίης ἀπὸ νούσου
λυσιπόνῳ ταχυεργὸς ἄναξ ἰήσατο μύθῳ,
εἴρεον, ὅςτις ἄνωγεν ἑῇ σημάντορι φωνῇ
λέκτρον ἀερτάζοντα παλινδίνητον ὁδεύειν·
καὶ φθονεροῖς ἀπάμειπτο σοφῷ θεοπειθέϊ μύθῳ· 11
ὅςτις ἀπὸ κλιντῆρος ἀνεζώγρησε πεσόντα,
αὐτὸς ἐμοὶ κατέλεξεν ἀερτάζειν καὶ ὁδεύειν.
Καί μιν Ἰουδαίων πάλιν ἤρετο λαὸς ἀγήνωρ. 12
τίς πέλεν, ὅς σε κέλευσεν ἀδειμάντῳ τινὶ φωνῇ·
ἔρχεο σὸν κλιντῆρα λαβὼν πεφορημένον ὤμῳ;
Οὐ μὲν ἀνὴρ δεδάηκεν ἑῆς ἰήτορα νούσου. 13
Καί μιν ἰδὼν στείχοντα λιθώδεος ἔνδοθι νηοῦ, 14
ὕβριν ἀναμνήσας προτέρην ποινήτορα νούσου,
Χριστὸς ἀναστέλλων ἐπετέλλετο μάρτυρι μύθῳ·
ἤδη, νοῦσον ἔχων, σόος ἔπλεο· μηκέτι ῥέξῃς
ἀμπλακίην ἑτέρην, μὴ κύντερον ἄλλο νοήσῃς.
Καὶ θρασὺς Ἑβραίοισι παλίνδρομος ἄγγελος ἔστη, 15
μῦθον ἀναινομένῳ βοόων ζηλήμονι λαῷ,

τῷ τεθεραπευμένῳ Σάββατόν ἐστιν, [καὶ] οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττόν σου. 11. ὃς δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει. 12. ἠρώτησαν [οὖν] αὐτόν Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι Ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει; 13. ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15. [καὶ] ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰου-

---

Vs. 43. εἴρετο A. S. cf. 4, 134. ἤρετο dedi e Pal. — Vs. 45. cf. 30. — Vs. 47. στίχοντα A. — Vs. 50. sequutus sum interpunctionem St. et Heden. Nullum comma post ἤδη A.

ὅττι μιν αὐτοκέλευστος ἀπήμονα θέσπιδι φωνῇ
Ἰησοῦς ἐκέλευσε, καὶ ὀψικέλευθον ὁδίτην
νουσοκόμου κλιντῆρος ἀήθεα θῆκε φορῆα·
οὗ χάριν Ἑβραῖοι μανιώδεες ἄφρονι θυμῷ 16
Ἰησοῦν ἐδίωκον, ὅτι ζαθέῳ παρὰ νηῷ,
ὁππότε σάββατον ἦεν, ἐπείγετο ταῦτα τελέσσαι,
μοῦνος ἐὼν ἀφύλακτος, ὅτε βροτέων ἀπὸ μόχθων
πάντες ἀεργηλοῖσιν ἐπέτρεπον ἔργον ἀκάνθαις.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε, χέων ὑψαύχενα φωνήν· 17
εἰςέτι νῦν γενέτης ἐργάζεται ἠθάδι κόσμῳ
ἤθεσιν ἀντιτύποις, καὶ ἐγὼ πάϊς ἔργον ὑφαίνω.
Οὗ χάριν Ἑβραῖοι δολίῳ μάστευον ὀλέθρῳ 18
Χριστὸν ἀποκτενέειν, ὅτι μὴ μόνον ἤθελε λύειν
ἔννομον ἀπρήκτοιο σέλας πεφυλαγμένον ἠοῦς,
ἀλλ' ὅτι μυστιπόλοιο μετὰ δρόμον ἠριγενείης
καὶ θεὸν αὐτογένεθλον ἑὸν κίκλησκε τοκῆα,
ἰσάζων ἑὸν εὖχος ἐπουρανίῳ βασιλῆϊ.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευεν· ἀμὴν ἐπιμάρτυρον ἔστω· 19
οὐδὲν ἑῇ ἰότητι δυνήσεται υἱὸς ἀνύσσαι,
εἰ μὴ ἐςαθρήσειεν ἑὸν τελέοντα τοκῆα·

δαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16. *καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν [καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι], ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.* 17. *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.* 18. *διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.* 19. *ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν*

Vs. 55. *Ἰ. ἐπέλεσσε* coni. N. — Vs. 66. *ἀποκτανέειν* coni. N. — Vs. 72. *ἑαῖς βουλῇσι* Wernick. Tryph. p. 487.

ἔργα γὰρ εἰν ἑνὶ πάντα πατὴρ ἐμὸς ὁππόσα ῥέζει,
ταῦτα θεὸν γενέτην μιμούμενος υἱὸς ἀνύσσει·
υἱέα γὰρ φιλέει γενέτης ἑόν· ὅσσα δὲ τεύχει, 20
παιδὶ φίλῳ δείκνυσι, καὶ εἰςέτι μείζονα δείξει,
ὄφρα κε θαμβήσητε τελειοτέρων χάριν ἔργων·
ὥςπερ γὰρ γενέτης νέκυας μετὰ πότμον ἐγείρει, 21
ζωγρήσας παλίνορσον ἀκινήτων δέμας ἀνδρῶν,
οὕτως, οὓς ἐθέλει, καὶ ὁμοίιος υἱὸς ἐγείρει,
ζωγρήσας φθιμένων παλινάγρετα σώματα φωτῶν·
οὔτινα γὰρ κρίνειε πατὴρ ἐμός· ἀνδρομέην δὲ 22
ὄψιμον υἱέϊ δῶκεν ὅλην κρίσιν, ὄφρα κε πάντες 23
υἱέα τιμήσωσιν ἰσόζυγον ᾧ γενετῆρι,
οἷά τε κυδαίνουσι καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα·
εἰ δέ τις ἀλλοπρόςαλλον ἔχει νόον, οὐδὲ τοκῆος
κυδαίνει λόγον υἷα, καὶ οὐ γενετῆρα γεραίρει.
μάρτυρον ἐμπεδόμυθον ἀμὴν ἀμὴν πάλιν ἔστω, 24
ὅςτις ἀνὴρ δέξοιτο νόου πειθήμονι θεσμῷ
μύθους ἡμετέρους καὶ ἐμῷ πείθοιτο τοκῆι,
εἰς κρίσιν ἐρχομένην οὐκ ἔρχεται, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνην
ζωὴν ἀμβροσίην, τὴν οὐ χρόνος οἶδεν ὀλέσσαι,

μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. 20. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 12. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23. ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.

ἵξεται ἐκ θανάτοιο μετάτροπος· ἀπροϊδὴς γὰρ 25
μαῖα παλιγγενέων μερόπων νεκυοσσόος ὥρη
ἵξεται ὀψιτέλεστος, ἀναυδέες ὁππότε νεκροὶ
αὖτις ἀναζήσωσιν ἀνοστήτων ἀπὸ κόλπων,
πάντες ἀλεξιμόροιο ἐμῆς ἀΐοντες ἰωῆς,
παιδὸς τηλυγέτοιο φερεζώοιο τοκῆος·
ὥςπερ γὰρ γενέτης μεθέπει παμμήτορα κόσμου 26
ζωὴν, ἧς ἄπο πᾶσι βιοσσόον ἆσθμα τιταίνει,
οὕτω παμμεδέοντι καὶ υἱέϊ δῶκε κομίζειν
ζωὴν, καὶ ζαθέην ὑψίζυγον ὤπασε τιμὴν 27
καὶ κρίσιν, ὧν ἐθέλει, τελέειν ἰσόζυγι θεσμῷ,
ὅττι περ ἀνθρώποιο φερέσβιος υἱὸς ἀκούει·
καὶ μὴ θάμβος ἔχοιτε, καὶ εἴ τινα θέσκελον ὀμφὴν 28
ἔννεπον ἐσσομένην, ὅτι λοίσθιος ἔρχεται ὥρη,
καὶ νῦν ἀμφιβέβηκεν, ἀολλέες ὁππότε νεκροὶ,
ζωοτόκων ἀΐοντες ἀνοστήτων ἀπὸ τύμβων,
Χριστοῦ φθεγγομένοιο δεδεγμένοι ἔνθεον ἠχὼ,
πάντοθεν ἀΐσσουσι, καὶ ὄψιμος ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ 29
ἀρχαίῃ πελάσειε παλιγγενὲς ἴχνος ἀρούρῃ·
οἱ μὲν ἀεθλεύσαντες ἀμεμφέα πιστὸν ἀγῶνα

---

25. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ, 27. καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28. μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29. καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν

Vs. 98. **νέης** Hermann. Orph. p. 819. — Vs. 99. **φεροζώοιο** edd. ante N. q. v.

ζωῆς ἀθανάτης ἐς ἀνάστασιν· οἱ δὲ καμόντες
ἔργα πολυπλανέος βιοτῆς ἑτερόφρονι λύσσῃ
κρίσιος ἐσσομένης ἐς ἀνάστασιν· οὐρανίου μὲν 30
οὐ δύναμαι γενετῆρος ἀπόπροθεν οὐδὲν ἀνύσσαι
αὐτόματος, κρίνειν δὲ δυνήσομαι, ὥςπερ ἀκούω·
νημερτὴς δέ μοί ἐστιν ἐμὴ κρίσις· οὐ γὰρ ἱκάνω
κῦδος ἐμὸν τελέειν διζήμενος, ἀλλὰ τοκῆος
τιμὴν ἡμετέρην οὐ φθέγγομαι· ἣν γὰρ ἐνίψω 31
μαρτυρίην ἰδίην, οὐ πείθεται ἄλλος ἀκούων·
οὐ γὰρ ἐμὸς πέλε μῦθος ἐτήτυμος, ἥνπερ ἐνίψω
μαρτυρίην ἰδίην αὐτόθροον· ἀμφ' ἐμέθεν δὲ 32
ἄλλος ἀνὴρ πέλε μάρτυς ἐπάρκιος· οἶδα δ' ἐκείνου
πιστὴν μαρτυρίην καὶ ἐτήτυμον· εἰρόμενοι δὲ 33
ἁγνὸν Ἰωάννην θεοδέγμονος ἔγκυον ὀμφῆς,
ὑμεῖς οὐρεσίφοιτον ἐπέμψατε λαὸν ὁδίτην
ἀνδρῶν μυστιπόλων, καὶ ἀμεμφέα θέσκελος ἀνὴρ
μῦθον ἀληθείης ἀλύτῳ σφρηνίσσατο μύθῳ,
μάρτυρος ἐμπεδόμυθος· ἐπιχθονίης δ' ἀπὸ φωνῆς 34
μαρτυρίην μερόπων οὐ δέχνυμαι, ἀλλὰ διδάσκων

ζωῆς, οἱ [δὲ] τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. 30. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 31. ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32. ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34. ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν

Vs. 116. κρῖσιος etiam 16, 30. κρῐσις 5, 119. 8, 19. 12, 119. 12, 183. κρῐσιος 16, 34. κρῐσιν 5, 92. — Vs. 130. fort. θεσμῷ W. ms. — Vs. 132. cf. 160.

Ἑβραίους, τάδε πάντα μετέρχομαι, ὄφρα μαθόντας
ὑμέας εἰν ἑνὶ πάντας ἐμοῖς ἐπέεσσι σαώσω·
κεῖνος Ἰωάννης, νοεροὺς σπινθῆρας ἰάλλων, 35
εὐσεβίης πέλε λύχνος ἐτήτυμος, ἀνδράσι φαίνων·
ὑμεῖς δ' εἰς στροφάλιγγα μιῆς ταχυδινέος ὥρης
κείνου μαρτυρίῃσιν ἐφαιδρύνασθε φανέντος,
ὕδασιν ἀστράπτοντος ἀγαλλόμενοι παρὰ λύχνου,
ὕδασι θεσπεσίοισιν· Ἰωάνναο δὲ φωνῆς 36
μείζονα μαρτυρίην μεθέπω καὶ ὑπέρτερον ὀμφήν·
ἔργα γὰρ, ὁππόσα δῶκε πατὴρ ἐμὸς, ὄφρα τελέσσω,
φθέγγεται αὐτοβόητα λάλῳ σάλπιγγι σιωπῆς·
ταῦτά με κηρύσσει, καὶ ἐρεύγεται ἔμπεδον αὐδήν·
οὐδὲ πατήρ με λέλοιπεν ἀκηρύκτῳ τινὶ σιγῇ, 37
ὅςτις ἐμὲ προέηκεν ἀπ' αἰθέρος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
φθεγγομένοις στομάτεσσι θεογλώσσων διὰ φωτῶν
μαρτυρίην ζώουσαν ἀμοιβαίῃ πόρε δέλτῳ,
ὅςτις ἐμὲ προέηκε· καὶ ἔνθεον οὔποτε μορφὴν
πατρὸς ἐθηήσασθε καὶ οὐκ ἠκούσατε φωνῆς,
οὐδέ οἱ ἀπλανέεσσι φυλάσσετε μῦθον ἀκουαῖς· 38
ὃν γὰρ ἐμὸς προέηκε πατὴρ χραισμήτορα κόσμῳ,
οὐ θεὸν υἷα δέχεσθε καὶ οὐ πέμψαντα τοκῆα·

λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. 37. καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, 38. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν

Vs. 141. *μεθέπων* **A.** — **Vs. 143. cf. 4, 167.**

γραπτὰ θεοῤῥήτων μαστεύετε θέσφατα βίβλων, 39
ἧσιν ἔχειν ἔλπεσθε χρόνου παλιναυξέϊ κύκλῳ
ζωὴν οὐ μινύθουσαν· ἐνὶ γραφίδεσσι δὲ κεῖναι
μαρτυρίην βοόωσιν ἐμὴν ὑποφήτορι μύθῳ
ἀθανάτῳ σάλπιγγι· καὶ οὐ σπέρχεσθε, μαθόντες 40
γράμματα φωνήεντα, θελήμονες εἰς ἐμὲ βαίνειν·
τιμὴν ἐκ μερόπων οὐ δέχνυμαι, ἀλλά που ἔγνων 41 42
ὑμέας ἀστόργοισιν ἐν ἤθεσιν, οὐδὲ τοκῆος
φίλτρον ἐπουρανίοιο φυλάσσετε παμβασιλῆος·
ἦλθον ἐγὼ βοόων πατρώιον οὔνομα κόσμῳ, 43
καὶ θεὸν οὔ με δέχεσθε καὶ οὐ πείθεσθε τοκῆι·
εἰ δέ τις ἄλλος ἵκοιτο νόθος ψευδώνυμος ἀνὴρ
ἀντίθεος, τότε κεῖνον ἀνάρσιον ἠπεροπῆα
αὐτίκα μειλίσσεσθε τεθηπότες, ὄφρα τις εἴπῃ·
γνήσιον ἠρνήσαντο, νόθον δ' ἐδέχοντο φανέντα·
πῶς δέ με, πῶς δὲ δύνασθε θεοῦ λόγον υἷα γεραί-
ρειν, 44
κῦδος ἀπ' ἀλλήλων ποτιδέγμενοι, οὐδὲ δαῆναι
μούνου παγγενέταο θεοῦ μαστεύετε τιμήν;

ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39. ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ, 40. καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41. δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42. ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. 43. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες,

---

Vs. 156. **κεῖνα** legisse videtur Heden. — Vs. 164. **πείθεσθε** A. — Vs. 170. **ἐπιδέγμενοι** 3, 157. W. ms. Tryph. p. 392.

ἢ ῥα μάτην ἔλπεσθε, κατήγορα χείλεα λύσας 45
ὑμείων ὅτι λύσσαν ἐμῷ γενετῆρι βοήσω·
ὑμέας ἐν γραφίδεσσι κατήγορος ἄλλος ἐλέγχει,
Μωσῆς θεσμοθέτης πρωτόθροος, ᾧ ἔπι μούνῳ
ἐλπίδες ὑμείων θεοπειθέες· εἰ γὰρ ἐκείνου 46
ἔμπεδον ἀπλανέεσσιν ἐθήκατε μῦθον ἀκουαῖς,
καί κεν ἐμοὶ πείθεσθε πεποιθότες· ἀμφ' ἐμέθεν γὰρ
θεῖος ἀνὴρ ἔγραψεν ἐτήτυμος· εἰ δ' ἄρα κείνου 47
γράμμασιν οὐ πείθεσθε, τάπερ θεὸς ὤπασε κόσμῳ,
μᾶλλον ἀκηλήτοισι πόθεν δέξοισθε μενοιναῖς
ἄγραφον ἡμετέρων στομάτων ἀΐοντες ἰωήν.

ΚΕΦ. Ζ.

Ἔννεπε, καὶ μετέπειτα πέρην Τιβεριάδος ἅλμης 1
νηὶ πολυκλήιδι ταμὼν ἀντώπιον ὕδωρ,
γείτονα γαῖαν ἔδυνε· συνεσσεύοντο δὲ λαοί, 2
θαύματα παπταίνοντες, ἅπερ κάμεν ἤθάδι μύθῳ,
ῥυόμενος βαρύνουσον ἱμασσομένων δέμας ἀνδρῶν·
καὶ δαπέδου λοφόεντος ἐρημάδα πέζαν ὁδεύων, 3

καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου [θεοῦ] οὐ ζητεῖτε; 45. μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωυσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. 46. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωυσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

1. Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3. ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ

6, 1. fort. Τιβερηίδος cf. 84. 94. 21, 2. 80. v. N. — Vs. 4. ἠθάδι coni N. q. v. cf. 110. 19, 41. — Vs. 6. ἐρημάδος A. Sec. Brub. Bog. St. ἐρημάδα Juv. B. N. S. cf. 6, 61.

εἰς ὄρος ὑψικάρηνον ἀνήιε· μεσσοφανῆ δὲ
ἑζόμενον στεφανηδὸν ἐκυκλώσαντο μαθηταί.
Καὶ σχεδὸν Ἑβραίοισι φιλόργιος ἦεν ἑορτὴ, 4
πάσχα τόπερ καλέουσι· δι᾽ εὐδένδροιο δὲ λόχμης 5
ὀφθαλμοὺς ἀνάειρε, καὶ ἄσπετον ἄλλον ἐπ᾽ ἄλλῳ
ἔδρακεν ἀγχικέλευθον ἐπήλυδα λαὸν ὁδίτην.
Ἑζόμενον δὲ Φίλιππον ἑῷ μειλίξατο μύθῳ·
εἰπὲ, πόθεν πριάμεσθα πολυσπερέων χύσιν ἄρτων
ἀνδράσι τοσσατίοισιν; Ἐὴν δ᾽ ἔκρυπτε μενοινὴν, 6
καὶ νόον ἀγνώσσοντος ἐπειρήτιζε Φιλίππου·
αὐτὸς γὰρ δεδάηκε, τόπερ ἤμελλε τελέσσαι.
Ἀσχαλόων δὲ Φίλιππος ἐμίγνυε θαύματι φωνήν· 7
λαὸν ἴσον ψαμάθοισι διηκοσίων τινὶ μέτρῳ
ἄρτοι δηναρίων οὐκ ἄρκιοί εἰσι κορέσσαι,
ὄφρα κεβαιὸν ἕκαστος ἔχῃ μέρος. Εἷς δέ τις αὐτῶν 8
ἀγχιθέων ἑτάρων εὐάγγελον ἴαχε φωνὴν,
Ἀνδρείας βασιλῆι χέων φερέδειπνον ἰωὴν,
ὑγροπόρου Σίμωνος ἀδελφεὸς ἰχθυβολῆος·

ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· 4. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5. ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον Πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6. τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ [τι] λάβῃ. 8. λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν

Vs. 11. *ὀφθαλμὸν* A. — Vs. 14. *πριόμεθα* A. *πριόμεσθα* N. q. v. S. H. *πριάμεσθα* Juv. B. — Vs. 17. *τόπερ καὶ ἔμελλε* W. ms. — Vs. 18. *ἀσχολόων* Pal. al. *ἀσχολέων* et *ἀσχαλόων*, v. S. — Vs. 20. *ἄρτι* A. Sec. Brub. Bog. Juv. *ἄρκιον* Pal. superscr. *ἄρκιοι*. *ἄρτοι* B. St. N. S. H.

Ἔστι τις ἐνθάδε κοῦρος ἔχων κριθώδεας ἄρτους 9
πέντε, καὶ ἀγχιπόρου διδυμάονας ἰχθύας ἅλμης,
ἰχθύας ὀππαλέους διδυμάονας· ἀλλὰ τί ῥέξει
ταῦτα πολυγλώσσῳ μεμερισμένα σύζυγι λαῷ;
Ἰησοῦς δ' ἐκέλευσεν ἑτοιμοτάτοισιν ἑταίροις· 10
κλίνατε δαιτυμόνων μιγάδας στίχας ὑψόθι γαίης·
ἦν δέ τις αὐτόθι χόρτος ἀπείριτος. ἀμφιλαφὴς δὲ
σύμπλοκος ἑσμὸς ἔην ὁμοδόρπιος ὑψόθι γαίης.
πέντε δὲ χιλιάδες πολυειδέες ἦσαν ἀριθμῷ
δαιτυμόνων, καὶ ἕκαστος ἐρείδετο γείτονι τοίχῳ,
κεκλιμένοι στοιχηδὸν ἐπ' εὐπετάλοιο τραπέζης
μηκεδανῆς. Καὶ πέντε λαβὼν κριθώδεας ἄρτους 11
Χριστὸς, ἀειζώοντι χάριν γενετῆρι τιταίνων,
ἔκλασε συμπλεκέος παλάμης γαμψώνυχι παλμῷ
καὶ πόρε δαιτυμόνεσσι, καὶ ὤρεγε πᾶσιν ἐδωδὴν,
καὶ διδύμων νεπόδων ὅσον ἤθελον. Ἀλλ' ὅτε λαῷ 12
πειναλέῳ κόρος ἔσκε πολυφλοίσβοιο τραπέζης,
Ἰησοῦς ἐπέταξεν ὁμοζήλοισι μαθηταῖς,
πάντα ταχυστροφάλιγγι μιῇ συλλέξατε ῥιπῇ
κλάσματα πυκνωθέντα περισσοβότοιο τραπέζης,

αὐτοῦ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου. 9. Ἔστιν παιδάριον [ἓν] ὧδε, ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10. εἶπεν [δὲ] ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. 11. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσμα-

---

Vs. 44. κλαύσματα A.

ὄφρα κε μηδὲν ὄλοιτο. Καὶ ἄστατος ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ 13
φοιταλέος πεφόρητο διάκτορος ἑσμὸς ἑταίρων,
ὄγκον ἐπασσυτέρων τελέων ὑψούμενον ἄρτων
χερσὶ βαθυνομένῃσιν· ἀπὸ χλοεροῖο δὲ χόρτου,
ῥωγαλέης συνάγειρε πολύπλανα λείψανα φορβῆς,
ὅσσα περισσεύοντο· μιῆς δ' ἀπὸ πεντάδος ἄρτων
μαστεύων ἑλικηδὸν, ἕως πολυχανδέϊ κόλπῳ,
συμμιγέων ἔπλησε δυώδεκα κύκλα κοφίνων.
Καὶ πολὺς ἄλλοθεν ἄλλος ἐνίαχε θαῦμα νοήσας, 14
Χριστὸς ὅπερ ποίησεν ὅλῳ θοινήτορι λαῷ,
ἄρτων αὐτομάτων παλιναυξέα δαῖτα γεραίρων.
οὗτος ὃν ἀείδουσιν ἐτήτυμος ἐστὶ προφήτης,
ὃν φάτις ἀενάοιο μολεῖν ἰθύντορα κόσμου.
Εἰδὼς δ' αὐτοδίδακτος ἄναξ ὑποκάρδιον ὀμφὴν, 15
ὅττι μολεῖν ἤμελλον ὁμίλυδες αὐτόθι λαοὶ,
καί μιν ἀφαρπάξαντες ἀναστήσειν βασιλῆα,
οὔρεος ὑλήεντος ἐρημάδα δύσατο πέτρην.
Καὶ σκιόεις ὅτε κῶνος ἀνέδραμε γείτονος ὄρφνης, 16
πόντον ἐς ἀγχικέλευθον ἐπεῤῥώοντο μαθηταί.
Νῆα δ' ἐπαΐξαντες ἁλίδρομον, ἅρμα θαλάσσης, 17

τα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν. 14. οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. 15. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. 16. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 17. καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ

Vs. 51. ἕως omnes. ἑῷ N. coni. — Vs. 52. κοφίνων v. N. cf. 8, 4. — Vs. 53. fort. ἀνίαχε v. ad 11, 125. — Vs. 62. κῶνος v. N. — Vs. 63. ἀμφικέλευθον Pal. superscr. ἀγχικ.

γαῖαν ἐς ἀντιπέραιαν ἐπορθμεύοντο μαθηταὶ,
ἄστυ Καφαρναοὺμ μετανεύμενοι· ἀρτιφανὴς δὲ
γαῖαν ὅλην ἐκάλυψε μελαγκρήδεμνος ὁμίχλη,
καὶ χροϊ ποικιλόνωτον ἐπισφίγξασα χιτῶνα,
ἀστερόεν σελάγιζεν· ἐελδομένοις δὲ μαθηταῖς
οὔπω χριστὸς ἵκανεν. Ἐπειγομένης δὲ θυέλλης, 18
ἀγχιφανὴς ἐπίκυρτος ἐπυργώθη ῥόος ἅλμης,
καὶ δολιχοῖς ἐλατῆρες ὕδωρ ἐχάρασσον ἐρετμοῖς,
ἀντιπόροις ἀνέμοις βεβιημένον. Εἰναλίων δὲ 19
τρεῖς δεκάδας σταδίων ἢ ἐείκοσι πέντε ταμόντες,
Χριστὸν ἐθηήσαντο διαστείχοντα θαλάσσης,
ἄβροχον ἴχνος ἔχοντα, βατῆς ἁλὸς ὀξὺν ὁδίτην.
Ταρβαλέοι δ᾽ ἀλάλαζον· ἀτυζομένοις δὲ μαθηταῖς 20
Ἰησοῦς ὀάριζεν· ἐάσατε τάρβος ἀήταις.
Χριστὸς ἐγὼ, ταχύγουνος ὁδοιπόρος εἰμὶ θαλάσσης.
Καί μιν ἑλεῖν μηνέαινον ἐς ὁλκάδα· καὶ μένος ἅλμης 21
ἦν τότε, καὶ πέλεν ὅρμος, ἐπεὶ θεοδινέϊ παλμῷ
οἷα νόος πτερόεις, ἀνέμων δίχα, νόσφιν ἐρετμῶν,
τηλεπόροις λιμένεσσιν ὁμίλεεν αὐτομάτη νηῦς.

πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὔπω ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 18. ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. 19. ἐληλακότες οὖν ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21. ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

Vs. 66. ἀγχιφανὴς Heden. — Vs. 67. μελακρήδεμνος A. B. rell. μελαγκρ. St. N. S. — Vs. 68. ἐπεσφίξασα A. — Vs. 74. ἐεικοσιπέντε A. S. B. H. ἐείκοσι πέντε St. N. — Vs. 80. μένον et μένος Pal. v. S.

Ἀλλ᾽ ὅτε πορφύρων Τιβερήτιδα γείτονα πέτρην 22
ἀκροφανὴς ἐχάραξε λιπόσκιον ὄρθρος ὁμίχλην,
λαὸς ἐϋκροκάλοιο πέρην ἀντώπιδος ἅλμης,
ἱστάμενος, σκοπίαζεν, ὅτι ζαθέῃ παρὰ λίμνῃ
ἰκμαλέης οὐκ ἦσαν ἱμασσομένης πέλας ἀκτῆς
στοιχάδες ἀλλήλῃσιν ὁμόζυγες ὁλκάδες ἄλλαι,
εἰ μὴ νηῦς μία μοῦνον ἀνέμπλοος, ὅττι καὶ αὐτὸς
οὐ τότε ποντοπόροιο μιῆς ἐπὶ νηὸς Ἰησοῦς
ἀγχιθέοις ἑτάροισι συνέπλεεν, ἀλλ᾽ ὅτι μοῦνοι
γαῖαν ἐς ἀντικέλευθον ἐναυτίλλοντο μαθηταί.
Ἄλλας νῆας ἑλόντες, ὅπῃ Τιβερήτιδες ἀκταὶ 23
πόντον ἐπεσσεύοντο, καὶ ἤλυθον ἐγγύθι χώρου,
λαὸς ὅπῃ νήριθμος ἐπ᾽ εὐχόρτοιο τραπέζης
θέσκελον ἤσθιεν ἄρτον, ὃν ἔκλασεν ἀμβροσίη χεὶρ
Χριστοῦ, παμμεδέοντι χάριν γενετῆρι διδόντος.
Καὶ μὴ χριστὸν ἄνακτα φερέσβιον, οὐδὲ μαθητὰς 24
ἑσπομένους εὑρόντες, ἀμοιβαίων ἐπὶ νηῶν
πόντιον ἀφροκόμοισιν ὕδωρ λεύκαινον ἐρετμοῖς
ἄστυ Καφαρναοὺμ μετανεύμενοι. Ἀγχιφανῆ δὲ 25
ἀντιπέρην εὑρόντες ἀσιγήτοιο θαλάσσης

---

22. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αἰτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23. ἄλλα δὲ ἦλθεν πλοῖα ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. 24. ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν, 25. καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θα-

---

Vs. 84. fort. *Τιβερηΐδα*. — Vs. 86. *ἀντώπιος* et *ἀντώπιδος* Pal. v. S. — Vs. 92. *μοῦνοι* pro vulg. *μοῦνος*. — Vs. 94. v. 84.

Χριστὸν, ἐκυκλώσαντο, καὶ ἔννεπον ἡδέι μύθῳ·
ῥαββὶν ἄναξ, πότε δεῦρο παρέπλεες; Ἁρπαλέης δὲ 26
εἰλαπίνης μνηστῆρα μετήλυδα λαὸν ἐλέγχων
Ἰησοῦς ἀγόρευε, μινυνθαδίης ἀπὸ φορβῆς
εἰς θαλίην ζείδωρον ἀλήμονας ἀνέρας ἕλκων,
οἶδα τί μαστεύοντες ἱκάνετε· νουσαλέων γὰρ
οὐ διὰ θαύματα κεῖνα, τάπερ κάμον ἠθάδι μύθῳ,
ὁππόσα θηήσασθε. πόθος δέ τις ὑμέας ἕλκει
ἄρτων θεσπεσίων παλινάγρετος, ὅττι φαγόντες
εἰλαπίνην νήριθμον ἐμῆς κεκόρησθε τραπέζης.
Ἀλλὰ πολυπλανέεσσιν ἐάσατε σύνδρομον αὔραις 27
δαῖτα ταχὺ φθιμένην, καὶ ἀνύσσατε μᾶλλον ἐκείνην
εἰλαπίνην μίμνουσαν ἀειζώοιο τραπέζης,
ἣν μόνος ἀνθρώποιο φερέσβιος υἱὸς ὀπάσσει,
τοῦτον ὅτι σφρήγισσε πατὴρ θεός. Εἰρόμενος δὲ 28
λαὸς Ἰουδαίων φιλοπευθέα ῥήξατο φωνὴν,
εἰπὲ, τί κεν ῥέξωμεν, ὅπως θεοτερπέϊ θεσμῷ
ἔργα θεοῦ τελέσοιμεν; Ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ, 29
ὀρθὴν πίστιν ἔχοντες, ὅπως δέξησθε φανέντα,

λάσσης εἶπον αὐτῷ Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; 26. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27. ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. 28. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πι-

---

Vs. 110. ἰθάδι coni. N. v. 4. — Vs. 112. ὅτι A. — Vs. 115. ταχυφθιμένην A. ταχὺ φθιμένην St. N. S. H. — Vs. 116. κρίσιος prima longa 16, 30. brevi 16, 34.

ὅν τινα κεῖνος ἔπεμπεν. Ἐπεφθέγξαντο δὲ λαοί, 30
ποῖον ἐελδομένοις σημήιον ἄμμι τελέσσεις,
ὄφρα κε πειθοίμεσθα θεόσσυτον ἔργον ἑλόντες;
Τί πρήξεις προτέροισιν ὁμοίϊον, ἡμέτεροι γὰρ 31
αἰθέρος ἄφθιτον εἶδαρ ἐρημάδος ἔνδοθι πέτρης,
μάννα πολυκλήιστον ἐθηήσαντο τοκῆες,
γραπτὸς ὅπερ πολύμυθος ἀμετρήτῳ ποτὲ λαῷ
οὐρανόθεν πόρεν ἄρτον ἀφειδέι δαιτυμονῆι.
Ἰησοῦς δ᾽ ὀάριζεν ἀγήνορα λαὸν ἐλέγχων, 32
Μωσῆς οὐ πάρος ὔμμιν ἐρημαίῃ παρὰ πέτρῃ,
αἰθέρος ἄρτον ὄπαζε μελίῤῥυτον εἰλαπινάζειν,
ἀλλὰ πατὴρ ἐμὸς ἦεν, ὃς εἰςέτι φέρτερον ὑμῖν
οὐρανόθεν σοφὸν ἄλλον ἐτήτυμον ἄρτον ὀπάζει.
Οὗτος γὰρ πέλεν ἄρτος, ὃς οὐρανόθεν καταβαίνων 33
ζωὴν πασιμέλουσαν ὅλῳ δωρήσατο κόσμῳ.
Καὶ πάλιν ὧδ᾽ ἀγόρευεν Ἰουδαίων χορὸς ἀνδρῶν· 34

στεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30. εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι τί ἐργάζῃ; 31. οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωυσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρ-

---

Vs. 125. *ἑλόντες* etiam Pal. sed cum indicio alt. scripturae *ἰδόντες*, quod coni. N. — Vs. 127. *ἐνδόθι* B. *ἐγγύθι* B. v. l. c. A. S. rell. — Vs. 128. *ἐθοινήσαντο* B. coni. S. q. v. Etiam N. cf. 175. — Vs. 129. *ἅπερ* A. Pal. Bog. Brub. *ὅπερ* Juv. B. St. *γρ. ἅπερ πέλε μῦθος, ἀ. κ. τ. λ.* coni. N. qui antea voluerat *γρ. ἅπερ πολὺ μῦθος, ἀ. κ. τ. λ. γραπτὺς* coni. S. q. v. *πόρε μῦθος* Pal. sed *πολύμυθος* ad oram. — Vs. 135. *ὀπάζει* Juv. B. N. *ὀπάσσει* B. v. l. rell.

ζωῆς κοίρανε, τοῦτον ὃν ἔννεπες ἔμπεδον εἶναι
αἰθέρος ἄρτον ὄπασσον ἐτήτυμον εἰλαπινάζειν.
Ἰησοῦς δ' ἐπέτασσε θεηγόρον ἀνθερεῶνα, 35
καὶ χάριτος πλήθουσαν ἀνήρυγε χείλεσι φωνήν·
ζωῆς ἄφθιτος ἄρτος ἐγὼ πέλω, αἴθοπι λιμῷ
οὔποτε πεινήσειεν ἀνὴρ βροτὸς εἰς ἐμὲ βαίνων.
καὶ πᾶς ἡμετέρην ἀστεμφέα πίστιν ἀέξων,
οὔποτε διψήσειεν, ἕως ἔτι καμπύλος ἕρπων
αἰὼν εὐρυγένειος ἀτέρμονα νύσσαν ἀμείβει.
Ἀλλ' ὑμῖν ἀγόρευον, ἐμῆς ὅτι θαύματα φωνῆς 36
ὄμμασι θηήσασθε, καὶ οὐ πείθεσθε τοκῆι.
Πᾶς βροτὸς, ὅν μοι ὄπασσε πατὴρ ἐμὸς, εἰς ἐμὲ κάμψει 37
ἴχνος ἑὸν θεόθεν πεφορημένος· οὐδὲ καὶ αὐτὸς
ἀνέρας ἐρχομένους νεοπειθέας ἐκτὸς ἐλάσσω,
ἀλλὰ νόῳ χαίροντι δεδέξομαι. Οὐ γὰρ ἐέλδωρ 38
ἤλυθον οὐρανόθεν τελέσων ἐμὸν, ἀλλὰ τοκῆος.
Τοῦτο δὲ παμμεδέοντος ἐμοῦ πέλε πατρὸς ἐέλδωρ, 39
ὄφρα κεν ὧν γενέτης ἐμὸς ὤπασε, μηδὲν ὀλέσσω,
ἀλλά μιν ἀχλυόεντος ἀναστήσοιμι βερέθρου
νόστιμον ἐκ νεκύων, ὅτε λοίσθιον ἦμαρ ἱκάνει.
Τοῦτο γὰρ αἰγλήεντος ἐμοῦ πέλε νεῦμα τοκῆος, 40

τον τοῦτον. 35. εἶπεν [δὲ] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάσει, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ [με] καὶ οὐ πιστεύετε. 37. πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38. ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40. τοῦτο γάρ ἐστιν

ὄφρα κε πᾶς ὁρόων με πανίλαον ὄμμα τιταίνων,
ζωῆς ἐσσομένης αἰώνιον ἐς χορὸν ἔλθῃ,
καί μιν ἀναστήσω παλινάγρετον, ὁππότε κείνης
ὑστατίης γλυκὺ φέγγος ἐλεύσεται ἠριγενείης.

. . . .

τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν [ἐγὼ] ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42. καὶ ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς [οὖν] λέγει [οὗτος] ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43. ἀπεκρίθη [οὖν] ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45. ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρός με. 46. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ· οὗτος ἑώρακεν τὸν πατέρα. 47. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. 52. Ἐμάχοντο οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ

Vs. 160. πανίλαρον St. Thes. ind. v. N. — Vs. 161. cf. 3, 85. — Vs. 163. ὑ. γλυκὺ φ. Juv. B. ὑ. ὅτε φ. rell. post ἠριγενείης B. inserit XXXVIII versus.

. . . .

Ζωὴ γὰρ πέλεν   ἐτήτυμον ἡμετέρη σάρξ. 55
Αἷμα δ' ἐμὸν νημερτὲς ἔφυ ποτόν· ὅς δέ κεν ἀνὴρ 56
σαρκὸς ἐμῆς γεύσαιτο καὶ αἵματος εἰν ἑνὶ θεσμῷ,
οὗτος ἀνὴρ ἐν ἐμοὶ μενέει, καὶ ὁμόζυγος αὐτῷ
ἔσσομαι, ἔμπεδος οἶκος, ἀειρόμενος, καὶ ἀείρων.
Ὡς δὲ πατὴρ ζώων με βοηθόον ὤπασε κόσμῳ, 57
ζώω δ' ὑψιμέδοντος ἐμοῦ διὰ νεῦμα τοκῆος
αὐτὸς ἐγώ· καὶ ἐκεῖνος ἀνὴρ ἰσόζυγι θεσμῷ
ἐξ ἐμέθεν ζήσειεν, ἐμὸν δέμας εἰλαπινάζων.
Ζωῆς ἄφθιτος ἄρτος ἐτήτυμος οὗτος ἀκούει. 58
οὐχ οἷον τὸ πάροιθεν ἐρημαίῃ παρὰ λόχμῃ
ὑμέτεροι γλυκὺν ἄρτον ἐθοινήσαντο τοκῆες.
καὶ θάνον ἐν σκοπέλοισιν ὀριπλανέες μετανάσται.

φαγεῖν; 53. *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.* 54. *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν [ἐν] τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.* 55. *ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστιν πόσις.* 56. *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.* 57. *καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ.* 58. *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες τὸ*

Vs. 164. *ζωῆς γὰρ πέλεν εἶδαρ ἐ.* Juv. B. N. Baudin. T. I. p. 225. CXLV ap. W. ms. *ζωὴ γὰρ πέλεν* A. sine lacuna post *πέλεν*, quam agnoscit St. S. Ad metrum explendum deest *ἀνδρί* S. q. v. fort. *ζωῆς γὰρ πέλεν ἄρτος ἐτήτυμος* cf. 173. 177. — Vs. 170. *ποτιδ.* Wernicke ad Tryph. p. 392. — Vs. 171. cf. 7, 110. — Vs. 175. cf. ad 128. B. coni. N. S. — Vs. 176. fort. *ὀρειπλανέες. ἀριπλ.* Pal. superscr. *ὀριπλ.*

τοῦτον ἀνὴρ ἐπάρουρος ἐτήτυμον ἄρτον ἐρέπτων,
ζωὴν ὄψεται οὗτος, ἕως δολιχοῖο γενείου
ἀμφιλαφὴς πολιῇσι κόμην λευκαίνεται αἰών.
Ταῦτα βαθυκρήπιδι Καφαρναοὺμ ἐνὶ γαίῃ 59
ἔννεπεν, εὐλάϊγγος ἔσω νηοῖο διδάσκων.
Πολλοὶ δ' εἰσαΐοντες, ἀμερσινόῳ τινὶ λύσσῃ 60
εἰς χόλον οἰστρηθέντες, ἐμυθήσαντο μαθηταί·
σκληρὸς ἐμοὶ λόγος οὗτος, ὃν ἔννεπε. καὶ τίς ἀ-
κούειν
αὐτοῦ φθεγγομένοιο δυνήσεται; Αὐτόματος δὲ 61
γινώσκων ὅτι λαὸς ὑποδρὴς ἔσκεν ἑταίρων,
λαθριδίην ἀχάλινον ὑποκλέπτοντες ἰωήν,
Χριστὸς ἁμαρτινόοισιν ἔπος ξύνωσε μαθηταῖς,
ὑμείων ὅδε μῦθος ἀπειθέα θυμὸν ἀμύσσει.
Εἰ δέ κεν ἀθρήσητε συναστράπτοντα τοκῆι 62
αἰθερίων, ὅθεν ἦλθεν ἑῶν ἐπιβήτορα θώκων
ἀνθρώπου πάλιν υἷα, τί ῥέξετε τοῦτο μαθόντες;
Πνεῦμα πέλει ζωαρκὲς ὑπέρτερον. ἀλλογενὴς δὲ 63
σαρκὸς ἐπιχθονίης βροτέη φύσις οὐδὲν ὀνήσει·

μάννα καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. 59. *Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.* 60. *πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;* 61. *εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;* 62. *ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;* 63. *τὸ πνεῦμά*

Vs. 180. *βαθυκρηπῖδι* N. q. v. —*κρήπιδι* rell. — Vs. 182. a versu 182 plurima sunt interpolata. Gerhard. L. A. p. 203. — Vs. 184. *καί τις* A. *καὶ τίς* N. S. B. — Vs. 189. Post *ἀμύσσει* punct. A. S. B. interrogandi not. N.

μύθων δ' ἡμετέρων ῥόος ἔνθεος οὓς ἀγορεύω,
ζωὴ ὁμοῦ καὶ πνεῦμα πέλει, καὶ ἐτήτυμος ὀμφή.
Ἀλλά τινὲς γεγάασιν ἀπειθέες ἄφρονι λύσσῃ, 64
ᾔδεε γάρ τίνες ἦσαν, ὅσοι νόον εἶχον ἀλήτην,
πίστιν ἀλιπλανέεσσιν ἐπιτρέψαντες ἀέλλαις.
καὶ τίς ἀνήρ μιν ἔμελλεν Ἰουδαίοις παραδώσειν,
ἀργυρέῃς νούσοιο νόον δεδονημένος οἴστρῳ.
Καί σφιν ἄναξ ἀγόρευεν, ὅθεν πάρος ἔννεπον ὑμῖν, 65
οὐ δύναται μερόπων τὶς ἑκούσιος εἰς ἐμὲ βαίνειν,
εἰ μὴ ἀφ' ἡμετέροιο, θεῷ πεφιλημένος ἀνὴρ
τοῦτο γέρας δέξαιτο χαριζομένοιο τοκῆος.
Οὗ χάριν ἀστήρικτος ὀπισθοπόρῳ ποδὶ βαίνων, 66
χάζετο τηλεπόρων μετανάστιος ἑσμὸς ἑταίρων,
οὐκέτι δ', ὡς τὸ πάροιθε, μετάτροπον ἦθος ἀμείψας,
Χριστῷ ἐφωμάρτησε τὸ δεύτερον· Εἰσορόων δὲ 67
κοίρανος ἀσταθέων ἑτερόφρονα λαὸν ἑταίρων
ἄψ ἀνασειράζοντα μετήλυδα λαὸν ἀλήτην,
ἔννεπε πιστοτέροισι δυώδεκα πᾶσι μαθηταῖς,
ἦ ῥα σὺν ἀλλοδαποῖσι μολεῖν σπέρχεσθε καὶ αὐτοὶ

ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65. καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός. 66. Ἐκ τούτου πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε

Vs. 198. ᾔδεε A. — Vs. 204. fort. θεοῦ. — Vs. 205. δέξαιτο A. δέξοιτο Pal.

γνήσιοι; ἢ ῥα νόθοισιν ὁμοίϊοι εἰσὶ μαθηταί;
Καὶ οἱ Πέτρος ἔλεξε βοώμενος οὔνομα Σίμων, 68
πρὸς τίνα φέρτερον ἄλλον ἱκάνομεν; ἀμφιέπεις γὰρ
ζωῆς ἀενάοιο μελίῤῥυτα χεύματα μύθων.
Καὶ προτέρων δεδαῶτες ἀσιγήτων ἀπὸ βίβλων 69
ἀπλανέες πιθόμεσθα μιῇ καὶ ὁμόφρονι βουλῇ,
ὅττι θεοῦ σὺ μόνος ἅγιος πέλες. Ἡδυεπὴς δὲ 70
ἀντίτυπον φάτο μῦθον ἄναξ πειθήμονι Πέτρῳ,
ὑμέας οὐ φρένα πᾶσαν ἐγὼ δεδαημένος ἀνδρῶν
ἐκ πολέων ἔκρινα; καὶ εἷς ἐναρίθμιος ὑμῖν
δήϊος, ἀλλοπρόσαλλος, ὁμέστιος ἐστὶ μαθηταῖς,
διάβολος νέος ἄλλος ἐν ὀψιγόνοισιν ἀκούων;
Ἔννεπε σημαίνων ὁμοδόρπιον Ἰσκαριώτην 71
αἰνοτόκου Σίμωνος ἐπίκλοπον υἱὸν Ἰούδαν.
αὐτὸς γάρ μιν ἔμελλε πορεῖν ζωαρκέϊ πότμῳ,
χρυσομανὴς, δολίης πεφορημένον ἐς λίνον ἄγρης,
εἷς γεγαὼς ἑτάρων δυοκαίδεκα.

ὑπάγειν; 68. *ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις,* 69. *καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.* 70. *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.* 71. *ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτὸν εἷς ἐκ τῶν δώδεκα.*

Vs. 214. *γνήσιοι; ἢ* A rell. praeter Juv. B. *γνήσιοι, οἵ* — Vs. 216. *ἀμφιχέεις* leg. vid. Hegend. — Vs. 220. *ὅττι θ. σ. μ. ἅ. π.* A. S. *ὅττι μόνος σὺ θεοῦ ἅ. π.* Juv. B. N. *μ. πέλες ἔκγονος* Hermann. Orph. p. 818. — Vs. 224. interpolatoris. Gerhard. L. A. p. 203. — Vs. 225. v. N.

ΚΕΦ. Η.

Καὶ τότε ναίων 1
κοίρανος αὐτόθι μίμνεν, ἀνεξικάκοισι πεδίλοις
γαῖαν ἁλικρήπιδα διαστείχων Γαλιλαίης.
οὐ γὰρ Ἰουδαίων πέδον ἤθελεν ἁγνὸν ὁδεύειν,
ὅττι μιν ἠπεροπῆι δόλῳ μενέαινον ὀλέσσαι
υἷες Ἰουδαίων, ὁσίῳ χαίροντες ὀλέθρῳ.
Ἦν δὲ θεῷ πάνδημος ἐτήσιος ἐγγὺς ἑορτή, 2
πηγνυμέναις κλισίῃσιν ἐπώνυμος. Ἀγχίμολοι δὲ 3
γνωτοὶ ψευδαλέοι τετράζυγες υἷες Ἰωσὴφ
Χριστὸν ἐπισπέρχοντες, ὁμόθροον ἴαχον αὐδήν,
ἐντεῦθεν μετάβηθι, καὶ ὁππότε κῶμος ἑορτῆς,
σπεῦσον Ἰουδαίης ὁμοτέρμονα γαῖαν ὁδεύειν,
ὄφρα μεταστρέψαντες ἀπειθέα λαὸν ἀλήτην,
ἀρχαίην σέο πίστιν ἀνακτήσοιντο μαθηταί,
δερκόμενοι σέθεν ἔργα σοφῷ τετελεσμένα μύθῳ.
Οὐ γάρ τις μερόπων ὑποκόλπιον ἔργον ὑφαίνει, 4
ἔργον ἀθηήτῳ κεκαλυμμένον ἀχλύϊ σιγῆς,
ἀμφαδίην δ' ἐθέλει θρασὺς ἔμμεναι. εἰ τάδε ῥέξεις

---

1. Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 2. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσίν σου τὰ ἔργα ἃ ποιεῖς· 4. οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

7, 2 ἀλεξικάκοισι W. ms. Tryph. p. 191. — Vs. 3. ἁλικρηπῖδα A. —κρηπῖδα N. — Vs. 18. ῥέζεις π. θαύματα δεῖξον, ὁρώμενα θ. κ. Gerhard. L. A. p. 216. ῥέζεις Pal. Juv. B. N. ῥέξεις A. rell.

ποικίλα θαύματα, δεῖξον ὁρώμενα θαύματα κό-
σμῳ.
Τοῖα μάτην ἀγόρευον ἀπειθέες, οἷάπερ ἄλλοι· 5
Χριστοῦ παμμεδέοντος ἀδελφειοί περ ἐόντες,
πίστιος ἀπλανὲς ἦθος ἀπηρνήσαντο καὶ αὐτοί.
καί σφιν ἄναξ ἀγόρευεν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ. 6
οὔπω καίριος ἦλθεν ἐμὸς χρόνος, ὑμέτερος δὲ
πέπταται αἰὲν ἑτοῖμος, ἐλεύθερος. Οὐ δύναται γὰρ 7
ζηλομανὴς ποτὲ κόσμος ἐθήμονι λαίλαπι λύσσης
ὑμέας ἐχθαίρειν· ἐμὲ δὲ στυγέει καὶ ἐλαύνει
θαρσήεις, ὅτι μοῦνος ἀφειδέϊ μάρτυρι φωνῇ
ἠθάδος ἀμπλακίης ἐγκύμονα κόσμον ἐλέγχω,
ἔργα τάπερ τελέει, βοόων ἀλλότρια θεσμῷ.
Ὑμεῖς εὐκελάδοιο μετέλθετε κῶμον ἑορτῆς. 8
οὔπω ἐγὼ κλισίας νεοπηγέας ἄρτι γεραίρων,
ἐς τελετὴν ὁσίην ἐπιβήσομαι. ἡμετέρου γὰρ
οὔπω μοι τετέλεστο χρόνου δρόμος. Ὣς ὁ μὲν εἰπών, 9
ἔστιχεν ἁγνὸν ἔδεθλον ἀκερσεκόμων Γαλιλαίων.
Γνωτοὶ δ' ὡς ἀνέβαινον ἐς ἱερὸν, ὀψὲ καὶ αὐτὸς 10

---

5. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 6. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. 9. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10. ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ

Vs. 29. ἐλέγχων A. al. ἐλέγχω St. N. S. — Vs. 31. ἀνέλθετε B. μετέλθετε m. B. rell. omn. — Vs. 33. ἐς A. — Vs. 34. μοι A. — Vs. 35. ἔδεθλον A. ἀκερσικόμων Pal. A.

ἔνθεον ἴχνος ἔκαμψεν ἐς ἀρτιχόρευτον ἑορτήν.
Καί μιν Ἰουδαῖοι φιλίῃ μάστευον ἀνάγκῃ, 11
πῆ μοι ἔβη; ποῖ κεῖνος; Ὑποτρύζοντι δὲ λαῷ· 12
μυρίος ἔῤῥεε μῦθος ἀσιγήτων ἀπὸ λαιμῶν.
καὶ πολέες φθέγξαντο θεουδέα μάρτυρα φωνὴν,
ὅττι σοφὸς τελέθει, καὶ ὑπέρτερα θαύματα τεύχει.
ἄλλοι δ' ἀντερίδαινον ὁμογλώσσων ἀπὸ λαιμῶν,
οὐ σοφὸς, οὐ σοφὸς οὗτος ἐτήτυμον· ἀγρομένου δὲ
λαοῦ κλεψινόοισι παραπλάζει φρένα μύθοις.
Τοῖα μὲν ἀλλήλοισιν ὁμίλεον· ἀμφὶ δ' ἄρ αὐτοῦ 13
οὐ τότε τολμήσας τὶς ἀδειμάντῳ τινὶ φωνῇ
ἀμφαδίην ὀάριζεν, ἐλεύθερα χείλεα λύσας,
τάρβος Ἰουδαίων πεφυλαγμένος. Ὀψιφανὴς δὲ 14
ἤδη μυστιπόλοιο μέσην περὶ νύσσαν ἑορτῆς
Ἰησοῦς ἀνέβαινεν· ἐν εὐλάϊγγι δὲ νηῷ
ἀγρομένων ἐδίδαξεν ὁμοζυγέων στίχα φωτῶν.
Καί μιν Ἰουδαίων ἐπεθάμβεεν ἑσμὸς ἐχέφρων. 15
ἀλλήλοις δ' ὀάριζον ἀμοιβαδὶς ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ,
αὐτόματος πόθεν οὗτος ἐρεύγεται ἔγγραφον αὐδήν;
γράμματα πῶς δεδάηκεν, ἃ μὴ μάθεν ἴδμονι τέχνῃ;

φανερῶς, ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; 12. καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13. οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. 14. Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκεν. 15. ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ

Vs. 39. ποῦ κεῖνος Juv. B. — Vs. 46. ἀμφὶ δ' ἄρ αὐτοῦ A. S. δ' ἄρ' αὐτοῦ Juv. B. — Vs. 54. ἀλλήλοισι A.

γράμματα πῶς ἀδίδακτος ἐπίσταται; Εἰρομένοις δὲ, 16
θεσπεσίοις στομάτεσσιν ἄναξ ἠρεύγετο φωνήν.
οὐ διδαχὴ πολύϊδρις ἐμὴ πέλεν, ἀλλὰ τοκῆος,
ὅςτις ἐμὲ προέηκεν. Ἀνὴρ δέ τις ἢν ἐθελήσῃ, 17
γνώσεται ἡμετέρης διδαχῆς χάριν, εἰ γενετῆρος
ἔστι τὶς οὐρανίη θεόθεν δόσις, ἢ ἐγὼ αὐτὸς
φθέγγομαι ἐξ ἰδίων ὀάρων αὐτόσσυτον αὐδήν.
Πᾶς βροτὸς ὃς λέξειεν ἑὴν ὑψήνορα τιμὴν, 18
ἐξ ἰδίης σοφίης ἐπιμάρτυρος αὐτὸς ἑαυτῷ,
μαστεύει βροτὸς οὗτος ἑὸν κλέος. ὃς δὲ τελέσσει.
νεῦμα θεοῦ πέμψαντος, ἀναίτιος οὗτος ὁδεύει
οἶμον ἐτητυμίης, καὶ ἀτάσθαλον οὐδὲν ἐν αὐτῷ.
Καί σφιν ἄναξ ἀγόρευεν ἀμοιβαδὶς, οὐ πάρος ὑμῖν 19
Μωσῆς θεσμὸν ἔδωκε φόνου ποινήτορα φωτῶν;
καὶ πόθεν ὑψίστοιο θεοῦ λόγον ἥρπασαν αὖραι·
οὐδέ τις ὑμείων τελέει νόμον, ὅττι με μοῦνον
πάντες ἀποκτείνειν κρυφίῳ μαστεύετε πότμῳ.
Καί οἱ λαὸς ἔλεξε, τεὸν νόον οἶστρος ἐλαύνει 20
δαίμονος ἠερίοιο· τίς ἱμείρει σε δαμάσσαι;

μεμαθηκώς; 16. ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17. ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18. ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19. οὐ Μωυσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20. ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος

Vs. 60. post hunc versum B. inserit αὐτοῦ πρὸς βούλησιν ἐναίσιμα ἔργα τελέσσαι. — Vs. 75. ἠεροφοίτου coni. N. cf. 8, 159.

Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε σοφὸν νόμον, ᾧ ἔπι λαοὶ 21
μυστιπόλῳ στεφανηδὸν ὑποκλέπτοντι προςώπῳ
ἄκρον ἀποτμήγουσι τελεσσιγόνου σκέπας αἰδοῦς·
ἓν μόνον ἔργον ἔρεξα, καὶ εὐσεβέος χάριν ἔργου
πάντες ἐμοὶ μέμφεσθε τεθηπότες. Οὗ χάριν ὑμῖν 22
Μωσῆς θεσμοφόροιο τομὴν παρέδωκε σιδήρου.
οὐχ ὅτι που Μωσῆος ἔην γέρας, ἀλλὰ τοκήων
ὑμετέρων δόσις ἔσκε, καὶ ἀρχεγόνῳ τινὶ θεσμῷ,
ἑβδομάτης ὅτε φέγγος ἐθήμονος ἔρχεται ἠοῦς,
ἀρτιγενῆ λοχίῳ περιτέμνετε φῶτα σιδήρῳ,
ἔννομα μὴ Μωσῆος ἀνέγγυα δεσμὰ λυθείη;
Εἰ δὲ τομὴν ὁσίην δέχεται βροτὸς ἠθάδι χαλκῷ, 23
πάντες ἐμοὶ βαρύμηνιν ἐγείρετε κόμπον ἀπειλῆς,
εἰ πάλιν ὔμμιν ὅπασσα σεσηπότα κυκλάδι νούσῳ
ὁππότε σάββατον ἦεν, ἐμῷ χραισμήτορι μύθῳ
ζωγρήσας ὅλον ἄνδρα, καὶ οὐ τμητῆρι σιδήρῳ·
Κρίνατε μὴ βροτέῃσι χάριν τίνοντες ὀπωπαῖς, 24
ἀλλὰ δίκην κρίνοντες, ἀληθέϊ τάμνετε μύθῳ,
ὄφρα θέμιν χρονίοιο προτιμήσητε προσώπου.

Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21. *ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε* 22. *διὰ τοῦτο. Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωυσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων), καὶ [ἐν] σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.* 23. *εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωυσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;* 24. *μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν*

Vs. 79. *μοῦνον* A. — **Vs. 85.** *ἀρτιγενῆ* coni. S. Juv. B. N. *ἀρτιγενεῖ* A. rell. — Ordo ap. N. 85. 87. Interpol. 86. 88 etc. — **Vs. 86.** *θεσμὰ* coni. N. q. v. cf. 9, 79. 15, 40. 19, 212.

Καὶ ζαθέου τινὲς εἶπον ἀπ' ἄστεος Ἱροσολύμων, 25
ἀτρεκὲς οὐ πέλεν οὗτος, ὃν ἰχνεύουσι δαμάσσαι
συμμιγέες ναετῆρες ἀλοιητῆρι σιδήρῳ;
Ἠνίδε πῶς παλίνορσος ὅλῳ θηήτορι λαῷ 26
ἀμφαδίην ἀδόνητος ἐρεύγεται ἠθάδα φωνήν·
ἦ ῥα θεογλώσσων μερόπων ἀΐοντες ἰωὴν
ἄστεος ἡγεμονῆες, ἐμοὶ δεδάασι πολῖται
Χριστὸς ὅπως πέλεν οὗτος; Ἄναξ δ' ὅτε Χριστὸς ἱκάνει, 27
οὔ τις ἀνὴρ δεδάηκε πόθεν πέλεν, ἴστε δὲ τοῦτον.
Ἰησοῦς δ' ἰάχησεν ἐν ἀργυροφεγγέϊ νηῷ, 28
ἴστε περισσονόῳ καὶ ἐμὲ ξυνήονι μύθῳ,
ἴστε καὶ ὁππόθεν εἰμί, καὶ εἰ τόδε κεύθετε σιγῇ.
οὐδὲ γὰρ αὐτοκέλευστος ἐς ὑμέας ἐνθάδε βαίνω,
ἀλλὰ πατὴρ ἐμός ἐστιν ἀληθινὸς εἵνεκα πομπῆς.
Αὐτὰρ ἐγὼ μάλα τοῦτον ἐπίσταμαι, ὅττι παρ' αὐτοῦ 29
αὐτὸς ἔβην, καὶ ἐκεῖνος ἐμὲ προέηκεν ἱκάνειν.
Καί τινες οἰστρηθέντες ἐπεσσεύοντο πιέζειν 30
Ἰησοῦν παλάμῃσιν ἀφειδέσιν· οὐδέ τις αὐτῶν

κρίνετε. 25. Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26. καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μή ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; 27. ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν, πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29. ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμί, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30. ἐζήτουν οὖν αὐτὸν

Vs. 105. **περισσόνοοι** leg. vid. Heden. — Vs. 108. **εἵνεκα πομπῆς** A. rell. **ὅς με πέπομφεν** B.

χεῖρας ἑὰς δασπλῆτας ἐπήγαγεν, ὅττι οἱ αὐτὴ
οὔπω πατρόθεν ἦλθε θελήμονι φοίνιος ὥρη.
Καὶ πολέες πίστευον ἀγειρομένων ἀπὸ λαῶν· 31
Ἰησοῦν δ' ἐγέραιρον ὁμοφθόγγῳ τινὶ μύθῳ,
μὴ γὰρ Χριστὸς ἄναξ λαοσσόος εἴποθεν ἔλθοι
ἔργων ὧν κάμεν οὗτος ὑπέρτερα θαύματα ῥέξει
λυσιπόνοις στομάτεσσι; Πολυγλώσσοιο δὲ λαοῦ 32
μεμφομένην ἀχάλινον ὑποτρύζοντος ἰωὴν,
ἔκλυε λαὸς ἄπιστος ἁμαρτινόων Φαρισαίων·
καί φθονεροὶ προΐαλλον ὀπάονας ἀρχιερῆες,
Ἰησοῦν ἀκίχητον ἀφειδέϊ χειρὶ πιέζειν.
Καί σφιν ἄναξ ἀγόρευεν ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ 33
θεσπίζων ταχύποτμον ἑὴν αὐτάγρετον ὥρην,
ὑμείων ἔτι βαιὸν ἐπὶ χθονὸς ἐγγύθι μίμνω,
καὶ ταχὺς ἵξομαι αὖθις ἐμῷ πέμψαντι τοκῆι.
Καί με παλιμπετέες μαστεύσετε· μαιόμενοι δὲ, 34
οὐκ ἂν ἐφευρήσαιτε, καὶ οὐ σθένος ἐστὶ περῆσαι
ὑμέας ἴχνος ἄγοντας ἐς ἀτραπὸν ἥνπερ ὁδεύσω.
Ἀλλήλοις δ' ὀάριζον ὁμιλαδὸν αὐτόθι λαοὶ, 35

πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31. Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον Ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32. ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34. ζητήσετέ με, καὶ οὐκ εὑρήσετέ με, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς

Vs. 125. αὐτάγρευτον A. αὐτάγρετον B. N. S. — Vs. 128. μαστεύετε Pal. A. μαστεύσετε B. N. S. — Vs. 129. fort. οὔ κεν.

πῆ μέλλει μετὰ βαιὸν ἀπόσσυτος οὗτος ἱκάνειν;
μὴ σπεύδει περίφοιτος ἐς ἄστεα γείτονα βαίνειν,
ἧχι Πανελλήνων σποράδες στίχες, ὄφρα καὶ αὐτὸν
θεσμὸν ἑῆς σοφίης Ἑλλήνια τέκνα διδάξῃ;
Τίς δὲ πέλει λόγος οὗτος ὃν ἔννεπε μάρτυρι λαῷ; 36
πολλά με μαστεύσητε παλίνδρομον ὀψὲ νοῆσαι,
κοὐδὲν ἐφευρήσητε, καὶ οὐ θέμις ὁππόθι βαίνω,
ὑμέας ἱμείροντας ἀνέμβατον οἶμον ὁδεύειν.
Ἀλλ᾽ ὅτε λοίσθιον ἦλθε χοροστάδος ἦμαρ ἑορτῆς, 37
Χριστὸς ἄναξ ἕστηκε λιθώδεος ἐγγύθι νηοῦ·
Ἑβραίοις δ᾽ ἰάχησε χέων πανθελγέα φωνήν,
εἴ τις δίψαν ἔχει θυμοφθόρον, εἰς ἐμὲ βαίνων,
πηγῆς ἡμετέρης πιέτω ψυχοσσόον ὕδωρ.
Πᾶς γὰρ ὁ πίστιν ἔχων, σόος ἔσσεται. ἀρχέγονος δὲ 38
οἷα θεοῦ φάτο μῦθος, ἀεὶ διὰ γαστρὸς ἐκείνου
ἔμφρονες αὐτοχύτῳ ποταμοὶ ζείοντι ῥεέθρῳ
ἐνδόμυχον βλύσσουσι παλιμφυὲς ἔνθεον ὕδωρ.
Εἶπε προθεσπίζων ἐπιδήμιον ὄψιμον αἴγλην 39
πνεύματος, οὗπερ ἔμελλε τυχεῖν θεοδέγμονι θυμῷ

Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36. τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπεν, Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετέ με, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37. Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. 38. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39. τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον

Vs. 132. *οὗτος* deest A. Sec. Brub. *αὐτὸς* Bog. Juv. B. *οὗτος* St. N. S. coni. Hadr. Junius.

πᾶσα πολυσπερέων μερόπων πεισθεῖσα γενέθλη·
οὔπω γὰρ βροτέῃσιν ἐνερρίζωτο μενοιναῖς
Χριστὸς ἄναξ γενέταο φανεὶς ἀγχίθρονος ἕδρης.
Πολλοὶ δ᾽ εἰσαΐοντες ὁμοφραδέων τότε λαῶν, 40
χείλεσι πιστοτάτοισι πολύστομον ἔβρεμον ἠχὼ,
οὗτος ὃν ἔγραφε μῦθος, ἐτήτυμός ἐστι προφήτης.
Οἱ δὲ, διχοστασίης ἀδαήμονες, εἶχον ἀοιδὴν, 41
Χριστὸς ἄναξ πέλεν οὗτος. ἀμιλλητῆρι δὲ μύθῳ,
ἄλλοι θεσμοφόρων στομάτων πετάσαντες ὀχῆας,
θέσφατα μυθήσαντο σοφῇ κεχαραγμένα βίβλῳ·
μὴ γὰρ ἁλικρήπιδος ἐλεύσεται ἐκ Γαλιλαίης
Χριστὸς ἄναξ; Οὐ τοῦτο θεηγόρος ἔννεπεν ὀμφή· 42
Δαβὶδ δ᾽ ἀρχεγόνου βασιλήιον αἷμα κομίζων,
Χριστὸς Ἰουδαίοισι φανήσεται αὐτὸς ἀκούων,
πατρίδος ὁππόθι δῶμα λυροκτύπος ᾤκεε Δαβὶδ
Βηθλεὲμ μηλοβότοιο. Μεριζομένοιο δὲ λαοῦ, 43
ἀμφιλαφὴς διχόμητις ἔην ἔρις. Ἀπροϊδεῖς δὲ 44
ἀφραδέες τινὲς ἄνδρες ἐπειρήσαντο πιέζειν
Ἰησοῦν ἀδίκῳ ὑπὸ πνεύματι δημογερόντων.

λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα δεδομένον, ὅτι Ἰησοῦς οὔπω ἐδοξάσθη. 40. Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· 41. ἄλλοι [δὲ] ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός· οἱ δὲ ἔλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; 42. οὐχ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ἔρχεται ὁ χριστός; 43. σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι᾽ αὐτόν· 44. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ᾽ οὐδεὶς

Vs. 160. βύβλῳ A. rell. βίβλῳ St. N. S. — Vs. 161. ἀλικρηπῖδος A. N. — Vs. 163. Δαυὶδ δ᾽ ἀρχεγόνου A. Δαβὶδ St. S. αὐχεγόνου S. — Vs. 165. Δαυὶδ A. Δαβὶδ St. S. — Vs. 169. fort. νεύματι

ἀλλά μιν οὔ τις ἔμαρψεν, ἐπεὶ πυμάτη πάλιν αὐτῷ
οὔπω ἐπιτρέψαντι παρίστατο λοίγιος ὥρη.
Καὶ πινυτοὶ νόστησαν ἐς ἀντιθέους ἱερῆας 45
θαμβαλέοι θεράποντες· ἐμυθήσαντο δ' ἐκεῖνοι,
τίπτε μιν οὐ κομίσασθε; Καὶ ἔννεπον ἔμφρονι μύθῳ 46
ἀπλανέες δασπλῆτος ὑποδρηστῆρες ἀνάγκης,
οὐχ οὕτω βροτὸς ἄλλος ἴσην ἐφθέγξατο φωνήν.
Καὶ θρασὺς εἶπεν ὅμιλος ἀκηλήτων Φαρισαίων, 47
μὴ σφαλεραῖς πραπίδεσσι παρεπλάγχθητε καὶ ὑμεῖς
πειθόμενοι κείνοιο νοήμασι; Μή τις ἐς αὐτὸν 48
ἡγεμόνων πίστευσεν, ἢ ἀγχινόων Φαρισαίων;
Εἰ μὴ δήμιος οὗτος ἀτάσθαλος ἑσμὸς ἀλήτης, 49
ὃς νόμον ἀγνώσσων βακχεύεται, ἔμπλεος ἀρῆς.
Ἀφνειῇ δὲ φάλαγγι χέων νεμεσήμονα φωνὴν 50
ἀγχιφανὴς Νικόδημος ἀμείβετο, πάντας ἐλέγχων·
Μὴ γὰρ Ἰουδαίων νόμος ἔνθεος ὀξέϊ θυμῷ 51
οἶδε κατακρίνειν, εἰ μὴ πάρος ἀνδρὸς ἀκούων
φθεγγομένου κρίνειε δικασπόλος ἴδμονα φωνήν,

ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. 45. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους. καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46. ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. 47. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48. μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49. ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50. λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, 51. Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ'

N. q. v. ἀδίκων ὑπὸ νεύμ. Wernick. ad Tryph. p. 488. δημαγορούντων Pal. superscr. vulg. — Vs. 171. λόγιος A. — Vs. 173. δὲ κεῖνος Pal.

ἔργα τάπερ τελέει νοέων ὑπὸ μάρτυρι μύθῳ;
Καὶ χορὸς ἀντιάχησε θεμιστοπόλων Φαρισαίων 52
μεμφόμενος Νικόδημον ἀμεμφέα· μὴ σὺ καὶ αὐτὸς
αἷμα φέρεις Γαλιλαῖον; ἀμοιβάδα βίβλον ἑλίσσων,
ἕζεο μαστεύων, καὶ γνώσεαι ὅττι προφήτης
οὔπω ποικιλόμυθος ἐγείρεται ἐκ Γαλιλαίης.

Κ Ε Φ. Θ.

Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε χέων λαοσσόον αὐδὴν, 12
εἰμὶ φάος κόσμοιο λιπαυγέος· ὅς δέ μοι ἀνὴρ
πιστὸν ὁμαρτήσειεν ἔχων νόον, οὔποτε βαίνει
ποσσὶν ἀλωομένοις σκιοειδέα κῶνον ὁμίχλης,
ἀλλὰ καταυγάζειεν ἔχων ὁμόφοιτον ἐν αὐτῷ
ζωῆς ἀπλανέος φάος ἔμπεδον. Ἀπτοεπὴς δὲ 13
λαὸς Ἰουδαίων ἐπεβόμβεε θυιάδι φωνῇ,
μαρτυρίην ἰδίην ἐνέπεις ὑψαύχενι μύθῳ·
μάρτυρος οὐ σέο μῦθος ἐτήτυμος. Εἶπε καὶ αὐτὸς 14

αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52. *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται.*

12. *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν μοι οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.* 13. *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.* 14. *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶ-*

Vs. 191. *βίβλον* A. — Post 193 B. habet *καὶ μετέπειτα ἔβη καχκείων οἴκαδ' ἕκαστος.*

8, 4. *κῶνος ὁμίχλης* cf. 6, 62. — Vs. 5. *καταυγάσειεν* coni. S. q. v. *καταυγάζει ἐνέχων* Juv. *καταυγάζοιειν* coni. N. q. v. antea *καταυγάσσειεν.* — Vs. 6. *ἀπτοεπὴς* A. St. N. S. *ἀπτ.* B. — Vs. 7. scribendum *θυιάδι* cf. 5, 23. Vulg. *θυάδι.* Dionys. 37, 772. — Vs. 8. Interrogandi not. post *μύθῳ* A. rell. Colon. St. N. S.

γλώσσης ἀενάοιο θεόῤῥυτον ὄμβρον ἰάλλων,
εἰ καὶ μαρτυρίησιν ἐμὸν κλέος αὐτὸς ἀέξω,
ἀψευδὴς πέλε μάρτυς ἐμὸς λόγος· ἀμφότερον δὲ
μοῦνος ἐγὼ νοέω πόθεν ἤλυθον, ἢ πόθι βαίνω.
ὑμεῖς δ᾽ οὐκ ἐδάητε πόθεν γενόμην, πόθεν ἔστην.
ὑμεῖς εἰςορόωντες ἐμὴν βροτοειδέα μορφὴν, 15
ἀνδρομένην κατὰ σάρκα δικάζετε νήιδι μύθῳ·
οὔ τινα μὲν κρίνοιμι, θεμιστοπόλον στόμα λύσας.
Εἰ δ᾽ ἄρα καὶ κρίνοιμι, δίκην ἰθεῖαν ὁρίζων, 16
νημερτὴς καὶ ἄμεμπτος ἐμὴ κρίσις· οὐ γὰρ ἐλέγχων
εἰμὶ μόνος, μεθέπω δὲ καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα
ξυνὸν ἐμὸν συνάεθλον. Ἐν ὑμετέροισι δὲ θεσμοῖς 17
ἔστι θεογλώσσῳ κεχαραγμένον ἔμφρονι βίβλῳ,
μαρτυρίη διδύμων ἑτερόθροος ἔπλετο φωτῶν.
Πιστὸς ἐγὼ γενόμην ἐπιμάρτυρος αὐτὸς ἐμαυτῷ, 18
ξυνὴν μαρτυρίην καὶ ἐμὸς γενέτης ἀγορεύει.
Ἑβραῖοι δ᾽ ἐρέεινον ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ, 19
τίς πέλεν ὅς σ᾽ ἐφύτευσε πατὴρ τεός; εἶπε καὶ αὐτὸς,

πεν αὐτοῖς Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπάγω. 15. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 17. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν· 18. ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19. ἔλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπε-

---

Vs. 13. πόσε Pal. desuper πόθι. — Vs. 18. ὁρίζων A. rell. ὁρίζω Juv. B. N. q. v. — Vs. 21. συνάεθλον Pal. superne ἀνάεθλον. — Vs. 22. ἐστὶ Pal. βύβλῳ A. — Vs. 23. ἑτερόθροος A. St. S. B. v. l. ἐτυμόθροος Juv. B. N. — Vs. 27. fort. ὅς σε φ. W. ms. πατὴρ ἐμός Pal. in marg. γρ. π. τεός. ποῦ πέλεν coni. N.

ἀμφοτέρους οὐκ ἴστε μιῇ δυςπειθέϊ βουλῇ,
οὔτ' ἐμὲ παῖδα μολόντα, καὶ οὐ πέμψαντα τοκῆα.
εἰ δ' ἐμὲ γινώσκοντες ἐπιστώσασθε μενοινὴν,
καί κεν ἀνεφράσσασθε καὶ ἡμέτερον γενετῆρα.
Κοίρανος ἔννεπε ταῦτα διδάγματα θέσκελα λαῷ, 20
γαζοφύλαξ ὅθι χῶρος ἀκούεται· ὁππόθι πολλοὶ
ποικίλα δῶρα φέροντες ἐπεστείχοντο πολῖται.
οὐδέ τις αὐτὸν ἔμαρψεν, ἐπεὶ θανατηφόρον αὐτῷ
οὔπω λοίσθιον ἦλθε θεόσσυτον ἴχνιον ὥρης.
Καί σφιν ἄναξ ἀγόρευεν, ἐμὴν ὁδὸν αὐτὸς ὁδεύσω, 21
ὑμεῖς δ' ἀφραδέεσσιν ἐν ἤθεσι πάντες ἀλῆται,
ῥιγεδανὴν μετὰ γῆρας ἐςαθρήσητε τελευτὴν,
ἀμπλακίῃ μεθέποντες ὁμήλικα λευκάδα χαίτην.
ἧχι δὲ πουλυέλικτον ἐμοῦ ποδὸς ἴχνος ἐπείγω,
ὑμέας οὐ σθένος ἐστὶ μολεῖν διζήμονι ταρσῷ.
Καὶ θρασὺς Ἑβραίων κυμαίνετο λαὸς ἀκούων, 22
ἄφρονα λωβητῆρι χέων ῥόον ἀνθερεῶνι.
ἦ ῥα θανεῖν ἐθέλει βρόχιον μόρον, ἢ ξίφος ἕλκων
αὐτοφόνῳ διὰ γαστρὸς ὁμιλήσειεν ὀλέθρῳ;

κρίθη Ἰησοῦς Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 21. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Μή τι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ

Vs. 30. fort. δέ με. — Vs. 31. καί κεν ἀνεφρ. scrib. pro vulg. καί κεν ἂν ἐφράσσασθε. — Vs. 34. ἐπεστιχόωντο m. B. cf. 4, 206. — Vs. 35. θανατηφόρου coni. N. q. v. — Vs. 38. 40. 39. transponere vult N. — Vs. 41. παιδὸς A. Sec. Bog.

Ἰησοῦς δ' ἐπέτασσε θεηγόρον ἀνθερεῶνα, 23
μῦθον ἀμιλλητῆρα χέων λωβήτορι λαῷ·
ὑμεῖς νερτερίοιο κατήλυδες ἐστὲ βερέθρου·
ἐστὲ κάτω· καὶ ἄνωθεν ἐγὼ πέλον. ἐστὲ δὲ τούτου
ὑμεῖς οὐτιδανοῖο γενέθλια πήματα κόσμου,
ἐκ χθονὸς αἷμα φέροντες· ἐγὼ δ' ἐν ἀτέρμονι τιμῇ
ξεῖνος ἔφυν κόσμοιο, καὶ οὐ βροτὸν οἶδα τοκῆα·
ξεῖνος ἐγὼ κόσμοιο, καὶ αἰθέρος εἰμὶ πολίτης.
Ἀλλ' ὑμῖν ἀγόρευον ὅτι φθαμένῳ τινὶ πότμῳ 24
εἰςέτι μαργαίνοντες ὁμιλήσητε βερέθρῳ,
ἀμπλακίην μεθέποντες ὁμόχρονον· ἀτρεκέως δὲ
εἰ μὴ ἐμὲ γνώσεσθε, τίς ἢ τίνος εἰμὶ τοκῆος,
θνήσκετε δυςσεβίης ἐγκύμονες. Ὑψινόων δὲ 25
λαὸς Ἰουδαίων φιλοπευθέα ῥήξατο φωνήν,
τίς σὺ πέλεις; καὶ Χριστὸς ἀνίαχεν, ὅττι περ ὑμῖν
ἐξ ἀρχῆς ὀάριζον, ἔχων νήριθμα δικάζειν 26
καὶ λαλέειν. ἀλλ' ἔστιν ἐτήτυμος ὅς με γενέθλῃ
ἀνδρομέῃ προέηκε· καὶ ἀτρεκὲς ὅσσα περ αὐτοῦ

δύνασθε ἐλθεῖν; 23. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 24. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25. ἔλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; 26. πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν,

---

Vs. 49. νερτίροιο A. — Vs. 56. ὁμιλήσετε A. Pal. Sed metrum postulat subi. —ητε, ut 39. 87. 97. aut opt. —ειτε, ut 46. 154. — Vs. 62. ὀάριζον scribendum est, ut habet B. ἀόριζον A. S. rell. — ἔχων A. rell. ἔχω νήρ. coni. N. — Vs. 63. ἔστιν deest A. Sec. Bog. Brub. Addunt Juv. B. St. N. S. — Vs. 64. παρ' αὐτοῦ B.

ἔκλυον, ἔμπεδα πάντα διέρχομαι ἄφρονι κόσμῳ.
Λαοὶ δ' οὐκ ἐνόησαν ὅτι σφίσιν εἶπε τοκῆα. 27
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο θεηγόρα χείλεα λύσας, 28
ὑππόταν εὐαγέεσσιν ἀνυψώσητε μενοιναῖς
ἀνθρώπου σοφὸν υἷα, τότε γνώσεσθε καὶ αὐτοὶ
ὅττι θεοῦ γενετῆρος ἀπόπροθεν οὐδὲν ὑφαίνω,
ἀλλά μοι ὡς ἐπέτελλε πατὴρ ἐμὸς, εἰςέτι ῥέζω·
Ὅττι καὶ ὑψιμέδων γενέτης μετ' ἐμεῖο φαείνει· 29
οὐδέ με μοῦνον ἔλειπεν, ἐπεὶ πεφυλαγμένα ῥέζω
εἰς χρόνον ἐμπεδόκυκλον ἑαδότα πάντα τοκῆι.
Ταῦτα δέ οἱ βοόωντι, πολυσπερέων στίχες ἀνδρῶν 30
πίστιος ἀῤῥήκτοισιν ὑπεκλίνοντο λεπάδνοις.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευεν ἔπος νεοπειθέϊ λαῷ, 31
αἴ κεν ἐμοὶ πείθησθε, κυβερνητῆρι δὲ μύθῳ
ἡμετέρῳ μίμνητε, τότε γνώσεσθε καὶ αὐτοὶ 32
οἶμον ἀληθείης θεοτερπέος· ἀτρεκίη δὲ
ὑμῖν πειθομένοισιν ἐλεύθερον ἦμαρ ὀπάσσει.
Ἑβραῖοι δ' ἰάχησαν ὁμογλώσσῳ τινὶ μύθῳ, 33
Ἀβραὰμ ἀρχεγόνοιο ῥυηφενέος γενετῆρος
ἡμεῖς αἷμα φέροντές ἀδέσποτον, οὔ τινος ἀνδρῶν

κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ο πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. 30. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. 31. ἔλεγεν ουν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, 32. καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. 33. ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ

αὐχένα δοχμώσαντες ἐδουλώθημεν ἱμάσθλῃ.
καὶ πόθεν ἄμμιν ἔειπας, ἐλεύθεροι ἐστὲ θανόντες,
ἀτρεκίης τ' ἀχάλινον ἐσαθρήσητε γαλήνην.
Ἰησοῦς δ' ἐδίδαξεν ὑπέρβιον ἐσμὸν ἐλέγχων, 34
πᾶς βροτὸς ἀμπλακίην τελέων ἀεσίφρονι θυμῷ,
ἀμπλακίης πέλε δοῦλος. Ἐν ἀθανάτῳ δὲ μελάθρῳ 35
δοῦλος ἀλιτροσύνης, αἰώνιος οὔ ποτε μίμνει
ναιετάων· μίμνει δὲ φερέσβιος υἱὸς ἀμύμων,
ναίων πάτριον οἶκον, ἕως χρονίῃ παρὰ νύσσῃ
ἱππεύων ἀκίχητος ἑλίσσεται ἔμπεδος αἰών.
Εἰ δέ κεν ὑμείων ἐλάσας δούλειον ἀνάγκην, 36
υἱὸς ἐλευθερίοισι κόμην στέψειε πετήλοις,
ἀμπλακίης ῥίψητε παλίλλυτα δεσμὰ λεπάδνων,
ἦμαρ ἐλευθερίης πανετήτυμον ὀψὲ λαχόντες.
Ἀβραὰμ ἐστὲ γένεθλα σαόφρονος, οἶδα καὶ αὐτός, 37
ἀλλά με λαθριδίῳ κτανέειν μαστεύετε πότμῳ·
οὐ γάρ ἐμός ποτε μῦθος ἐς ὑμετέρην φρένα δύνει.
Ἑβραῖοι δ' ἰάχησαν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ, 39
ἡμείων γενέτης τελέθει πρωτοσπόρος Ἄβραμ·

οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; 34. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας· 35. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· 36. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. 37. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38. ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. 39. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ

Vs. 86. ἔειπες Pal. cf. 12, 124. μαθόντες coni. N. q. v. — Vs. 103. πρωτοσπόρος B. N. q. v. cf. 105. πρωτόσπ. A. St. S. cf. 180.

Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο χέων ἀντίκτυπον ὀμφὴν,
ὑμέας εἰ σοφὰ τέκνα φυτοσπόρος ἤροσεν Ἄβραμ,
καί κεν ἐποιήσασθε θεουδέος ἔργα τοκῆος
Ἀβραὰμ ξεινοδόκοιο. Θεημάχος ἐστὲ γενέθλη, 40
εἰ φονίας δολόεντι μιαίνετε χεῖρας ὀλέθρῳ.
ἔργοις ἀντιτύποισιν ἐπιστώσασθε γενέθλην.
Ἀβραὰμ οὐ μενέαινεν ἀναίτιον ἄνδρα δαμάσσαι,
Ἀβραὰμ οὐ κάμε τοῦτο θεοστυγές. Ἀλλά που ὑμεῖς 41
ἔργα δολοῤῥαφέος μενεαίνετε πατρὸς ὑφαίνειν.
Καὶ θρασὺς Ἑβραίων πάλιν ἔννεπε λαὸς ἀκούων,
ἡμεῖς οὐ γενόμεσθα νόθης ἀπὸ μαχλάδος εὐνῆς,
ἀλλὰ θεὸν μόνον ἴδμεν ἕνα ζώοντα τοκῆα.
Ἰησοῦς δ' ἀΐοντι πάλιν μυθήσατο λαῷ, 42
εἰ θεὸς ὑμείων γενέτης πέλεν αἰθέρα ναίων,
καί κεν ἐμὲ ξύμπαντες ἑνὸς γεγαῶτα τοκῆος
ἀῤῥαγέος φιλίης ἀλύτῳ ξυνώσατε θεσμῷ·
καὶ γὰρ ἐγὼ θεόθεν πεφορημένος ἐνθάδε βαίνω·
καὶ πόθεν οὐ θεύμητιν ἐμὴν γινώσκετε φωνήν; 43
ὑμέας οὐ σθένος ἐστὶν ἐμόν ποτε μῦθον ἀκούειν·

ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν· 40. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον αὐτῷ Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐκ ἐγεννήθημεν, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43. διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀ-

---

Vs. 111. *πως* **A. sed v. 5, 160.** *που* **Pal. superscr.** *ποι.* **— Vs. 119.** *θεσμῷ* **A. rell.** *δεσμῷ* **N. q. v.**

Ὑμεῖς δήια τέκνα δυςαντέος ἐστὲ τοκῆος, 44
δαίμονος ἀντιπάλοιο, ποθοβλήτους τε μερίμνας
πατρὸς ἀερσινόου μενεαίνετε πάντες ἀνύσσαι.
αἰεὶ κεῖνος ἔην ἀνδροκτόνος, ἐξότε κόσμου
ἐξ ἀρχῆς τετέλεστο θεμείλιον· οὐδ' ἐνὶ θεσμῷ
μίμνεν ἀληθείης θεοπειθέος· οὐ γὰρ ἐν αὐτῷ
ἦεν ἐτητυμίη. καὶ ὅτε σκολιόφρονι βουλῇ
αἱμύλα κωτίλλων ἀπατήνορα μῦθον ἰάλλει,
φθέγγεται ἐξ ἰδίων, ὅτι λοίγιον ἦθος ἀέξων,
ψεύστης αὐτὸς ἔφυ, ψευδήμονος ἐκ γενετῆρος.
Ὑμῖν αὐτὸς ἔλεξα, καὶ οὐ πιστεύετε μύθῳ. 45
Τίς βροτὸς ὑμείων με δυνήσεται αὐτὸς ἐλέγξαι 46
ἀμπλακίης ἐπίηρα; καὶ εἰ νημερτὲς ἐνίψω,
τίπτε μοι οὐ πείθεσθε σαόφρονι; Πᾶς σοφὸς ἀνὴρ 47
εἰς θεὸν αὐτογένεθλον ἔχων νόον, ἠδὲ θυμῷ
μύθους οὐρανίοιο θεοῦ ζώοντος ἀκούει·
ὑμεῖς δ' εἰςαΐειν οὐ σπεύδετε θέσκελον ὀμφὴν,
ὅττι περ οὐ νέα τέκνα βιαρκέος ἐστὲ τοκῆος.
Καὶ θρασὺς Ἑβραίων ἐπεπάφλασε λαὸς ἀκούων, 48

κούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44. ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτονος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω [ὑμῖν], οὐ πιστεύετέ μοι. 46. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47. ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ· 48. ἀπεκρίθησαν

Vs. 127. *θεμίλειον* A. — Vs. 132. *γενέτηρ δ' ὀλοώτατος αὐτοῦ* Juv. B. v. l.

ἄφρονα λωβητῆρι χέων ἔπε' ἀνθερεῶνι,
οὔ σε κακῶς κρίνοντες ἐλέγχομεν ἴδμονι βουλῇ,
ὅττι θεὸς ποιητὸς ἀεξήθης Σαμαρείταις,
δαίμονος ἀμφιέπων μανιώδεα ῥοῖζον ἱμάσθλης.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε πάλιν δυςπειθέϊ λαῷ, 49
δαίμονος οὐ μεθέπει μελανόφρονος ἦχος ἱμάσθλης,
ἀλλὰ θεὸν ζείδωρον ἐμὸν γενετῆρα γεραίρω
τιμαῖς εὐαγέεσσιν· ἀτιμίῃ δέ με πολλῇ
ὑμεῖς ἀφραδέοντες ἐλέγχετε κέντορι μύθῳ.
Τιμὴν δ' ἡμετέρην οὐ δίζομαι. ὑψινεφὴς γὰρ 50
ἔστιν ὁ μαστεύων, καὶ ἐμὸν κλέος αἰὲν ἀέξων,
καὶ κρίνων τότε μᾶλλον. Ἀμὴν δ' ἀμὴν ἀγορεύω, 51
ὅςτις ἐμῶν δέξοιτο θεοφραδέων στίχα μύθων,
καί κεν ἀσυλήτοισιν ὑπὸ πραπίδεσσι φυλάξοι,
οὔποτε πικρὸν ὄλεθρον ἐςόψεται, εἰςόκε μίμνῃ
αἰὼν πουλυέλικτος. Ἐπεφθέγξαντο δὲ λαοί, 52
νῦν ἔτι, νῦν ἐδάημεν ἐτήτυμον, ὅττι σε λύσσης

οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι

Vs. 142. *χ. ῥόον ἀ.* cf. 8, 44. W. ms. (Dionys. 9, 60. *ἔπος*) Wernicke ad Tryph. p. 125. — Vs. 143. *καλῶς* coni. N. interrogandi nota post *ἱμάθλης.* — Vs. 147. *μεθέπει — ἦχος* A. Sec. Brub. Bog. St. N. S. *μεθέπω — ἦχον* Juv. B. *μεθέπω — ἦχος* Heden. St. qui in textu vulg. retinet. *μεθέπει με δαΐφρονος οἶστρος* coni. N. *με δαΐφρονος* coni. etiam S. alioqui magis analogum *μελανόφρονος*, quod dedi; fortasse etiam *μελανήφρονος.* — Vs. 154. fort. *δέξαιτο* cf. 13, 167. — Vs. 157. *πολυέλικτος* A.

δαίμονος ἠερόφοιτος ἀλάστορος οἶστρος ἐλαύνει.
Ἀβραὰμ ἔδρακε πότμον ὁ τηλίκος, οὐδὲ προφῆται
ἔσθενον ἀτρέπτιο φυγεῖν ὠδῖνας ὀλέθρου·
καὶ σὺ τεῇ προχέων ὑψαύχενα κόμπον ἀπειλῇ
τολμήσας ἀγόρευες, ὅτι βροτὸς, αἴκε φυλάξῃ
μύθους ὑμετέρους, οὐ γεύσεται αὐτὸς ὀλέθρου.
Ἀβραὰμ μὴ σὺ πέλεις θεοπειθέος αὐτὸς ἀρείων 53
ἡμετέρου γενετῆρος, ὃς ἀτρέπτῳ θάνε πότμῳ;
καὶ θανάτου ξύμπαντες ἐπειρήσαντο προφῆται.
εἰπὲ, τίνι προτέρων σε πανείκελον αὐτὸν ἐνίψεις;
Ἰησοῦς δ' ὀάριζε θεόσσυτα χείλεα λύσας, 54
αἴ κεν ἐπαινήσω, καὶ ἀγήνορα μῦθον ἐνίψω,
ὑψώσας ἐμὸν εὖχος, ἐμὸς λόγος οὐδὲν ὀνήσει.
ἔστιν ὁ κυδαίνων με πατὴρ ἐμὸς, ὅς με γενέθλῃ
ἀνδρομέῃ προέηκε μολεῖν ἰθύντορα κόσμου,
ὃν θεὸν ὑμείων ἀδίκῳ κικλήσκετε μύθῳ.
Αὐτὰρ ἐγὼ μάλα τοῦτον ἐπίσταμαι. ἢν γὰρ ἐνίψω 55
ὅττι μιν οὐ δεδάηκα, φανήσομαι ἄρτι καὶ αὐτὸς
ὑμῖν ψευδομένοις ἀπατήλιος ἶσος ἀκούων·
ἀλλά μιν, ἀλλά μιν οἶδα, καὶ ὡς ἐπέτελλε τελέσσαι,
οὕτως ἀκλινέεσσιν ἐν ἤθεσιν ἔμπεδα ῥέζω.

δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· 53. μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν, καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον; τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστίν, 55. καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν

Vs. 186. sine interrogandi nota A.

Ὑμείων γενέτης πρωτοσπόρος ἔνθεος Ἄβραμ 56
ἦμαρ ἐμὸν πολύευκτον ἰδεῖν ἠγάλλετο θυμῷ·
εἶδε, καὶ εὐφροσύνης ἐπεβήσατο. Θαμβαλέος δὲ 57
λαὸς Ἰουδαίων ἀντίθροον ἔβρεμεν ἠχώ,
μήπω ἑλισσομένοιο χρόνου πολυκαμπέϊ νύσσῃ,
ἄντυγα πεντήκοντα διαπλήσας ἐνιαυτῶν,
Ἀβραὰμ πουλυέτηρον ἑώρακες; Εἶπε καὶ αὐτὸς 58
Ἀβραὰμ πρὶν γένος ἔσχεν, ἐγὼ πέλον. Αἰνομανὴς δὲ 59
λᾶας ἔχων δασπλῆτας ἐπέῤῥεε λαὸς ἀγήνωρ,
εἰσέτι μιν λαλέοντα κατακρύψαι μενεαίνων
τρηχαλέῃ γλωχῖνι λιθοβλήτου νιφετοῖο.
Ἰησοῦς δ' ἀκίχητος ὑπὸ πτύχα κεύθετο νηοῦ·
σιγαλέοις δὲ πόδεσσι διερπύζων μέσος αὐτῶν,
ἀπροϊδὴς πεφόρητο λιθοσσόον ἑσμὸν ἐάσας·
οὕτω μὲν παράμειβε.

ΚΕΦ. Ι.

Παραστείχων δὲ κελεύθου 1
ἥμενον ἄνδρ' ἐνόησε, τὸν ἐκ κόλποιο τεκούσης
τυφλὸν ἔτι σπαίροντα λεχωΐδες ἔδρακον ὧραι.

καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ [, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν οὕτως].

1. Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

Vs. 180. πρωτόσπορος A. Sec. Brub. Bog. St. S. πρωτοσπόρος B. N. cf. 103. Ἄβραμ scrib. ut 103. 105. pro vulg. Ἀβραάμ.

9, 2. ἄνδρα νόησε Wernick. ad Tryph. p. 125.

ὅςτις ἔην περίφοιτος, ἀφωτίστοιο προςώπου
συμφερτὴν, ἀμέριστον ἔχων ἀχάρακτον ὀπωπὴν,
ἣν φύσις οὐκ ἐτύπωσε· λιποβλεφάροιο δὲ κύκλου,
οἰδαλέον ξένον ὄμμα γενεθλιὰς εἶχεν ὁμίχλη.
καὶ βρέφος οὔποτε τοῖον ἀνόμματον ἥλικι κόσμῳ
ἡνίοχος βιότοιο φυτοσπόρος ἤγαγεν αἰών.
Ἰησοῦν δ' ἐρέεινεν ὁμόστολος ἑσμὸς ἑταίρων, 2
ῥαββὶν, ἀνειρομένοισι τίς ἤλιτεν εἰπὲ μαθηταῖς·
οὗτος ἀλιτραίνων θεὸν ἤκαχεν, ἠὲ τοκῆες;
εἰςόκε μιν δασπλῆτες ἐμαιώσαντο λοχεῖαι
μητέρος ἐκ λαγόνων, ἀλαώπιδι σύγχρονον ὄρφνῃ.
Ἰησοῦς δ' ἐδίδαξεν ἀληθέϊ μάρτυρι φωνῇ, 3
οὗτος ἀτασθαλέων οὐκ ἤλιτεν, οὐδὲ τοκῆες,
ἀλλὰ λάχεν τόδε πῆμα θεήλατον, ὄφρα δι' αὐτοῦ
ἔργα θεοῦ γενετῆρος ἀλεξικάκοιο φανείη.
Ἡμέας ὑψίστοιο πέλει χρέος ἔργα τελέσσαι, 4
ἔργα θεοῦ ζώοντος, ἕως ἔτι φαίνεται ἠώς·
νὺξ δνοφερὴ μετὰ βαιὸν ἐλεύσεται· ἐρχομένην δὲ
οὔτις ἀνὴρ κατὰ νύκτα δυνήσεται ἔργον ὑφαίνειν.
Ῥέξω δ' εἰςόκεν ἦμαρ ἀέξεται· εἰμὶ δὲ κόσμου 5
φέγγος ἐγὼ ζοφόεντος, ἕως ὅτε κόσμον ὁδεύω.
Εἶπεν ἄναξ, καὶ θεῖον ὑπὸ στόμα διψάδι γαίῃ 6

---

2. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῖ κόσμου. 6. ταῦτα εἰπὼν

Vs. 14. μητρὸς ἐκ A. Sec. Brub. Bog. ἐκ μητρὸς B. N. — Vs. 17. τόδε A. B. N. τάδε S.

λυσίπονον πάλλευκον ἀπέπτυεν ἀφρὸν ὀδόντων.
καὶ χθονίῳ κενεῶνι πεφυρμένον ἀφρὸν ἑλίσσων,
πτύσματι πηλὸν ἔτευξε φαεσφόρον· ἰκμαλέον δὲ
ἀνδρὸς ἐπιχρίσας λιποφεγγέϊ πηλὸν ὀπωπῇ,
ἀνέρος ἔπλασεν ὄμμα, τὸ μὴ φύσις εὗρεν ὀπάσσαι,
ἀνέρος ἔπλασεν ὄμμα, καὶ ἀγλήνοιο προσώπου
γράψας δίπτυχα κύκλα, μέσην ἐχάραξεν ὀπωπὴν,
ὀφθαλμοὺς τελέων νεοτευχέας ἤθαδι πηλῷ
ἐκ χοὸς ἀνδρογόνοιο. Καὶ ἔννεπε θέσπιδι φωνῇ, 7
ἔρχεό μοι, καὶ νίπτε τεὸν ῥέθος ἧχι Σιλωὰμ
πηγῆς ἀγχιπόροιο ῥέει πανδήμιον ὕδωρ,
ὕδωρ στελλομένοιο προώνυμον ἐκ σέο πομπῆς.
Χριστὸς ἔφη, καὶ τυφλὸς ἐπείγετο, καὶ παρὰ πηγῇ
χερσὶ βαθυνομένῃσι φαεσφόρον ἤφυσεν ὕδωρ,
ὕδασι πηγαίοισι λιπόσκια φάεα νίπτων.
σμήξας δ' ἀρτιτύπου τροχοειδέα κύκλον ὀπωπῆς,
ἐξαπίνης φάος ἔσχε, τὸ μὴ φύσις οἶδεν ὀπάσσαι,
ἀθρήσας φαέθοντας ἀήθεος ὄψιμον αἴγλην.
νίψατο, καὶ πάλιν ἦλθε, καὶ ἵστατο πάντα δο-
κεύων.
Καί μιν ἐσαθρήσαντες ἐπήλυδες ἄνδρες ὁδῖται, 8
μαρμαρυγὴν πέμποντα νεογλήνοιο προσώπου,

ἔπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς [τοῦ τυφλοῦ], 7. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε [νίψαι] εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν [οὖν] καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. 8. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν,

---

Vs. 28. cf. 61. — Vs. 30. *ὀπάσσαι* **cf. 42. — Vs. 33.** *ἰθάδι* **coni. N. — Vs. 41.** *σμίξας* **A. — Vs. 42.** *εἶδε* **B. v. l.**

γείτονες ἐφθέγγοντο, καὶ ἀνέρες ἴδμονι λαῷ,
οὐ πέλεν οὗτος ἐκεῖνος ἐν ἄστει τυφλὸς ὁδίτης,
ὃς πάρος αἰτίζεσκεν ἐθήμονα χεῖρα τιταίνων
δεξιτερὴν προβλῆτα παρερχομένοισιν ὁδίταις;
Ἄλλοι δ' ἀντιάχησαν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ, 9
οὐ πέλεν, οὐ πέλεν οὗτος, ἔοικε δὲ μοῦνον ἐκείνῳ,
κεῖνος ἀνὴρ ἀγόρευεν, ἐγὼ πέλω. Εἰςαΐων δὲ 10
λαὸς Ἰουδαίων, φιλοπευθέα ῥήξατο φωνὴν,
πῶς δὲ τεαὶ προβλῆτες ἀνωίχθησαν ὀπωπαί;
Ἑβραίοις δ' ἀγόρευε θεῷ πεφιλημένος ἀνὴρ, 11
κεῖνος ἀνὴρ ὃς Χριστὸς ἀκούεται, ὅντινα λαοὶ
Ἰησοῦν καλέουσιν, ἐμὰς ὤιξεν ὀπωπάς·
χείλεσι γὰρ σοφὸν ἀφρὸν ἀνήρυγεν· ἐν δαπέδῳ δὲ
ἀκροτάτοις ὀνύχεσσι πολύστροφον ἰκμάδα πάλλων,
πτύσματι πηλὸν ἔτευξεν, ἐμὰς δὲ ἔχρισεν ὀπωπάς,
καί με μολεῖν ἐκέλευσεν ὅπῃ ῥόος ἐστὶ Σιλωάμ·
πηγῆς δ' ἐγγὺς ἵκανον, ἀλεξικάκῳ δὲ ῥεέθρῳ
νιψάμενος σκιεροῖο περίτροχον ὄμματος ὕλην,
ἐξαπίνης φάος εἶδον, ὃ μὴ πάρος εἶχον ὀπωπαί.
Ἑβραῖοι δ' ἐρέεινον ἀναιδέες ἄφρονι μύθῳ, 12
πῇ πέλε, πῇ πέλε κεῖνος; ὃ δ' ἴαχεν ἔμφρονι μύθῳ,

ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9. ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι [δὲ] ἔλεγον [Οὐχί, ἀλλ'] ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10. ἔλεγον οὖν αὐτῷ Πῶς [οὖν] ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος [καὶ εἶπεν] Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι Ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12. εἶπαν αὐτῷ Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος;

Vs. 47. λαιμῷ B. — Vs. 64. περίτροχος A.

ἀγνώσσω πόθι κεῖνος. Ἐπεσσεύοντο δὲ λαοὶ 13
τὸν ποτὲ τυφλὸν ἄγοντες ἐς ἀντιθέους ἱερῆας.
Ἑβδομάτη δ' ἄπρηκτος ἔην τότε θέσκελος ἠώς, 14
τῇ ἔνι πηλὸν ἔτευξε, καὶ ἔπλασε φέγγος ὀπωπαῖς
Χριστὸς, ἀπὸ βλεφάρων ἐλάσας ἀλαωπὸν ὀμίχλην.
Καί μιν ἀνείρετο λαὸς ἀπιστοτάτων Φαρισαίων, 15
πῶς βλεφάρων λάχε φέγγος; ὁ δὲ θρασὺς ἴαχεν ἀνήρ,
θέσκελον ἡμετέραις ἐπεθήκατο πηλὸν ὀπωπαῖς,
ὀφθαλμοὺς δ' ἐχάραξεν· ἐγὼ δ' ὑπὸ γείτονι πηγῇ
ὕδατι πηλὸν ἔνιψα, καὶ ἵσταμαι ἄρτι δοκεύων.
Καὶ φθονεροί τινες εἶπον ἀσιγήτων Φαρισαίων, 16
οὐ θεόθεν πέλεν οὗτος, ὃς ἱερὰ θεσμὰ πατήσας,
οὐ δρόμον ἀπρήκτοιο φυλάσσεται ἕβδομον ἠοῦς.
ἄλλοι δ' ἀντιάχησαν ὁμοφθόγγων ἀπὸ λαιμῶν,
πῶς δύναται τάδε πάντα πολύτροπα θαύματα τεύχειν
θνητὸς ἀνὴρ καὶ ἀλιτρός; ἁμιλλητῆρι δὲ λαῷ
διχθὰ μεριζομένῳ διδυμόθροος ἔβρεμεν ἠχώ·
Καὶ πολὺς ἀμφήριστος ἔην κλόνος. Ἀνδρὶ δὲ τυφλῷ 17

λέγει Οὐκ οἶδα. 13. ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν· 14. ἦν δὲ σάββατον, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. 16. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17. λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν Σὺ τί λέ-

---

Vs. 69. Φαρισαίους coni. N. q. v.

πάντες ἐμυθήσαντο, σὺ δὲ φρεσὶν εἵνεκα κείνου
ποίην μῆτιν ἔχεις; τίνα μοι, τίνα μῆτιν ἐνίψεις;
ἀρτιφαὴς δ' ἀδόνητος ἀνὴρ πειθήμονι μύθῳ
ἔννεπε τολμήεις, ὅτι θέσκελός ἐστι προφήτης.
Λαοὶ δ' οὐκ ἐπίθησαν ἀληθέϊ φωτὸς ἰωῇ, 18
ὃς ποτὲ τυφλὸς ἔην, καὶ ἐδέξατο φέγγος ὀπωπαῖς,
εἰ μὴ πρῶτα κάλεσσαν ἀπειθέες ἀρχιερῆες
ἀνδρὸς ἀναβλέψαντος ἐπισταμένους γενετῆρας.
Ἀμφοτέρους δ' εἴροντο βαρυζήλῳ τινὶ μύθῳ, 19
ὑμείων παῖς οὗτος, ὃν ἐφθέγξαντο πολῖται
ἐκ λαγόνων ὅτι τυφλὸς ἀνεβλάστησε τεκούσης;
καὶ πόθεν ὀψιτέλεστον ἐδέξατο φέγγος ὀπωπαῖς;
Καὶ φόβον ὠδίνοντες ἐχέφρονες ἠπεροπῆες, 20
μῦθον ὑποκλέπτοντες ἐμυθήσαντο τοκῆες,
ἴδμεν ὅτι βροτὸς οὗτος ὃς ἔλλαχεν ὄμματος αἴγλην,
ἡμείων πέλε κοῦρος ἐτήτυμος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
ἴδμεν ἑῆς ἀπὸ μητρὸς ὅτι βρέφος εἰς φάος ἕρπων
τυφλὸς ἔην, ἀγάλακτος, ἔτι πνείων τοκετοῖο.
Πῶς δέ οἱ ἀμφιτρῆτες ἀνωίχθησαν ὀπωπαὶ

γεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος 19. καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20. ἀπεκρίθησαν οὖν [αὐτοῖς] οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21. πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ

Vs. 91. *ὅς ποτε* A. B. *ὅς ποτὲ* S. *ὡς ποτὲ* coni. N. — **Vs. 95.** *πάϊς* Gerhard. L. A. p. 201.

καὶ τίς ἀφωτίστων βλεφάρων ἐκέδασσεν ὁμίχλην,
ἡμεῖς οὐκ ἐδάημεν ἀμεμφέες· ἀγχιφανῆ δὲ
ἴδμονα κοῦρον ἔρεσθε, τὰ μὴ δεδάασι τοκῆες·
οὐ πέλε νήπιος οὗτος, ἔχων παιδήιον ἥβην·
οὐ φθογγῆς ἑτέρης ἐπιδεύεται. ἀμφὶ ἕθεν γὰρ
ἀρτιθαλὴς νέος οὗτος ἀληθέα μῦθον ἐνίψει,
πιστῆς μέτρα τέλεια φέρων παλιναυξέος ἥβης.
Τοῖα φόβῳ δολόεντες ἐπεφθέγξαντο τοκῆες, 22
τάρβος Ἰουδαίων πεφυλαγμένοι. αἰνομανεῖς γὰρ
Χριστοῦ ζῆλον ἔχοντες ἀμιμήτων χάριν ἔργων,
συνθεσίην κήρυξαν ὅλῳ πειθήμονι λαῷ,
ὄφρα μιν ὃς δέξαιτο νόῳ, καὶ Χριστὸν ἐνίψῃ,
μὴ ζαθέου ψαύσειε θεοκλήτοιο μελάθρου.
Οὗ χάριν Ἑβραίοισιν ἐμυθήσαντο τοκῆες, 23
ἴδμονα κοῦρον ἔρεσθε καὶ οὐ χρέος ἐστὶ τοκήων·
ὑμῖν δ' εἰρομένοισι δυνήσεται οὗτος ἐνίψαι
ἄρτια μέτρα φέρουσαν ἔχων περιμήκετον ἥβην·
καὶ γενέτης ἀλαοῖο κεράσατο θαύματι φωνὴν
γλώσσῃ κρυπταδίῃ, μὴ δήιος ἑσμὸς ἀκούσῃ
παιδὸς ἰδὼν νέον ὄμμα βοογλήνοιο προσώπου.
Ἀνέρα δ' ὅς περίφοιτος ἔην ἀλαωπὸς ὁδίτης, 24

τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν. αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. 22. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν, ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. 24. Ἐφώνησαν

Vs. 105. καὶ τίς A. pro vulg. καί τις. — Vs. 109. ἀμφιέθεν A. cf. Hermann. Orph. p. 818. — Vs. 116. cf. Wernick. ad Tryph. p. 150. ἐνίψει Pal. superscr. vulg. v. S. — Vs. 122. κεράσατο? κεράσσατο B.

ζηλομανεῖς καλέσαντες ἐπέφραδον ἀρχιερῆες,
δὸς, τέκος, ὑψιμέδοντι θεῷ χάριν, ὅς σε σαώσας,
ὀφθαλμῶν πόρε φέγγος· ὁ δὲ βροτὸς, ὃν σὺ γεραίρεις,
οὗτος ἀλιτροσύνῃσι πέλει μεμελημένος ἀνήρ.
Ἑβραίοις δ' ἀγόρευεν ἀνὴρ θρασὺς, οὐ μὲν ἀνέγνων 25
εἰ πέλεν οὗτος ἀλιτρὸς ἐτήτυμον· οἶδα δὲ θυμῷ
ἓν μόνον ἀτρεκέως, λοχίης ὅτι σύντροφος ἠοῦς
τυφλὸς ἐγὼ βλάστησα, καὶ ἵσταμαι ἄρτι δοκεύων.
Καὶ χορὸς Ἑβραίων φιλοπευθέα ῥήξατο φωνὴν, 26
εἰπὲ, τί σοι ποίησεν ἑῷ τεχνήμονι πηλῷ;
πῶς δὲ τεὴν ζοφόεσσαν ἀπημάλδυνεν ὁμίχλην;
Καί σφιν ἀνὴρ ἀδόνητος ἐλεύθερον ἴαχε φωνὴν, 27
ἄλλοτε μῦθον ἔλεξα, καὶ οὐκ ἠκούσατε φωνῆς,
τίπτε παλιμπετέες μενεαίνετε τοῦτον ἀκοῦσαι;
μὴ θεὸς ὑμείων δονέει νόον, ὄφρα καὶ αὐτοὶ
Χριστοῦ θεσπεσίοιο νόθοι γίγνησθε μαθηταί;
Οἵ δέ μιν ἀντιπόροισιν ἐνείκεον αὐτίκα μύθοις, 28
αὐτὸς λυσινόμοιο πέλεις κείνοιο μαθητής.

οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26. εἶπον οὖν αὐτῷ Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27. ἀπεκρίθη αὐτοῖς Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28. ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ

Vs. 138. v. N. p. 114. — Vs. 140. αὐτὸν A. Sec. Brub. Bog. αὐτοὶ B. N. S. cf. N. p. 124. — Vs. 143. μαθητής; interr. A. rell. praeter St. Hed. N. S.

ἡμεῖς γὰρ προτέροιο θεουδέος ἐσμὲν ἑταῖροι
θεσμοτόκου Μωσῆος ὑποδρηστῆρες ἰωῆς.
Τοῦτον δ' οὐκ ἐδάημεν. Ἀνὴρ δ' ἠμείβετο μύθῳ, 29 30
τοῦτο γάρ ἐστι τὸ θαῦμα πολὺ πλέον, ὅττι περ ὑμῖν
οὗτος ἔην ἄγνωστος, ἐμὰς δ' ὤιξεν ὀπωπάς.
Ἴδμεν ὅτι ξύμπαντα πατὴρ θεὸς ἡνιοχεύων, 31
ἀνδρὸς ἀλιτρονόοιο βοὴν οὐκ οἶδεν ἀκούειν.
εἰ δὲ θεουδείῃσιν ἀνὴρ μεμελημένος εἴη,
καὶ καθαραῖς πραπίδεσσι θεοῦ τελέσειεν ἐφετμάς,
τούτου λισσομένοιο θεὸς ταχυεργὸς ἀκούει.
Ἐξότε ποικιλόμορφος ἀέξετο πάντροφος αἰών, 32
τηλίκος οὔποτε μῦθος ἀκούεται, ὅττι λαχόντι
ὄμμα πολυκλήιστον ἀφωτίστοιο προσώπου
ἀνέρι τις πόρε φέγγος, ὃν ἀρτιτόκου διὰ κόλπου
εἰςέτι τυφλὸν ἐόντα μογοστόκος ἔδρακεν ἠώς.
Εἰ μὴ ἔην βροτὸς οὗτος ἐπουρανίου βασιλῆος, 33
τηλίκον οὔποτε θαῦμα δυνήσατο μοῦνος ἀνύσσαι.
Καί μιν μυστιπόλοι φθονερῇ στυφέλιξαν ἰωῇ, 34
Σύγγονος ἀμπλακίῃσιν ἐμαιώθης ὅλος ἀνήρ,

εἶπον Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωυσέως ἐσμὲν μαθηταί. 29. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωυσεῖ λελάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31. οἴδαμεν ὅτι ὁ θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· 33. εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν

Vs. 144. ἡμεῖς δὲ **coni. N. — Vs. 157.** τίς **A.**

καὶ σὺ σοφοὺς ἱερῆας, ἐπεσβόλε, ταῦτα διδάσκεις;
καί μιν ὁμοκλήσαντες ἀπήλασαν ἔκτοθι νηοῦ.
Ἰησοῦς δ' ἀΐεσκε δαήμονι τυφλὸν ἀκουῇ, 35
ὅττι μιν ἐκτὸς ἔλασσαν ἀγήνορες ἀρχιερῆες·
εὗρε δέ μιν καὶ ἔειπε, σὺ πείθεαι υἷα γεραίρων
οὐρανίου βασιλῆος; ἀνὴρ δ' ἠρεύγετο φωνήν, 36
κοίρανε, τίς πέλεν οὗτος, ὃν ἔννεπες, ὄφρα γεραίρω;
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο, καὶ ἔδρακες αὐτὸν ὀπωπῇ, 37
καί σοι νῦν λαλέων, αὐτὸς πέλεν. Εἶπε καὶ αὐτός, 38
κοίρανε, πιστεύω· κεφαλὴν δ' ἐπὶ γαῖαν ἐρείσας,
καὶ ποσὶν ἀμβροσίοις κυρτούμενον αὐχένα κάμψας,
φαιδρὰ πολυῤῥαφέων προσπτύξατο ταρσὰ πεδίλων.
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο σαόφρονα μῦθον ἀκούων, 39
εἰς κρίμα τοῦτον ἵκανον ἐς ἄφρονα κόσμον ἀλήτην.
εἰς κρίμα δισσὸν ἔβην ἑτερότροπον, ὄφρα καὶ αὐτοὶ
οἱ πάρος οὐχ ὁρόωντες ἀθηήτου φάος ἠοῦς
τυφλοὶ ἀναβλέψωσιν ἐσαθρήσαντες ὀπωπαῖς,
ὀξυφαεῖς δὲ γένωνται λιπαυγέες. Ἀγχιπόρων δὲ 40
Χριστῷ λαὸς ἔειπεν ἑπεσπομένων Φαρισαίων,

αὐτῷ Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. 35. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; 36. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος Τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37. εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38. ὁ δὲ ἔφη Πιστεύω, κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Εἰς κρῖμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40. καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα

Vs. 180. *γένοιντο* coni. S. q. v. *γένωνται* A. rell. cf. N. p. 116.

μὴ σφαλεροῖς βλεφάροις ἀλαοὶ γενόμεσθα καὶ ἡμεῖς;
Ἰησοῦς δ' ὀάρισσεν ἀπειθέα λαὸν ἐνίπτων, 41
εἰ ζόφος ὑμετέρης περιδέδρομε φέγγος ὀπωπῆς,
ὑμέας ἀμπλακίης ἀδαήμονας ἔννεπον εἶναι·
νῦν δὲ φόως ὁρόωντες, ἀλήμονες ἐστὲ καὶ ὑμεῖς·
τυφλοὶ δ' ἐστὲ νόῳ βλεφάρων πλέον· οἷσι γὰρ ἀνδρῶν
ἀμπλακίαι μίμνουσι, μάτην ὁρόωσιν ὀπωπαῖς.

ΚΕΦ. Κ.

Μάρτυρος ἀστυφέλικτος ἀμὴν, ἀμὴν λόγος ἔστω, 1
ὅς κε παραΐξειε θύρην εὐερκέος αὐλῆς
ἐνδομύχων προβάτων, καὶ ὑπέρτερος ἄλλοθεν ἕρπει
εἰς σκολιὴν ἀΐδηλον ἐπηλυσίην ἀναβαίνων,
ληιστὴρ πέλεν οὗτος ἀνὴρ ληίστορι ταρσῷ.
Ὃς δὲ μολὼν ἄγναμπτος ἐς αὔλιον ὀρθὸς ἱκάνει, 2
ποιμὴν οὗτος ἔφυ μηλοτρόφος. Ἐρχομένῳ δὲ 3
ἀμφαδίην σταθμοῖο θύρην πυλαωρὸς ἀνοίγει.
μῆλα δὲ γινώσκοντα περισκαίρουσι νομῆα,

οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν. ἡ [οὖν] ἁμαρτία ὑμῶν μένει. — 1. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής· 2. ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς

Vs. 183. ὀάριζεν A. St. N. S. ὀάρισσεν B.
10, 4. ἀΐδηλος Juv. B. N. v. 32. ἀΐδηλον A. rell.

φθογγῆς εἰςαΐοντα· παρὰ προθύροισι δὲ ποιμὴν
πώεα ποιμαίνειν προκαλίζεται ἤθάδι φωνῇ·
ἔκτοθι δὲ σταθμοῖο γεγηθότα μῆλα κομίζει.
Ἐξαγαγὼν δ' ὅτε πᾶσαν ἀολλίσσῃ στίχα ποίμνης, 4
εἰς νομὸν ἐρχομένων οἴων προκέλευθος ὁδεύει·
ποίμνη δ' αἰολόμορφος ὀπισθοπόρῳ ποδὶ βαίνει
εἰς δροσεροὺς λειμῶνας, ὀπηδεύουσα νομῆι.
Ξείνου δ' οὐκ ἀΐουσι, καὶ οὐ δεδάασιν ἀκούειν 5
ἀλλοτρίου καλέοντος ἀήθεα ποιμένος αὐδήν,
ἀλλὰ παραΐσσοντα νόθον φεύγουσι νομῆα.
Τοῖον ἔπος κατέλεξε παράτροπον. ἀμφὶ δὲ μύθῳ 6
λαὸς ἀμηχανέεσκε, καὶ οὐ μάθεν ἐγγὺς ἀκούων,
Χριστὸς ἀσημάντῳ τάπερ ἔννεπε θέσπιδι φωνῇ.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευεν ἀριζήλῳ τινὶ μύθῳ, 7
πάνδοκός εἰμι θύρη προβάτων πολυχανδέος αὐλῆς.
Πάντες ὅσοι πάρος ἦλθον ὑποκλέπτοντι πεδίλῳ, 8
φῶρες ἔσαν δολόεντες. ὅθεν ληίστορι φωνῇ
αὐτῶν φθεγγομένων οὐκ ἔκλυε πώεα ποίμνης.

φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4. καὶ ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5. ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7. εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [ὅτι] ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8. πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί·

Vs. 13. ἀολλίσῃ A. ἀολλίσσῃ B. N. S. cf. 11, 213. — Vs. 22. ἀπημάντῳ A. ἀσημ. B. N. S. cf. 12, 124. 13, 119. — Vs. 24. πάνδοκός εἰμι A. P. Pal. πάνδοκος εἰμὶ S. Similiter Vs. 28. — Vs. 25. Comma post ἦλθον N.

Πάνδοκός εἰμι θύρη, μηλοσσόος· ἡμετέρης δὲ 9
ὅς κεν ἰὼν δι' ἐμεῖο θύρην ὑποδύσεται αὐλῆς,
οὗτος ἔσω στείχει, καὶ ὑπότροπος αὖτις ὁδεύει,
καὶ νομὸν εὑρήσει καὶ ἀεισόος ἔσσεται ἀνήρ.
Ληιστὴρ δ' ἀΐδηλος ἐς αὔλιον οὔποτε βαίνει, 10
εἰ μὴ ἵνα κλέψειεν ἀμάρτυρος, ἢ καὶ ὀλέσσῃ,
ἠὲ διατμήξειεν ἀφειδέϊ μῆλα μαχαίρῃ.
αὐτὰρ ἐγὼ παρὰ πατρὸς, ὅπως ἐμὰ μῆλα σαώσω,
ἤλυθον, ὄφρα λάχοιεν ἀλωφήτῳ τινὶ τιμῇ
ζωὴν ἐσσομένην, τὴν οὐ χρόνος οἶδεν ὀλέσσαι,
ἠὲ περισσὸν ἔχοιεν ὑπέρτερον. Εἰμὶ δὲ ποιμὴν 11
καλὸς ἐγώ· ποιμὴν δὲ καλὸς περὶ μῆλα φυλάσσων,
καὶ ψυχῆς ἰδίης οὐ φείδεται, ἀλλά ἑ θήσει
λύτρον ἑῶν ὀΐων. Ὁ δὲ μίσθιος οὐ πέλε ποιμήν· 12 13
δήιον ἀγχικέλευθον ἰδὼν λύκον ἅρπαγα μήλων
κρυπτὸς ἀλυσκάζων ὑποδύεται ὀξὺς ἐάσας
βοσκομένων ἀφύλακτα πολύπλανα πώεα μήλων·

ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9. *ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει.* 10. *ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν.* 11. *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων·* 12. *ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει. καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα.* 13. *ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι*

Vs. 33. *ἠὲ* A. Bog. Juv. — Vs. 39. *ποιμὴν δὲ τόσος* coni. W. ms. Fortasse *δὲ* delendum. cf. 49. 18, 67. 110. 117. Sed v. 112 similiter abundat *δέ* in A. v. 149. — Vs. 40. *θύσει* A. m. B. Sec. Brub. Pal. Sed *θήσει* Bog. Juv. B. N. St. S. Hadr. Jun. ms. cf. 53. 59. 67.

κρυπτὸς ἀλυσκάζων ὑποδύεται. οὐκ ἀλέγει δὲ
μήλων ἀλλοτρίων, ὅτι μίσθιος αὐτὸς ἀκούει·
καὶ λύκος ἀγκυλόμητις ἐπέρχεται ἅρπαγι λαιμῷ
μῆλα διασκεδάσας σημάντορος οὐ παρεόντος.
Ποιμὴν καλὸς ἔφην, καὶ πώεα καλὰ νομεύω· 14 15
γινώσκω δ' ἐμὰ μῆλα, καὶ ἠθάδα μηλοβοτῆρα
ταῦτά με γινώσκουσιν ἴσῳ διδυμάονι θεσμῷ,
ὡς γενέτης νοέει με, καὶ ὡς νοέω γενετῆρα.
ψυχὴν δ' ἡμετέρην οἴων ὕπερ αὐτίκα θήσω.
Ἔστι μὲν, ἔστι καὶ ἄλλα πολύτροπα πώεα ποίμνης, 16
ταύτης οὐ γεγαῶτα μιῆς θεοδέγμονος αὐλῆς,
ἀλλογενῆ· καὶ ταῦτα πέλει χρέος, ὥς κεν ἀγείρω
φθογγῆς ἡμετέρης ἀριήκοα· καὶ μία ποίμνη
ἔσσεται ἀμφοτέρωθεν ἑνὸς τελέθουσα νομῆος.
Τοῦ δ' ἕνεκεν φιλέει με πατὴρ ἐμός, οὕνεκα θήσω 17
ψυχὴν ἡμετέρην οἴων ὕπερ, ὄφρα μιν αἱρῶ
εἰς ἐμὲ νεισσομένην παλινάγρετον. Οὐδέ τις αὐτὴν 18
θεσμὸς ἀφαιρεῖταί με γενέθλιος, οὐ χρόνος ἕρπων
πανδαμάτωρ, ἀδάμαστος, ἢ ἐμποδόμητις ἀνάγκη,

μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. **14.** *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσίν με τὰ ἐμά,* **15.** *καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.* **16.** *καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν.* **17.** *διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.* **18.** *οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω*

Vs. 49. Theocrit. 27, 37. — Vs. 51. cf. 67. — Vs. 60. ἄρω Pal. — Vs. 63. *ἐμπεδόμητις* St. N. S. *ἐποδομ* A. B. *ἐμπεδόμυθος* 145.

ἀλλά μιν αὐτοκέλευστος ἑκὼν ἐθέλουσαν ὀπάσσω,
ὄφρα λάβω μετὰ βαιὸν, ἔχων αὐτάγρετον ἀλκήν.
ταύτην ὑψιμέδοντος ἔχω παρὰ πατρὸς ἐφετμὴν
θεῖναι, καὶ παλίνορσον ἑλεῖν διδυμάονι θεσμῷ.
Καὶ πάλιν Ἑβραίων ἐμερίζετο λαὸς ἀκούων. 19
Καὶ πολέες φθέγξαντο πολυφλοίσβῳ τινὶ μύθῳ, 20
φθεγγόμενον βαλίῃσιν ἐάσατε τοῦτον ἀέλλαις.
δαιμόνιον μεθέπει, καὶ μαίνεται· ἄφρονα τοῦτον
λείπετε· μαινομένου τι σπεύδετε μῦθον ἀκούειν;
Ἄλλοι δ' ἀντιάχησαν ὁμοζήλων ἀπὸ λαιμῶν, 21
οὐ τάδε μαινομένοιο σαόφρονα χεύματα μύθων·
ἄφρονος οὐ πέλε ταῦτα. μὴ ἀχλυόεις ποτὲ δαίμων
ὀφθαλμοὺς ἀλαοῖο δυνήσεται αὐτὸς ἀνοῖξαι;
Καὶ πάλιν ἦμαρ ἔην πανδήμιον, ᾧ ἔνι λαοὶ 22
μνημοσύνην τελέεσκον ἐτήσιον, ἐξότε νηοῦ
ἕδρανα δωμήσας Σολομὼν εὐκίονι τέχνῃ,
θεσπεσίης ἀρχαῖον ἐκαίνισε θεσμὸν ἑορτῆς·
καὶ τότε παχνήεσσα παρίστατο χείματος ὥρη.
Ἰησοῦς δ' ἱεροῖο διέστιχεν ἔνδοθι νηοῦ, 23

θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19. Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21. ἄλλοι ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22. Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν, 23. καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ

Vs. 65. αὐτάγρευτον A. — Vs. 67. παλίνορσος A. — Vs. 78. ἐξότε A. B. Juv. ἐξ ὅτε S. all. — Vs. 79. σολομὼν A. B. Juv. pro vulg. Σολομῶν.

ϑέσκελον αἰθούσης πολυδαίδαλον οὖδας ὁδεύων,
ἀρχεγόνου Σολομῶντος ἐπώνυμον. Αἰνομανεῖς δὲ 24
Ἑβραῖοι στεφανηδὸν ὁμόζυγες εἰν ἑνὶ χώρῳ
Χριστὸν ἐκυκλώσαντο, καὶ ἔννεπον ἄφρονι μύθῳ,
ἡμείων τέο μέχρις ὑποκλέπτεις φρένα μύθοις;
εἰ σὺ Χριστὸς ἵκανες ἐτήτυμος, ἀμφαδὸν ἡμῖν
ἀγρομένοις ἀγόρευε, τί καὶ τεὸν οὔνομα κεύθεις;
Ἰησοῦς δ' ἅμα πᾶσιν ἀνίαχε, πολλάκις ὑμῖν 25
πολλάκις αὐτὸς ἔλεξα, καὶ οὐ πιστεύετε μύθῳ·
ἔργα τάπερ τελέω καλέων πατρώϊον ἀλκὴν,
μάρτυρα ταῦτα πέλει, καὶ φθέγγεται ἔμφρονι σιγῇ
θηητὸν μερόπεσσι λάλον τύπον· ἀλλά που ὑμεῖς 26
ἐν βλεφάροις δέρκεσθε, καὶ οὐ πείθεσθε μενοιναῖς·
οὐ γὰρ ἐμῶν οἴων ταχυπειθέος ἐστὲ γενέθλης.
Οὔασι θελγομένοισιν ἐμῆς ὅτι πώεα ποίμνης 27
γῆρυν ἐμὴν ἀΐει, καὶ ἐφέσπεται ἡγεμονῆι.
Γινώσκω δ' ἐμὰ μῆλα, καὶ εἰν ἑνὶ πᾶσιν ὀπάσσω 28
ζωὴν ἐσσομένην αἰώνιον, οὔποτε ποίμνης
οὔποτε πώεα ταῦτα διόλλυται, εἰσόκε μίμνῃ
αὐτομάταις ἁψῖσιν ἕλιξ κυκλούμενος αἰών.

στοᾷ Σολομῶνος. 24. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. 25. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 26. ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν [, καθὼς εἶπον ὑμῖν]. 27. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28. κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπό-

---

Vs. 89. εἰρομένοις B. v. l. — Vs. 99. ὀπάζω B. solus. ὀπάσσω B. v. l. — Vs. 102. fort. ἕλιξ W. ms.

οὐδέ τις ἁρπάξειεν ἐμὴν πινυτόφρονα ποίμνην
χειρὸς ἀφ' ἡμετέρης, γενέτης ἐμὸς ὅττι νομεύειν 29
ὅς μοι πώεα δῶκεν, ὑπέρτερος ἔπλετο πάντων.
Αὐτὸς ἐγὼ μεδέων τε πατὴρ ἐμὸς ἓν γένος ἐσμὲν, 30
ἔμφυτον, αὐτόπρεμνον, ὅθεν φυτὰ μυρία κόσμου.
Εἶπεν ἄναξ· λαοὶ δὲ συνέῤῥεον. ἐκ δαπέδου δὲ 31
λᾶας ἀνηέρταζον, ὅπως ὑπὸ χερμάδι λύσσῃ
Χριστὸν ὀϊστεύσωσι χαραδραίοισι βελέμνοις.
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο χέων πολυμεμφέα φωνὴν, 32
ἡμετέρου καλὰ πολλὰ παρ' ὑψίστοιο τοκῆος
ὑμέας ἔργα δίδαξα, τάπερ μάθον. ἀντὶ τίνος δὲ
ἔργου θεσπεσίου φονίην τίνοντες ἀμοιβὴν
εἰς ἐμὲ λαϊνέοισιν ἐθωρήχθητε βελέμνοις;
Λαοὶ δ' ἀντιάχησαν ἀμοιβαδὶς, οὐ χάριν ἔργου 33
καλοῦ λύσσαν ἔχοντες ἀολλίζοντο πολῖται,
ὄφρα σε πετρήεντι κατακρύψωσι χιτῶνι,
ἀλλὰ βαρυγλώσσοιο τεοῦ χάριν ἀνθερεῶνος,
ὅττι χαμαιγενέος μεθέπων βλάστημα γενέθλης,
θνητὸς ἐὼν, ἐνέπεις θεὸς ἔμμεναι. Ἀντιπόρῳ δὲ 34

λωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29. ὁ πατήρ μου, ὃς δέδωκέν μοι, μείζων πάντων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου. 30. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31. Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός [μου]. διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με; 33. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ

Vs. 112. fort. μάλα καλὰ W. ms. — Vs. 121. θεὸν ἔμμεναι Pal.

Χριστὸς ἀναμφήριστον ἔπος μυθήσατο λαῷ,
οὐ νόμος ὑμείων κεχαραγμένα ταῦτα κομίζει,
εἶπον ἐγώ, θεοί ἐστε; Καὶ εἰ χθονίων τινὰς ἀνδρῶν, 35
οἷς τότε μοῦνον ἵκανε θεοῦ λόγος ἶσος ὀνείρῳ.
ὑμετέρου θεσμοῖο θεοὺς ἐκάλεσσεν ἀοιδή,
καὶ γραφικῆς βίβλοιο παλίλλυτος ἔμμεναι ὀμφὴ
οὐ δύναται· λόγον αὐτόν, ὃν ὑψιμέδων πόρε κόσμῳ 36
καὶ καθαρῆς παλάμης ἁγίῳ σφρηγίσσατο θεσμῷ,
ὑμεῖς ἄφρονα μῦθον ἐπεφθέγξασθε μανέντες,
ὅττι θεοῦ ζώοντος ἐγὼ πάϊς. Ἡμετέρου δὲ 37
εἰ μὴ ἐγὼ τελέω ζωαρκέος ἔργα τοκῆος,
μή ποτέ μοι πείθεσθε, καὶ εἰ βιοδώτορι μύθῳ 38
ἡμετέρου γενετῆρος ἀτέρμονος ἄξια ῥέζω
ἔργοις ἡμετέροις, τάπερ ἔδρακε μάρτυς ὀπωπή,
ὄφρα κε γινώσκοιτε θεοπνεύστῳ τινὶ μύθῳ,
ὡς ἐν ἐμοὶ τελέθει γενέτης ἐμός, ὅττι καὶ αὐτὸς
ἀγχιφανής, ἀμέριστος, ὁμόζυγός εἰμι τοκῆος.
Ἰησοῦν δ' ἀκίχητον ἐπειρήσαντο πιέζειν 39
ἀφραδέες τινὲς ἄνδρες· ὁ δὲ φθαμένῳ ποδὶ βαίνων

ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον Θεοί ἐστε; 35. εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, 36. ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; 37. εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι. 38. εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39. Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν, 40. καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου

Vs. 122. λαιμῷ Pal. superne λαῷ. — Vs. 136. θεωπν. B.

δυςσεβέων ἀπὸ χειρὸς, Ἰορδανίοιο ῥεέθρου, 40
πέζαν ἐς ἀντιπέραιαν ἐχάζετο. Καί οἱ ἰόντι 41
ἄσπετος ὡμάρτησεν ὁμοστιχέων χορὸς ἀνδρῶν.
ἄλλῳ δ' ἄλλος ἔλεξε χέων πειθήμονα βουλήν.
θαῦμα μὲν ἐμπεδόμυθος ἰδεῖν θηήτορι λαῷ
οὐδὲν Ἰωάννης ἐπεδείκνυεν· ἀμφὶ δὲ τούτου
ὄμμασιν ἀπλανέεσσιν ἐτήτυμα πάντα δοκεύω,
ὁππόσα κεῖνος ἔρεξε· καὶ ἀνέρες αὐτόθι πολλοὶ 42
παιδὶ θεοῦ πίστευον ἀμιμήτων χάριν ἔργων.

Κ Ε Φ. Λ.

Ἦν δέ τις ἀδρανέων νοσερῷ πυρὶ Λάζαρος ἀνὴρ 1
Βηθανίης ἔντοσθεν ἀειδομένης ἀπὸ κώμης
Μάρθης καὶ Μαρίης. Μαρίη δὲ φατίζετο κείνη 2
Χριστοῦ καλλιέθειρα θεηδόκος, ἣ πόδας αὐτοῦ
ἀμφοτέρους ἤλειψε μύρου θυόεντος ἐέρσῃ,
καὶ πλοκάμοις ἀπέμαξε, καὶ ἀμβροσίων ἀπὸ ταρσῶν

εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμενεν ἐκεῖ. 41. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42. καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

1. Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς· 2. ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς

Vs. 141. Ἰορδανίοιο A. rell. Ἰορδάνοιο Pal. superscr. vulg. B. v. l. — Vs. 142. ἀντιπεραίαν A. — Vs. 148. ἔρεξε Pal. A. Sec. Brub. Bog. ἔλεξε B. N. cf. 6, 215. 12, 21. ἔειπε B. v. l. Juv. — Vs. 149. παιδὶ δὲ θ. A.

11, 4. cf. 9. 21, 47.

ἀκροφανὴς ἐδίηνε διάβροχον ἰκμάδι χαίτην,
Χριστοῦ καλλιέθειρα θεηδόκος. ἧς τότε θερμῷ
νουσαλέῳ βαρύγουνος ἱμάσσετο σύγγονος ἀτμῷ.
Γνωταὶ δ' ἀδρανέοντος ὁμόγνιον ὡς ἴδον ἄμφω 3
γυιοβόρῳ μάστιγι τετηκότα, γείτονα πότμου,
ξυνὸν ἔπος προέηκαν ἀλεξικάκῳ βασιλῆι,
Λάζαρος, ὃν φιλέεις, ἐλελίζεται αἴθοπι νούσῳ·
ὃν φιλέεις, σκοπίαζε. Καὶ ἴαχε μῦθον ἀκούσας 4
Χριστὸς ἄναξ, οὐ φωτὸς ἐπ' ἀενάῳ τινὶ πότμῳ
νουσαλέον τόδε πῆμα πυρώπιδες ἤγαγον ὧραι,
ἀλλὰ θεοῦ τόδε κῦδος ὑπέρτερον, ὄφρα δι' αὐτοῦ
ἀνθρώπου φίλος υἱὸς ἄναξ ὑψούμενος εἴη
τιμαῖς ἀθανάτῃσι. Φιλοξείνους δὲ γυναῖκας 5
Ἰησοῦς ἀγάπαζε φιλοστόργῳ τινὶ θεσμῷ,
Μάρθην καὶ Μαρίην καὶ Λάζαρον. Ἐν δ' ἄρα χώρῳ 6
ὡς κλύεν ἀγγελίην, ὅτι Λάζαρος ἄϊδι νεύων
κέκλιτο, νουσαλέῳ πεπεδημένος ἅψεα δεσμῷ,
διχθαδίης παράμειβε τελεσσιμόρου δρόμον ἠοῦς.
Καὶ μετὰ δίζυγον ἦμαρ ἑοῖς ἀγόρευε μαθηταῖς, 7
ἴομεν ἐς κλυτὸν οὖδας Ἰουδαίων πάλιν ἀνδρῶν.

πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3. *ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.* 4. *ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς.* 5. *ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.* 6. *ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·* 7. *ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς [αὐτοῦ] Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πά-*

Vs. 11. *γείτονι πότμῳ* Pal. superscr. *γείτονα πότμον.* — Vs. 13. *ἐλελίττεται* B. v. l.

Καί μιν ἀναστέλλοντες ἐπεφθέγξαντο μαθηταί, 8
ῥαββὶν, Ἰουδαίης μανιώδεες ἄρτι πολῖται
λαϊνέοις μάστευον ὀϊστεύειν σε βελέμνοις,
καὶ σὺ μολεῖν ἐθέλεις, ὅθι δήϊοί εἰσι πολῖται;
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο παρηγορέων τινὶ μύθῳ 9
ξυνὸν ὁμωροφίων νεμεσήμονα θυμὸν ἑταίρων,
ἤματος οὐ γεγάασι δυώδεκα κυκλάδες ὧραι;
ἤματος ἀντέλλοντος ὁδοιπόρος οὔποτε κάμπτει
ταρσὸν ὀλισθηροῖσι παραπταίοντα πεδίλοις.
Ὃς δὲ διαστείχει λιποφεγγέϊ σύνδρομος ὄρφνῃ 10
ποσσὶ χαριζομένοις, σφαλερὴν ὁδὸν οὗτος ὁδεύει.
Ὣς φάτο· καὶ μετὰ τοῦτο παλίσσυτος εἶπε μαθη-
ταῖς, 11
ὕπνον ἀναγκαῖον καὶ ἀμεμφέα Λάζαρος εὕδει,
φίλτατος ἡμείων ξεινηδόκος· ἀλλὰ περήσω
ὄφρα μιν ἐξ ὕπνοιο παλινδίνητον ἐγείρω.
Καὶ λόγον ἀγνώσσοντες ἐμυθήσαντο μαθηταί, 12
Λάζαρος εἰ κνώσσει, σόος ἔσσεται. Ἀρτιθανῆ μὲν 13
Ἰησοῦς ἀγόρευε [καὶ] φιλοθρήνῳ παρὰ τύμβῳ

λιν. 8. *λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;* 9. *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·* 10. *ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.* 11. *ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.* 12. *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.* 13. *εἰρήκει δὲ ὁ*

Vs. 40. **ξεινοδόκος** A. **ξεινουδόκος** B. Bog. Juv. **ξεινηδόκος** St. N. S. — Vs. 43. **ἀρτιφανῆ** Hegend. — Vs. 44. fort. **καὶ** delendum. Fecit W. ms. et antea B.

εὕδειν νεκρὸν ἄναυδον, ἀνήγρετον ὕπνον ὀλέθρου·
οἱ δὲ μάτην ἔλποντο φίλον νέκυν ἔνδοθεν οἴκου
ἡδὺν ὑπὲρ λεχέων παλινάγρετον ὕπνον ἰαύειν.
Ἀμφαδίην δ' ἀγόρευεν ἄναξ οἰκτίρμονι μύθῳ, 14
Λάζαρον εὔνασε πότμος ὁμοίιος, ἄγριον ἄλλον
ὕπνον ἄγων. Χαίρω δὲ δι' ὑμέας, ὡς ἐνὶ χώρῳ 15
οὐ γενόμην ὅτε κεῖνος ὁμίλεε γείτονι πότμῳ,
ὄφρα κε πίστιν ἔχοιτε νέκυν μετὰ πότμον ὁδίτην
δερκόμενοι ζώοντα, πάλιν ψαύοντα τραπέζης
ξεινοδόκου Χριστοῖο τὸ δεύτερον. ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν
ἴομεν. Εἰςαΐων δὲ διώνυμος ἔννεπε Θωμᾶς, 16
ὃν Δίδυμον καλέουσι. συναγρομένοις δὲ μαθηταῖς
δάκρυον ὠδίνουσαν ἀνήρυγε πενθάδα φωνὴν,
ἴομεν ὁππόθι κεῖνος ἀνὴρ γλυκὺς, ὄφρα σὺν αὐτῷ
εἰν ἀγάπῃ θνήσκοιμεν ἐνὶ ξυνήονι πότμῳ.
Ἐλθὼν δ' ὀψικέλευθος ἄναξ ἐς ἐθήμονα κώμην, 17
Λάζαρον ἄπνοον εὗρε χυτῇ στρωθέντα κονίῃ,
τέτρατον ἦμαρ ἔχοντα γοήμονος ἔνδοθι τύμβου.
Βηθανίη δ' ἑκὰς ἦεν ἀπ' ἄστεος Ἱροσολύμων 18
ὡς τρισσῶν σταδίων καὶ δώδεκα. Καὶ πολὺς ἕρπων 19

Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. 14. τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ Λάζαρος ἀπέθανεν, 15. καὶ χαίρω δἰ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16. εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος τοῖς συμμαθητοῖς Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. 17. Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18. ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19. πολλοὶ δὲ ἐκ

Vs. 47. λεχέων A. B. N. λοχίων S. — Vs. 54. πρὸς 14, 69.

λαὸς Ἰουδαίων ὑπεδύσατο γείτονα κώμην.
κεῖθι φιλοξείνοιο μετήιε δώματα Μάρθης
καὶ Μαρίης, γνωτοῖο κατευναστήρια πότμου,
ξυνὰ παρηγορέων, τάπερ ἠθάδι πολλάκι μύθῳ
φρικτὰ πεπαινομένης ἀπεσείσατο κέντρα μερίμνης,
πένθεος ἀγρύπνοιο λυτήρια. Πευθομένη δὲ 20
φήμης σπειρομένης ὅτι κοίρανος εἰσαφικάνει
Μάρθα, ποσὶ φθαμένοισι συνήντεεν. ἐν δὲ μελάθρῳ
ἐνδόμυχος Μαρίη μαστίζετο πενθάδι σιγῇ.
Χριστοῦ δ' ἐγγὺς ἰοῦσα βαρύστονος ἔννεπε Μάρθα, 21
ὦ μάκαρ, εἴπερ ἔης ὅτε Λάζαρος αἴθετο νούσῳ,
οὐκ ἂν ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεός. Οἶδα δὲ θυμῷ 22
καὶ νῦν ὡς ἅμα πάντα πατὴρ τεὸς ἐγγυαλίξει,
ὅσσα μιν αἰτήσειας. Ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ, 23
γνωτὸς σὸς παλίνορσος ἐγείρεται. Ἀμβροσίης δὲ 24
φωνῆς εἰσαΐουσα, τὸ δεύτερον ἔννεπε Μάρθα,
οἶδα, καὶ οὔ με λέληθεν ἀνάστασις, ὡς ἐν ἐκείνῃ
ἔγρεται ὀψιτέλεστος, ὅτε δρόμος ἔσχατος ἠοῦς.
Καί οἱ Χριστὸς ἔλεξε βιοσσόος ἔνθεον ὀμφὴν, 25

τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. 20. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. 21. εἶπεν οὖν Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. 22. [ἀλλὰ] καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. 23. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25. εἶπεν

Vs. 68. ἰθάδι coni. N. q. v. — Vs. 75. εἰ παρέῃς m. B. prob. N. S. 11, 117.

ζωὴ ἐγὼ γενόμην καὶ ἀνάστασις· ὃς δέ κεν ἀνὴρ
εἰς ἐμὲ πιστεύσειε, καὶ εἰ νέκυς ἄπνοος εἴη,
αὖτις ἀναζήσειε· καὶ ὃς φρεσὶ πίστιν ἀέξει, 26
οὐ θνήσκει βροτὸς οὗτος, ἕως ἔτι φαίνεται αἰών·
πείθεαι ὡς ὅδε μῦθος ἐτήτυμος; Εἶπε καὶ αὐτὴ, 27
κοίρανε, γινώσκω καὶ πείθομαι ὅττι σὺ κόσμῳ
Χριστὸς ἀλεξικάκοιο θεοῦ λόγος υἱὸς ἱκάνεις.
Τοῖον ἔπος λέξασα, παρέστιχεν ὀξέϊ ταρσῷ, 28
καὶ Μαρίην ἐκάλεσσεν ὁμόγνιον· οὔασι δ' αὐτῆς
λάθριον ἐψιθύριζε διδάσκαλος ὅττι σαωτὴρ
ἵκετο, καὶ καλέει σε. Καὶ ὠκυτέρη πέλε μύθου 29
κείνη ὅπως ἤκουσε, θοῷ δ' ἀνεπάλλετο ταρσῷ,
πένθει λυομένη, καὶ χάρματι· φοιταλέη δὲ
Χριστὸν ἐς ἀγχικέλευθον, ἀελλοπὸν εἶχε πορείην.
Λαοὶ δ' οἵ τινες ἦσαν ἔσω κινυροῖο μελάθρου, 31
καί μιν ἐλαφρίζεσκον ἀκεσσιπόνῳ τινὶ μύθῳ,
πένθεος ἀγρύπνοιο παρηγόροι, ὡς ἴδον ἄφνω
ὡς Μαρίη ταχύγουνος ἀνέγρετο φοιτάδι σιγῇ,

αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26. καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; 27. λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ εἰποῦσα Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29. ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἠγέρθη ταχύ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30. οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθού-

---

Vs. 88. πείθεε A. ἐτύτημος A. — Vs. 93. ἐψιθύρισσε Pal. sed inferne vulg. — Vs. 97. 106—8. 98. transposuit N. cf. 132. — Vs. 99. ἀκεσιπόνῳ A.

πάντες ἐφωμάρτησαν ὀπισθοπόροισι πεδίλοις,
ἐλπόμενοι Μαρίην φιλοδάκρυον, ὅττι θοροῦσα
ἐξαπίνης ἤμελλεν ἐς ἠθάδα τύμβον ὁδεύειν,
ὄφρα πάλιν κλαύσειε πολυθρήνῳ περὶ νεκρῷ·
οὔπω δ' εὐρυάλωος ἄναξ ἐπεβήσατο κώμης,
ἀλλὰ μένων ἀτίνακτος ἔτι ζαθέῳ παρὰ χώρῳ
εἶχε ποδὸς στατὸν ἴχνος, ὅπῃ πάρος ἤντετο Μάρθη.
Καὶ Μαρίη βαρύδακρυς ὅτε σχεδὸν ἵκετο χώρου, 32
ἧχι μένων ποδὸς ἴχνος ἀκαμπέος εἶχεν Ἰησοῦς,
αὐτὸν ὅπως ἐνόησεν, ἱμασσομένη φρένα κέντρῳ,
πρηνὴς αὐτοκύλιστος ὑπὲρ δαπέδοιο πεσοῦσα,
πὰρ ποσὶν ἀμβροσίοις ἐπεκέκλιτο. μυρομένη δὲ
ἰκμάδι πενθαλέῃ ζαθέους ἐδιήνατο ταρσοὺς
μῦθον ἐρευγομένη βεβιημένον, ἐκ φάρυγος δὲ
δάκρυσι νικηθεῖσα μόλις πορθμεύετο φωνή,
ὦ μάκαρ, εἰ παρέῃς, οὐ Λάζαρος εἴκαθε πότμῳ.
Καὶ Μαρίην στενάχουσαν ἰδών, καὶ ὁμήλυδας αὐτῇ 33
υἷας Ἰουδαίων νεοπενθέας, ὧν ὑπὸ πολλῷ
ὄμβρῳ δακρυόεντι περιῤῥαίνοντο παρειαί,
πνεύματι πατρῴῳ δεδονημένος, ἴαχε φωνήν, 34

μενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32. ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέν μου ὁ ἀδελφός. 33. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν 34. καὶ εἶπεν Ποῦ τεθείκατε

Vs. 108. *Μάρθη* ? cf. 3. 21. 66. 72. 74. 80. 139. 143. 181. 12, 8. 36. — Vs. 109. *χώρης* Pal. superne *φώρου*. — Vs. 111. *αὐτοῦ* Pal. superscr. vulg. — Vs. 117. *παρέῃς* A. — Vs. 121. *πν. βριμηδὸν δ.* coni. N.

δείξατέ μοι, πόθι κεῖνον ἐθήκατε. Καὶ φάσαν αὐτῷ, 35
ἔρχεο καὶ σκοπίαζε. καὶ ἔστενεν αὐτὸς Ἰησοῦς,
ὄμμασιν ἀκλαύτοισιν ἀήθεα δάκρυα λείβων.
Καί τινες ἀθρήσαντες ἐνίαχον αὐτίκα λαοί, 36
ἠνίδε, πῶς φιλέει καὶ Λάζαρον οὐ παρεόντα.
Ἄλλοι δ' ἀντιάχησαν, ἀλεξικάκῳ τινὶ πηλῷ 37
ὀφθαλμοὺς μερόπων λιποφεγγέας οὗτος ἀνοίξας,
ἔργον ἴσον τελέειν οὐκ ἔσθενεν, ὄφρα καὶ αὐτὸς
μὴ φονίῳ νέκυς οὗτος ὁμιλήσειεν ὀλέθρῳ;
Τοῖα μὲν εἶπεν ἕκαστος· ἐπειγομένῳ δὲ πεδίλῳ 38
ἀχνυμένης βριμηδὸν ἀπὸ φρενὸς οἶκτον ἀνέλκων
Ἰησοῦς πεφόρητο, καὶ ἤιεν ἐγγύθι τύμβου.
καὶ χθόνιον σπέος ἦεν ἔσω γλαφυροῖο μελάθρου,
καὶ λίθος ἀντιτύποιο φέρων μίμημα θυρέτρου,
ἀμφιπαγής, ἰσόμετρος ἐρείδετο χάσματι τύμβου.
Ἰησοῦς δ' ἐκέλευσεν ἄναξ πειθήμονι λαῷ, 39
λᾶαν ὑπωροφίοιο μεταστήσασθε μελάθρου.
Μάρθα δὲ τεθνειῶτος ὁμόγνιος ἴαχε φωνήν,
κείμενον ἀντιθύρετρον ἔα λίθον· οἰγομένου γὰρ
χάσματος οὐδαίοιο δυσήνεμος ἔρχεται ὀδμή,

αὐτόν; 35. λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38. Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39. λέγει Ἰησοῦς Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρ-

---

Vs. 125. fort. *ἀνίαχον* cf. 10, 90. 12, 130. 18, 79. 143. 20, 121. ita corrige etiam 6, 53. — Vs. 126. *ἐφίλει* B. *φιλέει* B. v. l. A. cett. — Vs. 141. *ἰουδαίοιο* A.

ὅττι τεταρταῖος τελέθει νέκυς ἔνδοθι τύμβου.
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο καὶ ἔννεπε πενθάδι Μάρθῃ, 40
οὐ σοὶ τοῦτο πάρος διεπέφραδον; αἴκε φυλάξῃς
χείλεσιν ὑμετέροισι σοφὴν σφρηγῖδα σιωπῆς,
ὀρθὴν πίστιν ἔχουσα, καὶ οὐ διχόμητις ἐοῦσα,
ὄψεαι οὐρανίοιο θεοῦ ζωαρκέα τιμήν.
Οἱ μὲν λᾶαν ἄειραν· ἄναξ δ' ἀντώπιος ἄστρων 41
ὀφθαλμοὺς ἀνάειρεν, ἐῷ δ' ἐβόησε τοκῆϊ,
σοὶ χάρις, ὡς ἐμέθεν πάτερ ἔκλυες. Οἶδα δὲ θυμῷ 42
ὡς ἐμέθεν βοόωντος ἀεὶ σέο παιδὸς ἀκούεις·
ἀλλὰ χάριν λαοῖο παρισταμένοιο πιφαύσκω,
ὄφρα κε πίστιν ἔχοιεν ἀρείονα μᾶλλον ἀκούειν,
ὅττι σύ με προέηκας, ἐςαθρήσαντες ὀπωπαῖς
νεκρὸν ἀελλήεντα διαστείχοντα βερέθρου,
ἰλλόμενον δεσμοῖσι, καὶ οὐ πίπτοντα κονίῃ.
Εἶπε, καὶ ἐσμαράγησε διαπρυσίῃ τινὶ φωνῇ, 43
ἔξιθι Λάζαρε δεῦρο. Λιποφθόγγοιο δὲ νεκροῦ 44
ἄπνοον ἐψύχωσε δέμας νεκυοσσόος ἠχώ·
ἄπνοον ἄνδρα κάλεσσε, καὶ ἔτρεχε νεκρὸς ὁδίτης,
στείχων αὐτοκέλευθος ὁμοπλέκτῳ χθόνα ταρσῷ·
ἄπνοον ἄνδρα κάλεσσε, καὶ ἐν φθιμένοισιν ἀκού-
σας

ταῖος γάρ ἐστιν. 40. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41. ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. 42. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 43. καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς

Vs. 147. Interrogandi nota post *τιμήν* Pal. cf. 16, 61.

ἐξ ἄϊδος νόστησε φυγὰς νέκυς, ὄψιμον ἄλλην
ἀθρήσας μετὰ τέρμα βίου παλινάγρετον ἀρχὴν
θαμβαλέην. Ἀΐδης δὲ μάτην παρὰ γείτονι Λήθῃ
πανδαμάτωρ ἀδάμαστον ἐδίζετο νεκρὸν ἀλήτην·
καὶ ποδὸς ὀρθωθέντος ἀκαμπέα γούνατα Σύρων,
τυψλὴν ἰθυκέλευθον ἔχων ἀντώπιον ὁρμὴν,
αὐδήεις νέκυς ἔσκε, καὶ ἐκ ποδὸς ἄχρι καρήνου
σφιγγόμενον πλεκτῇσιν ὅλον δέμας εἶχε κερείαις,
θερμὸν ἔχων ἱδρῶτα καλυπτομένοιο προσώπου·
καὶ λινέῳ πεπύκαστο καλύμματι κυκλάδα κόρσην,
σουδάριον τόπερ εἶπε Σύρων στόμα· θαμβαλέῳ δὲ
ἱσταμένῳ νεφεληδὸν ἄναξ ἐπετέλλετο λαῷ,
λύσατέ μοι, καὶ κοῦφον ἐάσατε νεκρὸν ὁδεύειν.
ὣς φαμένου βασιλῆος, ὁμόζυγες αὐτίκα λαοὶ
καὶ μιγάδος ῥήξαντο παλίλλυτα δεσμὰ κερείης,
καὶ μελέων βαρύδεσμον ἐγυμνώσαντο καλύπτρην·
καὶ νέκυς εἰς δόμον ἦλθε τὸ δεύτερον ἠθάδι ταρσῷ,
φέγγος ἰδὼν πεμπταῖον. Ἰουδαίων δ᾽ ἄρα πολλοὶ 45
Μάρθης καὶ Μαρίης ἐπὶ πένθιμον οἶκον ἰόντες
παιδὶ θεοῦ πίστευον, ἐςαθρήσαντες ὁπωπαῖς
κοίρανος ἔργον ἄπιστον ὅπερ κάμε, νεκρὸν ἐγείρας
Λάζαρον ἀχλυόεντος ἀναθρώσκοντα βερέθρου,
νόστιμον ἐκ νεκύων ταχινῷ ποδί. Καί τινες αὐτῶν 46
εἰς πόλιν ἴχνος ἔκαμψας ἐς ἀντιθέους ἱερῆας

χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν. 45. Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ **καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐ-**

Vs. 164. *ἀθρήσων* B. — Vs. 173. v. 20, 30. — Vs. 177. *μιγάδες* coni. S. q. v. — Vs. 182. v. 12, 49.

πληθυῖ κηρύσσοντες ἀπιστοτάτων Φαρισαίων
ἔργα θεοῦ Χριστοῖο. Καὶ ἄφρονες ἀρχιερῆες 47
εἰς ἀγορὴν ἀγέροντο πολύθροον, ἧχι γερόντων
εἰς ἓν ἀγειρομένων πρωτόθρονος ἕζετο βουλή.
ἄλλῳ δ' ἄλλος ἔειπε, τί ῥέξομεν, ἀντίπαλος γὰρ
ἀλλοφανῆ βροτὸς οὗτος ὑπέρτατα σήματα φαίνει.
Εἰ δέ ἑ καλλείψοιμεν ὁμοῖα σήματα ῥέζειν, 48
ἡμῖν οὐκέτι λαὸς ἐφέσπεται, ἀλλ' ἑνὶ μούνῳ
ἀνέρι πιστεύοντες ὁμαρτήσουσι πολῖται.
πάντες ὁμαρτήσουσι· καὶ ἀνέρες Αὐσονιῆες
ἡμείων ὅλον ἔθνος ἀφαρπάξουσι μόλοντες,
ἔθνος ὁμοῦ καὶ χῶρον. Ἀνὴρ δέ τις ἦεν ἐν αὐτοῖς 49
Καϊάφας, ἀθέμιστος, ἐπίκλοπος, ὃς τότε κείνου
ἀρχιερεὺς λυκάβαντος ἔην ὀχετηγὸς ἑορτῆς.
οὗτος Ἰουδαίοισι δολόπλοκον ἴαχε φωνήν,
οὐδὲν ἀπειρήτῳ πεπνυμένον ἴστε μενοινῇ,
οὐδὲ νόῳ φράζεσθε τί φέρτερον· ὅττι πολίτην 50
καλὸν ὑπὲρ λαοῖο θανεῖν ἕνα, μὴ χάριν αὐτοῦ
ἡμείων ὅλον ἔθνος ὀλισθήσειεν ὀλέθρῳ·
ἀνδρὸς ἑνὸς θνήσκοντος ὅλη πόλις εὔδιος ἔσται.

τοῖς ὃ ἐποίησεν Ἰησοῦς. 47. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49. εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50. οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑ-

---

Vs. 191. ῥέζομεν **m. B. Pal. — Vs. 197.** ἀφαιρήσουσι **m. B. — Vs. 205.** ὁμιλήσειεν **B. v. l. cf. 8, 46. 11, 130.**

αὐτόματος δ' οὐ τοῦτο θεοπρόπος ἔννεπεν ἀνήρ, 51
ἀλλὰ θυηπολίῃ μεμελημένος, οἷά τε κείνου
ἀρητὴρ λυκάβαντος ἀήθεϊ θέσπισε φωνῇ,
ὅττι θανεῖν ἤμελλεν ἑκὼν ζωαρκέϊ πότμῳ
Χριστὸς Ἰουδαίων ὑπὲρ ἔθνεος. Οὐ περὶ μούνου 52
ἔθνεος, ἀλλ' ἵνα τέκνα θεοῦ κεκεδασμένα κόσμῳ,
εἰς ἓν ἀολλίσσειεν. Ἀπ' ἀρχεκάκοιο δὲ κείνης 53
ὥρης μῆτιν ὕφαινον ἀναιδέες ἀρχιερῆες,
καὶ χορὸς ἀγκυλόμητις ἀπιστοτάτων Φαρισαίων,
Ἰησοῦν ἵνα πάντες ἐνὶ κτείνωσιν ὀλέθρῳ.
Οὐκέτι δ' ἀμφαδίην λαοσσόος εἶχε πορείην 54
Χριστὸς ἐν Ἑβραίοισιν· ἀδουπήτῳ δὲ πεδίλῳ
ἁγνὸν Ἰουδαίης. παρεμέτρεε κόλπον ἀρούρης·
χώρης ἐγγὺς ἵκανεν ὀρειάδος ἐγγὺς ἐρήμου,
εἰς πόλιν, ὁππόθι μίμνε σὺν ἀντιθέοισι μαθηταῖς,
Ἐφραὶμ τὴν καλέουσι. Καὶ ἐγγύθεν ἦεν ἑορτή, 55
πάσχα πολυκλήιστον· ἀπ' εὐρυάλοιο δὲ γαίης,
πολλοὶ Ἰουδαίων ὁμοτέρμονες ἄνδρες ἐρήμου
μυστιπόλων ἀνέβαινον ἐς ἕδρανον Ἱροσολύμων,

πὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51. τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52. καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. 54. Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 55. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς

Vs. 222. Ἐφρὲμ A. B. N.

ὄφρα προφοιβάσσωσι δέμας ζαθέοισι καθαρμοῖς,
πρίν περ ἀσιγήτοιο φανήμεναι ἦμαρ ἑορτῆς.
Καὶ πολέες δίζοντο θυώδεος ἔνδοθι νηοῦ 56
Ἰησοῦν ἀπεόντα θεηγόρον· ἑσταότες δὲ
ἀλλήλοις ὀάριζον. ἐπεφθέγγοντο δὲ λαοί,
ὑμῖν φραζομένοισι τί φαίνεται. ὅττι περῆσαι
οὐ δύναται βροτὸς οὗτος ἐς ἀρτιχόρευτον ἑορτήν.
Καὶ ναέταις ἐπέτελλον ἀπειθέες ἀρχιερῆες, 57
καὶ χορὸς ἀγκυλόμητις ὑπερφιάλων Φαρισαίων,
ὄφρα μιν ὅςτις ἴδοιτο κατὰ πτόλιν, ἢ καὶ ἀκούσοι,
πληθύϊ κηρύξειε δολοῤῥαφέων Φαρισαίων,
ὄφρα μιν ἐχθρὸς ὅμιλος ἀποκτείνειε πιέσσας.

ΚΕΦ. Μ.

Χώρης δ' εὐρυάλωος ἐρημάδα πέζαν ἐάσας 1
Ἰησοῦς ἀκίχητος ἐθήμονα δύσατο κώμην,
δύσατο Βηθανίην, ὅθι Λάζαρον ἐγγύθι τύμβου
ἐκ νεκύων ἤγειρε, χέων ψυχοστόλον ἠχώ·
δύσατο Βηθανίην, ὅτε γείτονος εἶχον ἑορτῆς
ἓξ πάρος ἤματα μοῦνα λελειμμένα κυκλάδες ὧραι.

χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56. ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57. δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὴν ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

1. Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος [ὁ τεθνηκὼς] ὃν ἤγειρεν ἐκ νε-

---

Vs. 226. προφοιβάσσωσι correxi vulg. προφοιβάσωσι. — **Vs. 228.** ἔνδοθι St. N. S. ἔνδοθε A. B.

12, 5. εἶλον Pal. — **Vs. 6.** κυκλάδες abest A. Sec. Brub. habet B. Juv. Bog. St. N. q. v. S. μύστιδες ω. Pal.

Καί οἱ δόρπον ἔθεντο· φιλοστόργῳ δὲ μενοινῇ 2
Μάρθα διακτορίην πολυχανδέος εἶχε τραπέζης·
εἷς δ' ἦν δαιτυμόνων ἔτι Λάζαρος, ἶσος ὀνείρῳ,
πασιφανής. Μαρίη δὲ μύρου θυόεντος ἑλοῦσα 3
πιστικῆς τρία μέτρα φατιζομένης ἀπὸ νάρδου,
μάρμαρον ἠέρταζε βεβυσμένον ἄγγος ἐέρσης
ἠύκομος Μαρίη, καὶ δαινυμένου βασιλῆος
θεσπεσίους ἤλειψε μύρῳ πόδας· ἐκταδίῃ δὲ
ἰκμάδα πιαλέην ἀπεμάξατο μαχλάδι χαίτῃ·
νηχομένη δ' ἐμέθυσσεν ὅλον δόμον ἔνθεος ὀδμή.
Καὶ φθονεροῖς στομάτεσσι δολοπλόκος εἶπεν Ἰού-
δας· 4
[ὃς μιαροῖς μιν ἔμελλεν Ἰουδαίοισι προδώσειν,]
Τίπτε τριηκοσίων οὐ πέρναται, ἤ τινι μέτρῳ 5
πλείονι δηναρίων τόδε που μύρον, ὄφρα δοθείη
πτωχοῖς δευομένοισι, καὶ οὐ στροφάλιγγι κονίης;
Τοῦτο δ' ἐκεῖνος ἔλεξε δολοπλόκος, οὐχ ὅτι φωτῶν 6
ἀκτεάνων ἀλέγιζεν ἀμείλιχος, ἀλλ' ὅτι μοῦνον

κρῶν ὁ Ἰησοῦς. 2. *ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.* 3. *ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.* 4. *λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι,* 5. *Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;* 6. *εἶπεν δὲ τοῦτο*

Vs. 11. *πιστικῆς* ? Salmas. Solin. p. 750. fort. *πιστοτάτης*. — Vs. 16. fort. *δὲ μέθυσσεν*. — Vs. 18. Hic versus legitur ap. B. S. Sed abest a Pal. A. ideoque uncis includitur. — Vs. 20. *μῦρον* A. — Vs. 21. cf. Homer. Od. 24, 39.

κλέπτης ἦν, κτεάνων νικώμενος· εἶχε δὲ κίστην,
τῇ ἔνι χαλκὸς ἔκειτο· καὶ ὁππόσα βούλετο χηλῷ
αὐτὸς ἀνηέρταζε φύλαξ κακός. Ἀλλά ἑ μύθῳ 7
Ἰησοῦς ἀνέκοψεν, ἑῷ δ' ἀγόρευε φονῆι,
θηλυτέρης λίπε δῶρον ἀμεμφέος, ὄφρα φυλάξῃ
σώματος ἡμετέρου κειμήλιον, εἰσόκεν ἔλθῃ
φοίνιος ἡμετέρων κτερέων ἐπιτύμβιος ὥρη.
Πτωχοὶ γὰρ παρέασιν ἀπείρονες αἰὲν ἑτοῖμοι 8
ὑμῖν διζομένοισιν· ἐπειγόμενοι δέ με λεύσσειν,
οὐκ αἰεὶ παρεόντα κιχήσετε. Πιστότατος δὲ 9
λαὸς Ἰουδαίων ἀγχίπτολις ἔκλυε φήμης
οὔασι τερπομένοις, ὅτι νόστιμος ἦλθεν Ἰησοῦς
ἔνθεον ἴχνος ἔχων ἐπιδήμιον ἠθάδι κώμῃ,
Μάρθης ὁππόθι δῶμα· καὶ ἔτρεχεν ἐσμὸς ὁδίτης
ἄσπετος, ἄλλοθεν ἄλλος ὁμόστολος, οὐχ ἵνα μοῦνον
Ἰησοῦν ἐςίδοιτο βιοσσόον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν
Λάζαρον, ὃν παλίνορσον ἀναστήσας ἀπὸ νεκρῶν
ἔμπνοον ἐψύχωσε, χέων φυσίζοον ἠχώ.
Καὶ φθονεροὶ μενέαινον ἀναιδέες ἀρχιερῆες, 10
καὶ ζαμενὴς Φαρισαῖος ὅλος χορὸς, ὄφρα καὶ αὐτὸν
Λάζαρον ἀχλυόεντι πάλιν πέμψωσι βερέθρῳ
νόστιμον ἐκ νεκύων, ἑτέρῳ κτείνοντες ὀλέθρῳ,

οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό. 8. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 9. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς

πότμον ἔτι πνείοντα παλαίτερον, ὄφρα τις εἴπῃ,
Λάζαρος οἶτον ἄλυξε, καὶ οὐ φύγεν ἀρχιερῆας.
Τοῦτον ἑλεῖν μενέαινον ἀναίτιον, ὅττι δι' αὐτὸν 11
λαὸς Ἰουδαίων μετανεύμενος ἔνδια κώμης,
παιδὶ θεοῦ πίστευον, ἀλεξιμόρῳ βασιλῆι.
Ἀκροφανὴς δ' ὅτε νύκτα λιπόσκιον ἔσχισεν ἠώς, 12
λαὸς ὅς ἀγχιπόροιο μετήιε κῶμον ἑορτῆς,
φήμης εἰσαΐοντες, ὅτι ζαθέης ἀπὸ κώμης
Ἰησοῦς ἐς ἕδεθλον ἐλεύσεται Ἱροσολύμων,
ἤλυθον ἀντιόωντες· ἀπ' εὐδένδροιο δὲ κήπου 13
ἀκροκόμους φοίνικας ἐγυμνώσαντο κορύμβων.
καὶ χλοεροὺς ὅρπηκας ἐς ἠέρα λαὸς ἑλίσσων,
εὐφήμοις στομάτεσσιν ἀνέκλαγε σύνθροον ἠχώ.
[εὐλογίῃσιν ἄναξ Ἰσραὴλ αἰνετὸς ἔστω,
ἀθανάτου ὁ ἐν οὐνόματι κοσμήτορος ἥκων.]
Καὶ πολὺν ἔνθα καὶ ἔνθα κορυμβοφόροιο κελεύθου 14
δίζυγα πομπὸν ἔχων καὶ ὀπίστερον ἑσμὸν ὁδίτην
Ἰησοῦς πεφόρητο μέσον μετρούμενος ἀνδρῶν,
ἰθύνων ἀχάλινον ὄνον ταλαεργὸν ὁδίτην,

ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11. ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13. ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον [λέγοντες] Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14. εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμέ-

---

Vs. 54. ἔδεθλον A. ἕδ. vulg. — Vs. 59. 60. absunt a Pal. A. neque a Nonni vena manasse videntur Sylburgio et Gerhardo Lect. Apollon. p. 203. Defendit N. p. 124.

ἑζόμενος νώτοισιν ἀπειρήτοιο φορῆος,
Ἡσαΐας τόπερ εἶπεν ὅπως πληρούμενον εἴη.
μητέρος ὑψιλόφου θύγατερ, μὴ δείδιθι Σιών· 15
ἤδη ποικιλόδωρος ἄναξ τεὸς εἰς σὲ περήσει,
πῶλον ἔχων ταχύγουνον ὀπηδεύοντα τεκούσῃ.
Καὶ τὰ μὲν οὐ τὸ πρόσθεν ἐπεφράσσαντο μαθηταί· 16
ἀλλ' ὅτε παμμεδέουσαν ἑὴν ἀνεδύσατο μορφὴν
Χριστὸς ἄναξ, τότε πάντες ἀνεμνήσαντο μαθηταί,
ὅττι σοφῇ τάδε πάντα πέλει κεχαραγμένα βίβλῳ.
Καί οἱ ταῦτα τέλεσσαν· ἔην δ' ἄρα μάρτυς ἰωὴ 17
λαῶν συμμιγέων, ὅτε Λάζαρον ἔκτοθι τύμβου
Ἰησοῦς ἐκάλεσσε, τεταρταῖον δὲ θανόντα
ἐκ νεκύων ἤγειρε, χέων ψυχοστόλον ἠχώ.
Οὗ χάριν ἀντιόων πολὺς ἔρρεεν ἑσμὸς ὁδίτης, 18
Χριστὸν ἀνευάζων νεκυοσσόον, υἱέα Δαβίδ.
Ἀλλήλοις δ' ὀάριζον ὁμοφραδέες Φαρισαῖοι, 19
ἡμῖν ποῖον ὄνειαρ ἀέξεται; ἀμφιλαφὴς γὰρ

νον 15. Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16. ταῦτα [δὲ] οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17. ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19. οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς Θεω-

---

Vs. 66. *Ζαχαρείας* coni. N. q. v. — Vs. 68. *ἠνίδε* coni. N. — Vs. 69. *βραδύγουνον* coni. N. — Vs. 71. *ὑπεδύσατο* B. *ἀνεδ.* m. B. A. rell. cf. Wernick. Tryph. p. 78. — Vs. 73. *βίβλῳ* A. — Vs. 75. *ὅττι* A. Sec. Brub. Bog. Juv. N. q. v. *ὅτι* B. v. l. Pal. v. S. *ὅτε* St. B. S. Heden. — Vs. 79. *Δαυίδ* A.

κόσμος ὅλος πολύμορφος ἑνὸς κατόπισθεν ὁδεύει,
καὶ δόλος ἡμείων θανατηφόρος οὐδὲν ὀνήσει.
Καί τινες Ἑλλήνων ἔσαν ἀνέρες, οἳ τότε πολλοὶ 20
θεσπεσίης ἀνέβαινον ὀπιπευτῆρες ἑορτῆς.
Ἰησοῦν δ' ἀΐοντες ἀειδομένης ἀπὸ φήμης, 21
ἀγχιμόλῳ προσιόντες ἐπεφθέγξαντο Φιλίππῳ,
Χριστὸν ἰδεῖν ἐθέλοντες ἱκάνομεν. Ἐσσύμενος δὲ 22
Ἀνδρέᾳ εἶπε Φίλιππος ὁμόπτολις· ἡδυεπὴς δὲ
Ἀνδρείας ὁμόφοιτος ἐπειγομένοιο Φιλίππου
Χριστῷ μῦθον ἔλεξεν. Ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ, 23
ὥρη νῦν μόγις ἦλθεν ὅτε σχεδὸν ἵσταται ἀκμή,
ἀνθρώπου σοφὸς υἱὸς ὅπως ὑψούμενος εἴη.
[Μάρτυς ἐτητυμίης ἀμὴν, ἀμὴν λόγος ἔστω.]
Κόκκος ἐπὴν σίτοιο πεσὼν ἐπὶ διψάδι γαίῃ, 24
μή τι θάνῃ, τότε μοῦνος ἐτώσιος αὐτόθι μίμνει,
ἄσπορος, ἀχρήιστος, ἀνήροτος, ἄμμορος ἄρπης·
ἢν δὲ θάνῃ, ζείδωρον ἀφειδέα καρπὸν ἀέξει.
Ψυχὴν δ' ὃς φιλέει μινυώριον, οὗτος ὀλέσσει, 25

ρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20. Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21. οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22. ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ

Vs. 92. fort. μόλις. — Vs. 94. Hic versus abest a Pal. A. legitur ap. B.

τερψινόου μεθέπων ἀπατήλιον ἐλπίδα κόσμου·
ψυχὴν δ' ὃς στυγέει, πανακήρατον ἔμπεδον αὐτὴν
εἰς βιοτὴν αἰῶνος ἀλωφήτοιο φυλάσσει.
Ὅςτις ἐμοὶ πείθοιτο διάκτορον ἔργον ὑφαίνων, 26
τοῦτον ἐμὸς γενέτης ὑψίθρονος οἶδε γεραίρειν·
ὅςτις ὑποδρήσειεν, ἐμοῖς θεσμοῖσι πιθήσας,
οὗτος ὁμαρτήσειεν ἐμοί, καὶ ὁμόστολος ἔσται,
ὄφρα μένοι μετ' ἐμεῖο διάκτορος, ὁππόθι μίμνω.
Νῦν δ' ἐμὸν ἦτορ ἔχω δεδονημένον· ἀλλὰ τί λέξω; 27
ψυχὴ ἐμὴ κλονέει με. πάτερ, φρενοδινέος ὥρης
ἐκ ταύτης με σάωσον ἀκαμπέος. ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ,
ῥιγεδανὴν ἀβίαστος ἑκούσιος ἤλυθον ὥρην·
υἷα τεὸν κύδαινε. Καὶ οὐρανόθεν πέλε φωνή, 28
καί σε πάρος κύδηνα, καὶ ἔμπαλιν ἄρτι γεραίρω.
Καὶ πολὺς ἔνθα καὶ ἔνθα παριστάμενος καὶ ἀκούων 29
αἰθερίην τρομεροῖσιν ἐν οὔασι λαίλαπα φωνῆς
λαὸς ἐπεσμαράγησεν, ὅτι ζαθέων ἀπὸ κόλπων
βρονταίη βαρύδουπος ἐπέκτυπεν αἴθριος ἠχώ.
ἄλλοι δ' ἀντιάχησαν, ὅτι σχεδὸν ἄγγελος αὐτῷ
οὐρανίης ὀάριζε σοφῷ μυκήματι φωνῆς.

ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26. ἐάν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται. ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27. νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29. ὁ [οὖν] ὄχλος ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελά-

---

Vs. 102. φυλάξει B. N. φυλάσσει A. rell.

Ἰησοῦς δ' ἀγόρευεν ὅλῳ πολυθαμβέϊ λαῷ, 30
οὐ δι' ἐμὲ κτύπος οὗτος ἀράσσεται, οὐρανόθεν δὲ
ἀντίτυπος βροντῇσι δι' ὑμέας ἵκετο φωνή.
Νῦν ζαθέου κόσμοιο πέλει κρίσις· ἄρτι καὶ αὐτὸς 31
ἀρχὸς ἀλιτρονόοιο διώκεται ἔκτοθι κόσμου.
[Καί κεν ἐπὴν ὑψωθῶ ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης, 32
ὑμέας εἰς ἐμὲ πάντας ἐς οὐρανὸν εὐρὺν ἐρύσσω.
Ἔννεπε σημαίνων ποίῳ ζωαρκέϊ πότμῳ 33
Ἰησοῦς ἤμελλε θανεῖν λαοσσόος. αὐτῷ]
Λαοὶ δ' ἀντιάχησαν ὁμογλώσσῳ τινὶ μύθῳ, 34
ἐκλύομεν γραφικοῖσι χαράγμασι πολλάκις ἡμεῖς,
Χριστὸς ὅλων μεδέων αἰώνιος οὕνεκα μίμνει.
καὶ πόθεν ἄμμιν ἔειπες ἀσημάντῳ σέο μύθῳ,
ἐκ χθονίων λαγόνων ὑψούμενος εἰς πόλον ἐλθὼν,
ὑμέας εἰς ἐμὲ πάντας ἀπὸ χθονὸς αὐτὸς ἐρύσσω,
ἀνθρώπου κλυτὸς υἱὸς ἐπὴν ὑψούμενος εἴη;
εἰπὲ δὲ, τίς πέλεν οὗτος, ὃν ἀγνώστῳ τινὶ θεσμῷ
ἀνθρώπου σοφὸν υἷα τεῇ μυθήσαο φωνῇ;

ληκεν. 30. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31. νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32. κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33. τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς σὺ λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35. εἶπεν οὖν

Vs. 124. διώξεται B. διώκεται B. v. l. A. rell. cf. Gerhard. L. A. p. 229. — Vs. 125—128. Hos versus, qui absunt a Pal. A. addit B. cf. Sylburg. et Gerhard. L. A. p. 229. — Vs. 133. ἐς πόλον A. B. — Vs. 137. μυθήσας A. Sec. Brnb. St.

Ἰησοῦς δ' ἅμα πᾶσιν ἀνίαχε, βαιὸν ἐν ὑμῖν 35
ἔσσεται εἰσέτι μοῦνον ἐπὶ χρόνον αἰθέριον φῶς·
ἀπλανέες δ' ἐνὶ φωτὶ δι' ἰθυπόροιο κελεύθου
στείχετε θαρσήεντες, ἕως φάος εἰσέτι λάμπει,
πρὶν ζοφερῇ στροφάλιγγι κιχήμεναι ὑμέας ὄρφνην.
ὃς δὲ διαστείχει σφαλερῷ ποδὶ νυκτὸς ὁδίτης,
πλάζεται ἀγνώσσων σκολιὴν ὁδὸν ὁππόθι βαίνει.
Ἄχρι φάος δέρκεσθε, σοφῷ πιστεύετε μύθῳ 36
εἰς φάος, ὄφρα γένοισθε φεραυγέες υἱέες αἴγλης·
[ζωοδότης γόνος ἀνθρώπου τάδε πάντα βοήσας,
κεύθετ' Ἰουδαίων χορὸν ἀγκυλόμητιν ἐάσας.]
Τόσσα δέ οἱ τελέσαντι πολύτροπα φάρμακα νούσων, 37
αὐτῶν δερκομένων ἀντώπιον, ἐκτὸς ἀκουῆς,
οὔτις ἀνὴρ πίστευεν· ὅπως πληρούμενον εἴη 38
Ἠσαΐας τόπερ εἶπε, χέων πρωτόθροον ὀμφήν,
κοίρανε, τίς μετὰ τόσσα τεῇ πίστευσεν ἀκουῇ,
ἢ τίνι παγγενέταο θεοῦ γυμνοῦτο βραχίων;
Οὗ χάριν οὐκ ἐδύναντο θεουδέα πίστιν ἀέξειν, 39

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36. ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. 37. τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 38. ἵνα ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39. διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἠσαΐας

Vs. 146. φεραυγέες υἱέος A. — **Vs. 147. 48.** absunt a Pal. A. cf. Sylb. Wernick. ad Tryph. p. 125. habent B. S. all. — **Vs 153.** πίστευεν A. ἐμῇ coni. N. male.

ὅττι καὶ Ἡσαΐας πάλιν ἔννεπε θέσπιδι φωνῇ·
Ὀφθαλμοὺς ἀλάωσεν ἐμῶν ἐπιμάρτυρας ἔργων, 40
καὶ νόον ἰθυκέλευθον ἐθήκατο τυφλὸν ἀλήτην,
μὴ κραδίῃ νοέωσι, καὶ ἀθρήσωσιν ὀπωπαῖς,
καί μοι ὑποστρέψωσι, νοοβλαβέας δὲ σαώσω
ἄνδρας ἀλιτραίνοντας ἐμῷ παιήονι μύθῳ,
ἰητὴρ ἀσίδηρος ἐχέφρονα φάρμακα πάσσων.
Ἡσαΐας τάδε πάντα κατέγραφε θέσπιδι φωνῇ, 41
ὅττι θεοῦ Χριστοῖο προώριον ἔδρακε τιμὴν
ὀφθαλμῷ κραδίης πανδερκέϊ, καὶ χάριν αὐτοῦ
ἐσσομένην προκέλευθον ἐθέσπισεν ἔνθεον ὀμφήν.
Ἔμπης ἀπλανέες τινὲς ἀνέρες ἴδμονι σιγῇ 42
ἀρχὴ Ἰουδαίων, ὑψαύχενος ὄμματα βουλῆς,
παιδὶ θεοῦ πείθοντο θεηγενέων χάριν ἔργων·
ἀλλὰ φόβον καὶ ζῆλον ἀλυσκάζων Φαρισαίων
ἀμφαδὸν οὔτις ἔφηνεν ἑὸν νόον· αἰδομένου δὲ
ἐνδόμυχος τότε πίστις ὑπὸ φρένα φωτὸς ἑκάστου,
ἀπροϊδὴς, ἀβόητος ἐκεύθετο φωλάδι σιγῇ·
Πᾶς γὰρ ἀνὴρ προβέβουλε χαμαιγενέων χάριν ἀνδρῶν 43

40. Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 41. ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42. ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43. ἠγάπησαν γὰρ τὴν

Vs. 164. ὅττε B. N. q. v. falso laudat Homer. Od. 14, 367. ubi etiam ὅττι, quod h. l. habent A. B. v. l. cett. — Vs. 166. ἐσσομένου Juv. B. ἐσσόμενον B. v. l. — Vs. 173. φυλάδι Pal. marg. — Vs. 174. χάριν ἔργων A. B. v. l. Pal. v. Sylb. ἀνδρῶν B. St. N. S.

ἢ μεγάλου μούνοιο θεοῦ πολύφεγγέα τιμήν.
Ἰησοῦς δ' ἰάχησε θυώδεος ἔνδοθι νηοῦ, 44
ὅςτις ἐμῶν δέξοιτο θεοφραδέων στίχα μύθων,
εἰς ἐμὲ πιστεύων οὐ πείθεται, ἀλλὰ τοκῆϊ,
ὅςτις ἐμὲ προέηκε. Καὶ ἀνδρομέῃσιν ὀπωπαῖς 45
πᾶς ἐμὲ παπταίνων, καὶ ἐμὸν γενετῆρα δοκεύει.
Οὐρανόθεν φάος ἦλθον ἐγὼ λιποφεγγέϊ κόσμῳ· 46
οὐρανόθεν φάος ἦλθον, ἵνα βροτὸς ὅς με γεραίρῃ,
πίστιν ἔχων ἀτίνακτον, ἐν ἀχλύϊ μή ποτε μίμνῃ.
Ὅςτις ἐμῶν δέξοιτο θεόσσυτα χεύματα μύθων, 47
καὶ μὴ ἀσυλήτοιο νόου σφρηγῖδα φυλάξῃ,
οὐ κρίνω ποτὲ τοῦτον ἐγὼ βροτόν· οὐ γὰρ ἱκάνω
κόσμον ἵνα κρίνοιμι πολύπλανον, ἀλλὰ σαῶσαι.
Ὅς με παραγράψαιτο, καὶ ἡμετέρης θρασὺς ἀνὴρ 48
ἔμπνοα μὴ δέξαιτο βιοσσόα χεύματα φωνῆς,
οὗτος ἔχει κρίνοντα δικασπόλον. ἡμέτερος γὰρ
ὃν λαλέω λόγος οὗτος ἀπειθέα τοῦτον ἐλέγξει
κρίνων, ὀψιτέλεστος ὅτε δρόμος ἔσχατος ἠοῦς,

δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤ περ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45. καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. 46. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47. καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρα.

Vs. 177. cf. 8, 154. fort. *δέξαιτο*. — **Vs. 180.** *πᾶς ὅ με* B. — **Vs. 182.** *γεραίρῃ* A. rell. *γεραίρει* Juv. B. — **Vs. 185.** *καί μοι* coni. S. — **Vs. 186.** *ἵκανον* B. *ἱκάνω* B. v. l. A. cett. Sylb. notat *ἱκάνω* cum duobus verbi modis, optativo et infinitivo.

ἐγρομένοις ὅτε πᾶσι πέλει κρίσις. Ἐξ ἰδίων γὰρ 49
οὐ μάθον αὐτοκέλευστος ἐγώ ποτε μῦθον ἐνίψαι,
ἀλλὰ θεοῦ ζείδωρον ἔχω παρὰ πατρὸς ἐφετμήν,
ἀνδράσιν ἀγρομένοις τί φθέγξομαι, ἢ τί βοήσω.
Οἶδα δὲ παμμεδέοντος ἐφημοσύνην γενετῆρος, 50
ζωὴν ἀθανάτην, τὴν ἔλλαχε σύνδρομος αἰὼν
ἀενάῳ στροφάλιγγι· καὶ ὑμέας ὅσσα διδάσκω,
ὥσπερ ἐμοὶ κατέλεξε πατὴρ ἐμός, ὡς ἀγορεύω.

ΚΕΦ. Ν.

Καὶ ναέταις πρὶν πάσχα μολεῖν, πρὶν βωμὸν ἀνάψαι, 1
Ἰησοῦς νοέων ὅτι καίριος ἤλυθεν ὥρη,
ὄφρα κεν ἐκ κόσμοιο μετάτροπος αἰθέρα δύνων,
νόστιμος ὑψιμέδοντι συναστράψειε τοκῆι,
πάντας ἀεὶ παρεόντας ἑοὺς ἑτάρους ἀγαπήσας
ἐξ ἀρχῆς ἀγάπαζε καὶ εἰς τέλος. Ἑσπερίου δὲ 2
δείπνου γινομένοιο φιλοστόργοιο τραπέζης,
δούλιον ἔργον ἔτευξεν ἑοῖς ἑτάροισιν ὑφαίνων,
(δαίμονος ἀντιπάλοιο φιλοκτεάνῳ τινὶ κέντρῳ

49. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50. καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

1. Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. 2. καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ δια-

Vs. 194. ἐγώ ποτε Pal. A. ἐγὼ ποτὲ S.

13, 7. γιγνομένοιο Bog. Juv. B. — Vs. 9—12. nullam parenthesin habet A. addit S.

ἀνδρομένην ἐπὶ λύσσαν ἀνοιστρήσαντος Ἰούδαν,
τολμήεις ἵνα κεῖνος Ἰουδαίοισι προδοίη
Χριστὸν ἑὸν θρεπτῆρα, δεδεγμένος ὦνον ὀλέθρου)
αὐτὸς ἑῇ κραδίῃ δεδαημένος, ὅττι περ αὐτοῦ 3
ὑψιμέδων ἅμα πάντα θεὸς πόρε χειρὶ νομεύειν,
ὅττι καὶ οὐρανόθεν καὶ ἐς αἰθέρα δίζυγι θεσμῷ
καὶ θεόθεν πάρος ἦλθε, καὶ εἰς θεὸν αὖθις ἱκάνει.
Καὶ τότε δαιτυμόνεσσι διάκτορον ἔργον ὑφαίνων 4
Ἰησοῦς ταχυεργὸς ἀνίστατο δεῖπνον ἐάσας,
καὶ χροὸς αἰγλήεντος ἑοὺς ἀπέθηκε χιτῶνας,
καὶ λινέην λαγόνεσσι νόθην ἐζώσατο μίτρην,
σφίγξας σκληρὸν ὕφασμα, τόπερ φάτο τυμβιὰς αὐδὴ
λίντιον, ἰκμαλέοιο ποδὸς ἀλκτήριον ἀνδρῶν.
Καὶ γλαφυρῷ νιπτῆρι βαλὼν ὑποκόλπιον ὕδωρ 5
Χριστὸς ἑῶν ἑτάρων φιλίους πόδας ἤρξατο νίπτειν,
λοίσθιον ἐκ πρώτου μετανεύμενος ἄλλον ἀπ' ἄλλου,
ἀρχόμενος Σίμωνος, ἕως ἰδίοιο φονῆος.

βόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα παραδοῖ αὐτόν, 3. εἰδὼς [ὁ Ἰησοῦς] ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, 4. ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν, 5. εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ

Vs. 10. Ἰούδα A. — Vs. 11. παραδοίῃ A. — Vs. 13. ἐνὶ κραδίῃ Pal. superscr. ἑῇ κρ. — Vs. 20. λαγόνεσσιν A. — Vs. 21. θυμβεὰς A. Sec. Brub. Bog. St. S. τυμβεὰς Juv. B. θυμβριὰς Jo. Hartung. decur. 2, 7, 19. H. Steph. schediasm. 3, 31. N. Passovius in exemplo suo emendavit τυμβιὰς, quod in ordinem recipiendum. — Vs. 22. λίντιον A. N. S. λέντιον Juv. λίντεον B. ἀλητήριον A. ἀλιτήριον Juv. B. ἀλκτήριον Heden. St. N. S. cf. 3, 74. — Vs. 26. Σίμωνος υἱοῦ, ἰδ. coni. N. q. v.

Πρεσβυτέρῳ δὲ Σίμωνι παρίστατο, καὶ πόδας αὐτοῦ 6
ἀμφοτέρους κρατέεσκε. ταχὺς δ' ἀντέσπασε Σίμων,
Ἰησοῦν δ' ἀνέκοψε, φίλον σέβας ὄμμασι φαίνων·
καί μιν ἐρητύων βριαρῇ μειλίξατο φωνῇ,
ὑμετέρου θεράποντος, ἄναξ πάντεσσι κελεύων,
νίπτεις σαῖς παλάμησιν ἐμοὺς πόδας; Ἡδυεπὴς δὲ 7
ἑζομένῳ Σίμωνι θεηγόρος εἶπεν Ἰησοῦς,
ἄρτι μὲν ὡς τελέω δρηστήριον ἔργον ὑφαίνων,
οὐ δύνασαι νοέειν, μετέπειτα δὲ τοῦτο νοήσεις.
Καί οἱ Πέτρος ἔλεξε χέων ἠδεῖαν ἀπειλήν, 8
οὔποτε φαιδρύνειας ἐμοὺς πόδας, εἰς ὅσον ἕρπει
αἰὼν πουλυέλικτος· ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ,
οὔποτέ σοι μετ' ἐμεῖο μέρος πεφυλαγμένον ἔσται,
εἰ μὴ ἐγὼ νίψω σε, χέων μεταχείριον ὕδωρ.
Καί οἱ μῦθον ἔλεξε νόῳ πειθήμονι Σίμων, 9
ναὶ λίτομαι, μὴ μοῦνον ἐμοὺς πόδας, ἀμφοτέρας δὲ
νίψον ἄναξ καὶ χεῖρας ἐμὰς, καὶ κυκλάδα κόρσην,
ναὶ πάλιν, ἢν ἐθέλῃς, καὶ ὅλον δέμας. Εἶπεν Ἰησοῦς, 10
οὐ χατέει νεαροῖο λελουμένος ὕδατος ἀνὴρ,

ᾧ ἦν διεζωσμένος. 6. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. καὶ λέγει αὐτῷ Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8. λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς [αὐτῷ] Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὁ

Vs. 27. *Σίμωνι* ? sed v. 33. — Vs. 33. *παλάμαις* A. *παλάμαισιν* S. all. Scribendum *παλάμησιν*. — Vs. 39. *οὔποτέ σοι* A. pro vulg. *οὔποτε σοὶ*. — Vs. 40. cf. Hermann. opusc. 4. p. 317. — Vs. 44. *ναὶ πάλιν* Pal. S. *καὶ π.* vulg.

εἰ μὴ μοῦνα πόδεσσι καθάρσια νίπτρα πορείης
εἰνοδίης· καθαρὸν γὰρ ὅλον δέμας· ἀνδρομέης δὲ
ἄμμοροι ἀμπλακίης καθαροὶ νόον ἐστὲ καὶ αὐτοί.
Ἀλλ᾽ οὔπως ἅμα πάντες, ἐπεὶ πάρος ᾔδεε θυμῷ, 11
τίς μιν ἀνὴρ ἤμελλεν Ἰουδαίοις παραδώσειν
ὤνιον ἀντιβίοισι, τίς ἔμπορος ἦεν ὀλέθρου.
οὕ χάριν ἀγχιθέοισιν ἄναξ ἀγόρευε μαθηταῖς,
ἄμμορον ἀμπλακίης καθαρὸν νόον ἴστε καὶ αὐτοί,
ἀλλ᾽ οὔπως ἅμα πάντες. Ὑποδρηστῆρι δὲ θεσμῷ 12
ὁππότε δαιτυμόνων δυοκαίδεκα κύκλον ἀμείβων,
νίψεν ἑῶν ἑτάρων ὁσίους πόδας ἁγνὸς Ἰησοῦς
κεκλιμένους, παλίνορσος ἑοὺς ἔνδυνε χιτῶνας·
καὶ παλάμης ἀγκῶνα παλινδίνητον ἐρείσας,
ἀκρότατον περὶ κύκλον ὁμοστόργοιο τραπέζης,
εἶπεν ἑοῖς ἑτάροις, γινώσκετε τοῦτο καὶ αὐτοὶ
ὑμῖν οἷον ἔρεξα, διάκτορον ἔργον ὑφαίνων;
ὑμεῖς διχθαδίῳ με σοφῷ κικλήσκετε μύθῳ 13
κοίρανον, ὑμείων τε διδάσκαλον· ἀπλανέες δὲ
τοῦτο καλῶς φθέγγεσθε δαήμονες· εἰμὶ γὰρ ἄμφω
ὡς ἐμὲ μυθίζεσθε. Φιλοστόργῳ δὲ μενοινῇ 14
εἰ πόδας ὑμείων καθαρῷ φαίδρυνα λοετρῷ

λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν [εἰ μὴ τοὺς πόδας] νίψασθαι, ἀλλ᾽ ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντες. 11. ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε. 12. Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13. ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας

Vs. 46. μοῦνον A. — Vs. 50. Ἰουδαίας A. — Vs. 63 sq. ἀπλανέες δὲ — δαήμονες delenda videntur W. ms.

ἡγητὴρ καὶ ἄναξ περιδέξιος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς
ἀντίτυπον θέμις ἐστὶν ἐμὸν μίμημα μαθόντας
ὑμέας, ἀλλήλων φιλίους πόδας ὕδατι νίπτειν.
Δεῖγμα γὰρ ἔπλετο τοῦτο διδάσκαλον, ὄφρα καὶ ὑμεῖς 15
ἔργον ὅπερ ποίησα σοφὸν τελέσητε καὶ αὐτοὶ
πάντες ἐν ἀλλήλοισιν ἀμοιβαίῳ τινὶ θεσμῷ,
ἰσοφυὲς μίμημα δαήμονος ἡγεμονῆος.
Οὐ πέλε λάτρις ἄνακτος ὑπέρτερος· οὐδέ τις ἀνὴρ 16
ἡγεμόνος πέμψαντος ἀπόστολός ἐστιν ἀρείων.
Εἰ δὲ λόγῳ τάδε πάντα νοήσατε, καὶ νόος ἔργῳ 17
ἤρισε, καί περ ἔφυτε μακάρτεροι. Οὐ περὶ πάντων 18
ἔννεπον ὑμείων ἑτέρου καθαροῖο λοετροῦ
δευομένων· ὁ δὲ μῦθος ἑνὸς χάριν. οἶδα καὶ αὐτὸς
οἵους πιστοτάτους καὶ ἀμεμφέας ἄνδρας ἐδέγμην·
ἀλλ' ἵνα φορμίζουσα τόπερ φάτο θέσπις ἀοιδή,
Χρυσομανὴς ἄστοργος ἀνὴρ ἐμὸν ἄρτον ἐρέπτων,
πτέρνην κερδαλέην ἐμέθεν καθύπερθεν ἀείρας,
ἡμετέρῃ σύνδορπος ἐπεσκίρτησε τραπέζῃ.
Γλώσσῃ προφθαμένῃ τόπερ ἔσσεται ἄρτι βοήσω, 19

ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· 15. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ [γὰρ] οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ

Vs. 75. *ἀπόστολός ἐστιν* A. pro vulg. *ἀπόστολος ἐστὶν.* — Vs. 80. *ἀπιστοτάτους* A. rell. N. q. v. *πιστοτάτους* St. S.

ὄφρα μιν ἣν τελέσειεν ἕλιξ χρόνος ἐγγύθεν ἕρπων
μῦθον ἀναμνήσησθε παλαίφατον, ὅττιπερ ὑμῖν
ἐσσόμενον θέσπιζεν ἐμὴ πρωτόθροος ὀμφή.
Μάρτυρος ἐμπεδόμυθος ἀμὴν, ἀμὴν λόγος ἔστω, 20
ὅςτις ἐμὸν δέξοιτο διάκτορον ὅντινα πέμψω,
ἵλαον ὄμμα φέρων, ἐμὲ δέχνυται· ὃς δὲ καὶ αὐτὸν
πεμπόμενον θεόθεν με λαβὼν προςπτύσσεται ἀνὴρ,
δέχνυται αὐτογένεθλον ἐμὸν πέμψαντα τοκῆα.
Εἶπεν ἄναξ ἑτάροισι· καὶ ὀμφῆεν στόμα λύσας 21
πνεύματος οὐρανίου δεδονημένος ἔμφρονι παλμῷ
Χριστὸς ἀσιγήτοιο νόου κυμαίνετο πυρσῷ·
μαρτυρίην δ' ἰδίην προφέρων ἠρεύγετο φωνὴν,
εἷς βροτὸς ὑμείων με φίλων ἑτάρων παραδώσει·
εἷς φίλος ἀλλοπρόςαλλος ὁμωρόφιός με δαμάσσει.
Ἰησοῦς μὲν ἔειπεν· ὁμοζυγέες δὲ μαθηταὶ 22
ἀλλήλους σκοπίαζον ἀμειδέϊ πάντες ὀπωπῇ,
ξυνῇ ἀμηχανέοντες· ἐμαστίζοντο δὲ σιγῇ
ἀμφὶ τίνος κατέλεξεν. Ἀνὴρ δέ τις, ὃς παρὰ κόλπον 23
ἀγχιφανὴς ἀνέκειτο φιλοστόργου βασιλῆος,
τούτῳ Πέτρος ἔνευσε· λάλῳ δ' ἐρέεινε σιωπῇ, 24

τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. 20. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων, ἄν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. 21. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22. ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23. ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24. νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει

Vs. 90. fort. *δέξαιτο*. — Vs. 91. *ὃν* A. Sec. Brub. Bog. *ὃς* Juv. B. St. N. S.

τίς πέλεν οὗ χάριν εἶπεν· ὁ δὲ θρασὺς ὀξέϊ παλμῷ 25
στήθεσιν ἀχράντοισι πεσὼν πεφιλημένος ἀνὴρ
δαινυμένου βασιλῆος, ἐπεψιθύριζεν ἀκουῇ,
τίς τελέθει. Καὶ Χριστὸς ἐφώνεεν, ᾧ χερὶ βάψας 26
οἴνοπι ῥαθάμιγγι δεδευμένον ἄρτον ὀπάσσω,
αὐτὸς ἐμὲ προδίδωσι· καὶ εἰς δέπας ἔμπλεον οἴνου
βάψας ὕστατον ἄρτον, ἀναιδέϊ δῶκεν Ἰούδᾳ,
ἄρτον ἑοῦ κήρυκα φιλοκτεάνοιο φονῆος.
Καὶ μετὰ θέσκελον ἄρτον ὑποσπείρων πόθον ὄλβου 27
πομπὸς ἀλιτροσύνης ὅλον ἀνέρα δύσατο δαίμων.
Καί οἱ Χριστὸς ἔλεξε, δαήμονι νεύματα πέμπων,
ἔρξον ὅπερ τελέεις ταχινώτερον. Οὐδέ τις ἔγνω 28
δαιτυμόνων, ἄϊδηλον ἐν οὔασι μῦθον ἀκούων,
ὅττι τινὲς δοκέεσκον ἀσημάντῳ τινὶ μύθῳ, 29
δουρατέην ὅτι χηλὸν ἀνηέρταζεν Ἰούδας,
μή οἱ κοίρανος εἶπεν ἑῷ σημάντορι μύθῳ
ὄφρα κεν ἐντύνειεν ὅσον χρέος εἶχεν ἑορτή,
ἢ ἵνα τι πτωχοῖσι βιοπλανέεσσιν ὀπάσσῃ.

αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25. ἀναπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστιν; 26. ἀποκρίνεται [οὖν] ὁ Ἰησοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ ἐμβάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. 27. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς

Vs. 110. *οἰνωπὶ* **A.** *οἰνωπῇ*, huius scripturae vestigia habet Pal. teste S. cf. Wernick. Tryph. p. 226. Dionys. 12, 325. 25, 283.

Καὶ μεθύων μετὰ δόρπον ἀνὴρ φιλοκερδέϊ λύσσῃ 30
ἔνθεον ἄρτον ἔχων, ἀνεχάζετο νυκτὸς ὁδίτης.
Ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε δυωδεκάριθμος Ἰούδας, 31
ἕνδεκα δαιτυμόνεσσι θεηγόρος εἶπεν Ἰησοῦς,
νῦν πάϊς ἀνθρώπου φαεσίμβροτον ἔλλαχε τιμήν,
καὶ θεὸς αὐτογένεθλος ἐδέξατο κῦδος ἐν αὐτῷ.
Εἰ δὲ θεὸς γενέτης ὑψούμενός ἐστι δι' αὐτοῦ, 32
καὶ θεὸς ὑψώσειε πατὴρ υἷα γεραίρων.
Τέκνα, μεθ' ὑμείων ὀλίγον χρόνον εἰσέτι μίμνω, 33
καὶ λόγον Ἑβραίοισιν ὃν ἔννεπον, ἄρτι καὶ ὑμῖν
φθέγγομαι ἡμετέρῃ παλινάγρετον ἠθάδι φωνῇ·
[πολλά με μαστεύσητε παλίνδρομον ὀψὲ νοῆσαι·]
ὑμέας οὐ θέμις ἐστὶ συνήλυδας, ὁππόθι βαίνω,
ἡμετέρης ἀκίχητον ἔχειν δρόμον ἀτραπιτοῖο.
Ὁπλοτέρην ἐν ἅπασιν ἐφημοσύνην ἐπιτέλλω, 34
ὑμέας ὡς ἀγάπαζον ἴσῳ καὶ ἀμεμφέϊ θεσμῷ,
ἀλλήλων φιλίην ὁσίῳ σφρηγίσσατε θεσμῷ,
ἀρθμὸν ὁμοφροσύνης ἀλύτῳ δήσαντες ὀχῆι.

πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ. ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, 31. λέγει ὁ Ἰησοῦς Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ [. 32. εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ], καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33. τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς

Vs. 125. ἔνθεν A. Juv. B. ἔνθεον Heden. St. Cholin. 1588. N. S. — Vs. 135. abest a Pal. A. legitur ap. B. S. all. — Vs. 136. ὑμέας οὐ θέμις Pal. A. Bog. Juv. ὑμέας δ' οὐ θ. Heden. St. S. N. ὑμᾶς δ' οὐ θ. B. — Vs. 140. σφρηγίσσατε dedimus pro vulg. σφρηγίσατε.

Ὑμέας εἰν ἑνὶ πάντες ἵνα γνώωσιν ἰδόντες 35
ἀλλήλους φιλέοντας, ὅτι ζαθέῳ τινὶ θυμῷ
παμφαέος Χριστοῖο θεουδέες ἐστὲ μαθηταί.
Χριστοῦ δ' ὡς κλύε μῦθον ἑκὰς μέλλοντος ὁδεύειν, 36
μειλιχίοις ὀάροισι φιληκόος ἔννεπε Σίμων,
κοίρανε, πῇ σπεύδεις; τίνα μοι, τίνα χῶρον ἱκάνεις;
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο καὶ εἰρομένῳ φάτο Πέτρῳ,
οὐ δύνασαι προθέοντος ὅπῃ ποδὸς ἴχνος ἐπείγω,
ξυνὸς ὀπισθοκέλευθος ἐμὴν ὁδὸν ἄρτι περῆσαι·
ἀλλὰ παλινδίνητος ὅτε χρόνος ὥριος ἔλθῃ,
αὐτὸς ὁμαρτήσειας ἐςύστερον. Εἶπε δὲ Σίμων, 37
οὐ δύναμαι ταχύγουνος ὀπισθοπόρῳ ποδὶ βαίνων
ὑμετέρης ἀβάτοιο ταμεῖν κενεῶνα κελεύθου;
καὶ ψυχὴν ἐθέλουσαν ὑπὲρ σέθεν ἐγγυαλίξω.
Ἰησοῦς δ' ἀδόκητον ἔπος μυθήσατο Πέτρῳ, 38
ψυχὴν ὑμετέρην ἐμέθεν χάριν αὐτίκα θήσεις;
τρὶς δὲ μόνης δασπλῆτι μιῆς ἐνὶ νυκτὸς ἀνάγκῃ
Χριστὸν ἀπαρνήσαιο, πρὶν αὐχένα κυρτὸν ἀείρας
ὀξὺ μέλος κλάγξειεν ἐγερσιβόητος ἀλέκτωρ.

ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37. λέγει αὐτῷ Πέτρος Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38. ἀποκρίνεται Ἰησοῦς Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις, ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

Vs. 142. *ὑμέες* et punctum post *πάντες*, nullum post *ὀχῆι*, B. — Vs. 145. *μέλλοντο* A. — Vs. 147. cf. 16, 20. — Vs. 158. *τῆςδε μόνης* A. *τῆς δὲ μ.* Pal. *τρὶς δὲ μ.* Juv. B. St. N. q. v. S.

ΚΕΦ. Ξ.

Μὴ νόος ὑμείων δεδονημένος ἄστατος εἴη, 1
ἀλλὰ θεῷ καὶ ἐμοὶ πιστεύσατε· θεσπεσίην δὲ
υἱέϊ καὶ γενέτῃρι μίαν ξυνώσατε τιμήν.
Πολλαὶ δ᾽ ὑψιμέδοντος ἐμοῦ κατὰ δῶμα τοκῆος 2
εἰσὶ μοναὶ στοιχηδὸν ὁμόζυγες· εὐρυτενὴς δὲ
εἰ μὴ πουλυμέλαθρος ἐμὴ πέλε πανδόκος αὐλή,
ὑμῖν καί κεν ἔειπον ὅτι προκέλευθος ὁδεύσω,
ὄφρα κεν ἐντύνω πολυχανδέος ἔνδιον αὐλῆς,
ἄξιον ὑμείων νεοτευχέα χῶρον ὑφαίνων.
καὶ μετὰ θέσκελον οὖδας ἑτοιμοτάτοιο μελάθρου, 3
νοστήσω παλίνορσος ἐς ἄμβροτον οὖδας ἀνέλκων
ὑμέας, ὄφρα μένητε συνήλυδες, ὁππόθι μίμνω,
ἀθάνατοι ναετῆρες. Ἐμὴν ὁδὸν ἴστε καὶ αὐτοί. 4
Ἔννεπεν· εἰσαΐων δὲ διώνυμος ἴαχε Θωμᾶς, 5
ὃν Δίδυμον γενετῆρες ἐφήμισαν, ἐξότε κούρου
ὀγδοάτης ἀνέτελλε φιλοτμήτου δρόμος ἠοῦς·
οὔπω ἄναξ ἐδάημεν ὅπη ποδὸς ἴχνος ἐπείγεις·
μέτρα πόθεν δυνάμεσθα μαθεῖν ἀκίχητα κελεύ-
θου;
Ἰησοῦς δ᾽ ἰάχησε, φιλήκοον ἄνδρα διδάσκων· 6

---

1. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· 3. καὶ ἐὰν πορευθῶ, ἑτομάσω ὑμῖν τόπον· πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4. καὶ ὅπου [ἐγω] ὑπάγω οἴδατε [, καὶ] τὴν ὁδὸν [οἴδατε]. 5. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς οἴδαμεν τὴν ὁδόν. 6. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλή-

---

14, 7. Comma post ἔειπον N. q. v. p. 161.

ζωὴ, ἀληθείη τε, καὶ ὄρθιός εἰμι πορείη·
ζωὴ ἐγὼ, βιότοιο καὶ ἀτραπός· οὐ δύναται δὲ
εἰς θεὸν εἰς γενετῆρα μολεῖν γαιήιος ἀνὴρ,
εἰ μή τις δι' ἐμεῖο θεόσσυτον ἴχνος ἐπείγει,
στείχων ὀρθὰ κέλευθα δι' υἱέος εἰς γενετῆρα.
Εἰ δὲ θεοῤῥήτῳ με σοφῷ γινώσκετε μύθῳ, 7
ἐξ ἐμέθεν γνώσεσθε καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα·
ἄρτι δέ μιν φράσσασθε, καὶ ὑψιμέδοντα μαθόντες.
Ἰησοῦν δὲ Φίλιππος ἑῷ μειλίξατο μύθῳ, 8
ὦ ἄνα, σὸν γενετῆρα τεοῖς ἀνάφαινε μαθηταῖς·
δείκνυε σὸν γενετῆρα, καὶ ἄρκιον ἄμμι γενέσθω.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευεν, ἀθηήτοιο τοκῆος 9
συμφυὲς ἔνθεον εἶδος ἔχων βροτοειδέϊ μορφῇ·
τηλίκον εἰμὶ, Φίλιππε, πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνων
σύννομος ὑμείων, καὶ ἐμὴν οὐκ εἶδες ὀπωπήν;
πᾶς βροτὸς, ὅς με νόησε, καὶ ἄφθιτον εἶδε τοκῆα·
οὔπω πίστιν ἔχεις ὅτι σύζυγός εἰμι τοκῆος,
καὶ γενέτης μεθέπει με μιῇ συναρηρότα μορφῇ;
καὶ πόθεν αἰτίζεις με μεριζομένῳ τινὶ θεσμῷ,
δεῖξον ἐμοὶ γενετῆρα; τὸν ἔδρακες εἰς ἐμὲ λεύσσων,

θεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν· [καὶ] ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε [αὐτόν]. 8. *Λέγει* αὐτῷ Φίλιππος Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις *Δεῖξον* ἡμῖν τὸν πατέρα;

Vs. 34. σύννομος Pal. A. B. ξύννομος S. — Vs. 35. cf. N. p. 164. — Vs. 36. σύζυγός εἰμι A. pro vulg. σύζυγος εἰμὶ.

ἐκ κραδίης, ὅτε μῦθον ἐρεύγομαι. Εἰς ἐμὲ μίμνων 10
ξυνὸς ἐμοὶ λαλέοντι πατὴρ ἐμὸς ἔργον ὑφαίνει.
οὔπω μάρτυρα μῦθον ἐπιστώσασθε μενοινῇ·
καὶ σὺν ἐμοὶ τελέθει γενέτης ἐμὸς, ὅττι καὶ αὐτὸς
σύμφυτός εἰμι τοκῆος· ἐγὼ λαλέων, ὁ δὲ ῥέζων.
Εἰ μὴ ἐμοὶ πείθεσθε, σοφοῖς πιστεύσατε μούνοις 11
ἔργοις ἡμετέροισιν, ἵνα γνώσεσθε καὶ αὐτοὶ
συζυγίην ἀμέριστον ἐνὶ ζευχθεῖσαν ὀχῆι,
υἱοῦ πατρὶ μένοντος, ἐν υἱέϊ πατρὸς ἐόντος.
[μάρτυρος ἐμπεδόμυθος ἀμήν, ἀμὴν λόγος ἔστω,]
Πᾶς βροτὸς ἡμετέρην ἀστεμφέα πίστιν ἀέξων, 12
ἔργα τάπερ τελέω, μιμούμενος αὐτὸς ἀνύσσει.
καὶ τούτων πολὺ μᾶλλον ὑπέρτερα θαύματα ῥέξει,
ὅττι μολεῖν ἀκίχητος ἐπείγομαι εἰς γενετῆρος.
Ὁππόσα δ' αἰτίζητε παρ' ὑψίστοιο τοκῆος, 13
οὔνομα κικλήσκοντες ἐμὸν, ξύμπαντα τελέσσω,
ὄφρα πατὴρ ἄχραντος ἐν υἱέϊ κύδιμος εἴη.
[Εἴ τί κεν αἰτίζητε παρ' ὑψιμέδοντος ἄνακτος 14
οὔνομα κικλήσκοντες ἐμὸν, ξύμπαντα τελέσσω.]

---

10. *οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ [ὁ] ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα [αὐτοῦ].* 11. *πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.* 12. *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τα ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι,* 13. *καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.* 14. *ἐάν τι αἰτήσητέ [με] ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.*

Vs. 43. *ὡς σὺν ἐμοὶ* **coni. N. q. v. p. 166. — Vs. 49. abest a Pal. A. legitur ap. B. S. — Vs. 54. 55. cf. 15, 65. 66. — Vs. 57. 58. absunt a Pal. A. leguntur ap. B. S.**

Εἰ δέ με πιστοτάτης φιλίης ξυνώσατε θεσμῷ, 15
ἡμετέρην πραπίδεσσι φύλαξατε πᾶσαν ἐφετμήν·
καὶ θεὸν αἰτήσω γενέτην ἐμὸν, ὄφρα κεν ὑμῖν 16
οὐρανόθεν πέμψειε παράκλητον μετανάστην,
Χριστῷ σύγγονον ἄλλον, ὁμοίϊον, ἔμπεδον αἰεὶ,
ἀτρεκίης ὀχετηγόν· ὅπερ πολύμορφος ἀείρειν 17
οὐ δύναται ποτὲ κόσμος, ὅτι βροτὸς οὔποτε λεύσσει
τηλίκον ἀνδρομέοισιν ἐν ὄμμασιν ἀρχέγονον φῶς,
πνεῦμα θεοῦ γενετῆρος. ἐσαθρήσητε δὲ μοῦνοι
ὑμεῖς ἔνθεον εἶδος ἀθηήτοιο προσώπου.
ὅττι, μεθ᾽ ὑμείων μενέει, καὶ ὁμόστολον ἔσται
ὑμῖν, πάντας ἔχον νοερὸν δόμον. Οὐ μὲν ἐάσω 18
ὑμέας οὐρανίης ἰσόζυγος ἐκτὸς ἀρωγῆς
ὀρφανικούς· ταχινὸς δὲ πρὸς ὑμέας αὖτις ἱκάνω.
Βαιὸς ἔτι χρόνος ἐστὶν ἐμὴν ὅτε θέσπιδα μορφὴν 19
οὐκέτι κόσμος ἄπιστος ἐσόψεται, ἀλλ᾽ ἐμὲ μοῦνοι
λεύσσετε, καὶ μετὰ γαῖαν ἀεὶ ζώων ὅτι μίμνω,
καὶ δι᾽ ἐμὲ ξύμπαντες ἀεὶ ζώοιτε καὶ ὑμεῖς.
[Ὡς ἐγὼ ἐν γενετῆρι πέλω γνώσεσθ᾽ ἐν ἐκείνῃ, 20

---

15. ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. 16. κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ᾖ, 17. τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει [αὐτό]· ὑμεῖς [δὲ] γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἐστίν. 18. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 19. ἔτι μικρόν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. 20. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε [ὑμεῖς] ὅτι ἐγὼ

Vs. 63. interp. notam post *αἰεὶ* tollit N. — Vs. 69. *ὅ, ττι* B. *ὅττι* B. v. l. — Vs. 72. *αὖτις* A. B. *αὖθις* S. — Vs. 77. 78. absunt a Pal. A. leguntur ap. B. S. Priori versu transposui vulg. *ὡς ἐν ἐγὼ γ.*

ὑμεῖς καὶ σὺν ἐμοὶ, καὶ ἐγὼ ὅθ᾽ ὁμόπλοκος ὑμῖν.]
ὅςτις ἔχων πραπίδεσσιν ἐμὰς τελέσειεν ἐφετμὰς, 21
οὗτος ἀνὴρ φιλέει με, καὶ εὐαγέως ἀγαπάζων,
ἔσται ἐμῷ γενετῆρι θεῷ πεφιλημένος ἀνήρ.
τοῦτον ὁμοστόργῳ καὶ ἐγὼ προςπτύξομαι ἀρθμῷ,
καί οἱ θέσκελον εἶδος ἐμοῦ χροὸς αὐτίκα δείξω.
Ἰησοῦν δ᾽ ἀπάμειπτο καὶ ἔννεπεν ἄλλος Ἰούδας 22
υἱὸς Ἰακώβοιο, καὶ οὐ θρασὺς Ἰσκαριώτης·
κοίρανε, πῶς τεὸν εἶδος ὁμοφρονέων ἀναφαίνεις
μούνοις σοῖς ἑτάροισι, καὶ οὐ θνήτορι κόσμῳ;
Ἰησοῦς δ᾽ ἀγόρευεν, ὁμόφρονα φῶτα διδάσκων, 23
ὅςτις ἀνὴρ ἐμὲ μᾶλλον ἀνευάζων ἀγαπάζει,
μῦθον ἐμὸν πραπίδεσσιν ἀσυλήτοισι φυλάσσει.
καὶ σοφὸν ἀνέρα τοῦτον ἐμὸς γενέτης ἀγαπήσει·
ἄμφω δ᾽ εἰς ἕνα φῶτα πατὴρ καὶ ἔγωγε μολόντες,
ἔνδιον αὐτοθέμεθλον ἀναστήσοιμεν ἐν αὐτῷ,
ἀνδρομέῳ μίμνοντες ἐν αὐθήεντι μελάθρῳ.
Ὃς δέ κε μὴ φιλέῃ με, μάτην ἐμὸν οὗτος ἐάσει 24
ληθαίαις ἀκόμιστον ἔπος πεφορημένον αὔραις·

ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21. *ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.* 22. *Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;* 23. *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιησόμεθα.* 24. *ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ*

Vs. 82. *ἀριθμῷ* A. Sec. Brub. Bog. *ἀρθμῷ* Juv. B. N. S. cf. 13, 140. — *προςπτύξομ᾽ ἀριθμῷ* Hadr. Jun. — Vs. 90. *φυλάξει* B: *φυλάσσει* B. v. l. A. cett. — Vs. 93. *εὔδιον* A. — Vs. 95. *ἐμὸς* A.

καὶ λόγος οὐκ ἐμὸς οὗτος ὃν ἔννεπον ἀλλὰ τοκῆος
οὐρανόθεν πέμψαντος ἐμὲ χραισμήτορα κόσμον.
Ὑμείων δ' ὁμόφοιτος ἐπὶ χθονὸς εἰςέτι μίμνων 25
εἶπον ἐγὼ τάδε πάντα· παράκλητος δ' ὅταν ἔλθῃ, 26
ὑμέας ἰθυντῆρι λόγῳ ξύμπαντα διδάξει·
αὐτὸς ἀναμνήσει πάλιν ὑμέας, ὅσσα παρ ὑμῖν
ἔννεπον· εἰρήνην δὲ βιοσσόον ὔμμιν ἐάσω· 27
εἰρήνην ἀτίνακτον ἐμὴν ὁμόφοιτον ὀπάσσω.
οὐχ ὡς ὔμμι δίδωσιν ἐθήμονα κόσμος ἀλήτης,
οὕτω ξυνὸν ἔχειν καὶ ἐγὼ γέρας ἐγγυαλίξω·
μὴ κλόνος ὑμετέρην κραδίην, μὴ τάρβος ὀρίνῃ.
Νῦν ἐμέθεν βοόωντος ἐμῆς ἀκούσατε φωνῆς, 28
ὅττι παλινδίνητος ἐμῷ καλέοντι τοκῆι
εἰς πόλον ὑψιμέλαθρον ἐλεύσομαι ἔνδιον ἄστρων.
εἰ δέ μοι ἀκλινέας φιλίης ἐκεράσσατε θεσμοὺς,
καί κεν ἀγαλλομένοιο ποδὸς σκιρτήσατε ταρσῷ,
ξυνὸν χάρμα φέροντες, ὅτι χθονὸς οὖδας ἐάσας,
ἵξομαι ὀψικέλευθος ἐμῷ πέμψαντι τοκῆι.
[οὕνεχ' ὅλων μεδέων γενέτης ἐμεῦ ἔπλετο μείζων.]

ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. 25. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26. ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. 27. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ [μου] μείζων μου ἐστίν. 29. καὶ νῦν

Vs. 102. *ὅσσά περ* coni. N. q. v. — Vs. 103. 105. *ὔμμιν* A. pro vulg. *ὕμμιν*. — Vs. 106. *τέρας* A. *γέρας* B. S. — Vs. 111. *ἐκεράσσατε* dedi pro vulg. *ἐκεράσατε*. — Vs. 115 abest a Pal. A. legitur ap. B. S.

Ὑμῖν δ' ἔννεπον ἄρτι προώριον ἔνθεον ὀμφήν, 29
ὄφρα μιν ἣν τελέσειεν ἕλιξ χρόνος ἄστατος ἕρπων,
μῦθον ἀναμνήσησθε παλαίφατον, ὅττιπερ ὑμῖν
ἐσσόμενον θέσπισσα προάγγελα χείλεα λύσας.
Ὑμῖν δ' οὐκέτι πολλὰ διΐξομαι· ἀπροϊδὴς γὰρ 30
ἀενάου κόσμοιο φανήσεται ἀρχὸς ἀγήνωρ.
Ἔρχεται οὐδὲν ἔχων ἐν ἐμοὶ μέρος, ἀλλ' ἵνα μοῦνον 31
μάρτυς ἐμὸς φράσσαιτο δαήμονι κόσμος ἀκουῇ,
ὡς φιλέω γενετῆρα, καὶ ὡς πεφυλαγμένα ῥέζω,
ὅσσα κυβερνητῆρι πατὴρ ἐπετέλλετο μύθῳ·
στῆτε, καὶ ἴομεν ἔνθεν.

ΚΕΦ. Ο.

Ἐγὼ παλιναυξέϊ κόσμῳ 1
ζωῆς ἄμπελός εἰμι, πατὴρ δ' ἐμός ἐστιν ἀλωεύς.
Κλῆμα δὲ καλλιπέτηλον ὃ μὴ μάθε βότρυν ἀέξειν, 2
τοῦτο διατμήσει, τὸ δὲ ποικίλον οἴνοπι καρπῷ,
γειοπόνος βιότοιο πατὴρ ἐμὸς οἶδε καθαίρειν
ἀρτιφύτοις πετάλοις, ἵνα μείζονα καρπὸν ἀέξῃ.

εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. 30. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31. ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, [καὶ] καθὼς ἐντολὴν ἔδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

1. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα

Vs. 119. θέσπισσα dedi pro vulg. θέσπισα. — παράγγελμα A.

15, 4. διατμήσει A. οἴνωπι A. — Vs. 5. ἐστὲ καὶ αὐτοί. coni. Gerhard. L. A. p. 225.

νῦν καθαροὶ διὰ μῦθον ὃν ἔννεπον ἐστὲ, καὶ αὐτοὶ 3 4
μίμνετε συμπεφυῶτες ἐμῷ παλιναυξέϊ θάμνῳ,
μίμνετε συμπεφυῶτες ἐμοὶ, βλαστήματα κόσμου.
ἡμερίδων ὡς κλῆμα δυνήσεται οὔποτε τίκτειν,
εἰ μὴ ἐν ἀμπελόεντι φυτῷ δενδρούμενον εἴη,
βοτρυόεν μίμημα πολυπτόρθοιο κορύμβου,
εἰ μὴ συμπεφυῶτες ἐμοὶ μίμνητε καὶ αὐτοὶ,
ὑμέας οὐ σθένος ἐστὶ θεουδέα καρπὸν ἀέξειν.
Ἄμπελος αὐδήεσσα πέλω, καὶ ὁμόζυγες ὑμεῖς 5
κλήματα φωνήεντα, σοφῷ βεβριθότα καρπῷ·
πᾶς βροτὸς ἐμπεδόμητις ὁμόπλοκος εἰς ἐμὲ μίμνων,
οὗτος ἀναλδαίνει θεοπειθέα μείζονι μέτρῳ
καρπὸν ἀεὶ θαλέθοντα, καὶ οὐ μινύθουσαν ὀπώ-
ρην.
Εἰ δέ τις ἡμετέροισιν ἐν ἄρνεσι μηκέτι μίμνων, 6
ἀμπελόεν μίμημα χυτῇ χθονὶ βάλλεται ἔξω,
ἡμερίδων ὡς κλῆμα· καὶ ἐκταδὸν ὑψόθι γαίης
κείμενος, ἀζαλέῳ ξηραίνεται ἶσα κορύμβῳ·
καί μιν ἀναλλέξαντες ἔσω βάλλουσι καμίνου

καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4. μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα, ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6. ἐὰν μή τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγου-

---

Vs. 7. punctum post *αὐτοί* coni. N. q. v. — Vs. 19. *ἀειθαλέθοντα* A. — Vs. 20. *ἐν ἄρνεσι* A. Cholin. 1588. St. S. *ἐν ἔρνεσι* Juv. B. N. Heden. — Sylburgio participium *μίμνων* pro *μίμνει* positum esse videtur. N. coniecit *μίμνει*.

αἰθέριοι δρηστῆρες· ὁ δὲ φλογέῳ πυρὸς ἀτμῷ
καίεται, ἀμπελόεντας ἐμοὺς ὅρπηκας ἐάσας.
Εἰ δ' ἐν ἐμοὶ μίμνητε, καὶ ἡμετέρης ῥόος αὐδῆς 7
ὑμέας ἀρδεύων ὑποκάρδιος ἔμπεδος εἴη,
ὅσσα λαβεῖν ἐθέλητε, καὶ αἰτίζητε τοκῆα,
ὑμῖν εἰν ἑνὶ πάντα τελείεται. Ἀμφὶ δὲ τούτῳ, 8
ἡμέτερος γενέτης ὑψίζυγον ἔλλαχε τιμὴν,
ὑμεῖς ὄφρα φέρητε θεοῦ ζωαρκέϊ μύθῳ
πίστιος ἔμφρονα καρπόν· ἐμοὶ δ' ἔσσεσθε μαθηταὶ
ἤθεσιν ἀτρέπτοισιν ἀληθέες. Ὑψινεφὴς δὲ 9
ὥς με πατὴρ ἐφίλησεν ἀλωφήτῳ τινὶ θεσμῷ,
ὑμέας ὣς ἀγάπαζον. Ἐμῷ δ' ἐπιμίμνετε φίλτρῳ, 10
αἴ κεν ἀκοιμήτοισιν ἐμὸς νόος οὔατα δύνων,
ὑμετέραις πραπίδεσσιν ἀεὶ φρουρούμενος εἴη,
δεσμὸν ἐμῆς φιλότητος ὑπὸ φρένας αἰὲν ἀέξων,
ὥς κεν ἐγὼ γενετῆρος ἀμεμφέα θεσμὰ φυλάσσων,
πατρῴης ἀγάπης ἀπονεύμενος εἰςέτι μίμνω.
Ὑμῖν δ' ἔμπεδα ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύω, 11

σιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἂν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γένησθε ἐμοὶ μαθηταί. 9. καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατὴρ κἀγὼ ὑμᾶς ἠγάπησα· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρὸς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11. ταῦτα

Vs. 27. *μίμνοιτε* Juv. B. coni. S. *μίμνητε* A. N. S. — Vs. 36. punctum post *φίλτρῳ* N. — Vs. 37. *νόος* A. Sec. Brub. Bog. S. *νόμος* Juv. B. Heden. St. N. — Vs. 39. *ἀέξει* coni. N. q. v. — Vs. 41. v. N. p. 174. — Vs. 42. *φίλα φρ.* A. cett. cf. Homer. Od. 1, 307. *φιλοφρονέων* B.

ὑμείων ἵνα χάρμα πέλοι, καὶ πᾶσιν ἐν ὑμῖν
χάρμα πολυσφρήγιστον ἐμὸν τετελεσμένον εἴη.
Ἀπλανέος σοφὸς οὗτος ἐμὸς ὅρος ἐστὶν ἐφετμῆς, 12
ἀλλήλους ἵνα πάντες ἀεὶ φιλέοιτε καὶ ὑμεῖς.
Δεσμὸν ἐς ἀλλήλους φιλίης ἀλύτοιο φυλάσσειν, 13
ὑμέας ὡς ἀγάπαζον· ἐγὼ δ' ἄρα μείζονα ταύτης
τοσσατίης ἀγάπης ἑτέρην οὐκ οἶδα νοῆσαι,
λύτρον ἑῶν ἑτάρων ζωάγριον ὄφρα τις αὐτὴν
ψυχὴν πασιμέλουσαν ἀλεξήτειραν ὀπάσσῃ.
Ὑμεῖς εἰν ἑνὶ πάντες ἐμοὶ φίλοι, αἴ κεν ἐφετμὰς 14
ἡμετέρας τελέσητε βιαρκέας, ἃς ἐπιτέλλω.
Ὑμέας οὐκέτι πάντας ἐμοὺς θεράποντας ἐνίψω. 15
δοῦλος ἀνὴρ οὐκ οἶδε τί κοίρανος ἔργον ὑφαίνει,
δοῦλος ἀνὴρ οὐκ οἶδεν· ἐμοὺς δ' ὀνόμαινον ἑταίρους
ὑμέας. ὅσσα γὰρ αὐτὸς ἐπουρανίης ἀπὸ φωνῆς
ἔκλυον ἡμετέροιο φιλοστόργοιο τοκῆος,
ὑμῖν πᾶσιν ἔφηνα· καὶ οὐ βροτέῃ με μενοινῇ 16

λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14. ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15. οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς,

---

Vs. 45. *ἐμῆς* Hermann. Orph. p. 818. N. q. v. — Vs. 46. 47. 48. v. N. p. 176. — Vs. 48. *ὣς* A. B. St. S. *ὥς* N. q. v. — Vs. 50. *λύτρων* A. — Vs. 56. *ὀνόμηνον* A. cett. *ὀνόμηνον* St. *ὀνόμαινον* Juv. B. N. cf. 1, 31. 17, 11. Sylb. ad h. l.

ὑμεῖς ἐξελέγεσθε· διακρίνων δὲ μαθητὰς
ὑμέας ἐκ πολέων νοερῇ φρενὶ πάντας ἐδέγμην,
πιστοτέρους, καὶ ἔθηκα συνήλυδας, ὄφρα μολόντες
καρπὸν ἀεξήσητε, καὶ ὑμείων σπόρος εἴη
κάρπιμος εἰς αἰῶνα. καὶ ἱκεσίῳ τινὶ μύθῳ
ὅττι κεν αἰτίζητε παρ' ὑψίστου βασιλῆος
οὔνομα κικλήσκοντες ἐμὸν, ξύμπαντα τελέσσω.
Ταῦτα θεοπροπέων ἐπιτέλλομαι ἔμφρονι μύθῳ, 17
δεσμὸν ἐς ἀλλήλους φιλίης ἀλύτοιο φυλάσσειν.
Ὑμέας εἰ στυγέει σφαλερῇ φρενὶ κόσμος ἀγήνωρ, 18
τοῦτο χαμαιγενέων γινώσκετε μάρτυρες ἔργων,
ὑμείων ὅτι μᾶλλον ἐπεσβολίῃσιν ἐλέγχων,
πρῶτον ἐμὲ στυγέεσκε· καὶ ἐγχθονίων τύπον ἀν-
δρῶν 19
ἦθος ἀλιτροβίοιο βιοπλανὲς εἴχετε κόσμου,
ὑμέας ὡς ἰδίους ἑταρίζετο κόσμος ἀλήτης·
ἀλλ' ἐπεὶ ἀμπλακίην βροτέης οὐκ ἴστε γενέθλης,
καὶ σκολιὰς κόσμοιο μεληδόνας, ἀφραδέος δὲ
ὑμέας ἐκ κόσμοιο νοήμονας αὐτὸς ἐδέγμην,
ὡς νόθον ἀνδρομέης οὐ γνήσιον αἷμα γενέθλης,
ὑμέας ἔστυγε κόσμος. Ἐν ἀτρέπτῳ δὲ μενοινῇ, 20

καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 18. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. 19. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ο κόσμος. 20. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον

Vs. 66. cf. 14, 54. — Vs. 72. καὶ εἰ χθονίων A.

ἡμετέρου μέμνησθε σαόφρονος εἰσέτι μύθου,
[εἰς ἓν ἀγειρομένοις τὸν πρωὴν ἔννεπον ὑμῖν,]
δοῦλος ἀνὴρ οὐκ ἔστιν ἑοῦ βασιλῆος ἀρείων·
οὐδέ τινος πέμψαντος ἀπόστολος ἔπλετο μείζων·
εἰ βροτέη με δίωκεν ἀπειλήτειρα γενέθλη,
ἐξελάσει μετόπισθε καὶ ὑμέας. εἰ δὲ καὶ αὐτὸν
μῦθον ἐμῶν πραπίδων φρουρούμενον ἔνδοθι κεύθει,
καὶ λόγον ὑμείων κραδίης ἔντοσθε φυλάξει.
Ταῦτα δὲ πιστὸν ἐμεῖο δι' οὔνομα φῶτες ἀλιτροὶ 21
ζηλομανεῖς τελέσουσιν ἐς ὑμέας· ἀμφοτέρους γὰρ
οὔτ' ἐμὲ γινώσκουσι, καὶ οὐ πέμψαντα τοκῆα.
Εἰ μὴ πατρὸς ἵκανον ἐγὼ ζωαρκέϊ πομπῇ, 22
πᾶσι θεουδείης ὁδὸν ἔννεπον, οὐκ ἂν ἐκεῖνοι
εἶχον ἀλιτροσύνην νεμεσήμονα· νῦν δὲ μαθόντες
οὐ πρόφασιν μεθέπουσιν ἐλεύθερον ἄφρονος ἄτης.
[Ὅστις ἀπεχθαίρει με καὶ ἡμέτερον γενετῆρα 23
οὗτος ἀτασθάλλων, ἀλιτήμονος ἔμπλεος ἀρῆς,
μισεῖ παμμεδέοντα θεὸν, τεχνήμονα κόσμου.]

ὑμῖν, Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. 22. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23. ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.

Vs. 80. abest a Pal. A. cf. Gerhard. L. A. p. 203. legitur ap. B. S. sed ab hoc iam uncis inclusus. — Vs. 84. διώξεν B. δίωκεν B. v. l. A. cett. — Vs. 85. δὲ abest A. habet Pal. N. Hadr. Jun. εἴτε καὶ Bog. Juv. B. St. εἴ τε vulg. v. S. — Vs. 86. ἐμῶν A. Sec. Brub. Bog. St. S. ἐμὸν Juv. B. N. — Vs. 95. 96. 97. absunt a Pal. A. leguntur ap. B. S. ab hoc tamen iam uncis inclusi.

Εἰ μὴ ἐγὼ κάμον ἔργα, τὰ μὴ μάθεν ἄλλος ἀνύσσαι, 24
αὐτῶν δερκομένων ὅτε μάρτυρες ἦσαν ὀπωπαί,
οὐκ ἂν ἀτασθαλίης ποινήτορας εἶχον ἀμοιβάς.
νῦν δὲ καὶ εἰςορόωσι, καὶ ἀμφοτέρους ἐνὶ θεσμῷ
αὐτὸν ἐμὲ στυγέουσι, καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα.
Ἀλλὰ νόμου γραφικοῖο τόπερ φάτο θέσκελος ὀμφὴ 25
ἀνέρος εὐφόρμιγγος ὅπως τετελεσμένον εἴη,
προικὸς ἐμὲ στυγέεσκον. Ἐπὴν δ' ἐπιδήμιον ἔλθῃ 26
πνεῦμα θεοῦ νοεροῖο διορνύμενον γενετῆρος,
πνεῦμα τόπερ παρὰ πατρὸς ἐς ὑμέας αὐτὸς ἰάλλω,
πολλά με κηρύξειε παρ' ἀνδράσι· πολλὰ καὶ ὑμεῖς 27
ἀμφ' ἐμέθεν φθέγγεσθε δαήμονι μάρτυρι μύθῳ·
καὶ γὰρ ἐμοὶ παρεόντες, ὁμόφρονες ἐστὲ μαθηταί,
ἐξ ἀρχῆς γεγαῶτες ὅλων θηήτορες ἔργων·

ΚΕΦ. Π.

Ὑμῖν δ' ἔμπεδα ταῦτα προθεσπίζων ἀγορεύω, 1
μὴ θρασὺς οἶστρος ἄπιστος ἐς ὑμετέραν φρένα βαίνῃ.
ὑμέας ἐξελάσουσι θεοκλήτοιο μελάθρου· 2

---

24. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. 26. ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. 27. καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

1. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2. ἀ-

Vs. 108. 109. v. S.

ἀλλὰ ταχὺς χρόνος οὗτος ὅτε φρεσὶ πᾶς βροτὸς ἀνὴρ
ὑμέας ὃς κτείνειεν ἀλοιητῆρι σιδήρῳ,
δουλοσύνην ἔλποιτο θεῷ φιλέοντι τελέσσαι,
ἄνδρα θυηπολέων βοέης μίμημα γενέθλης,
ἰσάζων θυέεσσι βοῶν φθισήνορα λοιβήν.
Καὶ τὰ μὲν οἰστρηθέντες ἀμερσινόῳ τινὶ λύσσῃ, 3
δυςσεβέες τελέσουσιν ἐς ὑμέας· οὐδὲ γὰρ αὐτοὶ
υἱέα γινώσκουσι καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα.
Ἀλλὰ τὰ μὲν ξύμπαντα προέννεπον, ὄφρα κεν αὐτῶν 4
ὄψιμος ἀγχιτέλεστος ὅτε χρόνος ὥριος ἔλθῃ,
ἡμετέρων μνήσησθε προάγγελα θέσφατα μύθων.
ταῦτα δὲ μυθοτόκου κραδίης κεκαλυμμένα σιγῇ
ἐξ ἀρχῆς νοέων οὐκ ἔννεπον εἰςέτι μίμνων
ὑμείων ὁμόφοιτος ἐπὶ χθονί. Νῦν δὲ τοκῆι 5
ἵξομαι ὀψικέλευθος ἐς αἰθέρα, γαῖαν ἐάσας·
οὐδέ τις ὑμείων με παρεδρήσσων ἐρεείνει,
κοίρανε, πῇ σπεύδεις; τίνα μοι, τίνα χῶρον ἱκάνεις;
Ἀλλ' ὑμῖν ὅτι ταῦτα διήιον, ἠνίδε πολλὴ 6

ποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην· 5. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με Ποῦ ὑπάγεις; 6. ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλή-

---

16, 4. ἔσται pro οὗτος B. sed v. 118. — Vs. 6. φιλέωντι A. — Vs. 19. παρεδρήσσων A. rell. παρεδρεύων Juv. B. με omisit Juv. — Vs. 21. δηΐον A.

ὑμετέρην ἔπλησεν ὅλην φρένα πενθὰς ἀνίη.
Ἀτρεκίην δ' ἀγόρευον ἀμεμφέα· τηλεφανῆ δὲ 7
ὑμῖν λώϊόν ἐστιν ἐς οὐρανὸν ὄφρα περήσω.
εἰ μὴ γὰρ παλίνορσος ἐς αἰθέρα νόστιμος ἔλθω,
πνεῦμα θεοῦ ζώοντος ἐς ὑμέας οὔποτε βαίνει.
ἢν δὲ μόλω, μετὰ γαῖαν ἀπ' αἰθέρος αὐτὸς ἰάλλω.
Ἐλθὸν δ' ἐνθάδε κεῖνο, ἀπειθέα κόσμον ἐλέγξει, 8
εἵνεκα δυςσεβίης ἀλιτήμονος. ἀλλα καὶ αὐτῆς
ἀμφὶ δικαιοσύνης καὶ κρίσιος. Ἀμπλακίης μὲν, 9
ὅττι κεν εἰς ἐμὲ πάντες ἀπειθέες· εὐσεβέος δὲ 10
ἀμφὶ δικαιοσύνης, ὅτι νόστιμός εἰμι τοκῆι,
οὐδέ με θηήσεσθε συνέστιον εἰςέτι φωτῶν.
Εἵνεκα δὲ κρίσιος ποινήτορος, εἵνεκα κόσμου 11
κέκριται ἀενάοιο πολύτροπος ἀρχὸς ἀγήνωρ.
Πολλὰ δ' ἔχων ἐνέπειν, ἀναδύομαι. οὐ γὰρ ἀκούειν 12
πλείονος ἄρτι δύνασθε. Παράκλητος δ' ὅταν ἔλθῃ, 13

ρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. 9. περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10. περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11. περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12. ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13. ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος,

---

Vs. 24. *λωϊόν ἐστὶ* Pal. — Vs. 25. *νόστιμον* Pal. — Vs. 27. *αἰθέρας* A. — Vs. 28. *ἐλθὼν* A. *ἐλθὼν ἐνθάδε κεῖνος* Gerhard. L. A. p. 204. — Vs. 30. cf. 5, 116. — Vs. 32. *νόστιμός εἰμι* A. rell. *νόστιμος εἰμι* coni. N. q. v. — Vs. 34. *εἵνεκα* A. cett. Sylburgio positum videtur pro *οὔνεκα*, quod habent B. N. — Vs. 36. *ἔχω ἐννέπειν* A.

πάντα κυβερνήσειεν· ἀληθείῃ δ' ἐνὶ πάσῃ
ὑμείων ὀχετηγὸς ἐς ἀτραπὸν ἡγεμονεύσει·
οὐδὲ γὰρ αὐτοκέλευστος, ἀνήκοος οὐδὲν ἐνίψει,
ἀλλ' ὅπερ εἰςαΐει, καὶ φθέγγεται. ἐσσομένων δὲ
ὑμῖν εἰν ἐνὶ πᾶσι προθεσπίζει τέλος ἔργων.
οὗτος ἰὼν παρὰ πατρὸς, ἀνυψώσει με γεραίρων, 14
ὅττι κεν ἡμετέροιο δεδεγμένος ἐκ γενετῆρος
ὑμῖν συμμιγέεσσι προώρια θέσφατα φαίνει,
ὅσσα περ ἔσσεται ὔμμι. Καὶ ἀρχεγόνῳ τινὶ θεσμῷ 15
κλῆρος ἐμὸς πέλε πάντα, πατὴρ ἐμὸς ὅσσα κομίζει·
οὗ χάριν ὔμμιν ἔειπον, ὅτι ζαθέοιο τοκῆος
δέγμενος ἡμετέροιο προαγγέλλει τέλος ἔργων.
Βαιὸς ἔτι χρόνος ἐστὶ λελειμμένος, εὖτέ με κόσμου 16
οὐκέτι θηήσεσθε συνέμπορον· ἀγχιφανὴς δὲ
λείπεται εἰςέτι βαιὸς ἕλιξ χρόνος, εὖτέ με μοῦνοι
ἔμπαλιν ἀθρήσητε, καὶ αἰθερίων ἐπὶ κόλπων
ἵξομαι εἰς γενετῆρα. Καὶ ἐφθέγγοντο μαθηταὶ, 17
μῦθον ὑποκλέπτοντες ἔσω φρενὸς, ἔγγυον αὐδῆς,
γλώσσης ἀγχικέλευθον, ἁμιλλητῆρα σιωπῆς,
τίς τελέθει λόγος οὗτος ὃν ἔννεπεν, ὡς ἔτι βαιὸς,

τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16. μικρόν, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με [, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα]. 17. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρόν, καὶ

Vs. 46. 48. ὔμμι. ὔμμιν A. pro vulg. ὔμ. — Vs. 53. de interpunct. v. N. p. 183.

βαιὸς ἔτι χρόνος ἐστὶ λελειμμένος, εὖτέ με κόσμου
οὐκέτι θηήσεσθε συνέμπορον· ἀγχιφανὴς δὲ
λείπεται εἰσέτι βαιὸς ἕλιξ χρόνος, εὖτέ με μοῦνοι
ἔμπαλιν ἀθρήσητε, καὶ ἵξομαι εἰς γενετῆρα; 18
Ἰησοῦς δ' ἑτάρων δεδαημένος αἰόλον ἦτορ, 19
ὅττι συνεφθέγγοντο, καὶ ἤθελον ἐξερεείνειν,
προφθαδίην ἀγόρευε περισσονόοισι μαθηταῖς·
τίπτε μετ' ἀλλήλων μαστεύετε γείτονι γλώσσῃ,
εἰ μετὰ βαιὸν ἔειπον ἀπὸ βλεφάρων μεταβαίνω·
καὶ πάλιν εἰσέτι βαιὸν ἐσαθρήσητε φανέντα;
Ὅρκιον ἐμπεδόμυθον ἀμὴν, ἀμὴν ἀγορεύω, 20
κλαύσετε, καὶ θρήνους ἐπαείσετε. λυσσαλέος δὲ
κόσμος ἐπ' οὐχ ὁσίοισι χαρήσεται· ἀλλὰ καὶ αὖθις
πένθιμος ὑμετέρης μετανείσσεται οἶστρος ἀνίης,
ὅττι γυνὴ βαρύφορτος ἄχος περὶ θυμὸν ἑλίσσει, 21
ὀξυτέροις βελέεσσιν ἱμασσομένη τοκετοῖο.
ὥρην γὰρ τρομέει βαρυώδινον. ἢν δὲ λοχεύσῃ,
δριμὺ πεπαινομένης ἀποσείεται ἄχθος ἀνίης,
καὶ προτέρης ὀδύνης οὐ μνώεται, ὅττι καὶ ἄλλος

οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; 18. ἔλεγον οὖν Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; 20. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς. ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνη-

---

Vs. 70. fort. αὖτις. cf. 108. — Vs. 74. de βαρυώδινος v. N. p. 184. fort. βαρυώδυνος.

ἀρτιφανὴς βλάστησεν ἀνὴρ παλιναυξέϊ κόσμῳ.
Ἀγχιτόκου μίμημα λεχωίδος, ἄρτι καὶ ὑμεῖς 22
πρῶτα μὲν ἀγρύπνοισιν ἀμύξετε θυμὸν ἀνίαις·
ἀλλά που ἀθρήσω πάλιν ὑμέας· ὑμετέρη δὲ
γηθήσει κραδίη παλινάγρετος· ὑψιφανὲς δὲ
χάρμα παρ' ὑμείων ἀμετάτροπον οὔτις ἀμέρσει
εἰς χρόνον οὐ λήγοντα· καὶ ὡς πάρος ἤματι κείνῳ, 23
οὐδὲν ἔτι προτέρῳ με σοφῷ προςπτύσσεται μύθῳ·
ὅσσα γὰρ αἰτήσητε θεοκλήτῳ τινὶ φωνῇ,
ἔσσεται ἔμπεδα ταῦτα χαριζομένοιο τοκῆος.
Μέχρι δὲ νῦν, οὔπω βιοτήσιον ἔργον ἀνύσσαι 24
πατρόθεν ᾐτήσασθε φίλον γέρας· ἀλλὰ τελέσσαι
ἄρτι πάλιν λίσσεσθε, καὶ ὑμέας ὁππόσα θέλγει,
πάντα παρ' ὑφιμέδοντος ἐμοῦ δέξεσθε τοκῆος.
[χάρμα ὅπως γλυκὺ ὑμέτερον τετελεσμένον εἴη.]
Νῦν σκολιοῖς ἐπέεσσι παραβλήδην ἀγορεύω· 25
ἤδη δ' ἀγχιτέλεστος ἐλεύσεται ἔνθεος ὥρη,

μονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22. καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἕξετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς ἀρεῖ ἀφ' ὑμῶν, 23. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [ὅτι] ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. 24. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 25. ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· [ἀλλ'] ἔρχεται ὥρα

Vs. 78. *ἀρτιτόκου* m. B. punctum post *λεχωίδος* B. — Vs. 81. *ὀψιφανὲς* B. *ὑψιφανὲς* B. v. l. A. rell. — Vs. 84. *προτέρω* A. N. *προτέρῳ* Juv. B. S. *προςπτύσσετε* A. B. v. l. Pal. *προςπτύξετε* B. N. S. — Vs. 91 abest a Pal. a legitur ap. B. S. ab hoc tamen uncis inclusus. cf. evang. Joann. 24. paraphr. 15, 43. Gerhard. L. A. p. 204.

ἀμφαδίην ὅτε πάντα θεοῦ παρὰ πατρὸς ἀκούσας
ἵξομαι ἀγγέλλων ἑτερότροπα λευκάδι φωνῇ
μύθων ὀρθὰ κέλευθα, καὶ οὐκέτι δόχμιον ὀμφήν.
Καὶ θεὸν αἰτήσητε πολύλλιτον ἤματι κείνῳ 26
εὐχωλαῖς ὁσίοισι· καὶ οὐκέτι τοῦτον ἐνίψω
ὡς πάρος ἠθάδα μῦθον, ἐμὸν ζώοντα τοκῆα
εἵνεκεν ὑμείων μειλίξομαι. Ὑψιμέδων γὰρ 27
ἀντίτυπον πόθον ἁγνὸν ἐμοῖς φίλτροισι φυλάσσων
ὑμέας αὐτοκέλευστος ἐμὸς γενέτης ἀγαπάζει,
ὅττι θεοῦ λόγον υἷα σοφῷ καὶ ὁμόφρονι δεσμῷ
Θέσκελον εἰς ἐμὲ φίλτρον ἐπιστώσασθε καὶ ὑμεῖς
ἤθεσιν ἀπλανέεσσιν· ἐπεφράσσασθε δὲ μύθῳ,
ὅττι φερεζώοιο θεοῦ παρὰ πατρὸς ἱκάνω.
Ἦλθον ἐγὼ παρὰ πατρὸς, ἐφωμίλησα δὲ κόσμῳ, 28
καὶ πάλιν ἀμπλακίης ἐγκύμονα κόσμον ἐάσω,
καὶ ταχὺς ἵξομαι αὖθις ἐμῷ πέμψαντι τοκῆι.
Καί οἱ πάντα μαθόντες ἐπεφθέγξαντο μαθηταὶ, 29
ἀμφαδὰ νῦν λαλέεις. οὐ φθέγγεαι ὄργια μύθων
λοξὰ παρατροπέων, ἑτέρης ἐπιδευέα φωνῆς.

ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27. αὐτὸς γὰρ ο πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ θεοῦ ἐξῆλθον. 28. ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29. *Λέγουσιν* [αὐτῷ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

Vs. 105. *θυμῷ* coni. N. cf. 17, 18. — Vs. 108. fort. *αὖτις* cf. 70. — Vs. 111. *καλέεις* A. B. v. l. Sec. Brub. Bog. Juv. *λαλέεις* B. N. S. (hic fortasse ex Pal.).

Νῦν ἄρα, νῦν ἐδάημεν ὅτι βροτέης ἀπὸ φωνῆς 30
οὐ χατέεις, ἵνα τίς σε παραφθάσσας ἐρεείνῃ.
οὗ χάριν ἀσφαλέως γινώσκομεν ὅττι σὺ κόσμῳ
Χριστὸς ἐπουρανίοιο θεοῦ γόνος αὐτὸς ἱκάνεις.
Ἰησοῦς δ' ἀπάμειπτο προθεσπίζων τέλος ἔργων, 31
ἄρτι μεταστρεφθέντες ἐμῷ πιστεύετε μύθῳ;
ἐγγύθι δὲ χρόνος οὗτος, ὅτε σκίδνασθε φυγόντες 32
εἰς ἑὸν οἶκον ἕκαστος, ἀπόσσυτος ἄλλος ἀπ' ἄλλου,
μοῦνον ἐμὲ προλιπόντες· ἐγὼ δ' ὅτε λαὸς ἱκάνει
δήιος, οὐ μόνος εἰμὶ, καὶ εἰ φεύγουσι μαθηταί·
ἀλλὰ μένων μετ' ἐμεῖο πατὴρ ἐμὸς οὔποτε λήγει.
Ἀλλὰ τάδε ξύμπαντα διήιον, ὄφρα κεν αἰεὶ 33
εἰρήνην ἀτίνακτον ἐμοὶ σπεύσητε φυλάσσειν
εἰς χρόνον οὐ λήγοντα. πολυφλοίσβῳ δ' ἐνὶ κόσμῳ
θλιβόμενοι τρύχεσθε μεληδόσιν. ἀλλὰ καμόντες,
θαρσαλέοι γίνεσθε, βροτῶν ὅτι μείζονα ῥέξω.
κόσμον ἐγὼ νίκησα.

---

30. *νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.* 31. *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἄρτι πιστεύετε·* 32. *ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.* 33. *ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.*

Vs. 114. *ὁ χατέεις* A. *σε* abest A. — Vs. 123. *λείπει* Pal. superscr. *λήγει.* — Vs. 124. *δήϊον* A. — Vs. 128. *γίνεσθε* A. S. *γίγν.* Juv. B. N. — Ambiguum est sitne *ῥέξω* an *ῥέζω* in Pal.

ΚΕΦ. Ρ.

Καὶ αὐτίκα τοῦτο βοήσας, 1
εἰς πόλον ὄμμα τίταινεν, ἑῷ δ' ἰάχησε τοκῆι,
υἷα πάλιν κύδαινε τεὸν πάτερ, [ὄφρα γεραίρῃ
οὐράνιόν σε τοκῆα τεὸν τέκος] ὡς πόρες αὐτῷ 2
σαρκὸς ὅλης βροτέης πρυμνήσιον ἡνιοχεύειν·
βούλομαι εἰν ἑνὶ πάντας, ὅσοις πάρος ὤπασας αὐτός,
ζωὴν θεσπεσίην αἰώνιον ἀμφιπολεύειν,
ὄφρα σε γινώσκωσι θεὸν μόνον ἐλπίδα κόσμου, 3
καὶ τεὸν ὃν προέηκας ἐπὶ χθόνα Χριστὸν Ἰησοῦν.
Αὐτὸς ἐγώ σε γέραιρον ἐπὶ χθονὸς ἔργον ἀνύσσας 4
νεύμασιν ὑμετέροισι, τό μοι πόρες ὄφρα τελέσσω.
Καὶ σύ με νῦν κύδαινε τεῇ, πάτερ, ἠθάδι τιμῇ, 5
ἣν παρὰ σοὶ πάρος εἶχον, ὅτε ζαθέῳ σέο μύθῳ
οὔπω κτιζομένοιο θεμείλια πήγνυτο κόσμου.
Οὔνομα σὸν κήρυξα παρ' ἀνδράσιν, οὓς ἀπὸ κόσμου 6
υἱέϊ σῷ παρέδωκας ἀφεγγέος ὄμματι κόσμου·

---

1. *Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱός σου δοξάσῃ σέ, 2. καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. 3. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν χριστόν. 4. ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· 5. καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6. ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα*

17, 3. τεόνπερ ὡς π. A. ὄφρα — τέκος absunt a Pal. A. et spuria sunt. — Vs. 5. ἡνιοχεύεις B. v. l. — Vs. 10. γέραιρον, cf. 1, 31. 15, 56.

ὑμέτεροι γεγάασι, σὺ δὲ σφέας ἡνιοχεύεις·
δῶκας ἐμοὶ, καὶ πιστὸν ἐν ἀτρέπτῳ τινὶ θεσμῷ
μῦθον σεῖο φύλαξαν. Ἐπεφράσσαντο δὲ μύθῳ, 7
ἐκ σέθεν ὡς πέλε πάντα τά μοι πόρες· ὅττιπερ αὐτοῖς 8
μύθους σοὺς παρέδωκα βιαρκέας. ἀσπάσιοι δὲ
σὸν λόγον ἰθυντῆρι νόῳ δέξαντο καὶ αὐτοὶ,
καὶ μάθον ὡς παρὰ σεῖο προήλυθον, ὑμέτερον δὲ
μῦθον ἀσυλήτοισιν ἐπιστώσαντο μενοιναῖς,
ὅττι σύ με προέηκας ἐπὶ χθόνα. Νῦν χάριν αὐτῶν 9
ἀπλανέων, οὐ παντὸς ἀλήμονος εἵνεκα κόσμου,
ὦ πάτερ, αἰτίζων σε διείρομαι· ἀμφὶ δὲ τούτων
οὓς πόρες υἱέϊ σεῖο, τεοὶ πέλον· ἀμφότερον δὲ, 10
ὅσσα φέρεις, ἐμὰ πάντα· καὶ ἔμπαλιν ὅσσα κομίζω,
πάντα σέθεν γεγάασιν· ἐγὼ δ' ἐνὶ τοῖσιν ἑταίροις
σύνδρομον εἰς χθόνα πᾶσαν ἔχω παλιναυξέα τιμήν.
Κόσμῳ δ' οἱ μὲν ἔασιν, ἐγὼ δ' ἄρα γαῖαν ἐάσας 11
πρὸς σὲ, πάτερ, παλίνορσος ἐλεύσομαι· ἀλλὰ μαθητὰς

τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστίν, 8. ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον [, καὶ ἔγνωσαν] ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 9. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10. καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ,

---

Vs. 17. ἡνιοχεύεις et colon post ἡν. A. Sec. Brub. Bog. St. S. ἡνιοχεύειν sine interpunctione B. N. cf. 34. — Vs. 19. θυμῷ B. v. l. et sic coni. N. cf. 16, 104.

ἡμετέρους σὺ φύλαξον ὁμόφρονας ἔκτοθεν αὐτῆς
δαίμονος ἀντιπάλοιο προασπιστῆρος ἱμάσθλης.
ἁγνὲ πάτερ, σὺ φύλαξον ὁμόφρονας ἔκτοθεν αὐτῆς,
πάντες ἓν ὄφρα πέλοιεν ὁμόζυγες, οἷά περ ἡμεῖς.
Ἀγχιφανὴς ὅτε τοῖσιν ὁμίλεον ἔνδοθι κόσμου, 12
αὐτὸς ὅλους ἐφύλασσον ἀπήμονας· οὐδέ τις αὐτῶν
[οὓς πόρες υἱέϊ σοῦ, βροτέης σωτῆρι γενέθλης,]
ὤλετο δυςσεβίης σφαλερῷ δεδονημένος οἴστρῳ,
εἰ μὴ δαιμονίου φθισήνορος υἱὸς ὀλέθρου,
ὄφρα νόμου γραφικοῖο λόγος τετελεσμένος εἴη.
Νῦν δὲ, πάτερ, μετὰ γαῖαν ὑπότροπος εἰς σὲ περήσω. 13
καὶ τάδε σοὶ ξύμπαντα διήιον, ὄφρα κεν αἰεὶ
ξυνὸν χάρμα φέροιεν ἐμοῖς τετελεσμένον ἔργοις.
Καί σφισι θεῖον ὄπασσα τεὸν λόγον· ἀλλὰ μεγαίρων 14
αὐτοὺς ἔστυγε κόσμος, ὅτι ζαθέου γενετῆρος
γνήσιοι αἰθέρος εἰσὶ, νόθοι κόσμοιο πολῖται,

καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρός σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. 12. *ὅτε ἤμην μετ᾽ αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι [, καὶ] ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.* 13. *νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.* 14. *ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι*

Vs. 37. Pal. distinguit post *ὁμόζυγες* **non ante, ut vulgo. cf. 64. — Vs. 40 abest a Pal. A. legitur ap. B. S. ab hoc tamen uncis inclusus.**

ὡς καὶ ἐγὼ κόσμοιο πέλω ξένος· οὐ βροτέης γὰρ
εἰμὶ τελεσσιγάμοιο γονῆς χθονός· οὔ τινι μύθῳ 15
ὦ πάτερ, αἰτίζω σε μετάτροπον ἐσμὸν ἑταίρων,
ὄφρα μεταστήσειας ἀτέρμονος ἔκτοθι κόσμου,
ἀλλ' ἵνα μιν βλεφάροισιν ἀκοιμήτοισι φυλάξῃς
δαίμονος ἀρχεκάκοιο δυςαντήτων ἀπὸ θεσμῶν.
Σοῖς ζαθέοις ἐπέεσσιν ἐμοὺς ἁγίαζε μαθητάς, 17
πάντας ἀληθείης νοεραῖς ἀκτῖσι καθαίρων.
Ἀτρεκίη σέο μῦθος· ὁμοζυγέων δ' ὑπὲρ αὐτῶν 19
αὐτὸν ἐμὲ πρώτιστον ἐμῶν ἑτάρων ἁγιάζω,
ὄφρα κε φαιδρύνοιντο τεῷ ζωαρκέϊ μύθῳ,
καὶ καθαροὶ τελέθοιεν ἀληθείης ἁγιασμῷ,
πνευματικῷ πυρὶ γυῖα λελουμένοι. Οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν 20
μούνων ὑμετέρην δέχομαι χάριν, ἀμφὶ δὲ πάντων,
ὅσσοι λύσσαν ἄπιστον ἀποῤῥίψαντες ἀήταις,
ὀρθὴν πίστιν ἔχοιεν ἐμῶν διὰ μῦθον ἑταίρων,
πάντες ἓν ὄφρα πέλοιεν ὁμόζυγες οἷά περ ἡμεῖς, 21
ὡς ἐν ἐμοὶ τελέθεις, καὶ ἐγώ, πάτερ, ἐν σοὶ ὑπάρχω,

οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον· 19. καὶ ὑπὲρ αὐτῶν [ἐγὼ] ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20. οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21. ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν [ἓν]

Vs. 55. δεσμῶν coni. N. dubitanter. — Vs. 65. ἔχοιεν Pal. A. B. v. l. ἔχουσιν B. St. S. — Vs. 66. cf. 36.

σύζυγες ἀλλήλοισιν ἀρηρότες, ὄφρα καὶ αὐτοὶ
ἡμῖν πάντες ἔωσιν ὁμόζυγες ἐκγεγαῶτες,
κόσμος ἵνα γνοίη πολυμήχανος, ὅττι με κόσμῳ
ἀνδρομέης προέηκας ὅλης λυτῆρα γενέθλης.
καί σφισι κῦδός ὅπασσα, τό μοι πόρες, ὥς κεν ἐν ἡμῖν 22
πάντες ὁμοζυγέες τετελεσμένοι ὦσι, καὶ αὐτοὶ
σύζυγες ἓν μόνον ἐσμὲν ἐν ἀλλήλοισιν ἐόντες,
ἡμῖν ὄφρα γένοιντο συνήλυδες ἐκγεγαῶτες·
ὄφρα σὺ μὲν τελέθοις ἐν ἐμοί, πάτερ, ὄφρα καὶ αὐτὸς 23
ξυνὸς ὅλοις ἑτάροισιν ἐγὼ πεφορημένος εἴην·
κόσμος ἵνα γνοίη βαρυκάρδιος ἴδμονι μύθῳ,
ὅττι σύ με προέηκας ἀρηγόνα μάρτυρι κόσμῳ,
ἀνδρομέου βιότοιο λυτήριον· ὅττι καὶ αὐτοὺς
ὡς τεὸν υἷα φίλησας, ἐμοὺς ἑτάρους ἀγαπάζων.
Βούλομαι οὓς παρέδωκας ἐμοί, πάτερ, ὄφρα καὶ αὐτοὶ 24
ἧχι πέλω μίμνωσιν, ἵνα βροτέησιν ὀπωπαῖς
πάντες ἐσαθρήσωσιν ἐμὴν ὑψίθρονον ἀρχήν,

ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 22. κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν, 23. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24. πατήρ, οὓς ἔδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν,

---

Vs. 71. *λυτήρ* ? — Vs. 74. *ἐν* abest A. — Vs. 81. *ἀγαπάζεις* coni. N. — Vs. 82. *οὓς πόρες ἐμοὶ* A. Pal. cf. 21, 140. unde S. coniecit *οὓς πόρες αὐτὸς ἐμοί.* — *οὓς παρέδωκας ἐμοὶ* B. Heden. St. N. S.

[ἣν πόρες αὐτὸς ἐμοὶ, ὅτι με, πάτερ, ἀμφαγάπαζες
πρὶν ζοφεροῦ κόσμου βαθύκολπα θέμεθλα γενέσθαι.]
Ἀνδρομέοιο δίκαιε πάτερ, βιότοιο σαωτήρ, 25
οὔ σε πάτερ μάθε κόσμος· ἐγὼ δέ σε σύμφυτος ἔγνων.
καί σε σοφὸς χορὸς οὗτος ἐμῶν δεδάηκεν ἑταίρων
ἤθεσιν εὐσεβέεσσιν, ὅτι σφίσιν ὄργια μύθων 26
ὑμετέρων ἀνέφηνα· καὶ ἔμπαλιν εἰσέτι δείξω,
ὄφρα σε γινώσκωσι πολὺ πλέον· ὡς κεν ἐν αὐτοῖς
δεσμὸς ἐμῆς ἀγάπης, καὶ ἐγὼ πεφορημένος εἴην.

ΚΕΦ. Σ.

Ὣς φάμενος τάδε πάντα, διέστιχεν ἔμφρονι ταρσῷ 1
πέζαν ἐς ἀντιπέραιαν. ἐϋπρέμνων ὅθι κέδρων
οἴδματι λυσσήεντι κυλίνδεται ὄμβρος ἀλήτης
οἰδαίνων θρασὺ χεῦμα χαραδραίου ποταμοῖο·
ἀγχιφανὴς ὅθι κῆπος εὔχλοος, ὃν παραμείβων
κοίρανος, ἔνθον ἵκανεν, ἐθήμονος οἷά τε βαίνων

ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου, 25. πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω· ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας, 26. καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

1. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ Κεδρών, ὅπου ἦν κῆπος,

---

Vs. 85. 86. absunt a Pal. A. leguntur ap. B. S. ab hoc tamen uncis inclusi.

φυταλιὴν εὔοδμον ἀειθαλέος παραδείσου.
Καὶ θρασὺς ᾔδεε κεῖνο φυτήκομον ἄλλος Ἰούδας, 2
Χριστὸς ὅτι σκιόεσσαν ἐρημάδα πέζαν ὁδεύων,
πολλάκι χῶρον ἐκεῖνον ἐςήλυθε· κεῖθι καὶ αὐτῶν
σύννομος ἀγρομένων ηὐλίζετο λαὸς ἑταίρων.
Καὶ στρατὸν ἀσπιστῆρα δεδεγμένος ἀρχιερήων, 3
Καὶ πολὺν οἰστρήεντα παρ᾽ ἀρχεκάκων Φαρισαίων
σύνδρομον ἄλλον ἔχων κορυνηφόρον ἑσμὸν ὁδίτην,
ἤλυθεν ἀλλοπρόςαλλος ἐς ἠθάδα κῆπον Ἰούδας,
τεύχεα καὶ λαμπτῆρας ἔχων· καὶ ὁμόστολος ἀνὴρ
χερσὶ πολυσπερέεσσι μετάρσιος ἄλλος ἐπ᾽ ἄλλῳ
λύχνων ἐνδομύχων ἀνεμοσκεπὲς ἄλσος ἀείρων,
ἄλσος ὅπερ δονάκεσσιν ἀμοιβαίοισι συνάπτων
πυκνὰ μεριζομένοισι γέρων κυκλώσατο τέκτων
ἀστερόεν μίμημα καὶ εἴκελον ὀξέϊ κόσμῳ·
μεσσοφανὴς ὅθι λύχνος ὁμοζυγέος διὰ κόλπου
ὀξὺ φάος πολυωπὸν ὑπὸ σκέπας ἔκτοθι πέμπων,
ἀκροφανές σε λάγιζε πολυσχιδὲς ἀλλόμενον φῶς.
Ἰησοῦς δ᾽ ἀδίδακτος ἰδὼν μέλλουσαν ἀνάγκην, 4
ἄτρομος, αὐτοκέλευστος ἀνέδραμε κῆπον ἐάσας·
καὶ στρατιὴν ἐρέεινε σακέσπαλον ὀξέϊ μύθῳ,

εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2. *ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.* 3. *ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.* 4. *Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα*

18, 8. *ἄλσος* coni. N. Hadr. Jun. *τοῦτο φ. ἄλλος* N. sed improbat. cf. p. 194. — Vs. 11. fort. *αὐλίζετο.* — Vs. 19. *ἀμοιβαίοις* A. — Vs. 20. *τέκνων* A. — Vs. 23. *ὑποσκέπας* A.

ποῖον ἀνιχνεύοντες ἱκάνετε φῶτα πιέζειν;
Ἰησοῦν δ' ἀπάμειπτο σιδηροφόρων στρατὸς ἀνδρῶν, 5
Ναζαρὲθ ναέτην διζήμεθα πάντες Ἰησοῦν.
καὶ θρασὺς ἀντιβίοισι παρίστατο πομπὸς Ἰούδας,
ὅς μιν ἀφαυροτάτοιο μινυνθαδίου χάριν ἔργου
υἷα θεοῦ παρέδωκεν ἀτέρμονος ἐλπίδα κόσμου,
υἷα θεοῦ παρέδωκε. Καὶ ὡς ἐφθέγξατο λαῷ 6
ἀβροχίτων, ἀσίδηρος ἄναξ ῥηξήνορι φωνῇ,
πάντες ἐπ' ἀλλήλοισι μαχήμονες ἀσπιδιῶται
αὐτόματοι πίπτοντες, ἐπεστόρνυντο κονίῃ
πρηνέες, οἰστρηθέντες ἀτευχέϊ λαίλαπι φωνῆς.
Ἰησοῦς δ' ἐρέεινε τὸ δεύτερον ἔμφρονι μύθῳ, 7
ποῖον ὁμηγυρέες μαστεύετε φῶτα πιέζειν;
δυςμενέες δ' ἰάχησαν ἀμοιβαίῳ τινὶ μύθῳ,
Ναζαρὲθ ναέτην διζήμεθα Χριστὸν Ἰησοῦν.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευεν ἀδειμάντῳ τινὶ φωνῇ, 8
Ναζαρὲθ ναέτης τελέθω Γαλιλαῖος Ἰησοῦς·
Ἰησοῦς Γαλιλαῖος ἐγὼ πέλον. εἰ δ' ἐμὲ μοῦνον
ἤλθετε μαστεύοντες, ὑπότροπον οἴκαδε βαίνειν
τοῦτον ἐμῶν ἄψαυστον ἐάσατε λαὸν ἑταίρων,
ὄφρα κεν ἀστυφέλικτον ἔπος τετελεσμένον εἴη, 9

ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν, καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζητεῖτε; 5. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6. ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. 7. πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9. ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν

Vs. 40. cf. 20, 90. N. p. 196. fort. *ὁμηγερέες.* Alteram formam habet Pindarus. — Vs. 45. fort. *εἰ δέ με μ.*

11*

Χριστὸς ὅπερ πάρος εἶπεν ἑῷ ζώοντι τοκῆι, 10
τούτων οὐδὲν ὄλωλα τά μοι πόρες. ἀγχιφανὴς δὲ
Σίμων ἄορ ἔχων, θρασὺς ἔσπασεν· ἄνδρα δὲ νύξας
λάτριν ἀμαιμακέτοιο διάκτορον ἀρχιερῆος,
δεξιὸν οὖας ἔταμνεν ἀοσσητῆρι σιδήρῳ.
καὶ ξίφεϊ πληγέντος ὀπάονος οὔνομα Μάλχου.
Ἰησοῦς δ' ἀνέκοψε φιλήτορι Πέτρον ἰωῇ, 11
λῆγε χόλου, κολεῷ τε τίθει ξίφος· ἡμετέρου δὲ
οὐ πίομαι γενέταο φίλον δέπας ἡδέϊ θυμῷ,
αὐτὸς ὅπερ μοι ὄπασσε; Φύλαξ δ' ἱεροῖο μελάθρου 12
χιλιάδος ζαθέης στρατιῆς πρόμος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
σὺν προμάχῳ δασπλῆτι φερεσσακέων στρατὸς ἀν-
δρῶν
Χριστὸν ἐπισφίγξαντες ἀμεμφέα νηλέϊ δεσμῷ,
ἑσπερίην ἀβόητον ἐποιήσαντο πορείην,
ἄννα Χριστὸν ἄγοντες ἐς οἰκίον ἀρχιερῆος.
Καϊάφα γὰρ ἔην ἑκυρὸς θρασὺς, ὅς πέλε κείνου 13
ἀρχιερεὺς λυκάβαντος, ὅς Ἑβραίῳ ποτὲ λαῷ 14

εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; 12. Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ ὁ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν 13. καὶ ἤγαγον [αὐτὸν] πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. 14. ἦν δὲ

Vs. 49. ἐὼν A. — Vs. 50. ὄλωλα A. N. S. rell. ὄλωλε Pal. Juv. B. — Vs. 53. cf. 124. — Vs. 56. De ellipsi praepositionis ἐν v. S.

ζῆλον ἔχων Χριστοῖο, θεημάχον ἴαχε φωνὴν,
καλὸν ὑπὲρ λαοῖο θανεῖν ἕνα, μὴ φθόνος ἕρπων,
Ἑβραίων ὅλον ἔθνος ἑνὸς χάριν ἀνδρὸς ὀλέσσῃ.
Ἰησοῦν δὲ φέροντες ἐπέῤῥεον ἀσπιδιῶται. 15
καί οἱ ὀπισθοκέλευθος ὁμάρτεε τηλόθι Σίμων,
καὶ νέος ἄλλος ἑταῖρος, ὃς ἰχθυβόλου παρὰ τέχνης
γνωτὸς ἐὼν ἐρίδηλος ἐθήμονος ἀρχιερῆος,
Χριστῷ σύνδρομος ἦλθεν ἔσω θεοδέγμονος αὐλῆς.
Καὶ βραδὺς αὐτόθι Πέτρος ἐλείπετο νόσφι θυράων. 16
Χριστοῦ δ' ἄλλος ἑταῖρος ὑπωρόφιον γόνυ πάλλων,
ἄνθορεν ἐκ μεγάροιο, καὶ ἀμφιπόλῳ πυλαωρῷ
εἶπε, καὶ ἤγαγε Πέτρον ἔσω πολυχανδέος αὐλῆς,
χειρὸς ἔχων. Καὶ δμωὶς ἐπεςβόλος ὄμματι λοξῷ 17
δερκομένη πυλαωρὸς, ἀνίαχε γείτονι Πέτρῳ
τοῖον ἔπος, μὴ καὶ σὺ πέλει Χριστοῖο μαθητής;
Σίμων δ' ἀντιάχησε φόβου σημάντορι φωνῇ,
ὦ γύναι, οὐ Χριστοῖο συνέμπορός εἰμι μαθητής.
Συμμιγέες δ' ἵσταντο διάκτοροι ἀρχιερῆος, 18
θῆτες ὁμοῦ καὶ δμῶες· ἐθερμαίνοντο δὲ κύκλῳ

Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16. ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17. λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος Οὐκ εἰμί. 18. εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ

Vs. 69. ἐπέῤῥεον Sec. ἐθάῤῥεον Hadr. Jun. — Vs. 72. γνωστὸς B. v. l. γνωτὸς A. rell. — Vs. 76. cf. 20, 18.

ἀνθρακιὴν στορέσαντες. ὑπὸ σπινθῆρι δὲ λεπτῷ
πυρσὸν ἄναπτον ἔχουσα μαραίνετο φειδομένη φλόξ.
νὺξ γὰρ ἔην σκοτίη, δυςπέμφελος· ἑσπέριοι δὲ
γαῖαν ἐπιψύχοντες ἀνεῤῥίπιζον ἀῆται.
δμῶες ὅθεν θάλποντο φίλῳ πυρί. καὶ μέσος αὐτῶν
ἄψοφος ἵστατο Πέτρος ἔχων ἄγνωστον ὀπωπήν.
Ἰησοῦν δ' ἐρέεινε θυηπόλος ὀξέϊ μύθῳ 19
Ἄννας εὐρυγένειος, ἐθήμονι χειρὸς ἐρωῇ
ἄπλοκον ἀμφαφόων κεχαλασμένον ἄκρον ὑπήνης,
ἀμφὶ σοφῶν ἑτάρων, οὓς κοίρανος εἶχε μαθητὰς,
καὶ διδαχῆς ὁσίης. Βριαρῷ δ' ἀντίαχε μύθῳ 20
Ἰησοῦς ἀδόνητος· ἐγὼ φιλοπευθέϊ κόσμῳ
ἀμφαδίην ὀάριζον ἐν εὐαγέεσσι μελάθροις,
αὐταῖς ἐν τριόδοισι, θεοκλήτῳ τ' ἐνὶ νηῷ,
ἧχι πολυσπερέων αὐλίζεται ἔθνεα λαῶν,
οὐδὲν ὑποκρύφιον λαλέων ληίστορι μύθῳ
δειμαλέῳ· τί με ταῦτα διείρεαι; Ἠνίδε κύκλῳ 21
οὗτοι πάντες ἔασιν ἐμῆς ἐπιμάρτυρες αὐδῆς·
πάντες ἐμῶν δεδάασι νοήματα ποικίλα μύθων,
ὅσσα παρ' Ἑβραίοις ἐφάμην θεοπειθέϊ λαῷ.

ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. 19. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20. ἀπεκρίθη [αὐτῷ] ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21. τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22. ταῦτα δὲ

Vs. 86. ἄκαπνον Pal. — Vs. 92. Καϊάφας ἀθέμιστος coni. N. q. v. cf. 11, 199. — Vs. 94. εἶλε Hegend.

Ταῦτα δέ οἱ λαλέοντι διάκτορος ἄγριος ἀνὴρ 22
τολμηρῇ παλάμῃ ζαθέην ἐπάταξε παρειήν.
[τῇ δ', ἐνέπων, μεγάλον σὺ ἀμείβεαι ἀρχιερῆα;]
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε τανύτριχα λάτριν ἐλέγχων, 23
εἰ θρασὺς ὡμίλησα κακῶς ἀεσίφρονι μύθῳ,
μάρτυρος ἔσσο κακοῖο τεῇ νεμεσήμονι φωνῇ·
εἰ δὲ καλῶς κατέλεξα, τί με πληγῇσι δαμάζεις;
Ἄννας μὲν φονίης πεφυλαγμένον ἐς λίνον ἄγρης 24
χεῖρας ὀπισθοτόνῳ πεπεδηκότα δίζυγι δεσμῷ
Ἰησοῦν προέηκεν ἑῷ λυσσώδεϊ γαμβρῷ
ἀρχιερεύς, ἑτάρῳ πεφορημένον ἀρχιερῆι.
Σίμων δ' ἐσχαρεῶνι παριστάμενος καὶ ἀλύων, 25
ψυχρὸν ἐπ' ἀνθρακόεντι δέμας θερμαίνετο πυρσῷ,
θαλπόμενον δ' ἐρέεινον ὀπάονες ἀρχιερῆος
ἀλλοφανῆ Σίμωνα νεήλυδα, μὴ σὺ καὶ αὐτὸς
ἐξ ἑτάρων Χριστοῖο πέλες; καὶ ἀμοιβάδι φωνῇ
δμώων πευθομένων ἠρνήσατο Πέτρος ἀκούων,
οὐ Χριστοῦ γενόμην ἐνέπων ψευδήμονι μύθῳ.
Καὶ θεράπων ἱερῆος ἀμείβετο Πέτρον ἐλέγχων, 26
νυκτιπόλου θεράποντος ὁμόγνιος, οὔ ποτε Σίμων

αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπὼν Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24. Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25. Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί. 26. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως,

---

Vs. 107. abest a Pal. A. legitur ap. B. (sed *τῇ τ' ἐν.*) S. ab hoc tamen uncis inclusus. — Vs. 109. *ἀεσσίφρονι* A. — Vs. 110. *ἔσο* A. — Vs. 112. *Ἄννας οὖν φ.* coni. N.

δεξιὸν οὖας ἔταμνε παρήορον ἄορι νύξας,
οὐ σὺ πέλεις Χριστοῖο διάκτορος; οὔ σε μετ' αὐτοῦ
εἶδον δενδρώεντος ὁμέστιον ἔνδοθι κήπου;
Καὶ τριτάτῃ παλίνορσος ἐθήμονι Πέτρος ἰωῇ 27
Ἰησοῦν ἀπέειπε, καὶ ἔκραγεν εὐθὺς ἀλέκτωρ.
Καϊάφα δὲ μέλαθρα κατήγορος ἐσμὸς ἐάσας, 28
εἰς δόμον αὐχήεντος ἐκώμασεν ἡγεμονῆος,
Ἰησοῦν ἐθέλοντα φερέσβιον εἰς μόρον ἕλκων.
[τῆμος δ' ἀμβροσίης νυκτὸς σκοτόεσσαν ὁμίχλην
φέγγος ἀπειρέσιον κέδασε ῥοδοπήχυος ἠοῦς.]
οὐδὲ μὲν ἔνδον ἔβαινε πολυφλοίσβοιο μελάθρου
ποσσὶ φυλασσομένοισιν, ὅπως μὴ γυῖα μιήνῃ,
πάσχα φαγεῖν ἐθέλων καθαρῷ χροΐ. τηλόθι δ' ἔστη
νήπιος, ἀγνώσσων ὅτι τηλίκον ἐς φόνον ἕρπων,
ἁγνὸν ἀλεξικάκων ἐφυλάσσετο δῶμα θεμίστων.
Καὶ Πιλάτος ταχυεργὸς ἑῆς ἐξήλασεν αὐλῆς· 29
νηοπόλους δ' ἐρέεινεν ὀφειλομένῳ τινὶ θεσμῷ,
μῦθον ἀπαιτίζων φονίης ἐπιμάρτυρα φωνῆς,
ποῖον ἔπος φθέγγεσθε κατήγορον ἀνέρι τούτῳ;

συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27. πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28. Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ. καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν Τίνα

Vs. 125. cf. 53. — Vs. 127. εἶδον ἐγὼ δ. Pal. A. Sec. Brub. Bog. N. q. v. p. 202. cf. S. εἶδον ἐγὼ δρυόεντος Wernick. Tryph. p. 313. cf. Dionys. 5, 59. 44, 11. 48, 548. ἐγὼ omittunt Juv. St. S. — Vs. 133. 34. spurii ap. B. S. (inclusi) absunt ab A. an etiam a Pal. tacet S. — Vs. 139. ἐβιάζετο coni. S. q. v.

τίς πρόφασις θανάτοιο; τί τηλίκον ἤλιτεν ἀνήρ;
ποῖον ἔπος φθέγγεσθε κατήγορον ἀνδρὸς ὀλέθρου;
Καὶ φθονεροῖς στομάτεσσιν ἀνίαχον ἀρχιερῆες, 30
εἰ μὴ ἔην τελέσας ἄφατον κακὸν, οὐκ ἂν ἀνάγκῃ
εἵλκομεν εἰς σὲ φέροντες ἀναίτιον ἄνδρα δαμάσσαι,
χειρὶ τεῇ παραδόντες. Ὁ δὲ, φθόνον ὀξὺ νοήσας, 31
Χριστὸν ἀνακρίνειν ἀπεσείσατο μάρτυρι μύθῳ·
ὑμεῖς τοῦτον ἕλεσθε· θεμιστοπόλοιο δὲ βίβλου
κρίνατε πατρῴοισι νόμοις καὶ ἐθήμονι ποινῇ·
καὶ θρασὺς ἑσμὸς ἔειπε, κατακτείνειν τινὰ φωτῶν
ἡμῖν οὐ θέμις ἐστίν. Ὅπως ἔπος ἔμπεδον εἴη 32
Χριστὸς ὅπερ κατέλεξε, προθεσπίζων τίνι πότμῳ
μέλλε θανεῖν. Πιλάτος δὲ δολοπλόκον ἑσμὸν ἐάσας 33
ἀγχίθυρον, παλίνορσος ἐδύσατο θέσμιον αὐλήν·
Ἰησοῦν δ᾽ ἐκάλεσσε, καὶ εἴρετο μάρτυρι φωνῇ,
αὐτὸς Ἰουδαίων βασιλεὺς πέλες; Εἰρομένῳ δὲ 34
εἴκελος ἀγνώσσοντι θεηγόρος εἶπεν Ἰησοῦς,
εἴρετο γινώσκων ζαθέῃ φρενὶ, τοῦτο πιφαύσκεις
αὐτόματος, σκηπτοῦχον Ἰουδαίων με καλέσσας,

κατηγορίαν φέρετε [κατὰ] τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31. εἶπεν [οὖν] αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32. ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33. Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι

Vs. 148. *δαμάσαι* A. B. — **Vs. 149.** *φθόνου* Pal. superscr. vulg.

ἠέ σοι ἄλλος ἔειπε; Καὶ ἴαχεν ὄρχαμος ἀνήρ, 35
μὴ γὰρ Ἰουδαῖος κἀγὼ πέλον; ὑμέτερον δὲ
ἔθνος, ἵνα κρίνω σε, καὶ ἀνέρες ἀρχιερῆες
αὐτοὶ ἐμοὶ παρέδωκαν ἀναιδέες· εἰπὲ καὶ αὐτός,
ἔργον ποῖον ἔρεξας. Ἄναξ δ' ἀντίαχε μύθῳ, 36
οὐ χθονίη τελέθει τις ἐμὴ βασιλήιος αὐλή·
οὐ πέλον ἐκ κόσμου μινυώριος. ἡμετέρη γὰρ
εἰ πέλε κοιρανίη γαιήιος, εἰ πέλε κόσμου,
καί κεν ἐμοὶ δρηστῆρες ἐνόπλιον εἶχον ἀγῶνα,
ὄφρα μὴ Ἑβραίοις μεταχείριος ἔκδοτος εἴην·
νῦν δέ μοι οὐκ ἐντεῦθεν ἔην βασιλήιος ἀρχή.
Καὶ Πιλάτος πάλιν εἶπεν ἀμοιβαίῃ τινὶ φωνῇ, 37
ἦ ῥά νυ κοίρανός ἐσσι; καὶ ἀντιάχησεν Ἰησοῦς,
καὶ γενόμην εἰς τοῦτο καὶ ἤλυθον, ὄφρα κεν αἰεὶ
μάρτυς ἐτητυμίης πανθελγέος ἀνδράσιν εἴην·
καὶ πᾶς ὃς προβέβουλεν ἀληθείης ζυγὸν ἕλκειν,

σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35. ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος Μή τι ἐγὼ Ἰουδαῖος εἰμί; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε, ἐμοί. τί ἐποίησας; 36. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. [ἐγὼ] εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς

Vs. 164. *Ἰουδαῖος ἐγὼ* Pal. A. *Ἰ. καὶ ἐγὼ* B. N. cf. 14, 101. *Ἰ. κἀγὼ* Juv. Heden. St. *Ἰ. κἀγὼ* S. qui etiam *καὶ ἐγὼ* proposuit. — Vs. 166. *ἀναυδέες* Pal. A. sed v. 19. 84. — Vs. 168. *τίς* A. *ἀρχή* coni. N. dubitanter. — Vs. 169. *οὐ πέλον ἐγὼ ἐκ κ.* A. — Vs. 172. *καταχείριος* error. typoth. ed. Lips. 1618. cf. Hermann. opusc. 4. p. 317. — Vs. 175. *ἦ ῥὰ νυ* Pal. cf. 185.

γλώσσης ἡμετέρης ἀψευδέα μῦθον ἀκούει.
Καὶ Πιλάτος θάμβησε, καὶ ἔμπαλιν εἴρετο μύθῳ, 38
ἀτρεκίη τί πέλει; καὶ ἑὸν θρόνον ὀξὺς ἐάσας,
δώματος ἐκτὸς ἔβαινε, καὶ ἔννεπεν ἄφρονι λαῷ,
νηοπόλους δ' ἤλεγξεν· ἐγὼ πολυειδέϊ μύθῳ
κρίνας, αἴτιον οὐδὲν ἐν ἀνέρι τῷδε δοκεύω·
οὐ πρόφασιν μίαν εὗρον ἐπήβολον. Ἀρχέγονον δὲ 39
ὑμῖν πάτριόν ἐστιν ἐτήσιον, ὄφρα κεν ὑμῖν
ἐκ φυλακῆς καλέσας ἕνα δέσμιον ἀνέρα λύσω·
ἦ ῥα νύ μοι βούλεσθε παλίλλυτον ὔμμιν ὀπάσσω
σφιγγόμενον δεσμοῖσιν Ἰουδαίων βασιλῆα;
Ἑβραῖοι δ' ἀλάλαξαν ἀπείρονα σύνθροον ἠχὼ 40
φθεγγόμενοι, μὴ τοῦτον ὃν ἔννεπες, ἀλλὰ Βαρ-
αββᾶν,
ὃς πέλε ληιστὴρ θανατηφόρος.

ΚΕΦ. Τ.

Αἰνομανῆ δὲ 1
ὄρχαμος ἀφραδέων στομάτων ἀλαλητὸν ἀκούων,
ληιστὴν ἀνίμαστον, ἀδέσμιον ὤπασε λαῷ,

ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38. λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος Τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39. ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40. ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

1. Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-

Vs. 183. ἤλεγξεν· ἐγω πολ. Pal. quod explicat S. *Sacerdotesque sic redarguit: Ego, multiformi sermone* cett. ἐγὼ etiam A. B. rell. ἐῷ St. S. — θυμῷ coni. N. — Vs. 188. ὑμῖν A. ἦ ῥά νύ μοι Pal.

καὶ ῥοπάλοις ἀχάρακτον· ἀμοιβαίῃσι δὲ ῥιπαῖς
ῥιγεδανῇ Χριστοῖο δέμας φοίνιξεν ἱμάσθλῃ.
Καὶ στρατὸς ἀντιβίων φιλοκέρτομος εἶχεν Ἰησοῦν· 2
ὀξυτόμου δὲ κόρυμβα περιπλέξαντες ἀκάνθης,
στέμμα νόθον βασιλῆος ἐκυκλώσαντο καρήνῳ·
καί μιν ἀνεχλαίνωσαν ἐπὶ χροῒ πέπλα βαλόντες,
σιδονίης στίλβοντα σοφῷ σπινθῆρι θαλάσσης.
Σύμβολα κοιρανίης καὶ ἐν ἄλγεσιν· ἀμφιπαγῆ δὲ 3
γούνατα δοχμώσαντες ἐπὶ χθονὸς αὐχένι κυρτῷ,
κοίρανον ἠσπάζοντο ἐνὶ ψευδήμονι κλήσει,
ἱκεσίης κήρυκι. καὶ ἤιεν ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ,
χερσὶν ἀμοιβαίῃσι παρηίδος ἄκρον ἀράσσων.
Καὶ Πιλάτος ταχύμητις ἀνέδραμε δώματος ἔξω 4
ποσσὶ παλιννόστοισι, καὶ ἴαχεν ἄφρονι λαῷ,
ἔκτοθεν ἀνέρα τοῦτον ἐς ὑμέας ἄρτι κομίζω·
ὄφρα δὲ γινώσκητε, νεοπλανὲς οὐδὲν ἐν αὐτῷ
εὗρον ἐγὼ πραπίδεσσιν ἀμωμήτοισι δικάζων.
ἀρχάντοις δὲ πόδεσσι διέστιχε νόσφι μελάθρου, 5
καὶ στέφος ὀξυέθειρον ὁμόπλοκον εἶχεν ἀκάνθης,
πορφυρέην τ' ἐσθῆτα διάβροχον αἵματι κόχλου,

γωσεν, 2. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3. καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4. καὶ ἐξῆλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. 5. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς

19, 4. ῥοιπαῖς A. Sec. Brub. Bog. St. ῥιπαῖς Juv. B. N. S. — Vs. 13. ἐν A. cf. Hermann. Orph. p. 819. — Vs. 19. νεοπλανὲς A. B. St. S. νοοπλ. B. v. l. Heden. N. — Vs. 21. διέστειχε A.

καὶ Πιλάτος κατέληξε πάλιν ζηλήμονι λαῷ,
ἠνίδε ποικιλόνωτος ἀναίτιος ἵσταται ἀνήρ.
Καί μιν ἐςαθρήσαντες ἀθέσμιοι ἀρχιερῆες, 6
καὶ βλοσυροὶ δρηστῆρες, ἐπέβρεμον ἄσπετον ἠχώ,
σταυρῷ σύμπλοκος οὗτος ἐπήορος, ὄρθιος ἔστω,
καὶ ποσὶ καὶ παλάμῃσι σιδήρεα κέντρα κομίζων·
καὶ Πιλάτος λαοῖσιν ἐχέφρονα ῥήξατο φωνήν,
ὑμεῖς τετραπόρῳ σφηκώσατε τοῦτον ὀλέθρῳ·
οὐ γὰρ ἐγὼ θανάτου πρόφασιν μίαν εὗρον ἐν αὐτῷ.
Καὶ Πιλάτῳ φθέγξαντο μεμηνότες ἀρχιερῆες, 7
πάτριος Ἑβραίοις φέρεται νόμος, ὅν ποτε βίβλῳ
θεσμοθέται γράψαντο, καὶ οἷά τε θεσμὸς ἀνώγει,
οὗτος ἀνὴρ ὤφειλε θανεῖν ποινήτορι πότμῳ,
εἵνεκα δυςσεβίης, ὅτι θέσκελον αὐτὸς ἑαυτὸν
υἱὸν ἀειζώοιο θεοῦ κίκλησκε τοκῆος.
Καὶ σοφὸς ὡς κλύε τοῦτο δικασπόλος ἔτρεμεν ἀνήρ. 8
Σπερχομένοις δὲ πόδεσσιν ἐδύσατο πάνδοκον αὐλήν·
Ἰησοῦν δ' ἐρέεινε τὸ δεύτερον ἠθάδι μύθῳ, 9
τίς τελέθεις; πόθεν εἶ σύ; κατηπιόων δ' ἐπὶ γαίῃ
κοίρανος ὄμματα πῆξε, καὶ οὐ Πιλάτῳ στόμα λύσας,

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. 6. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ

Vs. 35. οἷα τὲ Pal. — Vs. 40. πανδόχον B. — Vs. 41. ἰθάδι A. Sec. Brub. N. q. v. p. 209. cf. 6, 4. ἠθάδι Bog. Juv. B. St. S.

ἀντίδοτον μύθοισιν ἀμοιβαίην πόρε φωνήν.
Καὶ Πιλάτος βαρύμηνιν ἀπεῤῥοίβδησεν ἰωὴν, 10
οὔ με τεοῖς ἐπέεσσιν ἀμείβεαι; οὐδέ πω ἔγνως
ὅττι κεν εἰς σὲ φέρω δίδυμον κράτος; ἀμφότερον γὰρ
καὶ σταυρῷ δαμάσαιμι, καὶ, ἢν ἐθέλω, σε μεθήσω.
Καί οἱ Χριστὸς ἔλεξεν, ἀγήνορα κόμπον ἐλέγχων, 11
οὐδεμίαν μεθέπεις αὐτάγρετον εἰς ἐμὲ τιμὴν,
εἰ μὴ ἄνωθεν ἔην κεχαρισμένον· οὗ χάριν ἀνὴρ
ὅς με λαβὼν παρέδωκεν, ἁμαρτάδα μείζονα πέσσει·
Ἔνθεν ἐπικρίνων Πιλάτος μενέαινεν ἐᾶσαι 12
Ἰησοῦν ἀδίκαστον ἀνειμένον ἐκτὸς ὀλέθρου.
λαοὶ δ' ἀντιάχησαν ἀσιγήτου κλόνον ἠχοῦς
νηρίθμοις στομάτεσσιν, ἀπήμονα τοῦτον ἐάσας,
Καίσαρος οὐ φίλος ἐσσὶ μονοσκήπτρου βασιλῆος·
πᾶς γὰρ ἑαυτὸν ἄνακτα λέγων ψευδήμονι μύθῳ,
Καίσαρι Τιβερίῳ ψευδώνυμος οὗτος ἐρίζει.
Καὶ Πιλάτος τρομεροῖσιν ἐν οὔασι μῦθον ἀκούων, 13
ἔκτοθεν ὑψορόφων μεγάρων ἐκόμισσεν Ἰησοῦν.

ἔδωκεν αὐτῷ. 10. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11. ἀπεκρίθη [αὐτῷ] Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν. διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12. ἐκ τούτου ὁ Πιλάτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13. ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς

Vs. 49. *κόσμον* **Pal. A. B. v. l.** *κόμπον* **B. N. S. — Vs. 61.** *ἐκόμισεν* **A. B.**

ἀρτιδόμῳ δ' ἐκάθητο λιθοστρώτῳ παρὰ χώρῳ,
οὔνομα τοῦτο φέροντι βοώμενον Ἑλλάδι φωνῇ,
οἷα λίθοις στρωτοῖσι τετυγμένῳ· ἐνδαπίῳ δὲ
Γαβαδὰ παφλάζοντι Σύρῳ κικλήσκετο μύθῳ.
Ἕκτη δ' ἣν ἐνέπουσι προσάββατος ἔπλετο ἠώς· 14
ἦν δὲ τιταινομένη τριτάτη θανατηφόρος ὥρη·
καὶ Πιλάτος ταχυεργὸς ἐπ' εὐλάϊγγι θοώκῳ
Ἑβραίοις ἐβόησεν, ἴδε σχεδὸν ἵσταται ἀνὴρ
κοίρανος ὑμείων, βασιλήιον εἷμα κομίζων.
Λαοὶ δ' ἀντιάχησαν ὁμοφθόγγων ἀπὸ λαιμῶν, 15
τοῦτον ἑλὼν σταύρωσον ἐλεγχίστῳ τινὶ πότμῳ·
ὄρθιος οὗτος ὄλοιτο σιδηροφόρων ἀπὸ γόμφων,
δουρατέου θανάτοιο ταθεὶς τετράζυγι δεσμῷ.
καὶ Πιλάτος πάλιν εἶπεν ὅλῳ θηήτορι λαῷ,
δούρασι γομφοτόμοισιν ἐγὼ γομφωτὸν ἐλάσσας
κοίρανον ὑμείων, ὀλέσω ποινήτορι πότμῳ;
καὶ δολίοις στομάτεσσιν ἀνέκραγον ἀρχιερῆες,
ἄλλον ἔχειν οὐκ ἴδμεν ἀήθεα κοίρανον ἡμεῖς,
κοίρανον αὐτοκέλευστον, ὃν οὐκ ἐστέψατο ῥώμη,
εἰ μὴ Καίσαρα μοῦνον, ἀτέρμονα ποιμένα κόσμου.
Καὶ Πιλάτος λαοῖο βοὴν ἄσβεστον ἀκούων, 16

τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ γαββαθᾶ. 14. ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα. ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15. οἱ δὲ ἐκραύγασαν Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίρασα. 16. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐ-

---

Vs. 64. *τετυμμένῳ* Pal. *ἐν δαπίῳ* A. — Vs. 66. *ἦν* A. St. *ἣν* Bog. Juv. N. S. *προσάβατον* Bog. Juv. B. N. q. v. —*ος* A. St. S. *ἔτρεχεν ἠώς* Hermann. Orph. p. 819. cf. vs. 226. — Vs. 68. *ἀπ'* A. Sec. Brub. Bog. *ἐπ'* Juv. B. N. St. S. — Vs. 76. *ἐλάσσας* St. N. S. *ἐλάσας* A. all.

Χριστὸν ἑκὼν ἀέκων ἀδίκῳ παρέδωκεν ὀλέθρῳ·
καὶ θανάτῳ χαίροντες ἀναιδέες ἀρχιερῆες
Ἰησοῦν ἐδέχοντο θελήμονες· ὠκύμοροι δὲ
ἀθανάτου Χριστοῖο βροτοὶ γεγάασι φονῆες
πάντες ὁμοῦ. Καὶ σταυρὸν ἔχων ἑὸν αὐτὸς Ἰησοῦς, 17
εἰς μόρον ἀπτοίητος ἑκούσιον εἶχε πορείην,
εἰσόκε χῶρον ἵκανε φατιζομένοιο Κρανίου,
Ἀδὰμ πρωτογόνοιο φερώνυμον ἄντυγι κόρσης.
Γολγοθὰ τὸν καλέεσκε Σύρων στόμα· κεῖθι φονῆες 18
εἰς δόρυ τετράπλευρον ἐπήορον ὑψόθι γαίης
ὄρθιον ἐξετάνυσσαν ἐπισφίγξαντες ἀνάγκῃ
πεπταμένας ἑκάτερθε σιδηρείῳ τινὶ δεσμῷ
χεῖρας· ὁμοτρήτῳ δὲ πεπαρμένον ἄζυγι γόμφῳ, 19
διπλόον ἦτορ ἔχοντα μιῇ τετορημένον ὁρμῇ,
ποσσὶν ὁμοπλεκέεσσιν ἀκαμπέα δεσμὸν ὀλέθρου.
κέντροις δ' ἀντιτύποισιν ἐπὶ σταυροῖο δεθέντας
νυκτιλόχους δύο φῶτας, ἐνὶ ξύνωσαν ὀλέθρῳ
γείτονας ἀλλήλοισι, μέσον δ' ἔστησαν Ἰησοῦν.
Καὶ Πιλάτος θηητὸν ἐπέγραφε μάρτυρι γόμφῳ
γράμμα, τόπερ καλέουσι Λατινίδι τίτλον ἰωῇ.
ἦν δὲ σοφῷ καλάμῳ τετυπωμένον, οὗτος Ἰησοῦς,
οὗτος Ἰουδαίων βασιλεὺς Γαλιλαῖος Ἰησοῦς.

τοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17. καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18. ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19. ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20. τοῦτον

Vs. 95. ὁμοτρήτῳ A. rell. ἀμετρήτῳ N.

καὶ πολὺς Ἑβραίων ἐπιδήμιος ἑσμὸς ἀνέγνω 20
τίτλον ἰδὼν, ὅτι χῶρος ἔην λόφος ἄστεϊ γείτων,
ὁππόθι μιν σταυροῖο συνεκλήισσαν ὀχῆι.
ἦν δὲ μιῆς παλάμης νοερῷ κεχαραγμένον ὁλκῷ
Αὐσονίῃ γλώσσῃ τε, Σύρῳ καὶ Ἀχαΐδι φωνῇ.
Καὶ Πιλάτον λιτάνευον ὁμήλυδες ἀρχιερῆες, 21
μὴ γράφε, μὴ γράφε τοῦτον Ἰουδαίων βασιλῆα,
ἀλλ' ὅτι κεῖνος ἔνισπεν ἑῇ ψευδήμονι φωνῇ,
κοίρανος Ἑβραίων τελέθω, σκηπτοῦχος Ἰησοῦς.
Καὶ Πιλάτος φάτο μῦθον, ἀπηνέας ἄνδρας ἐλέγ-
χων, 22
ἔγραφον ἀσφαλέως τόπερ ἔγραφον. Ὑψιφανῇ δὲ 23
Ἰησοῦν ἀτίνακτον ὑποδρηστῆρες ὀλέθρου
ἐκταδὸν ὀρθώσαντες ἐπὶ σταυροῖο δεθέντα,
θεσπεσίην ἐσθῆτα θεηγενέος βασιλῆος
ἱστάμενοι δάσσαντο, καὶ αἰγλήεντα χιτῶνα,
ὅςτις ὅλος καὶ ὕπερθεν ὁμοῦ καὶ ἔνερθε φορῆος

οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί. 21. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων Μὴ γράφε Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22. ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος Ὃ γέγραφα γέγραφα.

23. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρ-

---

Vs. 107. *μοι* A. pro *μιν.* — *συνεκλήισσαν* dedimus pro vulg. —*ήϊσαν*. cf. 214. 20, 85. — Vs. 109. Comma post *Σύρῳ* A. ante *Σύρῳ* Juv. B. N. St. S. — Vs. 112. *ἔλεξεν* Wernick. Tryph. p. 356.

ἄῤῥαφος ἦεν ὑφαντὸς ἀπ' αὐχένος εἰς σφυρὰ λήγων. 24
Ἀλλήλοις δ' ὀάριζον ὁμοφθόγγῳ τινὶ μύθῳ,
οἴνοπα μὴ σχίζοιμεν ἀληθέα τόνδε χιτῶνα,
θέσκελον ἀμφιέποντα τύπον ξένον, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ
δάκτυλα χειρὸς ἀφέντες, ἐκηβόλα σύμβολα νίκης,
λαχμῷ πάντες ἴδοιμεν ἀδηρίτῳ τίνος ἔσται·
ὄφρα κε μῦθος ἐκεῖνος ἐτήτυμος ὄψιμος εἴη,
ὃν κιθάρῃ ψάλλουσα θεηγόρος ἔννεπε μολπή,
ἡμέτεροι δασπλῆτες ἐπ' ἀλλήλοισι φονῆες,
ξυνοὶ ἁμιλλητῆρες ἐμοὺς δάσσαντο χιτῶνας,
καὶ κλήρους ἐβάλοντο φιλοχλαίνῳ τινὶ λαχμῷ,
ἡμετέρης ἐσθῆτος ἕως ἐγένοντο φορῆες.
καὶ τὰ μὲν ἔργα τέλεσσεν ἀθεσμοβίων στρατὸς ἀνδρῶν. 25

Ἐγγύθι δὲ σταυροῖο συνήλυδες ἦσαν ἑταῖροι,
καὶ Μαρίη, Χριστοῖο θεητόκος· οἷς ἅμα κείνη
σύγγονος ἦν Μαρίη καὶ ὁμώνυμος· ἦν δὲ καὶ αὐτὴ
Μαγδαλινὴ Μαρίη φιλοδάκρυος. Ὡς δὲ τεκοῦσαν 26
Χριστὸς ἴδεν θεόπαιδα, καὶ ὃν φιλέεσκε μαθητὴν,
μητέρι μῦθον ἔλεξε, γύναι φιλοπάρθενε μῆτερ,

ῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου· 24. εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25. εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. 26. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ [αὐτοῦ] Γύ-

---

Vs. 125. comma post ἐκηβ. N. — Vs. 136. ἦ A. ἦν B. Juv. N. St. S. — Vs. 139. γύνε A.

ἠνίδε παρθένον υἷα. Καὶ ἔμπαλιν εἶπε μαθητῇ, 27
ἠνίδε παρθενικὴ φιλοπάρθενε σεῖο τεκοῦσα
νόσφι τόκου. κείνης δὲ μετὰ δρόμον εὔποδος ὥρης
παρθένον εὐώδινα συνέστιον ἔσχε μαθητὴς
ἔνδον ἑοῦ μεγάροιο· καὶ ἄσπορος ἔσκε τεκούσης
υἱός, ἀνὴρ ἀλόχευτος, ἀπειρώδινος ἀνάσσης.
Ἰησοῦς δ' ἅμα πάντα παριππεύσαντα νοήσας 28
ὅττι θοῶς τετέλεστο, θοώτερον ἤθελεν εἶναι
τέρματος ἱσταμένοιο τὸ λείψανον· εἶπε δὲ λαῷ,
διψώω. Καὶ ἑτοῖμον ἔην παρὰ γείτονι χώρῳ 29
ὄξεος ἔμπλεον ἄγγος. ἀνὴρ δέ τις ὀξὺς ἀκούσας,
σπόγγον ὑποβρυχίων ἀδύτων βλάστημα θαλάσσης
πλήσας δριμυτάτοιο ποτοῦ καὶ διψάδος ἅλμης,
ἰθυπόρου καλάμου παρὰ νείατον ἄκρον ἐρείσας,
ὤρεγεν ὑσσώπῳ κεκερασμένον ὄξος ὀλέθρου,
ἀντίδοτον βασιλῆι μελισταγέος νιφετοῖο
ἄρτου θεσπεσίοιο δι' ἠέρος ὑψόσε τείνων
ἄκρον ἀειρομένου καλάμου, καὶ σπόγγον ἀλήτην.
Ἀλλ' ὅτε πικρὸν ἔδεκτο ποτὸν καὶ δίψιον ἅλμην, 30
ἀγχιθανὴς τετέλεστο, καὶ ὑστατίῳ φάτο μύθῳ,
καὶ κεφαλὴν ἔκλινε, θελήμονι δ' εἴκαθε πότμῳ.

ναι, ἴδε ὁ υἱός σου. 27. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. 28. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει Διψῶ. 29. σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30. ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

Vs. 140. μαθητὴν A. — Vs. 236. v. S.

Καὶ ζαμενεῖς ἱερῆες, ἐπεὶ περὶ δείελον ὥρην 31
ἔστιχε μηλοφάγοιο προάγγελον ἦμαρ ἑορτῆς,
ἐς δόμον αὐχήεντος ἐπέῤῥεον ἡγεμονῆος.
καὶ Πιλάτον λίσσοντο συνήλυδες ὄφρα κεν αὐτῶν,
Χριστοῦ θεσπεσίοιο, καὶ ὀψιμόρων δύο φωτῶν,
τρισσῶν πουλυόδοντι πόδες τέμνοιντο σιδήρῳ,
μὴ καὶ ἐπὶ σταυροῖο πεπηγότα σώματα μίμνῃ,
ἕβδομον ὁππότε φέγγος ἐλεύσεται. ἦν γὰρ ἐκείνη
πᾶσιν Ἰουδαίοισιν ἀθέσφατος ἔννομος ἠὼς
φέγγεος ἑβδομάτοιο, τόπερ δεδάασι γεραίρειν.
Καὶ στρατὸς ἐγγὺς ἵκανε μιαιφόνος. ὑψιτενῆ δὲ 32
πρώτου μὲν διέτεμνεν ἀλοιητῆρι σιδήρῳ
μειλιχίου πόδα δισσόν. ἐπὶ σταυρῷ δὲ δεθέντος
ἄλλου νυκτιλόχου διδύμους πόδας ἄορι κόψας,
δεύτερον ἐπρήνιξεν ἐπεςβόλον ὀξέϊ πότμῳ.
Ἰησοῦν δ' ὅτε νεκρὸν ἐςέδρακον, οἷα θανόντος 33
οὐ πόδας ἠλοίησαν ὁμόζυγας ἠθάδι χαλκῷ.
Ἀλλὰ θορὼν ἀκίχητος ἀνὴρ ἀνεμώδεϊ λόγχῃ, 34
πλευρὴν πασιμέλουσαν ἀφειδέϊ νύξε μαχαίρῃ·

---

31. *Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν.* 32. *ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ,* 33. *ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη,* 34. *ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν*

Vs. 161. *περιδείελον* A. — Vs. 166. *πολυόδοντι* A. — Vs. 168. *ἐκείνου* St. — Vs. 173. *σταυρῷ δὲ θέντες* A. Sec. Brub. *τεθέντος* Hadr. Jun. *δεθέντος* Bog. Juv. B. St. N. S. cf. 98.

καὶ διδύμαις λιβάδεσσιν ἀπὸ πλευροῖο τυπέντος,
πρῶτα μὲν αἷμα χύθη, μετέπειτα δὲ θέσκελον ὕ-
δωρ.
Ἀνὴρ δ᾿ ὅς τις ὄπωπεν, ἑῷ πιστώσατο μύθῳ 35
μαρτυρίην ἀτίνακτον· ἀριστονόοιο δὲ κείνου
ἴδμεν ὅτι ζαθέη καὶ ἐτήτυμος ἔπλετο φωνή.
Ταῦτα δὲ πάντα πέλεσκεν, ὅπως ἔπος ἔμπεδον εἴη, 36
ὃ ζαθέη φόρμιγγι μελίπνοος ἔννεπε μολπὴ,
χρωτὸς ἀμωμήτοιο προάγγελος, οὐδὲν ἀπ᾿ αὐτοῦ
κεκριμένων μελέων τετριμμένον ὀστέον ἔσται.
Καὶ φέρεται λόγος ἄλλος, ὃν ἔννεπε θέσκελος ἀνήρ, 37
ὄψονται πρὸς ἐκεῖνον ὃν οὔτασαν, ὅςτις ὀπάσσει
ποινὴν ὀψιτέλεστον ἀμοιβάδα κέντορι λόγχῃ.
Καὶ Πιλάτον μετέπειτα λαθὼν ἱκέτευεν Ἰωσήφ, 38
τάρβος Ἰουδαίων πεφυλαγμένος· ὅς ῥα καὶ αὐτὸς
ἀπροϊδὴς Χριστοῖο φιλήκοος ἔσκε μαθητὴς,
ἐκ στόματος ζαθέοιο σοφὸν γάλα πιστὸν ἀμέλγων.
οὗτος ἰὼν ἱκέτευεν, ὑπωρόφιον γόνυ κάμπτων,
ὄρχαμον αἰτίζων νέκυν ἔνθεον. αὐτὰρ ὁ χαίρων,
νεκρὸν ἀειζώοντα θεουδέϊ δῶκε φορῆι·
καὶ ποδὶ σιγαλέῳ νεκυοστόλος ἦλθεν Ἰωσήφ.

λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. 35. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. 36. ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38. Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ

Vs. 186. ζαθέϊ A. — Vs. 198. ἀειζ. A. S. ἀεὶ ζ N. q. v.

ἐγγύθι δὲ σταυροῖο πεπηγμένον ἄκρον ἐρείσας
δίζυγα χαλκὸν ἔλυσεν ἀκαχμένον ὀξέϊ δεσμῷ,
καὶ νέκυν ἑστηῶτα κατήγαγε δείελος ἀνὴρ,
φόρτον ἐλαφρίζων θεοδέγμονι κείμενον ὤμῳ.
Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὃς ἤλυθε νυκτὸς ὁδίτης 39
ἐς μέγαρον Χριστοῖο φυλασσομένῳ ποδὶ βαίνων,
σμύρναν ἄγων θυόεσσαν, ἐρυθραίοιο δὲ κήπου
Ἰνδῴης ἀλόης δονακοτρεφὲς ἔρνος ἀρούρης,
λίτρας τὰς καλέουσι φατιζομένῳ τινὶ μέτρῳ
ἄχρι μιῆς ζαθέης ἑκατοντάδος· ὧν ἅμα καρπῷ 40
λεπταλέαις ὀθόνῃσιν ἐμιτρώσαντο θανόντος
σῶμα πολυπλέκτῳ ἑλίκων εὐώδεϊ δεσμῷ,
ὡς ἔθος Ἑβραίοις ἐπιτύμβια θεσμὰ φυλάσσειν.
Ἦν δέ τις αὐτόθι τύμβος ἀερσιλόφῳ παρὰ χώρῳ, 41
Χριστὸν ὅπῃ σταυροῖο συνεκλήισσαν ὀχῆι
νηλὴς ἐχθρὸς ὅμιλος. ἔην δ' ἐνὶ γείτονι κήπῳ
τύμβος ἀδωμήτοιο βαθυνομένης ἀπὸ πέτρης,
γλυπτὸς ὅλος, νεότευκτος. ἐν εὐλαΐγγι δὲ τύμβῳ
οὔπω νεκρὸς ἔκειτο χυτῆς ψαμάθοιο τυχήσας,
ἀλλὰ τάφου καθαροῖο φυτῶν ἐπικήπιος αὔρη

ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ· 39. ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς

Vs. 201. δεσμὸν — χαλκῷ Pal. cum vulg. ad marg. apposita. — Vs. 206. σμύρνᾰ ? — Vs. 207. ἔρνος A. — Vs. 210. λευγαλέαις Hegend. — Vs. 211. fort. πολυπλέκτων Wernick. Tryph. p. 488. cf. Dionys. 38, 231. — Vs. 214. cf. 107.

χῶρον ἀνεῤῥίπιζεν, ὅπῃ ταλαεργὸς Ἰωσὴφ
Ἰησοῦν ἐκόμισσεν ἑῷ πεφορημένον ὤμῳ,
Καὶ νέκυν οὐ μίμνοντα λιθώδεϊ θῆκε χαμεύνῃ, 42
νεκρὸν ἀειζώοντα, τριήμερον ἔνδοθι τύμβου,
σῆμα παρ' αὐτόῤῥιζον, ἀμάρτυρον ἔργον ὑφαίνων·
ὅττι παρ' Ἑβραίοισι φυλασσομένης δρόμον ὥρης,
γείτονα νύκτα φέρουσα προσάββατος ἔτρεχεν ἠώς·
καὶ πάλιν ἐς δόμον ἦλθε λαθὼν ἀκίχητος Ἰωσήφ.

ΚΕΦ. Υ.

Τῇ δὲ μιῇ φθαμένῃ μετὰ σάββατον ἠριγενείῃ, 1
Μαγδαλινὴ Μαρίη φιλοδάκρυος ἐγγύθι τύμβου
πρώιον ἴχνος ἔκαμπτεν, ὅτε σκιοειδέϊ γαίης
νυκτιφανὴς ἀχάρακτος ἑώιος ἤιεν ἀστήρ.
καὶ λίθον Ἰουδαίοιο μετοχλισθέντα θυρέτρου
ἄπλετον ἐν δαπέδῳ κεκυλισμένον, ἄχθος ἀρούρης,
καὶ τάφον ἔδρακε γυμνὸν, ὅπῃ βαρύφορτος Ἰωσὴφ
Ἰησοῦν ὀλίγῃ ψαμαθώδεϊ θῆκε χαμεύνῃ.
κεῖθι γυνὴ νυχίῃ πόδας εὔνασεν· ἀμφὶ δὲ κόλπῳ
πενθαλέον μύρον εἶχεν· ἐρημαίης δὲ χαμεύνης
ἥψατο, μαστεύουσα νέκυν φύξηλιν ἀλεῖψαι.
Ἀλλά μιν οὐκ ἐκίχησεν ἐπειγομένῳ δὲ πεδίλῳ 2

ἐτέθη· 42. *ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.*

1. *Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.* 2. *τρέχει οὖν καὶ ἔρ-*

Vs. 219. *φοιτῶν* **Heden.**

20, 3. *γαίης* **Pal. A. Sec. Brub. Bog. Juv.** *γαίῃ* **B. N. S. — Vs. 4.** *ἤιεν* **A. — Vs. 5.** *Ἰουδαίοιο* **A. Sec. Brub. Bog.** *οὐδαίοιο* **Juv. B. N. S. — Vs. 10.** *κόλπῳ πενθαλέῳ* **coni. N. dubitanter.**

νόστιμος εἰς δόμον ἦλθε· κατηπιόωντι δὲ Πέτρῳ
ἀγγελίην ἑτέρῳ τε συνενδιάοντι μαθητῇ,
κοίρανος ὃν φιλέεσκε, μιῇ ξυνώσατο φωνῇ
ἀμφὶ τάφου κενεοῖο. Καὶ ὡς ἔχε Πέτρος ἀκούσας, 3
ἔμπνοος οἰστρηθέντι ποδῶν διφήτορι ταρσῷ
ἄνθορεν ἐκ μεγάροιο· καὶ ὡμάρτησε μαθητὴς
ἄλλος ὁμῶς ἐπὶ σῆμα, καὶ εἰς δρόμον ἔτρεχον ἄμφω. 4
Καὶ φθάμενος Σίμωνα ποδήνεμος ἦλθε μαθητής,
Πέτρου σπερχομένοιο θοώτερος. Ἀγχιφανὴς δὲ 5
ἱστάμενος παρέκυψε, καὶ ἔδραμεν ἔνδοθι τύμβου
ἀντωποῖς βλεφάροισι κενήριον ὀξὺ δοκεύων
κεκλιμένας ὀθόνας χιονώδεας ὑψόθι γαίης·
οὐ μὲν ἔσω διέβαινε, καὶ εἰ ταχὺς ἦλθεν ὁδεύων.
Ἑσπόμενος δὲ πόδεσσιν ὀπίστερος ἵκετο Σίμων, 6
καὶ ταχὺς ἔνδον ἵκανεν· ὑπὲρ δαπέδοιο δὲ γυμνοῦ
σύζυγας ἀλλήλοις λινέους ἐνόησε χιτῶνας,
καὶ κεφαλῆς ζωστῆρα παλίλλυτον ἅμματι χαίτης, 7

χεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον· 4. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ. ὁ δὲ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5. καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6. ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7. καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,

---

Vs. 16. *τάφου* Pal. A. Sec. Brub. Bog. *τάφοιο* Juv. B. S. *κενεοῖο* Pal. cf. 19, 219. *κενοῖο* A. Sec. Brub. Bog. Juv. B. S. — Vs. 19. *ὁπῶς* Pal. A. *ὁμῶς* Juv. B. St. cf. N. p. 223. — *εἰς δόμον* Heden. — Vs. 22. *ἔδραμεν* A. S. *ἔδρακεν* Juv. B. N. cf. 25. — Vs. 26. *ἑσπομένοις* coni. N.

σουδάριον τόπερ εἶπε Σύρων ἐπιδήμιος αὐδή,
οὐ ταφίαις ὀθόναις παρακείμενον, ἀμφιλαφῆ δὲ
μουναδὸν αὐτοέλικτον ὁμόπλοκον εἰν ἑνὶ χώρῳ.
Ἦλθε καὶ ὁ πρώτιστος ἰὼν ἐπὶ σῆμα μαθητής, 8
καὶ βραδὺς ἔνδον ἵκανε λιθογλυφέος κενεῶνος·
καὶ λίθον εὐδίνητον ἐοικότα χάσματι τύμβου,
ἀντίτυπον στήριγμα χαραδραίου πυλεῶνος,
καὶ πλοκάμων τελαμῶνα, καὶ εἵματα κείμενα γαίῃ
ἔδρακε, καὶ πίστευεν ὅτι χθονίων ἀπὸ κόλπων
οὐρανίην ἐπὶ πέζαν ὑπηνέμιος νέκυς ἔπτη.
Οὐ γάρ πω δεδάασι δύω Χριστοῖο μαθηταὶ 9
ὅττι ταχὺς μετὰ πότμον ἀνόστιμον οὖδας ἐάσας,
εἰς τρία φάεα μοῦνον ἐγέρσιμον ὕπνον ἰαύων,
νόστιμος ἐκ νεκύων ἀναβήσεται εἰς πόλον ἄστρων,
ἀκλινέος θανάτοιο παλίλλυτα δεσμὰ πατήσας.
Πυκνὰ δὲ θαμβήσαντες ὀπιπευτῆρες ἑταῖροι, 10
ἀσταθέες σφετέροισιν ἐναυλίζοντο μελάθροις,
ἄψοφα καλλείψαντες ἀπενθέος ἄντυγα τύμβου.
Μαγδαλινὴ δ᾽ ἐλέλειπτο γυνὴ παρὰ σήματι μούνη, 11
θερμὸν ἀναβλύζουσα γοήμονος ὄμβρον ὀπωπῆς,
μυρομένη ζώοντα· δι᾽ εὐφαέος δὲ θυρέτρου
ὡς ἔτι δακρυχέεσκε λάλον νέκυν ἐγγὺς ἐόντα,
ἀγγελικὴν ἐνόησε συνωρίδα. τὸν μέν, ἐπ᾽ ἄκρου 12

οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. 8. τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9. οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. 11. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12. καὶ

Vs. 44. παλλίλυτα A.

δεξιὸν ἀντικέλευθον ὑπὲρ Χριστοῖο καρήνου,
μαρμαρυγὴν πέμποντα θεογλήνοιο προςώπου·
τὸν δὲ, ποδῶν παρὰ πέζαν, ὅπη νέκυς ἦεν ἐχέφρων,
χιονέους σπινθῆρας ἀκοντίζοντα χιτῶνος.
Ἀμφότεροι δ᾽ ἐρέεινον ἔσω τύμβοιο γυναῖκα, 13
τίπτε γύναι στενάχεις; Μαρίη δ᾽ ἠμείβετο μύθῳ,
ὡς τινὲς ἅρπαγες ἄνδρες ἐμὸν βασιλῆα λαθόντες
ἐννύχιοι σύλησαν. ἐγὼ δ᾽ οὐκ οἶδα νοῆσαι
ὁππόθι μιν μετέθηκαν. Ὑποστρεφθεῖσα δ᾽ ἐκείνη, 14
Ἰησοῦν ἐνόησεν ὃν ἔστενεν· ἱστάμενον δὲ
εἶδε, καὶ οὐ γίνωσκεν ὅτι ζαθέῳ παρὰ τύμβῳ
Χριστὸς ἔην. Καὶ ξεῖνος ἀνὴρ ἅτε κῆπον ὁδεύων, 15
τίπτε, γύναι, στενάχεις, κινυρὴν ἐρέεινε γυναῖκα,
εἰπὲ, τί μαστεύεις; Μαρίη δ᾽ ἐφθέγξατο φωνὴν
ἐλπομένη κήποιο φυτηκόμον ἄνδρα νοῆσαι,
εἰ σὺ νέκυν ζοφόεντος ἐκούφισας ἔνδοθι τύμβου,
ἔννεπέ που μετέθηκας· ἐγὼ δέ μιν ἔνθεν ἀείρω.
Ἰησοῦς δ᾽ ἀπάμειπτο χέων ἀρίδηλον ἰωήν. 16

θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14. ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μαρία. στραφεῖσα ἐκεί-

---

Vs. 55. ἦν A. — Vs. 66. nulla interrogalio post μαστεύεις A. — Vs. 67. ἐλπ. ποιοφυτηκόμον A. Sec. Brub. ἐλπ. ποιὸν φυτηκ. Hadr. Jun. ἐλπ. κήποιο φ. Bog. Juv. B. N. S. — Vs. 68. ἔνδοθι A. S. ἔκτοθι Juv. B. N.

καὶ Μαριὰμ ἰάχησε· μεταστρεφθεῖσα δ' ἐκείνη,
ῥαββουνὶ, κατέλεξε. Θεὸς δ' ἀνέκοψε γυναῖκα 17
δεξιτερὴν μέλλουσαν ἐς ἄμβροτον εἷμα πελάσσαι.
καί οἱ μῦθον ἔλεξεν, ἐμῶν μὴ ψαῦε χιτώνων·
οὔπω γὰρ μετὰ πότμον ἐμῷ νόστησα τοκῆι·
ἀλλὰ κασιγνήτοισιν ἐμοῖς ἀγόρευε μαθηταῖς,
πρὸς γενέτην ἐμὸν εἶμι, καὶ ὑμέτερον γενετῆρα,
καὶ θεὸν ὑμείων, καὶ ἐμὸν θεὸν αὖτις ἱκάνω.
Καὶ Μαριὰμ πεπότητο, καὶ ἕνδεκα μάρτυρι φωνῇ 18
πᾶσιν ὑπωροφίοισιν ἔπος ξύνωσε μαθηταῖς,
ὅττι μεταχθονίου γυμνούμενα γυῖα χιτῶνος,
Χριστὸν ἴδε στίλβοντα θεοκμήτῳ τινὶ πέπλῳ·
καί οἱ ἔφη τάδε πάντα χέων ἀντώπιον αἴγλην.
Καὶ σκιερὴν ὅτε γαῖαν ὅλην ἐμέλαινεν ὀμίχλη, 19
ἀκλινέες δὲ θύρετρα συνεκλήισσαν ὀχῆες,
ὁππόθι φωλεύοντες ἐναυλίζοντο μαθηταὶ,
ὡς πτερὸν ἠὲ νόημα μετάρσιος εἰς μέσον ἔστη
μιτρωθεὶς ἑτάροισι, καὶ ἔννεπε, σύννομος ὑμῖν
εἰρήνη· καὶ ἄελπτον ἔπος βραχὺ τοῦτο βοήσας, 20

νη λέγει αὐτῷ [Ἑβραϊστὶ] Ῥαββουνί (ὃ λέγεται διδάσκαλε). 17. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα [μου]· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18. ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακεν τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19. Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν. 20. καὶ τοῦτο εἰ-

---

Vs. 71. fort. *Μαρίην* W. ms. cf. S. v. 79. — Vs. 79. fort. *Μαρίη*. — Vs. 85. v. 19, 107. 214.

δεῖξε πόδας καὶ χεῖρας ὁμηγυρέεσσι μαθηταῖς
ἡλοτύπους, πλευρήν τε νεούτατον· ὀψιφανῆ δὲ
κοίρανον ἀθρήσαντες, ἐγήθεον αὖτις ἑταῖροι
καί σφιν ἄναξ ἀγόρευε τὸ δεύτερον ὀξέϊ μύθῳ, 21
εἰρήνη πάλιν ὔμμι· καὶ ὡς τετράζυγι κόσμῳ
πέμψεν ἐμὸς γενέτης με, καὶ ὑμέας αὐτὸς ἰάλλω.
Εἶπε, καὶ ἀμβροσίων στομάτων φύσημα τιταίνων, 22
χεῖλος ἀναπτύξας βιοτήσιον, εἶπε μαθηταῖς·
Ἁγνὸν πνεῦμα δέχεσθε, καὶ ὧν μερόπων ἐνὶ γαίῃ 23
δυςσεβίην ἀφέητε, βιοπλανὲς ἄχθος ἀνάγκης,
ἀμπλακίης ἄμνηστος ἐπουρανίη λύσις ἔσται.
ὧν δὲ πάλιν κρατέοιτε βροτῶν ἀλιτήριον ἄτην,
ἔργα βίου σφαλεροῖο μένει πεπεδημένα δεσμῷ.
Θωμᾶς δ' ἐνδομύχων ἀπελείπετο μοῦνος ἑταίρων, 24
ἀγχιφανὴς ὅτε πᾶσι δι' ἠέρος ἦλθον Ἰησοῦς
κοίρανος ἠνεμόφοιτος, ἀμάρτυρον οἶμον ἀμείβων.
Καί οἱ ὀπιπευτῆρες ἐπεφθέγξαντο μαθηταὶ, 25
κοίρανον ὡς ἐνόησαν· ὁ δὲ θρασὺ χεῖλος ἀνοίξας,
ἔννεπε μῦθον ἄπιστον, ἐπεὶ βραδυδινέϊ μύθῳ

πῶν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. 21. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατὴρ κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν, καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23. ἐάν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἐάν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. 24. Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί Ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ

Vs. 90. cf. 18, 40. fort. *ὁμηγερέεσσι.* — Vs. 99. *δυσσεβίης* Pal. A. Sec. Brub. Bog. sublata distinctione post *ἀφέητε.* v. S. *δυσσεβίην* Juv. B. N. S. — Vs. 108. *βραδυδίνεϊ* A.

μαρτυρίης ἄγναμπτον ἐδίζετο μείζονα πειθώ,
εἰ μὴ χεῖρας ἴδοιμι, βαθυνόμενόν τε σιδήρῳ
πήξω δάκτυλον ἄκρον ἐς ὀξυτόρων τύπον ἥλων,
καὶ παλάμην γλαφυροῖο κατὰ πλευροῖο πελάσσω,
οὔποτε πιστεύσοιμι. Θεοφραδέες δὲ μαθηταὶ 26
ὀγδοάτης μετὰ φέγγος ἐπήλυδος ἠριγενείης,
πάντες ἔσαν στοιχηδὸν ἔσω κρυφίοιο μελάθρου,
φρικτὸν Ἰουδαίων πεφυλαγμένοι ὄγκον ἀπειλῆς·
ἀγρομένοις δ' ἅμα τοῖσι συνέστιος ἕζετο Θωμᾶς,
ὃν Δίδυμον καλέσαντο, διώνυμον ἀπροϊδὴς δὲ
Χριστὸς ἔσω μεγάροιο θορὼν ἀνεμώδεϊ ταρσῷ,
ἄπτερος, ἀγχιθέων ἀνεφαίνετο μέσσος ἑταίρων·
καὶ τριτάτῃ παλίνορσος ἀνίαχεν ἠθάδι φωνῇ,
εἰρήνη πάλιν ὔμμι. καὶ εἰν ἑνὶ πάντας ἐάσας, 27
Θωμᾶν ἀντικέλευθον ἀμείβετο μάρτυρι μύθῳ,
δός μοι δεῦρο πέπον σέο δάκτυλον, ὄφρα πελάσσω
μάρτυρ' ἀναμφήριστον ἐς ὀξυτόρων τύπον ἥλων.
καὶ παλάμας ἑκάτερθεν ἐμὰς ἴδε· δεξιτερὴν δὲ
πλευρῆς χεῖρα τάνυσσον ἐμῆς αὐτάγγελον οὐλῆς,·

εἶπεν αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπε Εἰρήνη ὑμῖν. 27. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά

Vs. 111. cf. 125. — Vs. 112. μετὰ Pal. superscr. vulg. — Vs. 115. κρύφοιο A. Sec. Brub. St. κρυφίοιο Juv. Bog. B. N. S. cf. 21, 3. — Vs. 120. μέσος A. — Vs. 121. τριτάτη A. — Vs. 125. μάρτυν Wernick. ms. Tryph. p. 125. cf. Simon. ep. 17, 4. — Vs. 126. δεξιτερῇ. Pal. A.

καὶ τεὸν ἦθος ἄπιστον ἀναίνεο. πιστότερον δὲ
εἰς ἐμὲ διπλόος ἔσσο, καὶ εἰςορόων, καὶ ἀφάσσων.
Θωμᾶς δ' ὑστερόμητις ἀμοιβάδα ῥήξατο φωνήν, 28
κοίρανος ἡμέτερος, καὶ ἐμὸς θεός. Εἶπε καὶ αὐτὸς 29
Ἰησοῦς Διδύμοιο νόον διχόμητιν ἐλέγχων,
πείθεαι ἀθρήσας με, καὶ ὄμμασι δέξαο πειθώ·
κεῖνοι μᾶλλον ἔασι μακάρτεροι, οἳ μὴ ἰδόντες
μείζονα πίστιν ἔχουσι, καὶ οὐ χατέουσιν ὀπωπῆς.
Ἀλλὰ καὶ θαύματα πολλὰ σοφῶν προπάροιθεν ἑ- 30
ταίρων
Ἰησοῦς ἐτέλεσσε, πολύτροπα σήματα φαίνων.
μάρτυς ἀληθείης, τάπερ ἔγραφε θέσπιδι βίβλῳ,
ὃς τάδε πάντα χάραξε, θελήμονι κάλλιπε σιγῇ.
Ταῦτα δὲ πάντα πέλει τετυπωμένα μάρτυρι δέλτῳ, 31
ὄφρα κε πίστιν ἔχοιτε βιοσσόον, ὅττι τοκῆος
Χριστὸς ἀειζώοιο θεοῦ γόνος ἐστὶν Ἰησοῦς·
ὔμμι δὲ πειθομένοισιν ἐπουρανίης χάριν ἀρχῆς,
ζωῆς θεσπεσίης αἰώνιός ἐστιν ἀμοιβή.

σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. 28. ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. 29. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

30. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν [αἰώνιον] ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Vs. 128. v. S. et N. p. 229. — Vs. 129. ἔσο A. — Vs. 133. Omnes edd. habent interr. notam post πειθοῖ. — Vs. 138. ἄγραφα N. q. v. p. 229. — Vs. 143. χάριν A. N. S. χάρις Juv. B.

Κ Ε Φ. Φ.

Τὸ τρίτον ἄμβροτον εἶδος ἑοῖς ἀνέφηνε μαθηταῖς 1
Χριστὸς ἀσιγήτοιο πέρην Τιβεριάδος ἅλμης.
Οὕτω δ᾽ εἶδος ἔφηνεν. ἔσω κρυφίοιο μελάθρου 2
Πέτρος ἔην ὁ πρόσθε βοώμενος οὔνομα Σίμων,
καὶ σοφὸς Ἀνδρείας, ὁμογάστριος ὃς πέλε Πέτρου,
καὶ τροχαλοὶ δύο παῖδες ἀλιτρεφέος Ζεβεδαίου,
καὶ Θωμᾶς μετὰ τοῖσι Διώνυμος· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς
Ναθαναὴλ, ἕτεροί τε δύω θεοπειθέες ἄνδρες.
Καί σφιν ἀγειρομένοισι λινοπλόκος ἔννεπε Σίμων, 3
ἔρχομαι ἰχθυόεσσαν ἐς ἠθάδα πόντιον ἄγρην,
καί οἱ μῦθον ἔλεξαν ὁμήλυδες ἀσπαλιῆες,
Σύν σοι ἐς ἰχθυόεντα χυτῆς ἁλὸς ἔργα καὶ ἡμεῖς
ἱέμεθα ξύμπαντες ὁμήλυδες. ἐκ δὲ μελάθρου
ἀμφιλαφεῖς ῥώοντο, καὶ ἀγχιπόρου στόμα λίμνης,
νηὸς ἐπεμβαίνοντες, ἐπέπλεον. ἐννύχιον δὲ
οὐδὲν ἀλιτρύτῃσι δυνήσατο χερσὶ πιέζειν
ἐσμὸς ἅπας· καὶ πυκνὰ παλιμπετὲς ἄγνυτο Σίμων,
χερσὶν ἐπ᾽ ἀμφοτέρῃσιν ὑπηνέμιον λίνον ἕλκων.

---

1. Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος, ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. 2. ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. [καὶ] ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

21, 2. fort. *Τιβερηΐδος* cf. 6, 1. 21, 80. — Vs. 3. cf. 20, 115. — Vs. 10. *ἐς* abest A. Sec. Brub. addunt Bog. Juv. B. N. S. *ἄν᾽ ἠθάδα* Hadr. Jun. — Vs. 12. *σὺν σοὶ* Pal. A. — Vs. 16. fort. *ἀλιτρύτοισι*.

Καὶ ῥοδέης ἀκτῖσιν ὅτε ζόφον ἔσχισεν ἠώς, 4
Χριστὸς εὐκροκάλοισι παρ' ἤόσιν ἵστατο πόντου,
Πρώιον ἴχνος ἄγων ἐπιδήμιον ἠθάδι λίμνῃ,
οἷα βορῆς χατέων ἁλιδινέος· οὐδὲ μαθηταὶ
δερκόμενοι γίνωσκον ὅτι σχεδὸν ἦεν Ἰησοῦς.
Ὑγροβίους δ' ἐρέεινεν ἐθήμονας ἰχθυβολῆας, 5
πλωτὰ τελεσσιγόνοιο κομίζετε δεῖπνα θαλάσσης,
παῖδες ἁλὸς δρηστῆρες; ἀμειβόμενοι δὲ μαθηταὶ
οὐδὲν ἔχειν ἀνένευον. Ἄναξ δ' ἠμείβετο μύθῳ, 6
ἰχθυβόλῳ χαλάσαντες ἐκηβόλα δίκτυα πόντῳ
βάλλετε φοιταλέης παρὰ δεξιὰ νηὸς ἑτοίμης·
καὶ λίνα κολπώσαντες ἐς ἀμφίβληστρα πεσόντα,
πόντιον αὐτοκύλιστον ἀνείρυον ἑσμὸν ἀλήτην,
ἰχθύας ἐνδομύχους χαροπῆς βητάρμονας ἅλμης.
οὐκέτι δὲ σθένος εἶχον ὑποβρύχιον λίνον ἕλκειν
πληθύος ἐκ νεπόδων βυθίῳ πολυχανδέϊ φόρτῳ.
Καὶ διερῷ Σίμωνι βυθίου διφήτορι πόντου 7
κοίρανος ὃν φιλέεσκε συνέμπορος εἶπε μαθητής,

---

4. πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5. λέγει οὖν αὐτοῖς [ὁ Ἰησοῦς] Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Οὔ. 6. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ

Vs. 26. interrogationis notam ex Pal. inseruit S. q. v. — Vs. 29. *βάλλετε φ.* Juv. B. S. *γείτονα φ.* Pal. A. Sec. Brub. Bog. N. quod Sylburgio iudice structura ferre nequit, nisi praecedenti versu legas *χαλάσατε.* — Vs. 30. *εἰς* A. — Vs. 31. *ἑσμὸν ἀλήτην* Pal. W. ms. *ἄσπετον ἑσμὸν* vulg. — Vs. 35. *βυθίου* A. Sec. Brub. Bog. Juv. S. *Σίμονι βυθίου* St. Heden. *βύθου* B. *βυθοῦ* N. cf. 4, 67. *χυτοῦ* coni. S. *βυθῷ* W. ms.

αὐτὸς ἄναξ πέλεν οὗτος· ὁ δὲ σχεδὸν ἐγγὺς ὀρούσας,
εἵματι δαιδαλέῳ λαγόνας μιτρώσατο Σίμων,
καὶ λινέῳ πεπύκαστο πολυτρήτῳ χρόα πέπλῳ,
πόντιον ἀμφίβλημα περὶ γλουτοῖσιν ἑλίξας,
δέρμα, τόπερ διδύμων κεχαλασμένον ἐς πτύχα μηρῶν,
ἰχθυβόλοι φορέουσιν ἀθηήτου σκέπας αἰδοῦς,
γυμνὸν γὰρ δέμας εἶχεν ἐς ἠόνα δίκτυον ἕλκων·
καὶ ταχὺς εἰς ῥόον ἅλτο, καὶ ἠθάδα πόντον ἀμείβων,
χεῖρας ἐρετμώσας, κεφαλὴν εἰς ὕψος ἀείρων,
ποσσὶν ἀμοιβαίοισιν ὀπίστερον ὤθεεν ὕδωρ·
ἀκτῆς δ' ἐγγὺς ἵκανε θεηδόχον ἠόνα βαίνων,
᾿Ιησοῦς ὅτι μίμνε δεδεγμένος. Οἱ δὲ δὴ ἄλλοι 8
εἰν ἑνὶ πάντες ἵκοντο μιῆς ἐπὶ νηὸς ἑταῖροι,
ἑσπόμενον σύροντες ἐν ὕδασι δίκτυον ἄγρης.
οὐ γὰρ ἔην περίμετρος ἁλὸς πλόος ἔκτοθι γαίης,
ἀλλὰ διηκοσίοις ἐνὶ πήχεσι κύματος ὁλκῷ
ἀφρὸν ἀνηκόντιζον ἐς ἠόνα θυιάδες αὖραι,
γείτονος αἰγιαλοῖο περιῤῥανθέντος ἐέρσῃ.
Καὶ χθονὸς ὡς ἐπέβησαν ἐπ' ἠόνι διψάδος ἀκτῆς, 9

Πέτρῳ ῾Ο κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο (ἦν γὰρ γυμνός) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπο πηχῶν διακοσίων) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9. ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κει-

---

Vs. 41. πτύχας A. Sec. Brub. alterius lectionis διδύμοις — μηροῖς vestigia habet Pal. πτύχα Bog. Juv. B. N. S. — Vs. 47. θεοδόχον A. Sec. Brub. St. θεουδόχον Bog. Juv. B. Heden. N. θεηδόχον S. θεηδόκος 11, 4. 8. — Vs. 53. θυιάδες A. rell. θυάδες Juv. B. cf. 2113. Dionys. 39, 77. 3, 250. — Vs. 55. ἠϊόνι A.

πυρκαϊὴν φλογόεντι μαραινομένην ἴδον ἀτμῷ·
ἀνθρακιῆς δ' ἐφύπερθεν ἐπ' ὀφρύσι κείμενον ἰχθὺν,
ὄψον, καὶ νέον ἄρτον. Ἄναξ δ' ἐκέλευε μαθηταῖς, 10
ἄξατε νῦν βυθίων νεπόδων ἑτερόχροον ἄγρην,
οὕςτινας ἐκ λαγόνων ἐπιάσσατε φορβάδος ἅλμης.
Καὶ διεροῖσι πόδεσσι θορὼν ἀνεβήσετο Σίμων, 11
χερσὶν ὁμοσθενέεσσιν ἐπὶ χθόνα δίκτυον ἕλκων,
ἔγκυον ἀλλομένων νεπόδων ἐπιβήτορι παλμῷ
μηκεδανῶν. καὶ νῶτα κεκυφότα τείρετο Σίμων
πάντοθεν ἰκμαλέης ἀγέλης ἑκατοντάδα σύρων,
οἷσιν ὁμοπλεκέεσσιν ἐπέτρεχον ἰχθύες ἄλλοι
σὺν τρισὶ πεντήκοντα. καὶ οὐ λίνον ἔνδοθι πόντου
σχίζετο, τοσσατίων νεπόδων βεβαρημένον ὁλκῷ.
οὐ τότε τολμήσας τις ἀνὴρ ὁμόφοιτος ἑταίρων 12 13
ἀντωποῖς βλεφάροισι θεὸν παρεόντα δοκεύων,
τίς τελέθεις; ἐρέεινε· καὶ οὐ θρασὺς εἴρετο Σίμων,
ἐγγύθι γινώσκων ὅτι κοίρανος ἦεν Ἰησοῦς·
καί σφιν ἄναξ παρέθηκε φέρων περιμήκετον ἰχθυν,
ἰχθὺν καὶ νέον ἄρτον. Ἑοῖς δ' ἐκέλευε μαθηταῖς, 14

μένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11. ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν μεγάλων ἰχθύων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13. ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανε-

---

Vs. 61. fort. ἀνεβήσατο. — Vs. 62. fort. ὀπισθοτον. W. ms. (voluit, ut videtur, ὀπισθοτόνησιν aut ὀπισθοτόναισιν). — Vs. 63. ἐπὶ βήτορι A. — Vs. 64. κέκυφῶτα A. — Vs. 65. πόντοθεν Pal. — Vs. 69. τίς A. τὶς vulg.

δεῦτε, πάλιν δαίνυσθε μιῆς ὑπὸ κύκλα τραπέζης
ὀπταλέην ἀδόκητον ἐθήμονα δαῖτα θαλάσσης.
τοῦτο πάλιν τρίτον ἄλλο ἐφαίνετο πᾶσι μαθηταῖς
Ἰησοῦς μετὰ θεῖον ἐγέρσιμον ὕπνον ὀλέθρου,
νόστιμος ἐκ νεκύων, χθονίους κευθμῶνας ἐάσας, 15
ἠθάδος ἰχθυβότοιο πέρην Τιβεριήδος ἅλμης
εἰλαπίνης ἔψαυσε· καὶ εἰν ἑνὶ πάντας ἐάσας
ἰχθυόεν μετὰ δεῖπνον ἀδαιτρεύτοιο τραπέζης,
ἀγχιπόρῳ Σίμωνι θεηγόρον ἴαχε φωνὴν,
Σίμων, γνήσιον ἔρνος Ἰωάνναο τοκῆος,
συμμιγέων ἐμὲ μᾶλλον ὅλων ἑτάρων ἀγαπάζεις;
καί οἱ Πέτρος ἔφη, ναὶ κοίρανε, καὶ σὺ δὲ θυμῷ
οἶδας ὅσον φιλέω σε, καὶ οὐ μύθοισι χατίζεις.
καὶ ζαθέοις στομάτεσσιν ἄναξ ἐπετέλλετο Πέτρῳ,
βόσκε μοι ἔμφρονας ἄρνας ἀσιγήτῳ σέο ῥάβδῳ.
Ἰησοῦς δ' ἐρέεινεν ἀμοιβάδι Πέτρον ἰωῇ, 16
Σίμων, ἀγλαόπαιδος Ἰωάνναο γενέθλης,
μοῦνον ὁμοζυγέων φιλέεις ἐμὲ μᾶλλον ἑταίρων;
καὶ πετάσας βασιλῆι τὸ δεύτερον ἀνθερεῶνα,
ἀνδρομέης ἀγέλης ἁλιεὺς ἐφθέγξατο Σίμων,
ναὶ βασιλεῦ· σὺ δὲ μάρτυς ἐμῆς φρενός, οἶσθα καὶ αὐτὸς,
ὅσον ἐγὼ γλυκὺ φίλτρον ἀθέσφατον εἰς σὲ κομίζω.

ρώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. 15. ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς Σίμων Ἰωάνου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον Σίμων Ἰωάνου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ

Vs. 77. φαίνετο A. φαείνετο Herm. Orph. p. 819. — Vs. 81. εἰλ. δ' ἔψαυσε A. — Vs. 84. cf. N. p. 239. — Vs. 92. μοῦνος coni. N.

καὶ πινυτῷ παλίνορσος ἄναξ μυθήσατο Πέτρῳ,
ἡμετέρων ποίμαινε νοήμονα πώεα μήλων.
Ἰησοῦς δ' ἀγόρευε παλίσσυτον ἠθάδα φωνὴν, 17
πατρὸς Ἰωάνναο θεουδέος ἔκγονε Σίμων,
ἀσφαλέως ποθέεις με πολὺ πλέον ἤεπερ ἄλλοι;
καὶ θρασὺς ἄχνυτο Πέτρος ὅτι τρίτον εἶπεν Ἰησοῦς,
μᾶλλον ἐμῶν ἑτάρων με φιλοστόργων ἀγαπάζεις;
Ἰησοῦν δ' ἀπάμειπτο κατηφέϊ Πέτρος ἰωῇ,
πάντα σὺ γινώσκεις ὅσα μήδομαι, ὄρχαμε κόσμου,
καὶ νοέεις φιλότητος ἐμῆς ἀτίνακτον ὀχῆα,
οἷον ἔχων φιλέω σε. θεὸς δ' ἀντίαχε μύθῳ,
οὐρανίῃ ποίμαινε καλαύροπι μῆλα καὶ ἄρνας.
Κουρίζων ἔτι, Πέτρε, τεὴν ἐζώννυσο μίτρην, 18
καὶ ποδὸς ἴχνος ἔκαμπτες, ὅπῃ μενέαινες ὁδεύειν·
ὀψὲ δὲ γηράσκων, τανύσεις σέο χεῖρας ἀνάγκῃ·
καί σε περισφίγξουσιν ἀφειδέες ἀνέρες ἄλλοι,
εἴς τινα χῶρον ἄγοντες, ὃν οὐ σέο θυμὸς ἀνώγει.
Εἶπε προθεσπίζων θανάτου τέλος ἴδμονι φωνῇ, 19
οἵῳ Πέτρος ἔμελλε θανὼν βασιλῆα γεραίρειν.
καὶ σοφίης πλήθοντι θεὸς πάλιν ἔννεπε Πέτρῳ,
ἄρνας ἐμοὺς ποίμαινε σαόφρονας ἄνθεσι βίβλων.

Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. 17. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σίμων Ἰωάνου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον Φιλεῖς με; [καὶ] εἶπεν αὐτῷ Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκε τὰ πρόβατά μου. 18. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει [σε] ὅπου οὐ θέλεις. 19. τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκο-

---

Vs. 107. ex vestig. cod. Pal. legendum putat Commelinus *οἷον ἔχω φιλέων σε*, ut 20, 16.

Καί οἱ Χριστὸς ἔλεξεν, ἐφέσπεο. καὶ τότε βαίνων, 20
ἐντροπαλιζομένης ἐτιταίνετο κύκλον ὀπωπῆς
Σίμων αἰολόμητις· ὀπηδεύοντά τε ταρσῷ
κοίρανος ὃν φιλέεσκεν ὀπίστερον οἶδε μαθητήν,
ὅς καὶ δαινυμένοιο θεηγενέος βασιλῆος
λοξὸς ἐπὶ στέρνοιο πεσὼν, φιλοπευθέϊ μύθῳ
Ἰησοῦν ἐρέεινε δαήμονα, τίς πέλεν ἀνὴρ,
ὅς σε θεοστυγέεσσιν Ἰουδαίοις παραδώσει;
Τοῦτον ἰδὼν τότε Πέτρος, ἀνείρετο, καὶ τί τελέσσει 21
οὗτος ἐμὸς συνάεθλος; Ἄναξ δ' ἠνίπαπε μύθῳ, 22
εἴ μιν ἕως ἔλθοιμι λιλαίομαι ἐνθάδε μίμνειν,
πρός σε τί τοῦτο πέλει; σύ μοι ἕσπεο· Καὶ λόγος 23
οὗτος
γνωτῶν ἐξ ἑτάρων κρυφίη κηρύσσετο φωνῇ
αὐχήεις, ὅτι κεῖνος ἀνικήτοιο μαθητὴς
οὐ ξυνοῦ θανάτου τέλος ὄψεται. οὐ μὲν Ἰησοῦς
ἔννεπεν, οὐ βιότου νοσφίσσεται, ἀλλ' ὅτι μοῦνον,
εἴ μιν δεῦρο μένειν ἔτι βούλομαι εἰσόκεν ἔλθω,

λούθει μοι. 20. ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21. τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Κύριε, οὗτος δὲ τί; 22. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23. ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω

Vs. 121. εἶδε μ. coni. N. S. — Vs. 129. Σαὶ λόγος S. typothetae, errore. — Vs. 131. ἀκινήτοιο m. B. ἀνικ. A. rell. — Vs. 133. νοσφίσεται A. rell. νοσφίσσεται N. S. νοσφ. pass. Dionys. 1, 449.

πρός σε τί τοῦτο πέλει; τί δὲ πεύθεαι; οὗτος ὀπωπῇ 24
ἀθρήσας ὁμόφοιτος ἀλήμονος ἐκτὸς ἀκουῆς,
ἔργων θεσπεσίων ἐπιμάρτυρός ἐστι μαθητής.
καὶ νοέων τάδε πάντα, κατέγραφε θέσπιδι βίβλῳ.
Ἄλλα δὲ θαύματα πολλὰ σοφῇ σφρηγίσσατο σιγῇ, 25
μάρτυς ἐτητυμίης, τάπερ ἤνυσεν αὐτὸς Ἰησοῦς,
ὅσσα καθ᾽ ἓν στοιχηδὸν ἀνὴρ βροτὸς αἴκε χαράξῃ,
βίβλους τοσσατίας νεοτευχέας οὐδὲ καὶ αὐτὸν
ἔλπομαι ἀγλαόμορφον ἀτέρμονα κόσμον ἀεῖραι.

μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; 24. οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. 25. ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδ᾽ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

Vs. 135. *πρὸς σὲ — τὶ* A. *τὶ πεύθεαι* S. qui coniecit *τί νυ πεύθεαι;* Dedi *τι δὲ πευθεαι;* — Vs. 140. *αὐτὸς* abest A. Sec. Brub. Bog. addit Juv. B. St. Heden. N. S. cf. 17, 18. 19, 87.